

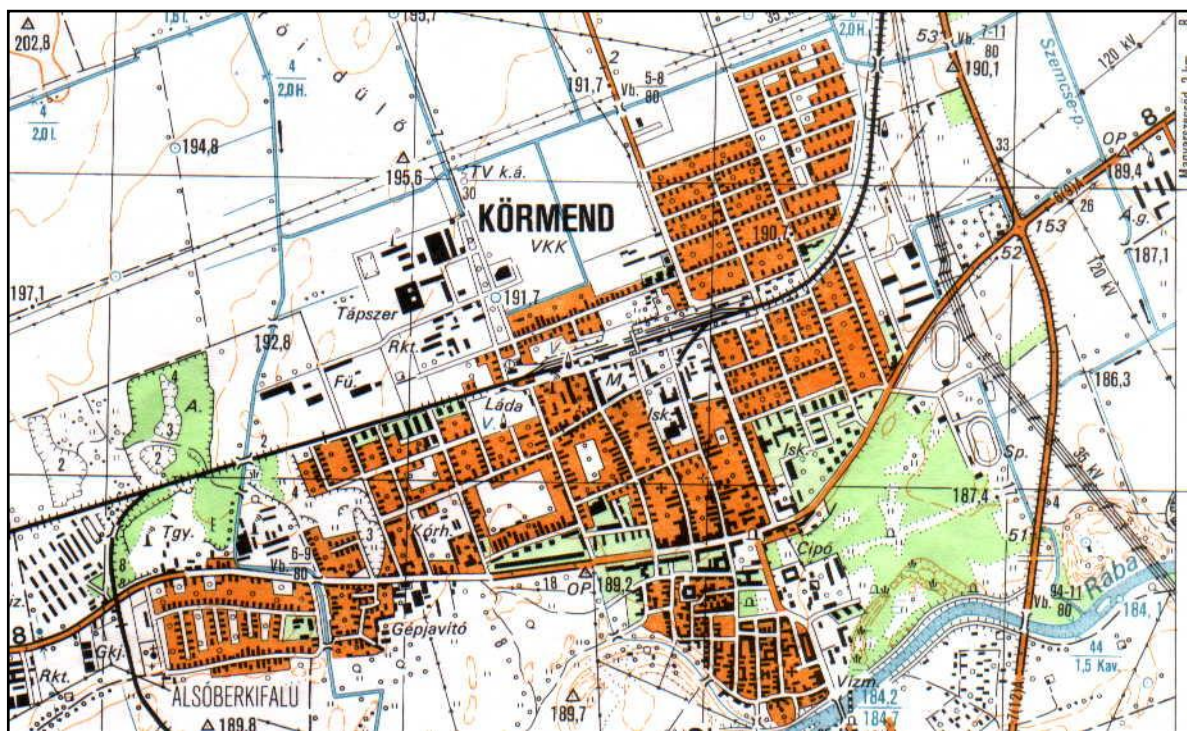
ÖKOHYDRO Környezet- és Vízgazdálkodási Mérnöki Iroda Korlátolt Felelősségű Társaság
9700 Szombathely, Kőszegi u. 8. Fsz. 2. ☎/fax: 94-333 766 ☎: 30-2049 496, 30-2049 497 E-mail: okohydro@t-online.hu

ÖKOHYDRO
KFT

KÖRMEND VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

Szombathely, 2010. február

Tervszám: ÖH – 09048

Megrendelő: Körmend Város Önkormányzata

Tartalom

<i>I. Bevezetés, elvek meghatározása</i>	5
1. Bevezetés	5
2. Elvek meghatározása.....	5
2.1 A megismerés elve	5
2.2. Az élet tiszteletének és védelmének elve	6
2.3. A károk megelőzésének és megszüntetésének elve	6
2.4. A visszaforgatás (Recycling) elve	6
2.5. A takarékoság elve	7
2.6. Az alkalmazkodás elve.....	7
2.7. A környezetvédelem tervszerű alakításának elve	7
2.8. Az állami felelősség- és kötelezettségvállalás elve.....	7
2.9. Az egyéni és kollektív társadalmi részvétel elve	8
2.10. Az életminőség javításának elve	8
2.11. A távlati gondolkodás elv	8
2.12. Az információk szabad áramlásának elve	8
2.13. A környezeti nevelés-oktatás kiszélesítésének és magasabb szintre emelésének elve	9
<i>II. Helyzetértékelés (a környezet állapotának bemutatása)</i>	9
1. Általános jellemzés	9
1.1. Földrajzi elhelyezkedés	9
1.2. Klímatis viszonyok	9
1.3. Domborzati viszonyok	10
2. A környezeti elemek állapota.....	11
2.1. Levegő	11
2.2. A föld	12
2.2.1. Geológiai adottságok	12
2.2.2. Talajviszonyok.....	15
2.2.3. Környezetföldtani adottságok.....	16
2.3. Vizek	16
2.3.1 Felszíni vizek	16
2.3.2. Felszín alatti vizek.....	18
2.3.2.1. Vízföldtani helyzet	18
2.3.2.2. Vízbázis sérülékenysége	19
3. A természet állapota	20
3.1. A táj ismertetése	20
3.2. Az élővilág ismertetése	20
3.2.1. Növényföldrajzi viszonyok.....	20
3.2.2. A növényvilág általános képe, potenciális növénytársulások	23
3.2.3. Természeti értékek	24
4. A települési és épített környezet állapota	25
4.1. Vízellátás	25
4.2. Szennyvízelvezetés- és tisztítás	25
4.3. Csapadékvíz-elvezetés	26
4.4. Energiafelhasználás	26
4.5. Épített környezet	27
4.6. A lakosság egészségi állapota, környezet-egészségügyi összefüggések	27

5. Önállóan kezelt hatótényezők	27
1. Hulladék	27
2. Zaj és rezgés	28
3. Környezetbiztonság	28
III. A környezeti célállapot meghatározása.....	29
1. A környezeti elemek védelme	29
1.1. Levegőtisztaság védelem	29
1.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme	30
1.3. Talajvédelem	31
2. Települési és épített környezet védelme.....	32
2.1. A települési környezet védelme.....	32
2.2. Az emberi egészség védelmének környezeti vonatkozásai	32
2.3. Az épített környezet védelme	33
3. A természet és táj védelme.....	33
4. Önállóan kezelt hatótényezők.....	34
4.1. Hulladékgazdálkodás	34
4.2. Zaj és rezgés elleni védelem	35
4.3. Környezetbiztonság	36
IV. A program megvalósításának eszközei	36
1. Stratégiai alapelvek.....	36
1.1. A fenntartható fejlődés	36
1.2. Az elővigyázatosság elve	36
1.3. A megelőzés elve.....	37
1.4. Partneri viszony.....	37
1.5. Gazdaszemlélet.....	38
2. Finanszírozás alapkérdései	38
3. Intézményi rendszer.....	40
4. A társadalmi részvétel és tudatosság erősítése	40
5. A program pénzügyi igényei.....	41

Rajzok

1. számú rajz: Áttekintő helyszínrajz	M = 1 : 100.000
2. számú rajz: Átnézetes helyszínrajz	M = 1 : 25.000
3. számú rajz: Topográfiai helyszínrajz	M = 1 : 10.000
4. számú rajz: Földtani térkép	M = 1 : 50.000

Melléletek

1. számú melléklet: Nemzeti Környezetvédelmi Program
2. számú melléklet: Telephelyek nyilvántartása
3. számú melléklet: Levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos jogszabályok
4. számú melléklet: Víz- és talajvédelemmel kapcsolatos jogszabályok
5. számú melléklet: Hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok
6. számú melléklet: Zaj- és rezgésvédelemmel kapcsolatos jogszabályok

I. Bevezetés, elvek meghatározása

1. Bevezetés

A környezet védelmének általános szabályairól szóló módosított 1995. évi LIII. törvény határozza meg a magyar környezetpolitika célkitűzéseit és cselekvési irányait. A törvény kiemelt jelentőséget tulajdonít az ember és környezete harmonikus kapcsolata kialakításának, valamint a fenntartható fejlődés környezeti feltételei biztosításának. A törvény előírja a Nemzeti Környezetvédelmi Program kidolgozását és ezzel összhangban helyi környezetvédelmi programok készítését. A 83/1997. (IX. 26.) OGY határozattal kiadott Nemzeti Környezetvédelmi Programot (NKP) *1. számú mellékletként* csatoltuk.

A program készítésekor a Nemzeti Környezetvédelmi Programban meghatározott elemeket, valamint az önállóan kezelt hatótényezőket vizsgáltuk. A célok, valamint a feladatok meghatározásánál megpróbáltunk tekintettel lenni a település lehetőségeire és adottságaira.

2. Elvek meghatározása

Az elvek meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a program megvalósulásának időszakában Magyarország már az EU tagállamává válik. Ezért nemcsak arra kell választ keresni, hogy az EU csatlakozást települési szinten hogyan lehet teljesíteni, hanem stratégiai célként kell meghatározni, hogy a környezetvédelemben élenjáró települések sorához kell felzárkózni, a célokat és elveket is e szerint kell meghatározni. Az elvek felsorolásánál felhasználtuk a hozzáférhető tanulmányok, programok definícióit, a jogszabályok fogalmi meghatározásait. Ezek alapján elsősorban a következő alapelvek fektethetők le (A stratégiai alapelveket a IV.1. pontban ismertetjük):

2.1 A megismerés elve

Megbízhatóan csak akkor tudjuk felmérni a környezet állapotát, ha minél több, egzakt paraméterrel jellemezni tudjuk azt. A megfigyeléseket hosszú távon kell végezni és egységes, korszerű módszerekre kell hogy alapuljanak. Ezeknek a méréseknek a periodikus elvégzést és az adatok értékelését nevezzük környezeti monitoringnak. A monitoring kialakításának első lépése annak meghatározása, hogy a környezet mely elemeit, azokon belül is mely paramétereket kívánjuk mérni. A megfelelő paraméterek kiválasztásánál igyekezni kell a szükséges és elegendő elv betartására. Meghatározandó a legfontosabb elemek köre, melyek nélkül nem lehetséges valódi kép kialakítása, ugyanakkor a mérőműszerek és mérési tevékenységek nagy költségigénye miatt kerülni kell a felesleges paraméterek vizsgálatát.

A monitoring eszközei között megkülönböztethetünk fizikai, kémiai és biológiai módszereket. A legutóbbi módszer használata élőlények reakcióira alapul, így ezekkel kapható a legkomplexebb kép a környezetről. Ma még sajnos nem megfelelően széles körben elterjedt ez a módszer.

2.2. Az élet tiszteletének és védelmének elve

A környezetvédelem alapvető célja az élet komplex védelme, pusztulástól való széleskörű megóvása. Az igazi környezetvédelem az ember belsőjéből származik, nem pedig a külső szankcióktól való félelem tükröződik benne. A valódi környezettudat kialakításához megfelelő szocializáció szükséges minden életkorban. Az élet tisztelete kell, hogy tükröződjön az ember cselekedeteiben, ami alapját jelenti egy környezeti etika kialakításának. Egy, a környezeti etika intézményesítésére tett 1991-es javaslat szerint egy világszervezet kellene, hogy gondoskodjon a környezeti világerkölc formálásáról. A következő lépésben a szervezet kidolgozna egy nemzetközi nyilatkozatot, amelyhez csatlakozó országok garantálnák, hogy beépítik az új etikát nemzeti joganyagukba. Magyarországon sajnos ez az etika még a társadalom igen kis részét érintette meg.

2.3. A károk megelőzésének és megszüntetésének elve

Jogilag három eset különböztethető meg az emberre, vagy környezetre veszélyes tevékenység végzése esetén. Első esetben az adott tevékenység még nem kezdődött el, ilyen esetben a megelőzés fontos eszköze lehet a környezeti hatásvizsgálat elvégzése. Magyarországon a környezeti hatásvizsgálat bármely beruházás elengedhetetlen törvényi feltétele.

A második esetben az adott tevékenység éppen folyamatban van, így azt kell eldönteni, hogy a tevékenység okozott-e kárt. Ettől függően lehet eldönteni, hogy folytatható-e a tevékenység, vagy éppen le kell állítani. Az ezzel kapcsolatos vizsgálatot környezetvédelmi szempontú felülvizsgálatnak, vagy állapotfelmérésnek (auditálás) nevezzük.

A harmadik esetben az okozott kár megszüntetéséről beszélhetünk csak, ilyenkor valamilyen eszközzel rá kell venni a károkozót, hogy megszüntesse a károkat. Ebben a fázisban is beszélhetünk megelőzésről, hiszen az alkalmazott szankció elrettentő hatással lehet a következő lehetséges elkövetőre is.

2.4. A visszaforgatás (Recycling) elve

Ez az elv azt jelenti, hogy az anyag- és energiaátalakítási folyamatokban keletkező hulladékokat különböző, speciális technológiák segítségével igyekszünk visszavezetni a termelésbe. A visszaforgatásnak három típusa van. Az egyik, amikor ugyanabban a formában, ugyanabba a termelési folyamatba vezetjük vissza a hulladékot. Ez jár a legnagyobb környezeti haszonnal, hiszen gyakorlatilag nem kell új adag energiát befektetni a folyamatba. Erre jó példa lehet az üres üvegek újrafelhasználása begyűjtés, majd újratöltés révén.

A második fajta a közvetlen visszaforgatás, vagy direct recycling, amely a hulladékok közvetlen visszaforgatását jelenti a termelési folyamat valamelyik fázisába. Természetesen ez már nagyobb energiainputot igényel, erre legjobb példa az üvegtörmelék újraolvasztása lehet.

A harmadik típus a közvetett visszaforgatás, vagy indirect recycling, melynek során a keletkezett hulladékok nem ugyanabba a termelési folyamatba kerülnek

visszavezetésre, amelyben keletkeztek. Általában ez a módszer jelenti a legkisebb környezeti hasznot, de alkalmazása gyakran indokolt lehet.

2.5. A takarékoság elve

Energia- és nyersanyagforrásaink egy része nem megújuló, belőlük csak véges nagyságú készlet áll rendelkezésünkre. Ezek megőrzésének legjobb módja a takarékoság, amely egyben a környezet fokozott védelméhez is hozzájárul. A termelésnek és a fogyasztásnak a takarékoság elve szerinti megszervezése természetesen rendkívül összetett feladat, de a fenntartható növekedés egyik alapfeltétele ennek az elvnek a társadalomban és a gazdaságban való gyökeres megvalósítása.

2.6. Az alkalmazkodás elve

Dacára a legkorszerűbb technikai, technológiai vívmányoknak, megállapíthatjuk, hogy az emberiség korántsem ura a természetnek. Számtalan példa mutatja, hogy a környezeti adottságokat nem megfelelően figyelembe vevő fejlesztések visszaütnek a társadalomra. Időleges sikerek ellenére a végeredmény a környezeti károkon túl felesleges anyag- és energia befektetést, emberi elnyomorodást jelent. Sokkal célszerűbbnek látszik a környezeti adottságokhoz való alkalmazkodás, a lehetőségek környezetbarát felhasználása.

2.7. A környezetvédelem tervszerű alakításának elve

A harmonikus fejlesztéssel elengedhetetlen a környezetvédelem tervszerű alakítása. Ez a tervszerűség meg kell, hogy jelenjen országos, helyi és regionális szinteken is. A tervszerű környezetvédelem együtt kezelendő a terület- és gazdaságfejlesztéssel, településrendezéssel. Természetesen megfelelő környezetvédelmi tervezés végrehajtásához elengedhetetlen a megfelelő környezeti politika megléte, amelynek legfontosabb dokumentumai a hosszú távú környezetpolitikai koncepció és a középtávú nemzeti környezetvédelmi program. Ezekre épülhetnek azután a regionális és helyi sajátosságoknak megfelelő, de a központi forrással kompatibilis területi programok.

2.8. Az állami felelősség- és kötelezettségvállalás elve

Természetesen a környezetvédelem nem tekinthető csupán állami feladatnak, de alapvetően fontos szerepet kell hogy vállaljon a különböző szinteken. Elsődlegesen a környezetvédelmet saját állami érdekként kell felfogni, így az állam kell hogy legyen a legfőbb irányító a környezetvédelmi tevékenységek rendszerében. Erre az irányítási funkció betöltésére ki kell alakítani egy különleges, elkülönült szervezetrendszert, amely jogi alapjának megteremtése ugyancsak állami feladat. A gazdasági szabályozás feladatkörének betöltése, a környezetvédelmi kutatások finanszírozása, irányítása ugyancsak elsősorban állami feladat kell, hogy legyen. A környezetvédelmi információs rendszer kialakítása és menedzselése is állami feladat, ahogyan az ilyen

irányú oktatás és ismeretterjesztés is. Végül, de nem utolsósorban a különböző anyagi-információs támogatások folyósításán túl a nemzetközi együttműködés szervezése és koordinálása is elsősorban állami feladatnak minősíthető.

Mindezekén túl az állam felelősséget és kötelezettséget is kell, hogy vállaljon a környezetvédelemért.

2.9. Az egyéni és kollektív társadalmi részvétel elve

A környezeti károk általában egész emberi közösségeket érintenek egyszerre. A káros hatások felmérése, elhárítása legnagyobb sikerrel úgy remélhető, ha a folyamatokba bevonjuk az érintett területek lakosságát egyénekenként, de csoportonként is. A közösség részvétele nagyban javíthatja a hatásfokot bármilyen környezetvédelmi probléma megoldásánál, hiszen a helyi döntések mindig jobban érintik a lakosságot, mint az országos szintűek.

2.10. Az életminőség javításának elve

A társadalmi fejlődés leginkább úgy értelmezhető, hogy elsősorban az egészséges életre kell lehetőséget adni, másodsorban az emberi igényeket igyekszünk minél magasabb szinten kielégíteni, a társadalom tagjai számára jobb életminőséget biztosítani. Az alapvető élelmiszereken és egészséges ivóvízen túl a teljes emberi élet részét képezik az egészségügyi, a kulturális, oktatási igények is, amelyeknek biztosítása csakis a környezettel harmóniában lehetséges.

2.11. A távlati gondolkodás elv

Sajnos jelenleg áthidalhatatlannak tűnő szakadék feszül a környezeti problémák és a társadalmi-politikai döntéshozatali folyamatok időtávlatára között. A politikusok általában rövidtávon, négy évre, a következő választásokig terveznek, míg a környezeti problémák több évtizedes tervezést tesznek szükségessé. Megállapítható, hogy valószínűleg generációváltás szükséges a megfelelő mentalitás meghonosításához a döntéshozó körökben. Kérdéses és éppen ezért nyugtalanító azonban, hogy az egyre sürgetőbbé váló környezeti gondok hagynak-e elegendő időt erre a természeténél fogva lassú változásra.

2.12. Az információk szabad áramlásának elve

A riói konferencián elfogadott 10. elv szerint a társadalom tagjai számára lehetővé kell tenni, hogy hozzáférjenek mindazon információkhoz, amelyekkel a hivatalos szervezetek rendelkeznek. Ez a passzív részvétel azonban nem elég, beleszólást kell, hogy kapjanak a döntéshozatali folyamatokba is. Sajnos egy meglehetősen alacsony szintű környezettudattal rendelkező lakosság esetén ez az elv csak nehezen érvényesíthető. Megállapítható, hogy igazából ez az elv csak megfelelő nevelési-oktatási tevékenységgel együtt valósítható meg. Az információk szabad áramlásának egy másik oldala a különböző kutatóintézetek közötti együttműködés, információcsere

megkönnyítése, a mérési adatok megosztása, így szélesebb körű analízis lehetővé tétele.

2.13. A környezeti nevelés-oktatás kiszélesítésének és magasabb szintre emelésének elve

A legtöbb környezetvédelmi elv csak akkor érvényesíthető megfelelően, ha fogékony társadalommal és benne megfelelően művelt egyénekkal találkozunk. Ezért kiemelt fontosságú az intézményes nevelés-oktatás környezeti szempontokra fogékonyabb átszervezése.

II. Helyzetértékelés (a környezet állapotának bemutatása)

1. Általános jellemzés

1.1. Földrajzi elhelyezkedés

Körmend város területe tájféldrajzilag a Nyugat-Magyarországi- Peremvidék nagytáj, Sopron-Vasi síkság középtáj, ezen belül a Sopron-Vasi síkság nevű kistáj és Rába-völgy nevű kistáj határán található.

A Sopron-Vasi síkság a Pinka-fennsík hegyláblépcsőjét, valamint a Gyöngyös- és Répce- síkságot D, DK és K felől a Rába kavicstakarós síksága szegélyezi. Körmend a Pinka és a Rába összefolyásánál, a Rába síkság északi peremén helyezkedik el.

Felszíne uralkodóan D-i és K-i irányban lejt, a Kőszegi-hegység meredek lejtője után az Alpokalja lankásabb térszínébe megy át, majd az enyhébb lejtésű Vasi-süllyedéken át a 210 m-es szintről a 180-160 m-es szintre jutva a Rába-völgyhöz kapcsolódik. A térség legjelentősebb vízfolyása a Rába, amelynek Ny-on szűkebb völgye - a kb. 220 m-es szintről - K felé majd ÉK-nek fordulva fokozatosan ereszkedik alá és Sárvár fölött kiszélesedve, a Kemeneshát É-i végénél szétterülve már mintegy 140-120 m-re süllyed.

Körmendnél a Rábába torkolló jelentősebb vízfolyás még a Pinka, a Szemcse- és a Csencsi patak. A mellékágakat kisebb patakok és a belvízelvezető csatornák képezik, melyek a területet sűrűn behálózzák. Magas vízállásoknál belvizekkel előntött a Rába völgy mélyebb része is.

A település és környezetének területét az *1. 2. és 3. számú rajzok* mutatják be.

1.2. Klimatikus viszonyok

A Sopron-Vasi-síkság középtájon három éghajlati körzet is található. A tárgyalt Alpokaljával határos Körmend környéki terület mérsékelt meleg, nedves, enyhe télű.

A borultság évi átlaga eléri a 65 %-ot, ennek megfelelően napfényben szegény terület. Az enyhe télre jellemző a -1,9 °C-os januári középhőmérséklet. Nyara hűvös, a legmelegebb hónapban - júliusban - a havi középhőmérséklet csak 19,4 °C.

Az enyhe tél és a hűvös nyár következtében a hőmérsékleti kontinentalitás - a magasabb hegyvidéki területeket nem tekintve - itt a legkisebb hazánkban.

Csapadékban gazdag. A csapadék évi járását az egyszeres hullám jellemzi, a bőséges őszi esőzéseket okozó adriai ciklonok útvonala a területtől K-ebbere esik. A csapadékos napok számának sokéves átlaga: 91

Az évi átlagos csapadék 37 %-a (270 mm) a téli félévben (X-III.hó) 63 %-a (467 mm) a nyári félévben (IV-IX.hó) hullik le.

Hóban relatíve gazdag. Átlagosan az éves csapadékmennyiség 10 %-a hó alakjában hullik le. A hótakarós napok száma: 44

A lehetséges párolgás sokévi átlaga 720 mm, az évi területi párolgás sokévi átlaga 600 mm. A területre hulló évi átlagos csapadék (737 mm) 137 mm-rel meghaladja a tényleges területi párolgást átlagos viszonyok között. A területi vízmérleg tehát jelentős vízfelesleget mutat.

Az uralkodó szélirány az É-i, de jelentős gyakorisággal fordul elő a DNy-i irány is. A terület mérsékelten szeles, az átlagos szélsébség 2,3 m/sec.

Az éghajlatban a szubalpin jellegek szinte teljesen elenyésznek és a kontinentális klíma kedvezőtlen hatásai kezdenek érvényesülni a tájon, ami alacsony páratartalomban, magasabb középhőmérsékletben, szélsőséges csapadékeloszlásban, kései és korai fagyokban jutnak kifejezésre. A csapadékeloszlás (és a flóraelemek előfordulása) ugyanakkor szubmediterrán jellegről is tanúskodik. A relatíve alacsony csapadék és páratartalom, valamint a nyugati határszélhez képest magasabb hőmérséklet következtében kialakult aridabb klíma csak a kedvező kitettségeken teszi lehetővé a jó természetes erdők, gyertyános tölgyesek, ill. bükkösök kialakulását. A csapadék eloszlása kedvezőtlen, mert a csapadék igen szélsőségesen jelentkezik, legtöbbször az erdőtenyészet számára oly fontos tavaszi csapadék elkésve jön meg. Gyakori a teljes csapadék nélküli április és a csapadékszegény augusztus. Nem ritka a hó nélküli száraz, kemény tél sem.

1.3. Domborzati viszonyok

A jelenlegi felszín geomorfológiai arculatának kialakításában a kéregmozgásoknak, a periglaciális szoliflukciónak, valamint a felszint vastagon borító kavicstakarónak (5-25 m) van a legnagyobb szerepe.

Geomorfológiai szempontból említést érdemelnek az erősen tagolt-szabdalt eróziós völgyek, ezek főként a Rábától D-re húzódó dombvidékre jellemzők.

Az alacsony fekvésű (átlagos magassága 180 m) síkság felszíni arculata meglehetősen egyveretű. Legszembetűnőbb domborzati vonása, hogy a Pinka-fennsíktól és a Gyöngyös-síkságtól a Rába által alámosott 20-30 m magas töréssperemmel határolódik el, ÉK felé pedig fokozatosan vastagodva, lealacsonyodó felszíne a Répce - síksággal egybeolvadva Répcelak környékén belesimul a kisalföldi hordalékkúpba. A hordalékkúp jellegű – közép – és újpleisztocén – kavicstakaró lerakása egyenetlen

süllyedés közben történt, ezért vastagsága (5-25 m) kis területen belül is változó. A vastag kavics két különálló hosszanti süllyedék teknőt töltött ki. Az átlagosan 8-10 km széles kavicsstakaró menedékesen lejt a Rába felé, s Ny-i szárnya viszonylag idősebb a K-i szárnyánál.

A Rába-völgy Nyugat-Dunántúl legnagyobb völgye: árkos süllyedékekben keletkezett, aszimmetrikus eróziós teraszos völgy. Kialakulása a kemenesháti hordalékkúp építésének befejeződése után, a középleisztocén második felében kezdődött meg, s lényegében az újpleisztocén és a holocén folyamán ment végbe. A völgyet a jobb parton Körmendig, a bal parton pedig a Pinka torkolatáig teraszok szegélyezik. Körmend alatt a teraszok mindkét oldalon egymásba simulva lealacsonyodnak és normális sztratigráfiai feltöltődésű hordalékkúpba mennek át.

A Rába-völgy szembetűnő alakrajzi és szerkezeti vonása a nagy völgyasszimetria. A jobb part igen meredek, végig alámosott, számos helyen 20-40°-os lejtővel szakad le a völgy allúviumára. Ezzel szemben a bal partot a Pinka torkolatától 3-5 km széles, fokozatosan lealacsonyodó lankás lejtők (0-5°) kísérik, ahol a Rába-síkság kavicsstakarója minden átmenet nélkül simul bele a völgytalp alluviális felszínébe.

További sajátos jellemvonása, hogy széles (3-6 km), feltöltött (4-8 m) alluviális völgytalppal rendelkezik és esése (71 cm/km) igen jelentős. Az ártéri szintek (alacsony- és magasártér) erősen szabdaltak, felszínük mikroformákban igen gazdag. A széles völgsík mikroreliefjét az élő és elszorított holtágak és fattyúágak kusza hálózata, a különböző korú morotvagenációk és morotvatavak sorozata, az ártéri erdővel benőtt hajdani meanderek sokasága, a lefolyástalan vagy rossz lefolyású tőzeglapos, zsombékos, vizenyős lapos mélyedések zezugos labirintusai, valamint a mocsaras süllyedékek szövödményei teszik változatossá. A természeti képet egyre jobban antropogén hatások és formák (árvízgátak, védőtöltések, duzzasztóművek, csatornák, dűlőúthálózat) egészítik ki.

Körmend város nagy része, még a hegylábi lejtő alján helyezkedik el, amelynek lejtése DK-i, míg déli, délkeleti része már a Rába síkján található. A vizsgált terület a város központjától, délkeletre néhány száz méterre a Rába völgyének síkján van, a folyómedertől ötven-hatvan méterre. Itt a felszín magassága 186 és 188 mBf között változik és a terep gyakorlatilag sík, természetesen regionálisan a Rába folyásirányába lejt. A vizsgálati terület környezetében is megtalálhatók az előző bekezdésben említett meanderek, melyeknek hidrogeológiai szempontból is lényeges szerepe lehet.

A város környezetének topográfiai viszonyait a *3. számú rajzon* mutatjuk be.

2. A környezeti elemek állapota

2.1. Levegő

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az emberi egészségre, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is. A levegőtisztaság-védelem felmérésénél figyelembe kell

vennünk az országhatárokon kívülről jövő levegő állapotát, a termelési és fogyasztási tevékenységeket, valamint a közlekedés következtében a légtérbe kerülő szennyező anyagok mennyiségét, minőségét. A levegő minőségének állapotát az

- Ipari tevékenységből adódó légszennyezés
- A közlekedés során a gépjárművekből kibocsátott légszennyezés okán magas szennyezőanyag-koncentráció
- valamint néhány vállalkozás befolyásolhatja.

A településen belül nincs jelentős légszennyezést kibocsátó forrás. A pontforrások légszennyező hatása főként lokális, vagy nem szennyező. A Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség legutolsó adatai szerint légszennyező tevékenységet végző cégek száma nem növekedett a városban.

Jóval jelentősebb a közúti közlekedésből származó légszennyezés. Főként a 8. sz. főút mentén néhány 10 méter széles sávban nagymértékű a forgalom okozta káros emisszió.

Légszennyező forrásként megemlíthető továbbá a felületi poremisszió, mely elsősorban mezőgazdasági területekről és növényzettel nem fedett, nem portalanított felületekről (földutak) származik.

A városban a kommunális kibocsátásra nincsenek adatok, azonban az intézményi és a lakossági gázellátás széles körben megoldott, így a szennyezés mértéke elenyészőnek tekinthető.

Egyre jelentősebb problémát okoznak a biológiai eredetű allergének, mint például a parlagfű, a fekete üröm pollenjei. A parlagfű elleni védekezés megkezdését már a növény virágzása előtt (június 30.) meg kell kezdeni, mivel a parlagfű a legagresszívabb allergén növények egyike, a levegőben már 5 db/m³ is felerősítheti az egyéb pollenallergiák hatását.

A város belterületein az Önkormányzat egyrészt hatósági eszközökkel, másrészt a közterületek rendszeres gyommentesítésével védekezik.

80 vállalkozás működik a településen, de ezek többségének tevékenysége a környezeti elemek állapotára hatással nincsen. A telephely engedéllyel rendelkező vállalkozásokat a 2. számú melléklet tartalmazza.

2.2. A föld

2.2.1. Geológiai adottságok

A település földtanilag a Kőszeg-mihályi nagyszerkezeti egységhez tartozik, amelyet a Rába vonal (elsőrendű diszlokációs öv) választ el a Középdunántúli nagyszerkezeti egységtől. A Rába vonal Körmend mellett délkeletre húzódik, a Rába folyó vonalát követve.

A Kőszeg-mihályi nagyszerkezeti egység az Alpok központi kristályos vonulatának folytatása, amely metamorfizált kőzetekből áll. Az egység kiemelkedő rögein (Vashegy-csoport) kívül a neogén folyamán a terület medencévé alakult, amelyben a pliocén végéig folyamatos üledékképződés folyt. A pliocén végén az ismét jelentkező

szerkezeti mozgások általános emelkedést okoztak, és ezzel jelentős lepusztulást indítottak meg a területen.

A település térségében a medence aljzatát, a "Rábamenti Metamorfit" összlet kisfokú metamorfizációt szenvedett, változatos kőzettani kifejlődésű litosztratigráfiai egysége, a Mihályi Fillit Formáció képezi, amelynek felszíne körülbelül 2000 m-es mélységben van.

A paleozoós medencealjzatra 300 m-t meghaladó vastagságban miocén (torton, helvét) rétegsort (homokkő, márga, agyagmárga, szárazföldi konglomerátum) települ.

A miocént több száz m vastag homok homokkő, agyagmárga és márga rétegekből felépülő alsó pannóniai, majd vékony homok homokkő, agyagmárga és aleurit rétegekből álló, 1000 m körüli vastagságú felső pannóniai rétegsor fedi.

A terület sekélyföldtani képét a változatos pleisztocén képződmények határozzák meg. A negyedkor legnagyobb részén, a területen elsősorban a lehordódás érvényesült, az üledékképződés csak átmeneti jellegű volt. A változatos felszínfejlődési szakaszokban a pleisztocén képződmények áthalmozódtak és lepusztultak. A területet csak vékony negyedkori takaró borítja. Az elsődleges lepusztító erőhatás a folyóvizek eróziós és leöblítő tevékenysége volt.

A rendelkezésre álló földtani térképek és leírások alapján a vizsgált területen a felszíni talajréteg alatt folyóvízi iszapos, homoklisztes, agyagos képződmények illetve folyóvízi homokos kavics, kavicsos homok települ. A kavics jelentős mértékben tartalmazhat homokot ill. iszapot, agyagot is. Az idősebb felső-pannóniai képződmények csak a Rába két oldalán a völgy lejtőjén kerülnek a felszínre. A földtani térképet *4. számú rajzként* csatoltuk.

A terület felszínközeli földtani felépítésének elvi rétegsorára vonatkozóan a Rába völgyében ismert feltárások alapján a következőket lehetünk:

- mesterséges feltöltés v/és humuszos talaj (0,5-2,0 méteres vastagságban)
- homok, esetleg iszapos-agyagos-homokliszt anyagú kőzetek (3,0-7,0 méteres mélységig, 3,0-4,0 méteres vastagságban).
- kavicsos homok, homokos kavics, iszapos-agyagos kavics (3,0-7,0 m-től)

A felszíni tevékenységből származó szennyeződések lejutását a kavicsos rétegek felett és alatt települő iszapos-agyagos homokliszt, homok összetételű rétegek gátolják, a szennyezett víz leszivárgásának csökkentésével ill. a szennyező anyagok szorpciójával. A területen az első kavicsos, homokos talajvízadó a felszíni szennyeződésekkel szemben ettől függetlenül közepesen érzékenynek tekinthető.

A felszínközeli, néhány száz méteres szakasz földtani felépítését két, a területen található vízműkút rétegsorából ismerhetjük, melyeket következő táblázatok tartalmaznak.

B-17 kataszteri számú kút:

<i>Települési mélység</i>	<i>Földtani képződmény</i>
0,0-3,0 m	agyag
3,0-3,7 m	homok
3,7-6,5 m	kavics
6,5-33,8 m	homok
33,8-53,6 m	agyag
<i>Települési mélység</i>	<i>Földtani képződmény</i>
53,6-268,0 m	agyag, homok, homokos agyag, agyagos homok váltakozása
268,0-286,5 m	homok
286,5-291,6 m	homokos agyag
291,6-293,2 m	homok
293,2-305,5 m	homokos agyag

K-18 kataszteri számú kút:

<i>Települési mélység</i>	<i>Földtani képződmény</i>
0,0-0,6 m	talaj
0,6-3,9 m	homok
3,9-7,7 m	iszapos agyag
7,7-17,6 m	iszapos agyag
17,6-19,6 m	iszapos homok
19,6-58,2 m	iszapos agyag
58,2-62,0 m	iszapos homok
62,0-72,0 m	iszapos agyag
72,0-73,4 m	homok
73,4-78,4 m	iszapos agyag
78,4-80,6 m	kavics
80,6-98,4 m	agyag
98,4-103,6 m	homok
103,6-105,8 m	agyag
105,8-107,0 m	homok
107,0-108,2 m	agyag
108,2-110,0 m	iszapos homok
110,0-112,0 m	agyag
112,0-128,0 m	iszapos homok
128,0-132,0 m	homok
132,0-134,0 m	agyag
134,0-135,0 m	iszapos homok
135,0-138,2 m	agyag
138,2-139,6 m	iszapos homok
139,6-147,0 m	agyag
147,0-148,2 m	homok
148,2-150,0 m	agyag

Amint látható, a legfelső 50-60 méteres szakasz alatt egyértelműen a felső-pannóniai képződményekre jellemző módon, 300 m-ig iszapos agyag, iszapos homok, homok, agyag rétegek váltakozásából áll. A felső 50-60 méterben a fúrás helyétől függően előfordulnak folyóvízi kavics, homok és iszapos, agyagos rétegek is. A K-18. kútban a felső 60 m egyértelműen rossz vízvezető iszapos agyag rétegek az uralkodóak, de egészen 100 m-ig is csak néhány vékony homokos réteg települ be az agyagos rétegek közé.

2.2.2. Talajviszonyok

A változatos geológiai viszonyoknak megfelelően a táj genetikai talajtípusai is igen sokfélék. A *Rába-völgyben és a hegyhát peremén* például a vázталajok mindig másodlagosak. A középső pleisztocén korú kavicsra települt, főleg porhullásból származó vékony (felső pliocén), felső pleisztocén homokon, lösz, löszös homokon fejlődött termőréteg - főleg antropogén hatásoknak betudhatóan - lekopott és a kavicsos vázталaj gyengén cementált típusa került a felszínre. E talajok kedvezőtlenességét még fokozza, hogy a cementált kavicsra a gyökérszövet nem tud áthatolni. Kedvezőbb vázталaj típus a csonka erdőtalaj. Itt rendszerint az "A" és "B" szint kis része erodálódott, a megmaradt "B" szint vályogos, kalciumkarbonát-mentes.

A tájban a barna erdőtalajok a legelterjedtebbek, ahol sok helyen a gyengén cementált kavics alapkőzeten egy erősen savanyú, nem podzolos barna erdőtalajhoz hasonló típus képződött. A humusztartalom felülről lefelé egyenletesen csökken. Alatta a vastól vörösre festett "B" szinthez hasonló réteg különíthető el. A teljes szelvény savanyú. Száraz, gyenge víztartó képességű talajok a nagy kvarckavics-tartalom miatt. Általában cseres-tölgyesek, ritkán akácok állnak rajtuk.

A cementált kavics felett az eróziómentes részekon vékonyabb-vastagabb porhullásból származó vályogos talaj helyezkedik el. A cementált kavics vízvisszaduzzasztó hatására *pseudoglejes barna erdőtalajok* alakulnak ki. Ez a táj leggyakoribb talajtípusa. Kalciumkarbonát-mentesek, az "A" szint nem tagolódik rétegekre, a "B" szint rozsdásan foltos, átmenettel csatlakozik a cementált kavicsra, gyakran ezzel kevert is. A termőréteg vastagsága változó, de 30 cm-nél mindig több. A talajtípus termőereje a kavicsréteg megjelenési mélységétől függ. Ennek a talajféleségnek legelterjedtebb erdőtipusai a lombelegyes erdőifenyvesek csoportjába (asszociációjába) tartoznak, de cseres-tölgyesek is előfordulnak rajta, kultúr-erdőkkel keverten.

Az agyagbemosódásos barna erdőtalajok főleg a táj D-i részén elterjedtek, a vizsgált térségben és tájrészletben nem jellemzőek.

A térségben az üledék- és hordaléktalajokat a Rába folyó és mellékvízei mentén, a Csörnök-patak öntésterületein a nem karbonátos nyers öntéstalajok képviselik. Ezek rendszerint homokosak, humuszban szegények. Vízgazdálkodásuk jó, mert kolloidtartalmúak és az áradások vízutánpótlása is érvényesül. Mélyfekvésben

bokorfűzesek telepedtek meg, míg a magasabb fekvésű részeken tölgy-kóris-szil ártéri erdők, ill. származék-típusaik alakultak ki. A nyers öntések közt a közép-magas, vagy magas fekvésben már gyengén humuszos öntések fejlődtek ki. Ezeknél a növényzet hatására 30-40 cm-es humuszos feltalaj képződött. A vasfoltos, glejes réteg a humuszos szintet nem éri el. Vályogosak és rétegzettek, kalciumkarbonát-mentesek, jó vízgazdálkodásúak.

A bő vízellátású völgyekben a lejtőhordalék erdőtalajok keskeny sávjai fejlődtek ki. Rétegződésük változatos, kavics, közettörmelék és homok keveredik a vályogos rétegekkel. A mélyebb szintekben a glejesedés gyakori. A feltalaj humuszban gazdag és morzsás. A kémhatása gyengén savanyú, ami lefelé haladva növekszik. A szóban forgó térség igen jó vízellátású, de néha levegőtlen talajai ezek.

2.2.3. Környezetföldtani adottságok

A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete szerint Körmend város területének szennyeződés érzékenységi besorolása: érzékeny terület.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 49/2001. (IV.3.) Korm. rendelet szerint az érintett települések teljes közigazgatási területe nitrátérzékeny területen található.

2.3. Vizek

2.3.1 Felszíni vizek

A Rába a Duna egyik jelentős jobb parti mellékvízfolyása, amely Győrnél torkollik a Mosoni-Dunába. A folyó teljes vízgyűjtő területe 10 720 km². A Sárvár feletti 6 213 km² nagyságú vízgyűjtő terület szokásos elnevezése: Felső-Rába vízgyűjtő.

Körmend vízmércéje a folyó 158+700 fkm szelvényében van, a vízgyűjtő terület nagysága itt 4 734 km². E terület közel 95 %-a Ausztriában, a Stájer Peremhegység DK-i lejtőin helyezkedik el. A teljes vízgyűjtő hegy- és dombvidéki területen található. Körmend a vízgyűjtő DK-i csücskében van.

A Rába folyó a majdnem kör alakú vízgyűjtő Ny-i pereméhez közel ered, és a Ny-i, D-i pereméhez nagyon közel folyik. A vízgyűjtő erősen excentrikus, a Rába folyónak jelentős jobb parti mellékága ezen a szakaszon nincs is. Feldbach-ig a folyásirány ÉNy-DK irányú, innen Körmendig Ny-K-i, majd Körmendtől új irányt vesz a folyó, és Sárvárig DNy-ÉK irányban folyik tovább.

A Rába forrásvidéke a Gráci Hegyvidéken ~ 1.100 mAf-i magasságban van. A forrásoktól ~140 km hosszon folyik a víz, amíg Körmendre eljut.

Szentgotthárdnál ömlik a Rábába legjelentősebb bal parti mellékága a Lapincs, amely néhány kilométerrel feljebb két, közel azonos nagyságú vízgyűjtővel rendelkező ág – a

Feistritz és a Lapincs – egyesülésével jön létre. Elmondható tehát, hogy Szentgotthárdnál gyakorlatilag három, egyenként $\sim 1\ 000$ - $1\ 000\ \text{km}^2$ vízgyűjtőjű vízfolyás, a Feistritz, a Lapincs és a Rába egyesül. Körmend felett ömlik a Rábába másik jelentős bal parti mellékága, az $1\ 302\ \text{km}^2$ vízgyűjtővel rendelkező Pinka.

Szentgotthárd és Körmend között a majdnem pontosan Ny-K-i irányú Rába völgy közel 2-3 km széles. A folyó Csákánydoroszlóig a völgy jobb szélén folyik, míg a völgy bal szélén a Rábával párhuzamos övárokként a Lahn-Vörös patak gyűjti össze a bal parti vízgyűjtő kisebb-nagyobb patakjainak vizét. Csákánydoroszló és Körmend között a Rába átvág a völgy bal széléhez, és egészen Sárvárig így folyik. Körmendtől a völgy jobb szélénél a Csörnöc-Herpenyő nevű fattyúág szedi össze a jobboldali, viszonylag keskeny vízgyűjtő vizeit.

A folyó völgye a medencefelszínhez képest jelentősen, Szentgotthárd Körmend között 50-100 m-el bevágódott. A folyóvölgy középszakasz jellegű, de Szentgotthárd alatt a kisvizek idején a folyó alsószakasz jellegűvé válik. Erősen kanyarog, kanyarjai gyorsan fejlődnek, kavics hordalékát lerakja. Eredeti állapotában a folyó gyakran változtatta a főmedrét. A folyó átlagos mederesése $\sim 1\%$. A folyó fenékszintje ~ 2 - 4 m-rel van a terepszint alatt.

A völgy jobboldalát viszonylag meredeken letörő dombvonulat kíséri, míg baloldalán lankásan emelkednek az egykori teraszok és kavicstakarók.

A Rába vízjárására a szélsőségeség a jellemző.

A folyó középvízhozama Körmendnél $KÖQ = 33,6\ \text{m}^3/\text{s}$.

A Rába kisvízhozamait jellemzi, hogy a 80 %-nál nagyobb gyakoriságú vízhozam éves szinten $Q_{80\% \text{ éves}} = 15,5\ \text{m}^3/\text{s}$, a téli félévben $Q_{80\% \text{ téli}} = 15,4\ \text{m}^3/\text{s}$, a nyári félévben $Q_{80\% \text{ nyári}} = 15,6\ \text{m}^3/\text{s}$.

A nyári nagyobb érték a nyári nagyobb csapadékoságot tükrözi. Az eddig mért legkisebb vízhozam $LKQ = 2,92\ \text{m}^3/\text{s}$, amelyet 2003. augusztus 28-án mértek.

A Rába mértékadó árvízhozamai Körmendnél

$$\begin{aligned} Q_{1\%} &= 900\ \text{m}^3/\text{s} \\ Q_{3\%} &= 700\ \text{m}^3/\text{s} \\ Q_{11\%} &= 520\ \text{m}^2/\text{s} \end{aligned}$$

A Rábán árhullámok – a csapadékoságnak megfelelően – leggyakrabban tavasszal, nyáron és ősszel alakulnak ki. Nyáron a nagyobb meleg és nagyobb párolgás miatt a talaj felső rétege jobban ki tud száradni, ezért a nagyobb csapadékokból is viszonylag kisebb árhullámok alakulnak ki. A tavaszi árhullámokra növelő hatással lehet a magasabb hegyekben felhalmozódott hó elolvadása. A Rábára az árhullámok heves kialakulása a jellemző. A csapadékhullást követő 1-3 napon belül tetőzik a folyó

Körmendnél, és az árvízvédekezési fokozatot meghaladó vízállások időtartama Körmendnél 2-3 napnál általában nem hosszabb. Az árhullámok levonulására jellemző, hogy a nagyobb árhullámok a völgyet teljes szélességében elöntik. A völgy mélyvonulata néhány szakaszon a Lahn-Vörös patak, más helyeken a Csörnőc-Herpenyő nyomvonala közelében található, a völgyben több kisebb-nagyobb magaslat, az árvízből szigetszerűen kiemelkedő rész van.

A Rába vízkészlet-gazdálkodási szempontból mértékadó augusztusi 80 % gyakoriságú természetes vízhozama 13,52 m³/s. Ebből ökológiai szempontok miatt 3,01 m³/s vízhozamot mindig a mederben kell hagyni, tehát a hasznosítható vízkészlet 10,51 m³/s. Ebből más vízhasználatok részére már lekötött 4,56 m³/s, azaz a használható szabad vízkészlet 5,95 m³/s.

2.3.2. Felszín alatti vizek

2.3.2.1. Vízföldtani helyzet

Vízföldtani szempontból az alaphegységi képződmények fontossága, azok anyagától és települési mélységétől függ. A területen az alaphegységi és a fedő miocén rétegeknek a nagy mélységben való településük miatt a vizsgálat szempontjából nincs gyakorlati jelentősége.

A feljebb települő pannóniai rétegek közül a tágabb térségben a felső-pannóniai képződmények bírnak vízföldtani jelentőséggel, mivel a homok rétegekben nagy mennyiségű rétegvíz tárolódhat.

A felső-pannóniai vízadók elhelyezkedése és tulajdonságainak megismerése érdekében ismertetjük a város vízellátását biztosító vízbázis kútjainak adatait:

<i>Kút jele</i>	<i>Kat. sz.</i>	<i>EOV x</i>	<i>EOV y</i>	<i>Terepszint (mBf)</i>	<i>Talp (m)</i>	<i>Szűrőzés (m-m)</i>	<i>Nyug. vízsz. (m)</i>	<i>Q max (l/p) – hozzátartozó vízszint</i>
I/a	K-27	187 700	464 600	186,47	277,0	165,5-168,5 171,0-174,0 263,0-271,5	-6,7	250 (-26,5)
II/1	K-63	187 399	461 736	191,70	300,0	282,0-291,5	-29,0	500 (-54,0)
II/2	K-62	188 070	460 780	192,65	163,0	127,5-136,3 148,8-155,8	-11,25	600 (-34,0)
III.	B-17/a	188 600	464 000	189,35	293,6	267,9-284,9	-27,1	350 (-58,5)
IV.	K-18	187 800	464 800	187,27	111,0	98,7-103,6	-1,6	335 (-30,0)
V.	K-10	189 500	463 900	189,35	42,0	25,0-38,5	-3,3	102 (-5,7)
VI.	K-24	189 500	463 900	189,71	243,0	342,0-350,5	-28,0	210 (-43,5)
VII.	K-30	189 900	464 300	189,60	49,2	21,0-26,0 34,5-39,5	-4,0	410 (-14,6)

<i>Kút jele</i>	<i>Kat. sz.</i>	<i>EOV_x</i>	<i>EOV_y</i>	<i>Terepszint (mBf)</i>	<i>Talp (m)</i>	<i>Szűrőzés (m-m)</i>	<i>Nyug. vízsz. (m)</i>	<i>Q_{max} (l/p) – hozzátartozó vízszint</i>
VIII.	K-25	189 500	464 600	188,99	96,0	40,5-45,4 54,5-56,9 59,0-66,2 74,0-79,0 82,0-91,0	-4,4	360 (-25,0)
IX.	K-26	189 400	463 300	191,83	100,0	54,0-58,2 70,0-72,1 74,3-77,9 88,1-91,9	-7,5	300 (-15,1)
X./a	K-29	190 100	463 700	192,14	100,0	41,0-45,0 55,0-57,0 89,0-93,0 95,0-97,0	-4,7	400 (-35,0)
XI.	K-31	189 720	463 840	191,58	58,0	21,5-25,5 37,0-45,0 50,0-52,5	-5,5	360 (-14,4)
XII	K-33	190 000	463 100	194,61	100,0	53,5-55,5 58,0-60,0 66,0-69,0 87,2-95,4	-16,6	340 (-43,3)
XIII.	K-32	190 900	463 500	196,65	62,0	41,0-46,0 50,0-58,0	-11,0	460 (-38,1)

A kutak adataiból jól látható, hogy területen minél mélyebb vízadóról van szó, annál mélyebbre süllyed a réteg nyugalmi nyomásszintje. A vízadó összletek természetesen feszített víztükrűek, ami arra utal, hogy a vízadó felett rossz vízvezető, vízzáró agyagos iszap, iszapos agyag, agyag, iszapos homok rétegek is települnek.

A kutak fajlagos vízhozama elég alacsony átlagosan 15-30 l/p/m, abszolút értelemben azonban szinte minden kútból 300 l/p-nél nagyobb hozam termelhető ki. A rétegvizek a felszíni szennyeződésekkel szemben védettnek tekinthetők.

Az első ivóvízbeszerzésre használt szint 170 mBf alatt helyezkedik el.

2.3.2.2. Vízbázis sérülékenysége

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vizilésítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőidom és védőterületek meghatározásának, kijelölésének, kialakításának, és fenntartásának módját.

Az ivóvízbázis esetleges veszélyeztetettségével kapcsolatban röviden ismertetjük a *Körmendi vízbázis védőterületének kiterjedésére vonatkozó adatokat*:

- Belső védőterület: A belső védőterületnek felszíni metszete nincs, a 10 m sugarú bekerített belső védőterülettel minden kút rendelkezik.
- Külső védőterület: Nincs felszíni metszete, nem került kijelölésre.

- Hidrogeológiai „A” védőterület horizontális kiterjedése: Nincs felszíni metszete, nem került kijelölésre.
- Hidrogeológiai „B” védőterület: A biztonságba helyezés során összesen 6 db védőidomot határoztak meg, amelyek közül egy rendelkezik felszíni metszettel. Az érintett kutak jele: V, VII, XI, tehát távol északra több kilométerre található a vizsgált területtől.

A védőterület horizontális szabálytalan alakú terület, melyet keletről a vasúti pályatest, északról a Tilalmas major területe, nyugatról a Képúti-nyugati-dűlő, délről Körmend városa határolja.

A védőidom vertikálisan a terepfelszíntől 25 m mélységig (195 mBf – 170 mBf) terjed.

3. A természet állapota

3.1. A táj ismertetése

Az ökológiai viszonyokat legjobban kifejező erdőgazdasági tájbesorolás szerint a vizsgált terület a Vas megyei dombvidék erdőgazdasági táj Rába-Pinka völgye erdőgazdasági tájrészlethez tartozik.

A tájrészlet nagyobb részben sík, enyhén dombos, átmenettel megy át a Rába széles alluviális síkjába.

Éghajlata erős szubalpin-szubatlanti hatás alatt áll. Relatív magas, évi 750 mm átlagos csapadékmennyiséggel, amelynek 65 %-a a tenyészidőszakban hullik le. Az esőmaximum júliusban van.

A változatos geológiai viszonyoknak megfelelően a genetikai talajtípusok sokfélék. Az üledék és hordaléktalajok közül a kalciumkarbonát-mentes nyers és főleg gyengén humuszos öntéstalajok terjedtek el.

A Rába völgy körmendi szakaszát egyrészt a barna erdőtalajok jellemzik, azon belül is az erdők alatt inkább az agyagbemosódásos, pseudoglejes típus alakult ki.

3.2. Az élővilág ismertetése

3.2.1. Növényföldrajzi viszonyok

Növényföldrajzi szempontból elmondható, hogy a táj átmeneti jellegű a K-alpesi flóratartomány (Noricum) és a magyar flóratartomány (Pannonicum) között. A jelenlegi besorolása szerint ez utóbbi tartomány átmeneti jelleggel bíró Ny-dunántúli flóravidekéhez (Praenoricum), azon belül pedig a vasi, Alpok-alji flórajáráshoz (Castriferreicum) tartozik.

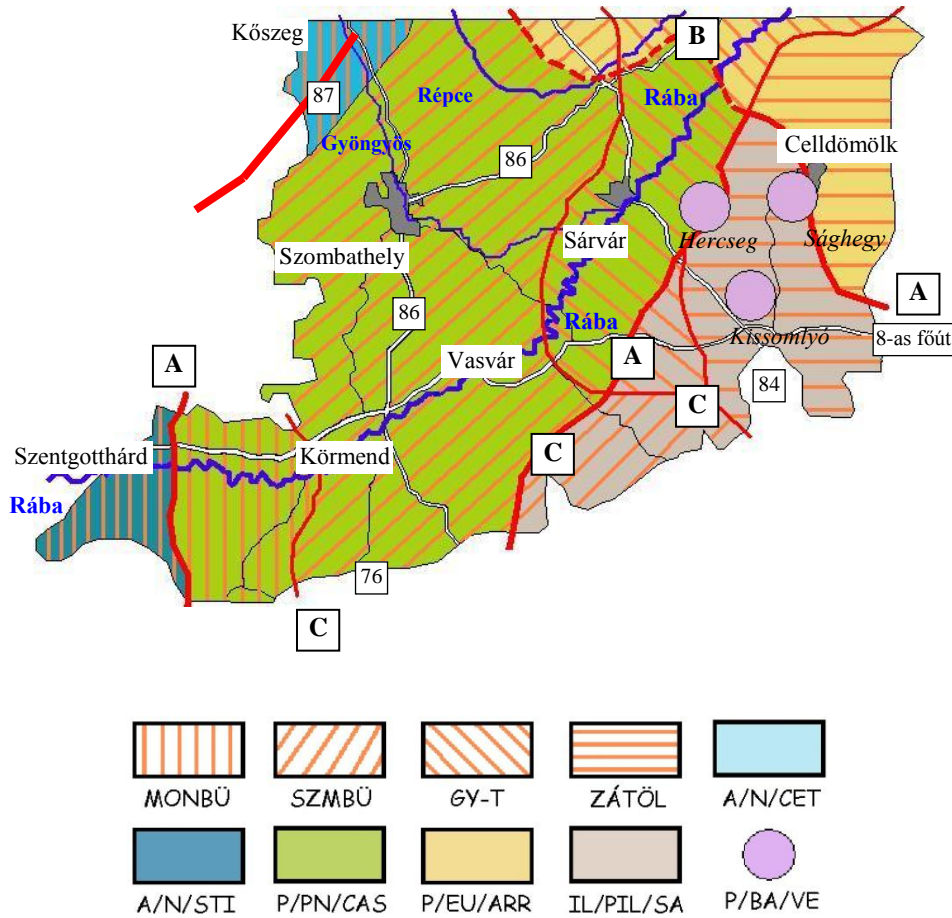
A szubalpin elemek száma a K-i szomszédos tájrészlethez viszonyítva magasabb, a déli flóraelemek jelenléte a keleti csatlakozó tájrészlethez képest csekélyebb. A noricum elemek száma Ny-ról K-re csökken, az európai elemcsoport tagjainak száma az átlagos 65 %-al szemben itt 50 % körüli. A délies, melegkedvelő, szárazságtűrő elemek száma nyugatról keletre fokozatosan emelkedő tendenciát mutat. Az atlanti elemek nem százalékosan, hanem tömegüknél fogva nagy szerepet játszanak (*Calluna*, *Castanea*, stb.).

Fontosabb szubalpin növényfajok a tájban (tágabb kitekintésben): *Dryopteris pseudomas*, *Cyclamen purpurascens*, *Oreopteris limbosperma*, mint védett növények. A szubboreális fajok közül: a *Goodyera repens*, *Chimaphila umbellata*, *Festuca capillata*, stb. A D-i és K-i flóraelemek közül: *Ranunculus illyricus*, *Adonis vernalis*, *Dictamnus albus*, *Silene otites* ssp. *pseudotites*, stb. Nyugat felé itt álnak meg elterjedésükben a homoki habszegfű, a tavaszi hérics, az európai kunkor (*Heliotropium europaeum*), kelet felé nem terjed tovább a csarab (*Calluna vulgaris*), a kereklevelű galaj (*Galium scabrum*), stb. A tájrészlet jeles szubatlanti, szubillír fajai az *Asphodelus albus*, (*Carex fritschii*, *Hemerocallis lilio-asphodelus* ...).

Összehasonlító táblázat az egyes flórajárások flóraelemeiről:

Flórajárás	Vendvidék Stiriacum		Vas-Órség Castriferreicum		Göcsej Petovicum		Zala Saladiense	
	Faj	%	Faj	%	Faj	%	Faj	%
Endemikus	1	0,2	4	0,4	2	0,3	6	0,5
Pannon-Balkáni	5	0,8	7	0,7	9	1,2	15	1,1
Illyr	2	0,4	3	0,3	2	0,3	3	0,3
Balkáni	0	0	3	0,3	1	0,1	6	0,5
Alpin-Balkáni	4	0,6	5	0,5	5	0,6	10	0,7
Alpin	1	0,2	3	0,3	0	0	0	0
Boreális	0	0	2	0,2	0	0	1	0,1
Szubatlantikus	2	0,3	4	0,4	3	0,4	4	0,3
Atlanti-Mediterrán	8	1,3	19	1,9	17	2,1	33	2,5
Szubmediterrán	19	2,9	46	4,6	37	4,7	77	5,7
Mediterrán	1	0,2	5	0,5	4	0,5	7	0,5
Pontus-Mediterrán	6	0,9	16	1,6	10	1,2	33	2,5
Pontusi	5	0,8	14	1,4	6	0,7	27	2,0
Kontinentális	15	2,4	43	4,2	18	2,3	78	5,9
Közép-Európai	75	12,0	114	11,3	82	10,6	136	10,3
Európai	103	16,5	161	15,9	137	17,6	190	14,3
Eurázsiai	224	35,9	342	33,9	278	35,7	386	29,3
Circum-Boreális	90	14,4	118	10,7	35	11,0	120	9,1
Kozmopolita	50	8,0	78	7,8	52	6,7	94	7,1
Adventív	14	2,2	32	3,1	31	4,0	97	7,3
ÖSSZESEN	625	100	1019	100	779	100	1323	100

Flóra- és klímaterkép
(Flóratérkép Soó R. 1965, klímazónák Borhidi A. 1965 nyomán, átdolgozva)

Rövidítés	Flóratartomány / flóravidék / flórajárás
A/NCET	Alpinetum / Noricum / Ceticum
A/N/STI	Alpinetum/ Noricum / Stiriacum
P/PN/CAS	Pannonicum / Praenoricum / Castriferreicum
P/ EU/ARR	Pannonicum /Eupannonicum/ Arrabonicum
P/BA/VE	Pannonicum/Bakonyicum/Vesprimense (bazaltkúp-szigethegyek)
IL/PIL/SAL	Illyricum / Praeillyricum / Saladiense
MONBÜ=	montán bükkösök
SZMBÜ=	szubmontán bükkösök
GY-T=	gyertyános-tölgyesek
ZÁTÖL=	zárt tölgyesek
A = flóratartomány határa	B = flóravidék határa
	C = klímazóna határa

3.2.2. A növényvilág általános képe, potenciális növénytársulások

A tájrészlet adott térségének fontosabb növénytársulásait az alábbiakban soroljuk fel.

NEDVES RÉTEK (MOCSÁR- ÉS LÁPRÉTEK) GYEPTÍPUSA:

Caricetum acutiformis-ripariae Soó (1927) 1930: magassásos társulás árkok mentén, mélyedésekben *Carex acutiformis* és *Carex riparia* meghatározó fajokkal. Potenciális és valós társulás a Rába és Csörnóc-mentén.

Angelico-Cirsietum oleracei TX. 1937 s.l.: patakmenti magaskórós társulás, ahol az *Angelica sylvestris*, *Cirsium oleraceum*, *Filipendula ulmaria* uralkodik.

Junco – Molinietum PRSG 1951: mésztelen láprét, ahol a *Molinia coerulea* agg., *Molinia arundinacea* agg., *Juncus effesus*, *Juncus articulatus*, *Agrostis capillaris*, *Nardus stricta*, *Sieglingia decumbens* alkotják a karakteres fajokat. Mozaikos előfordulású.

Deschampsietum caespitosae Horvatic 1930 s.l.: dunántúli mocsárrét *Deschampsia caespitosa*, *Juncus effesus*, *Agrostis canina*, *Agrostis stolonifera*, *Succisella inflexa* jellemző fajokkal. Mozaikosan előfordul a Csörnóc mellékvízeit követve.

Cirsio cani-Festucetum pratensis Majovsky ex Ruzicková 1975: nedves kaszálórét *Festuca pratensis*, *Cirsium canum*, *Poa pratensis* karakteres fajokkal. A legszebb tavaszi aspektusú mocsárrét, ahol tömeges a réti boglárka (*Ranunculus acris*) és a réti kakukkszegfű (*Lychnis flos-cuculi*), a szürke aszat (*Cirsium canum*), mezei cickafark (*Achillea millefolium*), stb. Karakteres formájában a községhatárban már sehol sem található meg.

MEZOFIL KASZÁLÓRÉTEK, MÉSZKERÜLŐ HEGYI RÉTEK, XEROFIL GYEPEK:

Pastinaco-Arrhenatheretum Passarge 1964: franciaperje rét, *Arrhenatherum elatius*, *Pastinaca sativa*, *Campanula patula*, *Geranium pratense*, *Crepis biennis*, *Tragopogon pratensis*, *Peucedanum carvifolia* karakteres fajokkal. Ahol nem vetették felül, ott viszonylag jellegzetes formájában ténylegesen és nagy területeken is fellelhető.

Alopecuro-Arrhenatheretum (Máthé et Kovács 1960) Soó 1971: a névadó fajok mellett, ott, ahol nem vetették felül és nem legeltették intenzíven, számos mezofil kaszálóréti és közömbös természetű faj is képviselteti magát. Degradált formában, de ténylegesen is megtalálható nagyobb kiterjedésű növénytársulás a Csörnóc-patak mentén.

Anthoxantho-Agrostietum (Jurko 1969): *Agrostis capillaris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Sieglingia decumbens* meghatározó fajokkal leírható hegyi száraz rét asszociáció.

Festuco tenuifoliae-Agrostietum capillaris (Soó 1971): cérnatippanos rét a névadó fajokkal, valamint: *Antennaria dioica*, *Peucedanum oreoselinum*, *Helianthemum ovatum*.

Festuco ovinae-Nardetum (Dostal 1933 em. Soó 1957): a névadó fajok mellett *Festuca rubra*, *Potentilla erecta* fajokkal jellemezhető szőrfügyepepek.

FÁS NÖVÉNYTÁRSULÁSOK - MEZOFIL LOMBOSERDŐK (QUERCO-FAGETEA)

Quercu robori-Carpinetum Soó et Pócs 1957: gyertyános-kocsányos tölgyes, mely a térségben sok helyen csak potenciális jelleggel bír. Az évtizedek és századok során átalakították, illetve a fatermelési cél miatt lerontották és egysíkúvá tették. Néhány természetközeli állománya a Rába-völgyben még előfordul.

Fraxino pannonicae-Ulmetum Soó 1960: tölgy-kőris-szil ligeterdő, mely szinte mindenhol már csak potenciális társulásnak tekinthető. Az előző fás növénytársulásnál írottak érvényesek rá.

Carici acutiformis-Anetum Soó 1963: szubmontán sásos égerliget, mely a valóságban is fellelhető a Csörnöc és mellékvizei, így többek között az Alsóújlaki-patak, a Szentegyházi víz elnevezésű vízfolyás (árok) és a Csörnöc folyásával (ÉK-DNY) párhuzamos mélyedések mentén, bár karakteres formájában már sajnos szinte sehol sem jellemző.

Genisto nervatae-Pinetum Pócs 1966 (Pino-Quercetum /Quercu-Pinetum): tölgyelegyes erdeifenyves, illetve erdeifenyő elegyes tölgyes, mely nem azonos az Őrségben előforduló azonos néven illetett asszociációval, attól némileg eltér, Dicranum-Polytrichum, Molinia arundinacea, Oxalis acetosella, stb. típusjelző lágyszárú szinttel. A Calluna-s erdeifenyvesek erősen degradáltak. Cserjeszintjében a Juniperus akár tömeges is lehet. Lágyszárú szintjében a Sieglingia és Festuca capillata képez faciest.

Luzulo-Quercu-Carpinetum Soó 1957 ex. Csapody 1964: Ny-dunántúli mészkerülő gyertyános-tölgyes ahol elegyfafajként megjelenik a Pinus sylvestris, Castanea sativa, cserjék közül a Salix aurita, gypszintben színező elemként a Carex fritschii, Centaurea fritschii, Galium rotundifolium, Genista ovata ssp. nervata, Cytisus supinus ssp. supinus, Oreopteris limbosperma, Lathyrus montanus, stb.

3.2.3. Természeti értékek

Körmend város területén illetékes természetvédelmi hatóság az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság. Országosan védett természetvédelmi terület a Körmendi Kastélypark, melynek természetvédelmi kezelési terve 2008. év folyamán készült el. A Szlovénia - Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében meghirdetett pályázatra Körmend két szlovén partnerrel együtt nyújtotta be pályázatát 3 park címmel, melynek célja városokban található parkok revitalizációja. A megvalósulás előrelátható időpontja 2010.

A Vas Megyei Tanács 1/1985 (III. 22.) rendeletével védetté nyilvánított Dobogó elnevezésű erdőrészlet, valamint az Országos Természetvédelmi Tanács 1142/1961. számú határozatával védetté nyilvánított Hunyadi és Hegyaljai úti Piramis tölgyfásor helyi jelentőségű védett természeti területek védettségét a Képviselő-testület 39/2007. (XII. 21.) rendeletével megerősítette.

Az ingatlanok területe az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendelet alapján NATURA 2000 területnek minősül.

A helyi védett természetvédelmi területek kezelési tervét Körmend város Önkormányzatának megrendelésére az Ökohydro Kft. készítette el 2008. év folyamán.

4. A települési és épített környezet állapota

4.1. Vízellátás

A város ivóvízellátása több évtizede mélyfúrású kutakból történik, amelyek a pannóniai összlet homokrétegeiben lévő rétegvizet hasznosítják. A beszűrőzött szakaszok a felszíntől számított 50-400 m között találhatóak és azokat jelentős vastagságú vízrekesztő agyagos üledékek zárják el a felszín közeli talajvíztároló rétegektől.

Körmenden és a környező településeken nincs megfelelő felszín alatti egyéb vízbázis, a kutak által feltárt rétegeken kívül nem ismert alternatív vízáadó, illetve nincs a közelben olyan jó minőségű vízbázis, vagy vízellátó rendszer, amely gazdaságosan kezelhető és átvezethető a rendszerbe.

A Körmend Város vízellátását biztosító vízmű kijelölt mintavételi pontjain 2008. szeptember 1-én történt hatósági mintavételezés. A vizsgált fogyasztói pontokon bakteriológiai szempontból a víz minősége kifogásolt volt, ezért az intézkedésre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ÁNTSZ Nyugat-dunántúli Regionális Intézete határozatilag intézkedett. A végrehajtási határidő lejáratá után – a mosatást és fertőtlenítést követően - az üzemeltető igazolta a megfelelő vízminőséget.

A Vasivíz Zrt Körmendi Főmérnöksége a vízjogi üzemeltetési engedélyben ő előírtak szerinti gyakorisággal végzi a vízmintázásokat, ezeket megküldi az ÁNTSZ Intézeteinek. Az eredmények alapján 2008. évben további intézkedés nem vált indokolttá.

A felszín alatti vizek szennyeződhetnek a csatornázatlan területek miatt, továbbá a műtrágyázás és a szerves trágyázás hatására.

4.2. Szennyvízelvezetés- és tisztítás

Körmend területén a központi területek teljes mértékben csatornázottak jelenleg megközelítőleg 85% a csatornázottság mértéke. Hiányzó területek Alsó és Felsőberki, Horvátnádálja és a Rábán aluli területek. Ezen területek csatornázottságával 2013-ra érheti el a város a 100%-os csatornázottságot. Pályázat további támogatása mellett ez az idő csökkenhet is.

Körmenden elválasztó rendszerű szennyvízcsatorna üzemel, 6 db MOBA típusú szennyvízátemelővel, melyből 5 db van üzembe helyezve. A szennyvízcsatorna hálózat hossza 27,5 km. A háztartásoknak megközelítőleg 70 %-a van rákötve a hálózatra. A városban a háztartásokból 321 ezer m³, az intézményekből és cégekből további 168 ezer m³ szennyvíz keletkezik, ennek 100 százalékát tisztítják.

A szennyvíztisztító ma már biztosítja az előírt tisztítási határértékeket, mivel megépült az előkezelő. A szennyvíztisztító telepre 1400 m³/nap mennyiségű szennyvíz érkezik. A telep kapacitása 2000 m³/nap. A napi keletkezett szennyvíziszap mennyisége 60 m³.

A talaj és a felszín alatti vizek védelmében Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi környezetvédelem szabályairól szóló 24/2003. (VII. 01.) számú rendelet 4 §. 23/2007. rendelettel történő módosítása alapján kötelezővé vált a műszakilag elérhető szennyvízcsatornára való rákötés.

4.3. Csapadékvíz-elvezetés

A közművek vonatkozásában a legtöbb hiányosság a felszíni vízrendezésnél található. A város rendelkezik az Alsó-Berki patak vízgyűjtőjének vízrendezési tervével, amely a vízgyűjtőről érkező vizek elvezetésére megoldást javasol. Az egyes városi területekhez tartozó szakaszok kivitelezéseinek megindítása a közeljövő feladata.

Az északi területeken a vasúton túli részek nyitott vízelvezetéssel vannak megoldva kivételt képez az újonnan épített iparterület amely zárt csapadékelvezetéssel rendelkezik. Város központja zárt csapadékvíz elvezetésű.

4.4. Energiafelhasználás

A város villamos energia ellátó hálózat már évtizedekkel ezelőtt kiépült, elméletben minden lakás ellátott villamos árammal. A betáplálás Szombathely és Zalaegerszeg felől valósul meg, 120 KV-os vezetékkel. Magát a várost két 20 KV-os vezeték látja el árammal, az északi körvezeték a vasúton túli területeket, a déli (a Körmend-Szentgotthárd vezeték) a vasúttól délre eső városrészt, és a két vezeték a település nyugati részén találkozik. A többi vezeték mintegy 20 transzformátor segíti az áramellátást. A Rábán működik egy kiskapacitású (500KW) vízi erőmű, amely az áramot az országos rendszerbe adja. A várost hőenergiával ellátó Réigóhő Kft-nek is van egy gázturbinás erőműve, amely a hőenergián felül mintegy 500 MW elektromos energiát is termel, amely szintén az országos rendszerbe csatlakozik. A rendszer jól működik és a szolgáltató a további lakossági és gazdasági igényeket is ki tudja elégíteni.

Távfűtés

A vasi kisvárosok közül Körmenden a legmagasabb a távfűtésbe bekapcsolt lakások aránya (31,0 %). Ezt a feladatot a Réigóhő Kft., a három város (Körmend, Szentgotthárd, Vasvár) által alapított, 100 %-ban önkormányzati tulajdonban lévő cég végzi. A cég működteti az 1985-ben épített gázüzemű, és a 2003-ban átadott faapríték fűtőerőművet. A gázüzemű kapacitása 10 MW/h, a másiké 5 MW/h, ehhez még 16 MW/h kapacitás áll a rendelkezésre, ebből 12 MW/h van lekötve.

Gázhálózat

Körmenden 1985-től kezdődően épült ki a vezetékes gázhálózat. A városi földgázhálózat a Zala megyéből Pókaszeptek felől húzódó távvezetéken keresztül

kapcsolódik az országos hálózathoz. A földgáz távvezeték a Rába-híd közelében a MOL tulajdonában lévő átadóállomáson éri el a várost. Az évek során egyre bővült a vezeték hálózat hossza. A gázszolgáltatást az ÉGÁZ végzi, a szolgáltatás minőségével az utóbbi években jelentősebb probléma nem volt. A hálózat bővülésével párhuzamosan nőtt a gázhálózatba bekötött lakások aránya is, amely 2006-ban kissé meghaladta a lakásállomány felét.

4.5. Épített környezet

A város rendezési tervei az alábbiak:

Belváros:

Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2007. (II. 23.) számú Körmend belváros építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló rendelete.

Körmend (kivéve belváros):

Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testületének többször módosított 36/2003. (XII. 01.) számú a szabályozási tervről és a helyi építési szabályzatról szóló rendelete

4.6. A lakosság egészségi állapota, környezet-egészségügyi összefüggések

A településre vonatkozóan környezet-egészségügyi szempontból közvetlen adatok nem állnak rendelkezésre. A Nyugat-dunántúli régióra (ezen belül Vas megyére) vonatkozó adatok alapján elmondható, hogy a térség lakosságának általános egészségi állapota jobbnak mondható, mint egy átlagos magyar állampolgáré..

A lakosság számára a legnagyobb betegségterhet a keringési rendszer betegségei jelentik. A második leggyakoribb halálok a daganatok okozta halálozás. Az országos adatokhoz képest összességében kedvezőbbek a régióban élők mutatói. Az alkoholos májbetegség és májsugor miatti halálozás átmeneti javulást mutatott az 1995-1996-os években, azonban az elmúlt években mindkét nem esetében romlottak a mutatók.

A légzőrendszer betegségei a férfiak körében okoz többlethalálozást. A szakfőorvosi jelentések szerint a gyermekek és a felnőttek körében az allergiás betegségek egyre gyakoribbak. A mozgásszervi betegségek közül a csontritkulás magas előfordulása miatt népbetegségnek számít. A szakfőorvosi és a háziiorvosi morbiditási jelentések szerint a betegek száma növekszik. A rokkantosság 10-12%-ban mentális betegségek miatt válik szükségessé. A hazai lakosság egészségi, de különösen halálozási mutatói jól jelzik, hogy e téren nagyon súlyos problémával kell szembenézni, amelyért részben a környezeti ártalmak okolhatók.

5. Önállóan kezelt hatótényezők

5.1. Hulladék

A 2000. évi XLIII. tv. és a hozzá kapcsolódó hulladékkezelés végzéséről, hulladék lerakásról, a közszolgáltatás szabályainak követelményeiről szóló hatályos rendeletek

előírják a települési önkormányzatoknak a kötelezően ellátandó közszolgáltatás végzését.

A városban keletkezett lakossági hulladék kezelését a ZALA-DEPO Kft. végzi 2003. I. 1-től, 10 éves szerződés alapján. A szállítást heti egyszer normál edényekkel végzi a cég, a szilárd hulladékot (kb. 2700 t/év) a zalaegerszegi depóban helyezi el. A háztartások 97,2 %-a bekapcsolódott a szervezett hulladékszállításba, ez jóval magasabb arány, mint a vasi kisvárosoké általában. A lakossági szelektív hulladékgyűjtés csak részben valósult meg, de 2003-ban egy sikeres pályázat következtében 15 nagy konténert helyeztek el a városban, melybe lehetőség van szelektíven elhelyezni a hulladékot.

Körmend Város Önkormányzata évente egy alkalommal a közszolgáltatási szerződés alapján lomtalanítást végeztet a város közigazgatási területén.

A közületi hulladékgyűjtést és szállítást a Müllex-Körmend Kft. végzi, és szállítja a hulladékot a Harasztifaluban található korszerű hulladéklerakóba. A város egyre csökkenő lakossági folyékony hulladékát a Drain Team ÖKO Környezetgazdálkodási Kft. szállítja el.

A veszélyes hulladékok begyűjtését és elszállítását a cégek maguk intézik, többnyire a Megoldás Kft. igénybevételeivel.

2008-ban Körmend Város Önkormányzata csatlakozott a Nyugat-dunántúli Regionális Hulladékgazdálkodási Projekthez.

5.2. Zaj és rezgés

A zaj és rezgésterhelés elsősorban a 8. számú főút mentén keletkezik. Az átmenő forgalom igen nagy, időszakosan kiemelkedő, mely a főút közvetlen közelében található építményeket, illetve a benne élők egészségét hosszú távon jelentősen károsíthatja. Az Ipari út megépítésével a település tehergépjárművek általi terhelését sikerült csökkenteni. Ipari zaj nem jellemző.

Kereskedelmi, vendéglátási, településüzemeltetési zajterhelés időszakosan tapasztalható. A város közigazgatási területén a zaj- és rezgésvédelmi szabályozást Körmend Város Önkormányzata Képviselőtestületének a helyi környezetvédelem szabályairól szóló 24/2003. (VII. 01.) számú rendeletének 13. §-a határozza meg.

Az utóbbi években közlekedési zaj- és rezgésterheléses vizsgálatok elvégzésére nem került sor a városban.

5.3. Környezetbiztonság

A környezetbiztonságot a közigazgatási területen jelenleg közvetlenül nem veszélyezteti semmi. Meg kell említeni a sajtgyár leégését, mely a Tesco áruházat, valamint az OMW üzemanyagtöltő állomást veszélyeztette.

III. A környezeti célállapot meghatározása

A Program alapvető célkitűzése a fenntartható fejlődéshez szükséges legfontosabb környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági feltételek kialakítása és a környezetvédelem stratégiai feladatainak meghatározása. Ehhez konkrét beavatkozásokra, bizonyos tevékenységeket ösztönző, másokat korlátozó szabályozásra van szükség. A Program célja nemcsak a legfontosabb környezeti problémák feltárása, hanem azok megoldása is.

A program fő céljai:

- az egészséges környezet feltételeinek biztosítása, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások megelőzése, csökkentése, megszüntetése; a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása;
- az élő és élettelen környezet természetközeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, fennmaradásának biztosítása, a bioszféra sokszínűségének megtartása, a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzése;
- a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés elveinek figyelembevétele, a lételemnek tekintett természeti erőforrásokkal (víz, föld, levegő) való takarékos, értékvédő gazdálkodás, ezeknek a következő nemzedékek számára való megtartása;
- az előzőekkel összefüggésben a gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus, az ésszerű környezet-igénybevételre és a minimális környezetkárosításra törekvő viszonyának megvalósítása.

1. A környezeti elemek védelme

1.1. Levegőtisztaság védelem

Általánosságban megfogalmazható cél a légszennyező források kibocsátásának csökkentése, valamint az eseti szennyezések (tarlóégetés, kerti és egyéb hulladékok égetése) csökkentése. A település légszennyezettségét fel kell mérni, a légszennyező adatok nyilvánosságra hozása, a lakosság tájékoztatása mellett.

Cél lehet a kommunális fűtésből eredő káros kibocsátások csökkentése, a fűtési energiaigény csökkentésével kis szennyezőanyag-kibocsátású tüzelőberendezések és megfelelő minőségű tüzelőanyagok alkalmazásával. A káros kibocsátás csökkenését eredményező építőipari, építészeti megoldásokat előnyben kell részesíteni. A megújuló energiaforrások használatának akadályait meg kell szüntetni, fokozatosan ki kell építeni elősegítésének rendszerét.

Levegőtisztaság védelem

- Lehetőség szerint elő kell segíteni az elkerülő út megépítését.
- A kommunális fűtésből eredő káros kibocsátást csökkenteni kell.

- A helyhez kötött levegő szennyező források folyamatos ellenőrzésével, szükség esetén légszennyezési bírság kiszabásával, hatósági intézkedésekkel ki kell kényszeríteni a határérték alatti szennyezőanyag kibocsátásokat.
- A levegőszennyező forrásokról telephely szerinti nyilvántartást kell vezetni. A vállalkozói tevékenység ellenőrzése során vizsgálni kell a levegőtisztaság védelmi előírások betartását, szükség esetén a hatósági intézkedéseket meg kell tenni.
- Új létesítmények vagy meglévő létesítményekben új technológia telepítése esetén azok várható környezeti hatásait megfelelő dokumentáció bekérésével, szükség esetén szakértők bevonásával vizsgálni kell.
- Az avar és a kerti hulladék nyílt téri égetését szabályozó önkormányzati rendelet betartását ellenőrizni kell.
- A városra vonatkozó füst-ködriadó tervet kell kidolgozni.
- A város közigazgatási területén lévő benzinkutak üzemeltetőit olyan berendezések beszerzésére kell felhívni, amely a lefejtés és a töltés közbeni párolgást megakadályozza. A felkészítési időszak 1 év. Új töltő állomások létesítésénél az építési engedélyt csak ilyen feltételek biztosítása esetén lehet kiadni.
- El kell készíteni a város légszennyezési alaptérképét a rendelkezésre álló, - illetve mérési adatok alapján.
- Elő kell segíteni a kis légszennyezéssel járó fűtőanyagok felhasználását.
- Az energiatakarékosság érdekében az intézmények, lakások utólagos hőszigetelését szükséges támogatni.
- A még ki nem épített belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítését kell előtérbe helyezni.

A levegőtisztasággal-védelemmel kapcsolatos jogszabályok gyűjteményét, a jegyzői hatáskörrel kapcsolatos egyes jogszabályokat a *3. számú melléklet* tartalmazza.

1.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme

Ivóvíz védelem

- Az ivóvízellátást biztosító vízkészletet fokozott védelemben kell részesíteni.
- Azonosítani kell azokat a területeket, ahol természeti okok, folyamatok miatt a felszín alatti víz minősége eltér a WHO ivóvíz szabványban előírt határértéktől.
- A lakosság biztonságos ivóvíz ellátásának feltételeit továbbra is biztosítani kell.
- Az ivóvízbázis védő területén a víz készletre veszélyt jelentő üzem nem létesíthető.
- Az ivóvízbázis védőterületén környezetkímélő mezőgazdasági gyakorlat bevezetése ajánlatos.

A kommunális szennyvízkezelés

- A közcatornán élővízbe vezetett szennyvizet meg kell tisztítani, szennyvíz élővízbe nem kerülhet.
- Az ipari és mezőgazdasági üzemek közcatornába kerülő szennyvizet előtisztítani kell, a direkt rákötéseket meg kell szüntetni.

- A mérgező anyagokat tartalmazó ipari szennyvíz nem juthat kommunális szennyecsatornába.
- A mérgező anyagokat tartalmazó ipari szennyvíz nem juthat kommunális szennyecsatornába.
- A felszín alatti vízkészletet veszélyeztető szennyezőforrásokat fel kell deríteni és megszüntetni.
- Az élő, - réteg és talajvizek védelme érdekében a város szennyvízcsatornával ellátatlan területein a kiépítést éves ütemezésben 2012. év végére be kell fejezni.
- A folyékony hulladék talajba jutó mennyiségének csökkentéséhez növelni kell a csatornázott területek arányát.
- A közcatornával egyelőre nem rendelkező területeken csak zárt szennyvízgyűjtő alakítható ki.

A csapadékvíz-elvezetés

- A csapadékvíz hálózatot, műtárgyakat évente felül kell vizsgálni, az állapotot rögzíteni kell, belterületen a nyílt árkokat mederlappal burkolni kell.
- A csapadékvíz elvezetésére szolgáló hálózat, nyílt árok működő képességét, fenntartását biztosítani kell. Belterületen a nyílt árkot mederlappal burkolni kell.
- A csapadékvíz csatornára kötött szennyvíz rákötések megszüntetése érdekében az ingatlanok tulajdonosait, kezelőit a szennyvízcsatornára való rákötésre kötelezni kell, az egyesített rendszert meg kell szüntetni.
- A csapadékvíz-elvezető közcatornából származó iszapot komposztálással ártalmatlanítani kell.
- Ár- és belvízvédelem

A vízvédellemmel kapcsolatos jogszabályok gyűjteményét, a jegyzői hatáskörrel kapcsolatos egyes jogszabályokat a *4. számú melléklet* tartalmazza.

1.3. Talajvédelem

A földvédelem kiterjed a földfelszín - különös tekintettel a talaj -, a felszín alatti rétegek, a kőzetek és az ásványok, ezek természetes és átmeneti formái és folyamatai védelmére.

E környezeti elem alapvető közege, befogadója az élővilág, a víz és az épített környezet különféle megjelenési formáinak.

A talaj öntisztuló, átmeneti tározó (pufferoló) képességével jelentősen hozzájárul a környezetet érő terhelés csökkentéséhez, így a felszín alatti vizek védelméhez.

A különféle igénybevételek esetén fontos kiemelni, hogy a természetes biológiai, kémiai, fizikai folyamatok és az emberi tevékenység okozta hatások egyrészt meghatározzák e környezeti elem állapotát, másrészt visszahatnak a természetre és a terület- és vízhasználati lehetőségekre is.

A talajok minőségének romlását (talajdegradációs folyamatok: víz és szél okozta talajerózió, savanyosodás, szikesedés, tömörödés, szervesanyag-tartalom csökkenése) helyi szinten is meg kell akadályozni.

A talajvédelemmel kapcsolatos jogszabályok gyűjteményét, a jegyzői hatáskörrel kapcsolatos egyes jogszabályokat a *4. számú melléklet* tartalmazza.

2. Települési és épített környezet védelme

2.1. A települési környezet védelme

A Nemzeti Környezetvédelmi Program célállapotként egy kevesebb környezeti eredetű stresszhatást közvetítő, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet hosszabb távú kialakítását jelöli meg. Ennek megfelelően az általános településkörnyezeti célok a következők:

- A települési légszennyezés csökkentése, de legalább a mai jó szinten tartása
- A település csatornázottságának, szennyvíztisztításának, szennyvízkezelésének megoldása, az ivóvízbázisok védelme.
- A szelektív hulladékgyűjtés elterjedésének elősegítése, a településtisztasági feladatok ellátásának fejlesztése.
- A településen a környezeti zaj- és rezgésterhelés egészséget és közérzetet veszélyeztető hatásainak megelőzése.
- A települési zöldfelületek lehető legnagyobb mértékű fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban, a belterületi zöldfelületek kiterjedésének szinten tartása.
- A sport- és rekreációs szerepű létesítmények és területek kialakítása és fejlesztése.
- A lakosság bevonása a települési környezetvédelmi döntésekbe és azok végrehajtásába.
- A település területén található természeti értékek, élőhelyek védelme és sokszínűségének megőrzése.
- Megújuló energiaformák felhasználása.
- Solar – és szélenergia felhasználásán alapuló beruházások támogatása.
- A Rába vízenergiája felhasználásának lehetőségei, esetleges pályázatok alapján megvalósítható.
- Az épület-felújítások támogatása, az épület állomány védelme. (Különös tekintettel a műemlék és helyi védelem alatt álló épületekre)
- A közlekedési légszennyezés csökkentése, elkerülő út építése
- A csatornázott területek bővítése, elkerülő út építése
- A csatornázott területek bővítése, az egyesített rendszerek megszüntetése.
- a településtisztasági feladatok ellátásának fejlesztése. A településkép általános tisztaságának javítása.

2.2. Az emberi egészség védelmének környezeti vonatkozásai

Az emberi egészséggel kapcsolatosan problémákat és teendőket részletesen a WHO útmutatása alapján kidolgozott Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram tárgyalja. Települési szinten itt ki lehet emelni a sportolás társadalmi és nevelési fontosságának érvényesítését.

2.3. Az épített környezet védelme

Az épített környezet védelme érdekében a károsodott, tönkrement egyes épületek felmérésére és rendbehozatalára, a fenntartási tevékenység javítására, megfelelő szabályozás kialakítására és alkalmazására megfelelő stratégiát kell kidolgozni. Itt a tulajdonviszonyok miatt nehézkes a megoldás.

A település az alábbi rendezési tervekkel rendelkezik:

Belváros:

Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2007. (II. 23.) számú Körmend belváros építési szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló rendelete, mely módosítva lett a 19/2008(IV. 27.) rendelettel elfogadott Körmend város településszerkezeti és módosítási tervével

Körmend (kivéve belváros):

Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testületének többször módosított 36/2003. (XII. 01.) számú a szabályozási tervről és a helyi építési szabályzatról szóló rendelete.

A Várkert megújítása pályázat útján tervezett (SI-HU-1-2-018)

A települési környezet védelme érdekében az alábbi feladatok megoldása szükséges:

- Az épület-felújítások támogatása, az épület állomány védelme. (Különös tekintettel a műemlék és helyi védelem alatt álló épületekre)
- A közlekedési légszennyezés csökkentése, elkerülő út építése
- A csatornázott területek bővítése, elkerülő út építése
- A csatornázott területek bővítése, az egyesített rendszerek megszüntetése.
- a településtisztasági feladatok ellátásának fejlesztése. A településképp általános tisztaságának javítása.
- A történelmi városközpont rehabilitációja.
- lakótelek panel program (jelenlegi költségvetésben 20 millió Ft áll rendelkezésre)
- vállalkozások folyamatos betelepítése

3. A természet és táj védelme

A természet és táj védelmével kapcsolatos legfontosabb feladatok az alábbiak.

- fel kell mérni a lápok (síkláp, láperdő maradványokat), forrásokat, esetleges halomsírokat,
- megismerni és felvételezni szükséges a természetes, ill. természetközeli lág- és fásszárú asszociációkat,
- fel kell térképezni az egyedi tájértékeket,
- kezdeményezni szükséges az ex lege védett területek (lápok, források, halomsírok) miniszteri rendeletbe kerülését (rendeletmódosítás), illetve helyi

önkormányzati rendelettel le kell védeni az országosan közönséges, de a tájban ritka, egyedi, természetközeli élőhelyeket,

- el kell készíteni az országosan is ritka, egyedi, védelmet kívánó természeti területek listáját, mely a miniszteri rendelet előkészítő anyagának része,
- el kell készíteni az egyedi tájértékek felvételi jegyzékét, mely a rendelet alkotás előfeltétele.
- A zöldterületek minőségi fejlesztése. A meglévő zöldfelületek szinten tartása. A sport- és rekreációs szerepű létesítmények, területek kiemelt gondozása és fejlesztése.
- a lakosság bevonása a környezetvédelmi döntésekbe és azok végrehajtásába.
- A természeti értékek védelme sokszínűségének megőrzése.

A fenti teendőket egyrészt helyi szinten (önkormányzati irányítással, jegyzői hatáskörben), másrészt a területileg illetékes természetvédelmi szervvel (Órségi Nemzeti Park Igazgatóság, Óriszentpéter) együttműködve, tájékoztatva, annak feladatkörében kell elvégezni.

A táj és a természet védelme nem merülhet ki az esetleges védett értékek megóvásában, az eddig nem ismert élőhelyek felkutatásában és levédésében. Nagy gondot kell fordítani – és nem árt, ha ez megjelenik helyi jogi normák formájában (testületi határozat, önkormányzati rendelet) is – az idős fák, a természetközeli állapotú gyepek, az egyedi tájértékek megőrzésére, fennmaradásuk elősegítésére. A még meglévő remizesek, erdőfoltok, fásítások, bokrosok, cserjések pusztulását is meg kell akadályozni, tudatosítani kell ezek fontos ökológiai, tájalakító szerepét. Nem kívánatos, sőt egyenesen könnyörtelenség – a fakitermelők tudják ezt leginkább a fészekpusztulások láttán bizonyítani - a fa- és cserjeirtások vegetációs, főleg költési időben történő elvégzése. A hulladékelhelyezés szabályozása, az égetések időbeni és módszerbeli (mit égethetünk és mit tegyünk veszélyes hulladékként külön tárolóba) korlátozása, a felszíni és felszín alatti vizek, élővizek védelme ... valamennyi környezetvédelmi intézkedés közvetve a természet és benne az ember védelmét szolgálja. Mindezek fontosságát fel kell ismerni és határozott intézkedések mellett, tudatosítani kell az emberekben a környezet-, ill. természetvédelem létünket meghatározó szerepét. Tegyük mindezt, saját akaratunkból, önnön magunkért, és nem valamilyen külső, például Európai Unió elvárások kedvéért.

4. Önállóan kezelt hatótényezők

4.1. Hulladékgazdálkodás

Alapvető cél a hulladékgazdálkodási törvényben meghatározott feladatok elvégzése, valamint a szemléletformálás. A hulladékgazdálkodási törvény az Önkormányzat főbb feladatait az alábbiakban fogalmazza meg:

- Meg kell alkotni a Települési Hulladékgazdálkodási tervet (Körmend város rendelkezik hulladékgazdálkodási tervvel), ennek felülvizsgálata jelenleg folyamatban van.

- Helyi rendelet megalkotása a különböző rendeletek által előírt követendő szabályozás betartása érdekében. A rendeletnek foglalkozni kell a jegyző hatáskörébe rendelt feladatkörökkel (pld az elhagyott hulladékkal kapcsolatosan).

A régi hulladéklerakót a hatósági előírásoknak megfelelően kell rekultiválni, a monitoring rendszert kialakítani, üzemeltetni.

További feladatok a következők:

- Veszélyes hulladék (gyógyszer, vegyszer, szárazelem, olajszármazékok) szelektív gyűjtését meg kell oldani.
- A szelektív hulladékgyűjtés keretében több hasznosítható anyagot kell kinyerni. (műanyag, üveg, fém)
- Lomtalanítási akciót kell szervezni az illegális szemétkerakatok megszüntetése érdekében. (Évente 1 alkalommal)
- A közterületet fokozottan kell ellenőrizni.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok gyűjteményét, a jegyzői hatáskörrel kapcsolatos egyes jogszabályokat az *5. számú melléklet* tartalmazza.

4.2. Zaj és rezgés elleni védelem

A zajterhelés csökkentése esetében konkrét számszerű célokat nem lehet megadni, hiszen ezek jelenleg megvalósíthatatlanok és ellenőrizhetetlenek lennének. A Nemzeti Környezetvédelmi Programnak megfelelően a nemzetközileg elfogadhatatlannak tekinthető 75 dBA terhelés fölötti helyzetek megszüntetése lehet az elérendő általános cél, míg hosszabb távon a legfeljebb 65 dBA terhelési szintet lehet még elfogadhatónak tekinteni.

A zaj és rezgés elleni védelem területén a következők a feladatok:

- Az új utak megépítése az előírt zajterhelés követelmény szintjének megfelelően valósuljon meg. Meglévő utak mellett, ahol ezt mérési adatok alátámasztják zajvédő berendezéssel, kell védeni.
- A vasútvonal mellett a lakott övezeteken belül, ahol mérési adatok indokolják, zajvédő berendezést kell elhelyezni.
- Lakó övezetbe ékelődött zajjal járó ipari tevékenységet fel kell számolni, az ipari parkba ki kell telepíteni. Új üzem kialakítása, építése során a zajvédelmi előírásokat be kell tartani.
- Szolgáltató tevékenység folytatása során keletkező zaj az előírt, engedélyezett zajkibocsátási határértéket nem haladhatja meg. A határérték túllépése zajbírság kivetését vonja maga után.

A zaj- és rezgésvédelemmel kapcsolatos jogszabályok gyűjteményét, a jegyzői hatáskörrel kapcsolatos egyes jogszabályokat a *6. számú melléklet* tartalmazza.

4.3. Környezetbiztonság

E témával kapcsolatos feladatok a következőkben foglalhatók össze:

- A környezetre vonatkozó adatok és információk gyűjtése
- illegális hulladéklerakóhely, szennyezőforrás kataszter elkészítése
- természeti érték kataszter elkészítése
- környezetállapot jelentések elkészítése
- a környezetre potenciálisan veszélyt jelentő tevékenységek, iparágak számbavétele, esetlegesen intézkedési terv kidolgozása.

IV. A program megvalósításának eszközei

1. Stratégiai alapelvek

A Nemzeti Környezetvédelmi Program a stratégiai alapelveit a következőkben határozza meg:

1.1. A fenntartható fejlődés

A fenntartható fejlődés két, a piac által nem kellően érzékelhető szempontot kíván érvényesíteni, a környezeti értékek megtartását és a jövő generációkért érzett felelősség elvét. A társadalom fenntartható fejlődésének környezetvédelmi vetülete a környezet fenntartható használatát jelenti, vagyis azt az alapelvet, hogy úgy javítsuk az emberi élet minőségét, hogy közben a természeti erőforrások és az életfenntartó ökológiai rendszerek teherbíró és megújuló képességének határain belül maradjunk. A fenntartható fejlődés feltételezi, hogy egyensúlyt lehet teremteni a szükségletek kielégítése és a környezeti értékek megőrzése között. Itt kulcskérdés a lételelemek (víz, föld, levegő) állapotának és a természet megőrzésének igénye. Az elv érvényesítése megkívánja egy sor nem piaci megoldás érvényesítését. Az elvet egyaránt érvényesíteni kell helyi, regionális és globális szinten.

1.2. Az elővigyázatosság elve

Az emberi tevékenységek bővülésével, a társadalmi és földrajzi munkamegosztás fokozódásával és szakosodásával rohamosan növekednek és gyakoribbá válnak az ezekből eredő környezeti kockázatok. Az újabb és egyre bonyolultabb termelési rendszerek, technológiák alkalmazása során egyre nő a környezeti hatásokra vonatkozó bizonytalansági tényező. A kockázatok csökkentése érdekében az elővigyázatosság elvét kell alkalmazni azokban az esetekben, amelyek során súlyos vagy visszafordíthatatlan környezeti károk következhetnek be a jövőben. Ennek legjellemzőbb példái a vegyi anyagokkal kapcsolatos problémák, a nukleáris biztonság kérdései és a hosszabb távon fenyegető globális éghajlatváltozás.

1.3. A megelőzés elve

A megelőzés elvének érvényesítése nélkül nem lehet előre lépni a fenntartható fejlődés irányába. A megelőzés egyrészt általában lényegesen gazdaságosabb megoldás az utólagos beavatkozásoknál, másrészt vannak olyan esetek - főleg a természeti értékek területén - ahol az eredeti érték semmilyen ráfordítással sem állítható helyre.

Az ilyen értékek csak a káros hatások megelőzésével óvhatók meg. Nyilvánvaló tehát, hogy a Program által meghatározott szabályozási, kutatási és fejlesztési tevékenységeknek a megelőzés a fő iránya.

A stratégia kulcskérdése a megelőzés elvének érvényesítése. A korlátozott erőforrásokat és lehetőségeket még azon az áron is a megelőzésre kell fordítani, hogy a meglévő környezetállapothoz kapcsolódó problémák felszámolása hosszabb időt vesz igénybe.

A megelőzés elve megköveteli, hogy a környezetvédelem segítse és befolyásolja a technológiai fejlődést, részt vegyen annak támogatásában. Hasonlóképpen ezen elv érvényesítéséhez a környezetbarát termékek elterjesztésének és a jelenleg használt, környezeti problémákat okozó anyagok helyettesítésének megoldására is szükség van. Azokat a technológiai fejlesztéseket, innovációs lépéseket, termékkorszerűsítéseket, amelyek a környezet igénybevételét, terhelését csökkentik, éppen úgy támogatni szükséges, mint a csak közvetlenül környezetvédelminek tekintett beavatkozásokat. A környezetvédelem segítse és ösztönözze a környezettudatos irányítási módszerek bevezetését, valamint a technológiai fejlődést, vegyen részt azok támogatásában.

1.4. Partneri viszony

A környezetpolitika kialakítása és megvalósítása során a Program partneri viszonyt kíván kialakítani a különböző szereplőkkel, és ezt a stratégia elvei is tükrözik. Ennek érdekében meg kell teremteni az egyes közigazgatási szintek közötti hatékony és folyamatos együttműködés feltételeit. A "szubszidiaritás" elvét követve egyre nagyobb szerep jut az önkormányzatoknak és társulásaiknak a környezeti problémák megoldásában. A központi kormányzat környezetpolitikájának e tevékenységeket kell elősegítenie és szolgálnia. A közigazgatás valamennyi szintjén törekedni kell a nyílt és eredményes kapcsolatok megteremtésére az önkéntes állampolgári csoportokkal és szervezeteikkel. Külön kiemelendő, hogy új alapokra kell helyezni a magánszektorral való együttműködést.

A stratégiát és magát a Programot elfogadhatóvá kell tenni a társadalom számára. A környezetvédelmi beavatkozások hatékonyságának biztosítása, az érintettekkel való viszony javítása, a megelőzés elvének érvényesítése érdekében előre kell lépni a környezetvédelmi céloknak a többi ágazat politikájába való integrálása kérdésében. A fenti célok csak akkor biztosíthatók, ha ez az utóbbi törekvés sikeres.

Javítani kell a gazdálkodók részvételi lehetőségeit a környezetvédelemben, így ahol ez lehetséges, olyan megoldásokat kell kialakítani, amelyek az érintettek számára gazdasági haszonnal is járnak. Ebből a szempontból szakítani kell azzal a szemlélettel,

hogy csak azok a fejlesztések támogathatók környezetvédelmi szempontból, amelyek valamilyen száz százalékgig környezetvédelminek minősített "csövégi" megoldást jelentenek. Erre annál is inkább szükség van, mert a vállalkozók részvétele nem megfelelő mértékű a környezetvédelmi fejlesztések terén. Mindezek alapján a stratégia egyik legfontosabb eleme a vállalkozók részvételének növelése a környezetvédelemben.

Az adózás körül kialakult viszonyok jól jellemzik, hogy az érintettek közötti egyetértés nélkül nem lehet hatékony rendszert működtetni. A környezetvédelemnek ezt a összhangot meg kell teremtenie: vonatkozik ez a kormányzati szintre éppen úgy mint a területi szervezetekre. A felügyelőségeket hosszabb távon feltétlenül erősíteni kell, abból a célból is, hogy a vállalkozók segítséget kapjanak a megoldások keresésében. Olyan együttműködésre van szükség, amely a bizalomra és a jó szándéokra épít. Az állam felelőssége az, hogy ezeket a folyamatokat elindítsa és segítse.

1.5. Gazdaszemplélet

A környezetvédelemnek olyan kötelező feladatai is vannak, amelyek nem kapcsolhatók a piacgazdasághoz, ezért szükség van olyan megoldásokra, amelyek környezetvédelmi és természetmegőrzési célokat valósítanak meg és ehhez biztosítják a gazdasági eszközöket.

Ennek feltétele, hogy mind az állam szintjén, mind az önkormányzatoknál az értékek megtartásának érdekében kialakuljon egy "gazdatípusú szemlélet" és az ennek megfelelő felelősségtudat is.

A stratégia célként tűzi ki az állami és önkormányzati környezetvédelmi példamutatást, mert e nélkül nem várható el a lakosságtól és a vállalkozóktól a környezetvédelem érdekében történő cselekvés. Ehhez a példamutatáshoz nem csupán a "gazda" módjára való viselkedésre, de a megalkotott szabályok betartására is szükség van. A gazdaszerp, a "jó háztartásvezetés" gyakorlata annál erősebben jelentkezhethet, minél konkrétabb maga a gazdálkodás tárgya. A problémák megjelenése és azok gyakorlati megoldása is helyi vagy regionális szinten a legjellemzőbb. Ennek megfelelően a stratégia olyan megoldásokat képvisel, amelyek nagyobb lehetőséget teremtenek a helyi és a regionális szinten a társadalmi részvételre és a beavatkozásokra.

2. Finanszírozás alapkérdései

A korszerű környezetpolitika előrelátó, célorientált és integrált megközelítést, a különböző területi szintek és az ágazatok közötti egyeztetett tervezést, programkészítést és megvalósítást igényel. A környezetvédelmi törvény ennek szellemében rendelkezik a megyei és települési önkormányzatok környezetvédelmi programalkotásának kereteiről és rendjéről. E törvény előírja a Nemzeti Környezetvédelmi Program végrehajtásának kétévenkénti értékelését, és ennek megfelelően a szükségessé váló tervezési módosításokat. A Program és a különböző

szintű tervek, illetve programok megalapozott összehangolásához elengedhetetlen a környezetpolitikai tervezés átfogó módszertanának kidolgozása és rendszeres továbbfejlesztése. Ennek érdekében a törvénnyel összhangban ki kell dolgozni a települési és megyei önkormányzatok számára a környezetvédelmi programkészítés útmutatóit és ezek alkalmazásának jogszabályi kereteit.

A folyamatosan alkalmazott stratégiai tervezési módszerek a központi kormányzati, a regionális, megyei és a helyi szinten egyaránt jó lehetőséget biztosítanak a környezeti célok, prioritások és problémamegoldási módozatok pontosabb mérlegelésére. A stratégiai tervezés alkalmas az állandóan változó külső környezet új kihívásaihoz történő alkalmazkodás elősegítésére, a környezetvédelem eszköztárát gazdagító új megoldások folyamatos elsajátítására. Ugyanakkor a számításba vehető alternatívák feltárása révén lehetőséget nyújt a különböző környezeti kockázatok csökkentésére, illetve megelőzésére, a szükséges pénzügyi források, költségvetési igények pontos megfogalmazására, az erőforrások optimális hasznosítására.

A szabályozásnak egységes jogelveken kell nyugodnia, a büntetések és bírságok esetében a felróhatóság és a felelősség is lényeges döntési szempont, míg a szabályok betartása esetén alkalmazott megoldásoknál (díj, járulékrendszer) a "szennyező fizet" elvet egyértelműen kell érvényesíteni.

A "szennyező fizet" elv csak korlátozottan alkalmazható akkor, ha a szabályozás valamilyen jogsértést büntet, hiszen az elv nem a felróhatóságra épül. Az egységes elvek érvényesítéséhez a jelenleginél világosabb tulajdonviszonyokra és ehhez kapcsolódóan egyértelműbb felelősségi viszonyokra van szükség. A felelősséget illetően a jelenleg kialakult helyzetért mindenkit - államot és állampolgárt, vállalatot és fogyasztót - egyaránt felelősség terhel. Ez nagyon eltérő mértékű, de a megfelelő részt mindenkinek vállalnia kell.

A problémák megoldásánál, a terhek elosztásánál a megosztott felelősség elvét szükséges figyelembe venni, azaz a Program a társadalom minden szereplőjének részvételére számít, de mindenki számára kíván hasznokat is elérni.

A szabályozás alapja a legtöbb esetben egy-egy helyi vagy regionális szinten megjelenő környezeti probléma megoldása. A szabályozás hatékonyságának javítását csak akkor lehet elérni, ha a kiválasztott eszközök megfelelnek a megoldandó probléma jellegének. Hatékonysági szempontból elengedhetetlen, hogy a szabályozási rendszer bizonyos elemei tükrözzék a helyi és regionális környezeti problémák sajátosságait. Ennek érdekében folyamatosan át kell tekinteni a környezetvédelem ösztönző és finanszírozási rendszerének működését.

Összességében a környezetvédelmi szabályozásnak egységes, összehangolt rendszert kell alkotnia, amelynek elemeit csak az egész rendszer összefüggéseinek megóvásával lehet változtatni.

3. Intézményi rendszer

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a környezetvédelem szervezeti rendszere mindig olyan problémákkal küzdött, amelyek bizonyos jogkörök hiányára, a környezeti elemek és rendszer feletti rendelkezés korlátozottságára vagy nem létező szintjére vezethetők vissza. Az ilyen jellegű gondok fenn fognak maradni, de megfelelő intézményi rendszerrel és infrastruktúrával, valamint hatékony kapcsolatrendszerrel áthidalható a problémák jelentős része.

A Program megvalósítása szempontjából alapvető a környezetvédelem intézményrendszerének erősítése mind az országos hatáskörű intézmények szintjén, mind a regionális és helyi szinten. E nélkül veszélybe kerülhet a fenntartható fejlődés elvének gyakorlati érvényesítése, a közérdek védelme, az állami feladatok ellátása. Főbb ilyen létesítmények a településen az óvoda, iskola, színház, mozi, művelődési ház, védőnői szolgálat, könyvtár stb.

4. A társadalmi részvétel és tudatosság erősítése

A Program megvalósításában nagy szerep hárul a társadalom különböző szereplőire, szervezeteire. Ebben a vonatkozásban sajátos feladatai vannak az önkormányzatoknak a környezetvédelmi, természetvédelmi és a területfejlesztési törvénnyel is összhangban.

A környezetvédelmi ismeretek és az ökológiai szemlélet kialakítása minden állampolgár és minden szakma számára elengedhetetlen a fenntartható fejlődés irányába való előrelépés igénye miatt. Az oktatás, képzés, tájékoztatás feladata, hogy az emberek számára világossá tegye az egyes döntéseik környezeti következményeit és a helyes megoldások módjait.

A társadalom környezethez való viszonyában a tömegtájékoztatási eszközöknek döntő szerepe van. Célszerű lenne kábeltelevíziós szolgáltatás bevezetése, itt lehetőség szerint a környezetvédelmi tájékoztatás eddigieknél hatékonyabb formáinak alkalmazását kell elősegíteni.

A társadalom szempontjából alapvető elvárás az információhoz való jog biztosítása. Ebből a szempontból nem elegendő a környezeti állapotadatok megadása, hanem szükség van az okok, okozók tisztázására is, mert e nélkül a védekezésnek korlátozottak a lehetőségei. Javítani kell az információhoz jutás lehetőségeit. A társadalom tudatossága csak olyan körülmények között növelhető, amelynél a valóságos helyzet ismertetése a normális állapot, és ez nem lehet állandó mérlegelés tárgya.

A társadalmi részvétel és a tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a közoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek. Ezeknek a tevékenységeknek a művelődési ház és a színház ad helyet.

5. A program pénzügyi igényei

Program	Költségigény	Határidő
Szennyvíztisztítás, csatornázás, elvezetés	700 millió Ft KEOP pályázat 7-1.2.0-2008-0276	2011-ig
Térségi vízmű ivóvízminőség javítása	260 millió Ft	2011
Rábán aluli szennyvíz	120 millió Ft	2012
Várkert vízpótlás SI-HU1-2-018	200 millió Ft	2011
Hulladéklerakó rekultiváció előkészítése	ISPA	2011
Hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata	250 ezer Ft	2010. 02. 28.
Monitoring kutak	2,4 millió Ft	2011

Szombathely, 2010. február

Témafelelős:

Kapolcsi Imre
okl. építőmérnök
víz- és hulladékgazdálkodási szakértő sk.
F-498/2005.

Nemzeti környezetvédelmi program

83/1997. (IX. 26.) OGY határozat a Nemzeti Környezetvédelmi Programról

1. A Magyar Köztársaság Országgyűlése megtárgyalta a Kormány által benyújtott Nemzeti Környezetvédelmi Programot (*melléklet*), és figyelemmel a környezet állapotára elfogadta a Programban kijelölt célokat, célállapotokat, a megvalósítás kulcsterületeire, eszközeire vonatkozó és a különleges intézkedéseket igénylő területekkel kapcsolatos általános feladatokat.

Az Országgyűlés tudomásul veszi a - tájékoztatásul benyújtott - Nemzeti Környezetvédelmi Program megvalósításának általános tervét és függelékeit. Ezen belül a Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogramot és megvalósítási tervét is.

2. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy a Nemzeti Környezetvédelmi Program alapján a program teljes idejére és évenként - először legkésőbb 1997. november 30-i, ezt követően minden év április 30-i határidővel - dolgozzon ki a Program megvalósítására részletes intézkedési és ütemtervet a feladatok, a finanszírozási források és a felelősök pontos megjelölésével.

3. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az 1995. évi LIII. törvénnyel összhangban a központi költségvetésben tegyen javaslatot a Nemzeti Környezetvédelmi Programban kitűzött célok megvalósítását szolgáló pénzeszközökre, és a Program végrehajtására fordított központi költségvetési forrásokról a zárszámadás részeként évente számoljon be.

4. Az Országgyűlés felhívja a Kormányt, hogy az Európai Közösségekkel 1991. december 16-án aláírt és az 1994. évi I. törvényben kihirdetett társulási szerződés alapján kiemelt figyelmet fordítson a Nemzeti Környezetvédelmi Program megvalósítása során az OECD tagság és a fenntartható fejlődés követelményeire, különös tekintettel a nemzetközi szervezetek keretében és a szomszédos országokkal folytatott együttműködésre.

5. Az Országgyűlés fontosnak tartja, hogy a Kormány működjön együtt a helyi önkormányzatokkal, a tudományos és a gazdasági élet szereplőivel, valamint a civil társadalmi szervezetekkel a Nemzeti Környezetvédelmi Program intézkedési tervének kidolgozása és végrehajtása során.

6. A Kormány az ágazati politikák, koncepciók és programok kialakításakor és a végrehajtás során fordítson figyelmet a Nemzeti Környezetvédelmi Program megvalósítására.

Melléklet a 83/1997. (IX. 26.) OGY határozathoz

NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM 1997

BEVEZETŐ

1. A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁNAK BEMUTATÁSA

1.1. A KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA

1.1.1. LEVEGŐ

1.1.2. VIZEK

1.1.3. FÖLD

1.2. A TELEPÜLÉSI ÉS AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

1.2.1. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET

1.2.2. AZ EMBERI EGÉSZSÉG ALAKULÁSÁNAK KÖRNYEZETI ÖSSZEFÜGGÉSEI

1.2.3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

1.3. A TERMÉSZET ÁLLAPOTA

- 1.3.1. ÉLŐVILÁG
- 1.3.2. TÁJ
- 1.4. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK
  - 1.4.1. HULLADÉK
  - 1.4.2. ZAJ ÉS REZGÉS
  - 1.4.3. KÖRNYEZETBIZTONSÁG
2. AZ ELÉRNI KÍVÁNT KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK - CÉLÁLLAPOTOK
  - 2.1. A KÖRNYEZETI ELEMELK VÉDELME
    - 2.1.1. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM
    - 2.1.2. A VIZEK VÉDELME
    - 2.1.3. FÖLDVÉDELEM
  - 2.2. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME
    - 2.2.1. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET VÉDELME
    - 2.2.2. AZ EMBERI EGÉSZSÉG VÉDELME NEK KÖRNYEZETI VONATKOZÁSAI
    - 2.2.3. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME
  - 2.3. A TERMÉSZET VÉDELME
    - 2.3.1. TERMÉSZETVÉDELEM
    - 2.3.2. TÁJVÉDELEM
  - 2.4. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK
    - 2.4.1. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS
    - 2.4.2. ZAJ ÉS REZGÉS ELLENI VÉDELEM
    - 2.4.3. KÖRNYEZETBIZTONSÁG
3. A MEGVALÓSÍTÁS KULCSTERÜLETEI
  - 3.1. A KÖRNYEZETVÉDELEM ÖSSZEHANGOLÁSA A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL
  - 3.2. KIEMELT ÁGAZATOKAT ÉRINTŐ PROGRAMOK, BEAVATKOZÁSOK
4. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ESZKÖZEI
  - 4.1. A PROGRAM STRATÉGIAI ALAPELVEI
  - 4.2. A TERVEZÉS - SZABÁLYOZÁS - FINANSZÍROZÁS ALAPKÉRDÉSEI
  - 4.3. KUTATÁS, MŰSZAKI FEJLESZTÉS
  - 4.4. A KÖRNYEZETVÉDELMI INFORMÁCIÓS RENDSZER FEJLESZTÉSE
  - 4.5. INTÉZMÉNYI RENDSZER
  - 4.6. A TÁRSADALMI RÉSZVÉTEL ÉS TUDATOSSÁG ERŐSÍTÉSE
  - 4.7. NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS
  - 4.8. A PROGRAM PÉNZÜGYI IGÉNYEI
5. KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEKET IGÉNYLŐ TERÜLETEK

BEVEZETŐ

A környezet védelme, a természeti értékek megőrzése napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározó részévé vált. Ennek alapvető oka egyrészt a hosszú távon nem fenntartható gazdálkodás következtében a természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása, másrészt a gazdasági tevékenységek hatásaként a környezetbe kibocsátott szennyező anyagok növekvő mennyisége. Mindezek eredményeképpen - a gazdasági változások kétségtelen előnyös vonatkozásaival párhuzamosan - szinte minden környezeti elem állapota romlott, és ez már a használatok egyértelmű korlátozásával is együtt jár. Ugyanakkor a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek a jelen és a jövő nemzedékek jólétének, egészséges életének biztosításához. A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan,

azokkal együtt kell a környezetvédelem problémáit megoldani. Mindezeket felismerve határozott úgy az Országgyűlés, hogy az átfogó (folyamatos és társadalmilag ellenőrzött) környezeti tervezés megvalósítása érdekében törvényben szabályozott módon Nemzeti Környezetvédelmi Programot kell készíteni.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban: Program) elkészítését és végrehajtását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 40. §-a írja elő. A Program részeként Nemzeti Természetvédelmi Alaptervet kell készíteni, amelyet a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 53. §-a ír elő.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program egy olyan hat évre vonatkozó beavatkozási tervrendszert jelent, amely a jelen környezeti problémáinak megoldását, illetve a megoldás megkezdését és a jövő problémáinak megelőzését kell hogy eredményezze.

A Program a következő alapvető fontosságú tartópillérekben nyugszik:

a) A Kormány Modernizációs Programja, amelynek alapján a Program egyik fő feladata a gazdasági fejlődés és a környezetvédelmi érdekek összehangolása. Alapvető feltétel, hogy a további társadalmi-gazdasági fejlődés ne járjon a környezet állapotának romlásával, és a környezeti feltételek változása ne legyen a további fejlődés áthághatatlan akadálya. Ennek érdekében a környezeti szempontokat integrálni kell a gazdaságpolitikába és a különböző ágazati politikákba.

b) A Programot megalapozó környezetpolitikai dokumentumok közül kiemelendő az 1991-ben a Kormány határozatával elfogadott Rövid és Középtávú Környezetvédelmi Intézkedési Terv, amely jelenleg is érvényben van. Az Intézkedési Terv céljai között nem egy olyan kérdés szerepel, amely e Programnak is szerves része. A másik meghatározó jelentőségű kormányzati dokumentumnak a Nemzeti Környezet- és Természetpolitikai Koncepció tekinthető, melyet a Kormány 1994-ben fogadott el. A fentiek mellett a környezetvédelem egyes sajátos feladataira, illetve más ágazatok környezetvédelmet is érintő területeire számos szakterületi program készült az elmúlt időszakban, illetve készül jelenleg.

c) A nemzetközi környezetpolitikai tervek és programok közül a legfontosabbak az 1993-ban, Luzernben elfogadott Közép- és Kelet-Európai Környezeti Intézkedési Terv, az Európai Unió Ötödik Környezetvédelmi Akcióprogramja és az Egyesült Nemzetek Szervezetének keretében elfogadott "Feladatok a XXI. századra" című dokumentum. A fenti dokumentumok döntő mértékben meghatározzák a fejlett országok integrációs szervezeteihez történő csatlakozásból - az OECD tagságból, illetve az Európai Unióval való harmonizációból - származó környezetvédelmi kötelezettségeket. Az Európai Unióval kapcsolatos integrációs folyamat környezetvédelmi feladatainak megoldása időben döntően egybeesik e Program időtartamával.

d) Magyarország sajátos természetföldrajzi adottságaiból következően a különböző nemzetközi környezetvédelmi egyezményekből, programokból, valamint az egyes országokkal - mindenekelőtt a szomszédos államokkal - kötött, környezetvédelmet is érintő megállapodásokból adódó kötelezettségek e Program szempontjából is lényeges feladatokat jelentenek.

A Programnak ez a négy pillére szoros kapcsolatban áll egymással, és az ezek által meghatározott feladatokat együttesen kell figyelembe venni.

A Program szerint a környezetvédelem alapvető célja a meglévő környezeti értékek megóvása, a környezeti károk megelőzése. E mellett lényeges feladat a környezetet károsító hatások korlátozása, illetve megszüntetése, valamint a kialakult környezeti károk felszámolása, illetve a megfelelő környezeti állapot helyreállítása.

A Program kiindulási alapja a megoldandó környezeti problémák azonosítása. A Program nem egy-egy állapotot tekint problémának, hanem azt a kérdést teszi fel, hogy miért is jelent problémát az adott környezeti állapotjellemző tényleges vagy várható alakulása. A problémák feltárásával párhuzamosan meghatározásra kerülnek a problémák okai is abból a célból, hogy

meg lehessen keresni a leghatékonyabb megoldásokat, és hogy a megelőzés elve érvényesíthető legyen. Egy-egy szakterületre együtt kell látni az okok, hatótényezők -> a környezet állapota -> probléma -> cél -> megoldások -> feladat folyamatot. Ez lényegét tekintve megfelel az OECD-ben általánosan használt terhelés ==> állapot ==> válaszintézkedés modellnek.

A problémamegoldás mellett azt is figyelembe kell venni, hogy ma Magyarországon még van mit védeni. Számos olyan természeti értékkel rendelkezik az ország, amely Európa gazdaságilag fejlettebb részéből már hiányzik. A Program a meglévő értékekkel kapcsolatos felelősség tudatában, azok megőrzésének igényével készült.

A Program megvalósítása nemzeti ügy, ezért nem lehet csak egyetlen tárca, szakterület feladata. A környezetvédelmi feladatok eredményes megoldásának feltétele a célok integrációjának biztosítása mind az ágazatok, mind a szakterületek szempontjából. A Program elkészítését és megvalósítását a társadalom különböző szereplőivel történő folyamatos együttműködésre, egyetértésre kell alapozni. Vonatkozik ez a környezeti hatások elszenvedőire éppúgy, mint a környezetállapot alakulásáért felelősökre, az önkormányzatokra, vállalatokra, az érintett szakmai és tudományos közösségekre, érdek-képviselői szervezetekre vagy a környezetvédelmi mozgalmakra.

1. A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁNAK BEMUTATÁSA

1.1. A KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA

1.1.1. LEVEGŐ

Magyarország levegőminőségi helyzete - az utóbbi évtizedben a nagy mennyiségben kibocsátott "hagyományos" légszennyező anyagok emissziójának csökkenése ellenére - sok területen még mindig nem kielégítő.

Az ország területének összesen 3,9%-a (3590 km²) "szennyezett", 9,3%-a (8674 km²) pedig "mérsékelten szennyezett" területnek minősül. Ezen az összesen alig több mint 13% nagyságú (12 264 km²) területen azonban az ország lakosságának közel fele él. A legfontosabb levegőtisztasággal kapcsolatos konkrét problémák a következők:

a) Kiemelkedően nagy a fővárosi agglomeráció és az észak-dunántúli iparvidék levegőkörnyezetének terhelése, mindkettő összefüggően szennyezett térségnek tekinthető.

b) Az utóbbi évtizedben mind a kén-dioxid, mind a nitrogén-oxidok kibocsátása csökkent. E tendenciával ellentétesen a közlekedés nitrogén-oxid kibocsátási aránya nőtt.

c) A gépjárművekből származó kibocsátások jelentős szerepet játszanak a nagy forgalmú közutak közvetlen környezetének és a nagyobb települések levegőjének szennyezettségében.

d) A nagyobb városok belterületein és a forgalmas főútvonalak mentén a légzési zónában - természetesen az időjárási és a forgalmi helyzet függvényében - jelenleg is magas szennyezőanyag-koncentrációk mérhetők, helyenként növekvő gyakorisággal.

e) A nyári magas felszínközeli ózonkoncentrációk egyes városokban (pl. Miskolcon, Dorogon, Tatán, Egerben, Kazincbarcikán) többször túllépték a megengedett értéket.

f) A nyári magas ózonkoncentrációk gyakoribb kialakulásában szerepet játszhat a gépjárművekből származó kibocsátások részaránya.

1.1.2. VIZEK

A vízzel mint környezeti elemmel foglalkozó rész a felszíni és felszín alatti vizek állapotát külön mutatja be. Ezek elkülönítésének oka elsősorban a jelentősen eltérő hatásfolyamatokban rejlik.

1.1.2.1. FELSZÍNI VIZEK

Az ország medence jellegéből következően a hazánk területén átfolyó évi átlagos vízmennyiség (120 milliárd m³/év) egy lakosra vetített értéke a világon a legmagasabb. Magyarország a vizeket illetően is jellegzetesen tranzitország, vízkészletei mind mennyiségileg, mind minőségileg döntő mértékben függenek a szomszédos országokban tett beavatkozásoktól.

a) A Dunában változatlanul növekszik az időszakos algásodás, és nem csökken a bakteriális szennyezettség. A Duna-víz nitráttartalma évről évre növekszik, és ma már nem ritkák a 20 mg/l koncentrációt meghaladó szélső értékek sem. A folyószabályozás, kavicskotrás miatt egyes partiszűrészű kutak körzetében iszap halmozódott fel. A bekövetkező szervesanyagbomlás következtében a kutakból termelt víz vas-, mangán- és oldott szervesanyag-tartalma növekedett. Egyes körzetekben a mederüledékben megfigyelhető a toxikus szennyezőanyagok felhalmozódása.

b) A Tiszában a legtöbb állapotjelző javulása mellett az orto-foszfát tartalom nagymértékben növekedett.

c) A mellékvízfolyások nagy része szennyezettnek minősül.

d) A Balaton esetében az elmúlt időszak intézkedései megállították a tápanyagterhelés növekedését. Az eutrofizáció meghatározó tényezője a foszfor, ezen belül döntő a változatlan szintű belső (fenéküledékből visszaoldódó) foszforterhelés. Ha az algaszaporodásnak az időjárás kedvez, a tóvíz alacsony nitrogéntartalma miatt a kéalgák elszaporodnak, mivel azok képesek a levegő nitrogénjét is megkötni. Ez a jelenség eredményezi a Balaton nitrogénterhelésének időszakos megnövekedését. Ilyen időszakokban a légköri eredetű nitrogénterhelés a parti eredetű terhelés háromszorosát is elérheti.

e) Az Alföldön elsődlegesen öntözési céllal épült csatornákat számos esetben települési szennyvizek elvezetésére is használják. Az ilyen módon szennyeződő vizek öntözési célú felhasználása korlátozott.

f) Elsősorban a többéves szárazság, s emellett egyes tavaknál a kisesésű csatornák indokolatlan mértékű vízelvezetése a nagy természeti értéket képviselő alföldi természetes szikes tavak erőteljes vízszintcsökkenéséhez vezetett; e mellett a bevezetett szennyvizek növekvő mennyisége miatt erősen romlott a vízminőség.

g) Jelentős szennyezőforrás, hogy míg a lakosság 96-97%-a közműves vízzel ellátott területen él, addig a csatornázott területen élő lakosok számaránya csak 57%, tehát az ún. "közműöllő" közel 40%-os.

h) A szennyvizek jelentős részét egyáltalán nem vagy nem kielégítő mértékben tisztítják. Különösen nagy az elmaradás a fővárosban és néhány nagyobb városunkban.

A szennyvíztisztítás során keletkező iszapok kezelése, ártalommentes elhelyezése általában nem megoldott.

1.1.2.2. FELSZÍN ALATTI VIZEK

A felszín alatti vizek döntő jelentőségük életfeltételeink biztosítása szempontjából. Kiemelt szerepük van az ivóvízellátásban (több mint 90%-os részesedéssel), a balneológiai hasznosításban, valamint a környezet egyéb elemeivel való összefüggésük révén.

Mennyiségi szempontból:

a) A talajvízszint-süllyedés az ország síkvidéki területein az utóbbi egy-két évtizedben átlagosan 0,1 m/év volt, a Duna-Tisza közén a 0,3 m/évet is meghaladta, az eddig bekövetkezett talajvízszint-süllyedés itt helyenként megközelíti az 5 m-t. A Szigetközben a Duna elterelése következtében jelentkezett talajvízszint-süllyedés.

A süllyedés az 1995/96 évi csapadékos tél hatására megállt. A talajvízszint-süllyedések hatására a mezőgazdasági károkon kívül a nedves élőhelyek, talajvíz tavak vízkészlete csökkent, a roskadásra hajlamos felszínközeli rétegekkel jellemezhető területeken épületkárok következtek be.

b) A rétegvízszint-süllyedés az ország medenceterületein általában 0,1-0,4 m/év vízoszlopban kifejezve, a mélyebb hévíztároló szintekben 1 m/év értéket is meghaladja.

c) A karsztvízszint-süllyedés a Dunántúli-középhegységben a 80-as évek végéig átlagosan 1 m/év volt, de helyenként ennek többszörösét is elérte. A depresszió átlagosan elérte a 30 m-t, egyes helyeken a 100 m-t is.

d) A karsztforrások hozamcsökkenése a 80-as években a Dunántúli-középhegységben teljes forráselapadásokban, a peremi termálkarsztos előfordulásoknál pedig már veszélyes hozamcsökkenésekben jelentkezett. A bányászati vízelvételek megszűnésével a regenerálódás megkezdődött.

Minőségi szempontból:

a) A felszín alatti vizek szennyeződése a rendszeresen mért komponensek körében elsősorban a nitrátosodásban mutatkozik meg, többek között a települések és az állattartó telepek csatornázatlansága, a műtrágyázás és szerves trágyázás nem pontszerű hatásaként.

b) vízminőségi problémákat okoz a bányászati tevékenység, ahol fennáll a közvetlen szennyeződés veszélye; a szennyezőanyagok, hulladékok szakszerűtlen szállítása, elhelyezése, tárolása és a már nem üzemelő, ellenőrizhetetlen hulladéklerakók léte.

c) A parti szűrősű vízbázisoknál a háttér talajvizeinek szennyeződése mellett, egyes területeken vízminőségromlás lépett fel a folyók medrében finomszemcsés lerakódások által okozott anaerob folyamatok következtében is.

d) Az ivóvízbázisok esetében a vízminőségvédelem legfontosabb eszköze a védőterületek és védőidomok kialakítása lenne, de ez a jogi szabályozatlanság és gazdasági problémák (pl. a területhasználatokból eredő gazdálkodási kompenzáció hiánya) miatt a legtöbb helyen elmaradt. A szabályozás megújítása is most van folyamatban.

e) A már bekövetkezett és felelős nélkül maradt szennyezésekkel, tartós környezetkárosodásokkal kapcsolatos kármentesítés óriási feladattá nőtt, amely társadalmi, gazdasági, politikai és jogi okok miatt elsősorban állami feladattá vált.

1.1.3. FÖLD

A földvédelem kiterjed a földfelszín - különös tekintettel a talaj -, a felszín alatti rétegek, a kőzetek és az ásványok, ezek természetes és átmeneti formái és folyamatai védelmére.

E környezeti elem alapvető közege, befogadója az élővilág, a víz és az épített környezet különféle megjelenési formáinak.

A talaj öntisztuló, átmeneti tározó (pufferoló) képességével jelentősen hozzájárul a környezetet érő terhelés csökkentéséhez, így a felszín alatti vizek védelméhez.

A különféle igénybevételek esetén fontos kiemelni, hogy a természetes biológiai, kémiai, fizikai folyamatok és az emberi tevékenység okozta hatások egyrészt meghatározzák e környezeti elem állapotát, másrészt visszahatnak a természetre és a terület- és vízhasználati lehetőségekre is.

Magyarország a legtöbb európai országgal összehasonlítva sajátos helyzetben van, hiszen területének mintegy 85%-a a talaj termékenységének hasznosítására, erdőgazdálkodásra,

illetve mezőgazdasági tevékenység folytatására alkalmas. Az épített környezet részét alkotó települések, ipari és katonai területek, infrastruktúra, továbbá a bányászat veszi igénybe a fennmaradó 15% terület döntő hányadát. E hasznosítások mellett lényeges a talaj hulladék asszimiláló képessége is.

Mindezek alapján e természeti erőforrás megőrzése szempontjából a földdel kapcsolatos legfőbb problémák a következők:

a) átfogó földvédelmi stratégia, illetve egységes jogi és szakmai szabályozás hiánya (figyelembe véve, hogy idevonatkozó lényeges rendelkezéseket tartalmaz már többek között a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény);

b) e környezeti elem országos állapotának értékelését lehetővé tevő ismeretek hiányosságai;

c) a települési környezet, az ipari, katonai és mezőgazdasági tevékenységek okozta földfelszín-, illetve talajszennyezés;

d) a talajok minőségének romlása jelentős területeken (talajdegradációs folyamatok: víz és szél okozta talajerózió, savanyosodás, szikesedés, tömörödés, szervesanyag-tartalom csökkenése);

e) részletes környezetföldtani felmérés hiánya.

1.2. A TELEPÜLÉSI ÉS AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

1.2.1. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET

A települési környezet az ember által mesterségesen kialakított anyagi rendszer, amelynek alapvető funkciója az ember mindennapi életéhez elengedhetetlen társadalmi szükségletek kielégítése. E rendszer állapotának főbb jellemzői a következők:

a) Településrészek lepusztulása, leépülése. Egyes területeken az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete romlik. Különösen a gazdaságilag hanyatló területeken a probléma együtt jelentkezik az életminőség és az épületállomány állagának romlásával, amit tovább súlyosbít az évtizedek óta elmaradó felújítás.

b) Az ipari és közlekedési légszennyezés egész települések, településrészek állapotát károsítja.

c) A települési felhagyott iparterületek rehabilitációja nem megoldott, a rehabilitáció helyett nagyléptékű zöldmezős beruházások folynak, melyek a természetes környezet területi arányának csökkenésével, a települések szétterülésével és növekvő közlekedési igényekkel járnak.

d) A közlekedéssel kapcsolatos környezeti hatások a legnehezebben kezelhetők, elsősorban egészségügyi következményekkel járó településkörnyezeti problémává váltak.

e) A települési közterületek elhanyagolt, szemetes állapota egyre jellemzőbbé válik. A burkolt járdák és utak kevesebb, mint felét tisztítják rendszeresen a városokban, a városi külterületek és a községek területén számos illegális szemétkerakó található.

f) A települési zöldfelületek aránya nem éri el a szükséges mértéket, a meglévők a fenntartás hiányosságai miatt gyakran gondozatlanok.

g) A hagyományos jellegzetességeket mutató településkép fennmaradási esélyének megszűnése a községekben. A kis és közepes lélekszámú települések esetében az elmúlt időszakban felszámolták, illetve skanzenbe szorították azt a településképet, amelyet valamilyen szempontból különleges értéknek lehetett tekinteni.

1.2.2. AZ EMBERI EGÉSZSÉG ALAKULÁSÁNAK KÖRNYEZETI ÖSSZEFÜGGÉSEI

A hazai lakosság egészségi, de különösen halálozási mutatói jól jelzik, hogy e téren nagyon súlyos problémával kell szembenézni, amelyért részben a környezeti ártalmak okolhatók.

a) 1990-ben 50%-kal többen haltak meg a 40-59 évesek közül, mint 20 évvel korábban, a jelzett időszakban a magyar lakosság korai halálzásának aránya jelentős mértékben növekedett.

b) A bizonyítottan környezeti okokra is visszavezethető daganatos megbetegedések aránya a halálozási okok között magyar és nemzetközi összehasonlításban is kedvezőtlen. A különböző daganattípusokat tekintve riasztó a változás a fej-, nyaktumorok, valamint a tüdődaganatok esetében - mindkét nemnél az elmúlt 20 év alatt többszörösére (3-8-szorosára) emelkedett a halálozás mértéke a 40-59 év közötti népesség körében.

c) A szálló por a halálozásban 3-5%-os, a légúti megbetegedések előfordulásában 7-10%-os növekedést okoz.

d) A lakosságon belül a 40%-ot is eléri az allergiás hajlam, az adatok alapján 1983-1992 között az asztmás esetek száma megduplázódott, a szénanátha megbetegedéseké 1988 óta megnégyszereződött.

1.2.3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Az épített környezet a környezet tudatos, építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja. Az épített környezet - az épület, az építmény, építményegyüttes, a tér, az utca, a település - és az ebben foglalt épületállomány a nemzeti vagyon tartós, jelentős értéket képviselő része (összértéke mintegy 20 ezer milliárd forint). Az épített környezet állapotával kapcsolatos fő problémák a következők:

a) a lakásállomány, a lakóépületek állagának romlása, amely a lakhatósági feltételek, életfeltételek, életminőség romlásával, szélsőséges esetben egészségkárosodással jár;

b) a középületek, közterek, pályaudvarok, busz- és villamosmegállók, hajóállomások állagromlása, működési zavarokkal és kedvezőtlen esztétikai megjelenéssel jár, de ebben a pénzügyi források elégtelensége mellett jelentős szerepet játszanak a kialakult emberi magatartásformák, a viselkedéskultúra jellemzői;

c) a városkép, utcakép romlása, esztétikai értékcsökkenés demoralizáló hatása, a település környezeti szempontból kedvezőtlen életfeltételei;

d) a műemléki jelentőségű területek, műemléki környezetek, műemlékek állagromlása, történelmi városrészek, települési hagyományokat őrző épített környezeti elemek, védett temetők, történelmi kertek romlása, pusztulása. Az igazi okokat a műemlékvédelemre vonatkozó hatékony jogi szabályozás, a felújítások pénzügyi fedezetének hiánya, illetve az olcsón megoldott felújítások színvonala, az emberi gondatlanság jelentik. Az új típusú piaccgazdasági elvárások majd a funkcionális hasznosítást helyezik előtérbe, amely szintén problémák forrása lehet.

1.3. A TERMÉSZET ÁLLAPOTA

1.3.1. ÉLŐVILÁG

A természetvédelem az élő és élettelen természeti értékek és azok rendszereinek megóvását célozza. Egyik fő célja a biológiai sokféleség megőrzése, amelynek alapja a természetes és természetközeli élőhelyek működőképes állapotban történő megóvása.

Az élőhelyek védelme nem szorítkozhat ugyanakkor a védett területeken található biotópokra, hanem minden természetvédelmi szempontból jelentős élőhelytípusra ki kell terjeszteni. Sok természetvédelmi szempontból kifejezetten értékes élőhely évszázados emberi gazdálkodás hatására jött létre és maradt fenn.

Magyarországon valóban természetes, teljesen érintetlen élőhely nagyon kevés van; az ország erdei, rétjei, kaszálói és legelői évszázados művelés alatt állnak. A hagyományos rét- és erdőgazdálkodás, bár sokat rontott a természetes állapotokon, azokat nem tette tönkre. Az intenzív gazdálkodás - kiegészülve az egyes régiókat érintő lecsapolásokkal és egyéb emberi tevékenységre visszavezethető tényezőkkel - bontotta meg igazán a természetes folyamatok egyfajta, az ember és a természetes rendszerek közötti egyensúly állapotát. A főbb konkrét jellemzők és problémák a következők:

a) A veszélyeztetett növényfajok száma 670, az állatoké pedig 346.

b) Vizes élőhelyeinket a természetes kiszáradás és az emberi tevékenységre visszavezethető biológiai degradáció mellett a legsúlyosabban az emberi eredetű szennyezések veszélyeztetik. Szakítani kell azzal a szemlélettel, hogy a vízterek a szennyezés természetes befogadói, amelyek elnyelnek, elszállítanak mindent.

c) Az erdőborítottság aránya ma 18%-os, de természetközeli erdeink kiterjedése ennek a felét sem éri el. Az indokoltnál szélesebb körben alacsonyra szabott vágásérettségi korok miatt az idősebb állományok arányát tekintve még kedvezőtlenebbül alakult a kép. Jelentős faállomány-vesztéseket és károkat okozott a hetvenes évek végétől az ún. új típusú (ismeretlen eredetű) erdőpusztulás. A hibás erdészeti koncepciók és szakmapolitikai irányítás, valamint az erdőgazdaságok ebből következő haszonérdekeltsége a gyors növekedésű fafajok és -fajták telepítését helyezték előtérbe. Sok esetben előfordult, hogy értékes őshonos állományokat is ilyenekre cseréltek le.

d) Az értékes láprétek és lápok kiszáradása nem egyszerűen egy kedvezőtlen éghajlati tendencia (vagy akár csak ingadozás) következménye volt, hanem ehhez hozzájárultak a vízgyűjtőkön véghezvitt káros műszaki beavatkozások és a vizes területek felszámolása is.

e) Nedves és közepesen nedves (mezofil) rétjeink, kaszálóink és legelőink állapota a nem okszerű kezelés miatt, illetve a hagyományos hasznosítási formák következtében - főleg az utóbbi 20-25 évben - rohamosan romlott. A rétek és legelők területe is nagymértékben csökkent a szántóföldi és erdőgazdálkodási igénybevétel, valamint más hasznosítási formák (halastavak, ipari üzemek, urbanizálódás okozta igénybevételek, közlekedés okozta szegregáció) miatt. Az emberi tevékenységek által okozott zavaró hatások a füves területek nagy részén degradációs folyamatokat indítottak el.

f) A virággazdag hegy- és dombvidéki rétjeink eltűnése, rohamos szegényedése biológiai sokféleségünk pusztulásának egyik legriasztóbb jele.

g) A pannóniai flóratartomány legsajátosabb elemei közül igen sok a száraz pusztagyepeink és sziklagyepjeink lakója. Ezeknél az állapotromlás legfőbb oka egészen egyszerűen az élőhelyek megszűnése, többek között gyepfeltörés, gyomosodás, beerdősítés következtében. Erdőterületeink látványos gyarapodása például részben olyan erdőtelepítéseknek tudható be, amelyekkel pótolhatatlan gyepeket számoltak fel (feketefenyő dolomit sziklagyep helyén, erdei fenyő és akác a homoki gyepek helyén).

1.3.2. TÁJ

Az emberi élet feltételeit fenntartható módon biztosító környezetgazdálkodás alapja a társadalmi tevékenységeknek egymással és a környezeti feltételrendszerrel való összehangolása. Ez a társadalmi munkamegosztás magas foka, a munkamegosztásból eredő érdekütközések, a természeti, a társadalmi és a gazdasági adottságok és folyamatok bonyolult egymásra hatása miatt összetett feladat. A környezetvédelem eredményessége ezért igazán a természeti, a társadalmi és a gazdasági tényezőket egyaránt magába foglaló tájvédelem szintjén biztosítható.

Tájvédelmi szempontból alapvető probléma a komplex tájpotenciál területileg eltérő módon megjelenő csökkenése.

Az egymással összefüggő tájvédelmi problémák közül a legfontosabbak:

a) a tájak teljesítőképességének, terhelhetőségének, önszabályozó képességének csökkenése;

b) a térszíni folyamatok kedvezőtlen irányú megváltozása (ez pl. olyan konkrét problémákhoz vezetett mint pl. a Duna-Tisza köze hő- és vízháztartásának megváltozása);

c) a természeti értékek degradációja;

d) az egyedi tájértékek és a tájkarakter elemeinek pusztulása (kunhalmok, malmok, tanyák, hagyományos gazdálkodási típusok);

e) a tájesztétikai értékek csökkenése (pl. Balaton, külszíni bányák).

Az infrastruktúrafejlesztés, a gazdasági növekedés "természetes velejárójává" vált a környezetminőség és a természeti értékek "feláldozása". A tájhasználat során hasznosított nemzeti vagyon hosszú távon nem segítette elő a tájpotenciál megőrzését vagy fejlesztését, csökkentve ezáltal a későbbi más- vagy többcélú területhasználatok lehetőségét (pl. borsodi iparvidék). A tájvédelmi problémák elsősorban a megfelelő tájvédelmi szemlélet hiányából, a tájvédelmi szempontok érvényesítési lehetőségeinek, eszközeinek hiányosságából erednek. A tájvédelemnek jelenleg nincs megfelelő tudományos, szakmapolitikai és végrehajtási intézményi kerete, eszközrendszere és forrása. A valós érdekeltség a tájvédelemben még ma is alacsony szintű, a felelősségi viszonyok nem kellően tisztázottak. A nap mint nap jelentkező "területéhség" a még természetközeli, értékes állapotban megőrzött tájakat is veszélyezteti.

1.4. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK

1.4.1. HULLADÉK

Magyarországon évente közel 104 millió tonna hulladék képződik. Ebből kb. 4 millió t/év a települési szilárd hulladék, és kb. 20 millió t/év a kezelt folyékony települési hulladék. A fennmaradó kb. 80 millió t/év hulladék ipari, mezőgazdasági vagy más gazdasági tevékenységből származik. A termelési hulladékon belül összesen kb. 4,2 millió t/év a veszélyes hulladék, melyből 1,5 millió t/év a vörösiszap mennyisége. Az ipari eredetű hulladék mennyisége csökkenő, a kommunális hulladéké kissé növekvő tendenciát mutat. A hulladékgazdálkodással kapcsolatban általános gondot jelent, hogy

a) nincs átfogó, valamennyi hulladékfajtára kiterjedő hulladékgazdálkodási törvény;

b) nincs a különböző hulladékokra vonatkozó, megbízhatóan működő információs rendszer.

Települési szilárd hulladék:

a) nem teljes körű a települési szilárd hulladékok gyűjtése, még alacsony fokú a szelektív hulladék gyűjtés, az alkalmazott eszközök műszaki színvonala és állapota rendkívül rossz;

b) a mintegy 2700 kommunális lerakóhelynek csupán 30%-a felel meg többé-kevésbé az előírásoknak, és jelentős az olyan illegális és legális lerakók száma, melyek jelenleg potenciális szennyezőforrások;

c) kevés a szabad lerakókapacitás és a lerakásnál a korszerűbb eljárásokat nem alkalmazzák.

Települési folyékony hulladék:

d) ellenőrizhetetlen a ténylegesen begyűjtött hulladék mennyisége, elhelyezése követhetetlen a nem megfelelő begyűjtési módszer miatt;

e) a hulladék fogadására a működő szennyvíztelepeknek csak kis hányada készült fel, míg a hulladékkeeresztés többnyire csatornahálózatba vagy szemétkerakóba, esetenként kijelölt, de általában megfelelő műszaki védelem nélküli gyűjtőmedencékbe történik, illetve közvetlenül a természetbe kerül.

Települési hulladékként kezelt egyéb hulladék:

f) az egészségügyi hulladék égetésére átalakított kazánok műszaki szempontból nem kielégítőek, a néhány speciális égető állapota, kialakítása sem megfelelő;

g) az építési-bontási hulladékok (7-800 ezer t/év) másodnyersanyagkénti hasznosítása nem megfelelő.

Ipari hulladék:

h) jelenleg indokolatlanul nagy az ipari hulladékok mennyisége, továbbá nem megfelelő ezen hulladékok felmérése;

i) a hulladékminimalizálás és -hasznosítás mértéke nem megfelelő, lassú a hulladékszegény technológiák és termelési rendszerek bevezetése;

j) nem készült el az ipari létesítmények, valamint a termelési és kommunálisként kezelt kisüzemi hulladékok által okozott talaj- és talajvízszennyezések felmérése.

Mezőgazdasági hulladék:

k) a tárolótavakban felhalmozott kb. 14-15 millió m³ hígtrágya szakszerű kezelése igen sok helyen megoldatlan;

l) hiányoznak az egyszerű eszközökkel működtethető komposztáló üzemek, és a meglévők működése is bizonytalan, a biotechnológiai módszerek alkalmazása esetleges.

Hulladékká vált termékek:

m) a visszavételi, csere- és kezelési kötelezettség, betétdíj alkalmazása nem kellően átgondolt;

n) a termékek teljes élettartamára vonatkozóan a termelői és a forgalmazói felelősség korlátozottsága, illetve a fogyasztók megfelelő tájékozottságának hiánya.

Veszélyes hulladék:

o) kevés a veszélyes hulladék ártalmatlanító kapacitás;

p) nehézfémekkel és/vagy szénhidrogénekkal szennyezett ismeretlen mennyiségű talaj helyben történő ártalmatlanítása nem megoldott.

Radioaktív hulladék:

q) az intézményi forrásokból származó nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladékok elhelyezésével, valamint a kiégett nukleáris üzemanyagok újrafeldolgozásával, illetve elhelyezésével kapcsolatos álláspont újraértékelése folyamatban van.

Különleges radioaktív hulladék:

r) a Mecseki Ércbányászati Vállalat meddője által okozott talaj- és talajvízszennyezés;

s) a Mecseki Ércbányászati Vállalat használt ioncserelőinek sorsa jelenleg megoldatlan, végső elhelyezésük várhatóan az atomerőművi reaktorok nagy aktivitású hulladékaival együtt lesz megoldható.

1.4.2. ZAJ ÉS REZGÉS

A zajpanaszok egész Európában azt mutatják, hogy a városi lakosság jelentős részénél a zaj károsan befolyásolja az emberek közérzetét és az életminőséget. Az Egészségügyi Világszervezet 1994-ben Európa egészségi állapotával foglalkozó tanulmányában a 65 dBA fölötti környezeti zajt potenciális egészségkárosító hatásként értékeli.

A főbb problémák a következők:

a) Elmúlt évi felmérések szerint a települések sűrűn lakott részein áthaladó főútvonalak mindenütt domináns környezeti zajforrások. (Nappal gyakran 70 dBA feletti, éjjel 65 dBA feletti terheléseket mérnek.)

b) A települések lakott részén áthaladó vasútvonalak mellett nappal 70-72 dBA egyenértékű szint is mérhető, és a zaj éjszaka sem csökken 68-70 dBA alá.

c) A regionális környezetvédelmi hatóságok 1984-1992 között közel 3000 üzemi létesítmény környezeti zajkibocsátását vizsgálták, kb. 80%-ban lakossági bejelentésre. A panaszok több mint 90%-ban jogosnak bizonyultak.

d) Helyi viszonylatban speciális problémaként ismétlődően megjelentek a közlekedési rezgés okozta épületkárok.

1.4.3. KÖRNYEZETBIZTONSÁG

Az emberiség fejlődésének egyik legnagyobb kihívása a globális, a regionális és helyi szintű biztonság megteremtése, ennek keretében a fenntartható fejlődés környezetbiztonsági garanciáinak szavatolása. A legmagasabb nemzetközi szintű fórumokon is kiemelt fontossággal kezelik a környezetbiztonság ügyét, amelynek időszerűségét az élet egyre gyakrabban igazolja a különböző súlyos, ipari eredetű környezeti katasztrófák bekövetkezésével.

a) Hazánk nem rendelkezik a vegyi anyagokra vonatkozó, valamint a katasztrófák megelőzésére és elhárítására irányuló törvényekkel.

b) A környezetbiztonságra alapvető befolyást gyakorló ipari (kiemelten vegyipari) létesítmények biztonságtechnikai ellenőrzöttsége, tevékenységük kockázatelemzése intézményesen nem biztosított, és nem teljeskörűen szabályozottak a veszélyes anyagok szállításával összefüggő tevékenységek sem.

c) A környezeti monitoring rendszerek széttagoltak, nincs olyan környezetbiztonsági információs központ, amely kapcsolható lenne a már működő európai rendszerekhez.

d) A legjelentősebb problémát az esetleges környezeti katasztrófák (haváriák) esetében a végrehajtott szervezetek széttagoltsága, egyes részterületeken azok teljes hiánya okozza.

2. AZ ELÉRNI KÍVÁNT KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLOK - CÉLÁLLAPOTOK

A Program alapvető célkitűzése a fenntartható fejlődéshez szükséges legfontosabb környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági feltételek kialakítása és a környezetvédelem stratégiai feladatainak meghatározása. Ehhez konkrét beavatkozásokra, bizonyos tevékenységeket ösztönző, másokat korlátozó szabályozásra van szükség. A Program célja nemcsak a legfontosabb környezeti problémák feltárása, hanem azok megoldása is.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program fő céljai:

a) az egészséges környezet feltételeinek biztosítása, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások megelőzése, csökkentése, megszüntetése; a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása;

b) az élő és élettelen környezet természetközeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, fennmaradásának biztosítása, a bioszféra sokszínűségének megtartása, a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzése;

c) a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés elveinek figyelembevétele, a lételemnek tekintett természeti erőforrásokkal (víz, föld, levegő) való takarékos, értékvédő gazdálkodás, ezeknek a következő nemzedékek számára való megtartása;

d) az előzőekkel összefüggésben a gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus, az ésszerű környezet-igénybevételre és a minimális környezetkárosításra törekvő viszonyának megvalósítása.

A Program prioritásait úgy kell meghatározni, hogy közben állandóan figyelembe vegyük a környezet egészét, összefüggő rendszerjellegét. A környezet állapotában végbemenő változásokat két, bizonyos fokig ellentétes tendencia jellemzi.

Egyfelől az állapot egésze hosszabb időt tekintve folyamatosan romlik (életkilátások romlása, szennyezett ipartelepek számának növekedése stb.). Másfelől egy sor szakterületen vagy egy-egy regionális és helyi kérdésben kimutathatóan jelentős javulás történt, amely a gazdasági visszaesésnek és szerkezetváltásnak is köszönhető (például a kén-dioxid kibocsátás, vagy egy-egy ipari régió összkibocsátása terén). A környezet védelmének kérdésében bizonyos területeken jelentős előrelépés történt mind a szabályozást, mind a közvetlen beruházásokat illetően, de még nem alakult ki átfogó és a döntések részévé váló környezetvédelmi cél- és eszközrendszer. Mindezek alapján a következő fő szempontokat kell figyelembe venni:

a) az ország jelentős természeti erőforrásokkal, környezeti értékekkel rendelkezik, amelyek védelme gazdasági érdek is;

b) a korábbi évtizedekben jelentős környezeti értékvesztés történt, ezek hazai, regionális, illetve globális környezeti problémákra vezethetők vissza;

c) a már érvényben lévő nemzetközi környezetvédelmi szerződések és együttműködések számos feladatot jelentenek a környezetvédelem számára;

d) számottevő mértékben a káros környezeti hatásoknak is tulajdoníthatóan az emberi egészség és a természeti értékek védelme nem kellőképpen megoldott; a helyzet különösen kritikus akár a halálozási és megbetegedési mutatókat, akár a természeti értékek alakulását vizsgáljuk;

e) nagyon erősek azok a háttértényezők, amelyek a káros környezet-egészségügyi hatásokat súlyosbítják (stresszhelyzetek, túlterheltség, fogyasztási szokások stb.).

A problémák megoldása szempontjából alapvető jelentőségű a társadalmi részvétel, a tudatformálás, a lakosság megfelelő tájékoztatása.

A problémák ismertetését követően az általános célkitűzések megfogalmazása az adott terület, szakágazat számára a problémák megoldásának fő irányait jelentik. A konkrétabb célok, illetve a cselekvési irányok a számszerűsíthető célállapotokat, azonosítható tartalmú feladatokat határozzák meg a Program hatéves időszakára.

2.1. A KÖRNYEZETI ELEMEK VÉDELME

2.1.1. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELLEM

LEV-1. A szálló por és a toxikus szilárd anyagok tekintetében a szennyezettnek minősített településeken el kell érni, hogy hat év alatt 20 százalékkal csökkenjen a szennyezettség mértéke, a többi településen pedig legalább ne emelkedjék.

LEV-2. Az 1994-1998 közötti évekre elfogadott Levegőtisztaság-védelmi Ágazatközi Intézkedési Program alapján kiemelt cél az ország súlyosan szennyezett településeinek és térségeinek levegőminőségét javítani olyan mértékben, hogy azok legalább a mérsékelt szennyezett minősítésnek megfeleljenek. Biztosítani kell e program további folytatását 1998 után, a települési levegőszennyezettség további csökkentése és a kedvező állapotok fenntartása céljából.

LEV-3. A közlekedés eredetű emissziók csökkentése érdekében:

a) mérsékelni kell a közlekedési-szállítási igényeket a településfejlesztés, az informatika, logisztika, ipar- és kereskedelempolitika, valamint a gazdasági szabályozás eszközeivel;

b) elő kell segíteni - ahol csak lehetséges - a nem motorizált közlekedés prioritásának biztosítását;

c) biztosítani kell a tömegközlekedés, a vasút, a vízi közlekedés fejlődését, javítani kell a szolgáltatási színvonalat és a versenyképességet műszaki és gazdasági, tarifapolitikai intézkedésekkel, a közlekedési és szállítási teljesítményekből való részesedésük legalább megőrzése, - ahol csak lehetséges - növelése érdekében, összhangban az elfogadott hazai közlekedéspolitika célkitűzéseivel;

d) vám- és adópolitikai intézkedésekkel elő kell segíteni a gépjárműállomány korszerűsítését, ezen belül meghatározó súlyt adva a környezetvédelmi szempontoknak, különös tekintettel a kisebb mértékű üzemanyag-fogyasztásra, szennyezőanyag-kibocsátásra;

e) az üzemelő gépjárműpark emissziós jellemzőit utólagosan beépíthető eszközök alkalmazásának ösztönzésével javítani kell, és hat év alatt el kell érni - elsősorban a korszerű járművek beszerzésével és üzembe állításával -, hogy a személygépkocsipark és a haszonjárműpark legalább fele a szennyezést jelentősen csökkentő berendezéssel legyen ellátva;

f) megfelelő fejlesztésekkel javítani kell az üzemanyagok minőségét, a tervezési időszak végére el kell érni az ólomadalék használatának teljes megszűnését; a további jellemzőket illetően az EU 1996 júniusában elfogadott célkitűzéseit kell érvényesíteni;

g) a környezetvédelmi, természetvédelmi és közlekedési prioritásokat összehangolva folytatni - lehetőség szerint gyorsítani - kell a településeket elkerülő utak építését és a hiányzó úthálózati elemek kiépítését;

h) a közbeszerzéseknél előnyben kell részesíteni a kisebb szennyezőanyag-kibocsátású, alacsonyabb üzemanyag-felhasználású közlekedési eszközök üzembe helyezését.

LEV-4. Az ipari és erőművi kibocsátások csökkentése érdekében - a megelőzés elvének figyelembevételével - a korszerű és a kisebb energiaigényű technológiákat kell előnybe részesíteni és támogatni a megfelelő jogi-műszaki-gazdasági ösztönzők kidolgozásával és bevezetésével.

LEV-5. A kommunális fűtésből eredő káros kibocsátások csökkentése, a fűtési energiaigény csökkentésével kis szennyezőanyag-kibocsátású tüzelőberendezések és megfelelő minőségű tüzelőanyagok alkalmazásával, kutatásának, fejlesztésének támogatásával. A káros kibocsátás csökkenését eredményező építőipari, építészeti megoldásokat előnyben kell részesíteni.

LEV-6. A nemzetközi egyezményekből adódó feladatok végrehajtása a kén-dioxid, nitrogén-oxidok, illékony szerves vegyületek, ózonkárosító és üvegházhatású gázok vonatkozásában:

a) A konkrét célok elsősorban a megkötött és a megkötésre váró nemzetközi egyezményekhez kapcsolódnak. A kén-dioxid kibocsátást 1980-hoz viszonyítva 2000-ig 45%-kal, 2005-ig 50%-kal kell csökkenteni, a meglévő és új forrásokkal kapcsolatban hatékony kibocsátás-csökkentési intézkedéseket kell hozni.

b) Az illékony szerves vegyületek kibocsátása 1999 végéig nem lépheti túl az 1988-as szintet; új technológiáknál a hatálybalépést követő két éven, meglévő forrásoknál öt éven belül alkalmazni kell a rendelkezésre álló legjobb technológiákat, nemzeti programot kell kidolgozni a kibocsátások és a határokon áterjedő mennyiségek csökkentésére.

c) Az ózonkárosító anyagok felhasználásának megszüntetése az egyezményekben elfogadott határidők betartásával.

d) Az üvegházhatású gázok kibocsátásának korlátozása; 2000-re a kibocsátás ne haladja meg a meghatározott viszonyítási szintet.

e) A kén- és a nitrogénvegyületek kibocsátásának csökkentése a Program időszaka alatt olyan szintre, hogy a légköri savas ülepedés a kritikus terhelési szint alatt maradjon.

f) Folyamatban van a nehézfémek kibocsátásának csökkentésére vonatkozó nemzetközi megállapodás véglegesítése, illetve további egyezményekhez való csatlakozás előkészítése.

LEV-7. A levegőtisztaság-védelmi információs rendszer és mérőhálózat fejlesztése a kidolgozott koncepció és megvalósítási terv szerint. A Program hat éve alatt 40 települési és 10 háttérszennyezetségi mérőállomást kell telepíteni.

LEV-8. A megújuló energiaforrások használatának akadályait meg kell szüntetni, fokozatosan ki kell építeni elősegítésének rendszerét.

2.1.2. A VIZEK VÉDELME

2.1.2.1. FELSZÍNI VIZEK

VIZ-1. A vízhiány okozta kritikus vízgazdálkodási helyzetek előfordulásának csökkentése.

VIZ-2. A vízhiányos területeken, elsősorban az Alföld egyes régióiban, a lefolyás-szabályozás fejlesztésével, illetve - amennyiben az ökológiai szempontból nem káros - felszíni vízátervezéssel a felhasználható felszíni vízkészletek növelése.

VIZ-3. A takarékos vízhasználatot ösztönző szabályozás kialakítása mind a kommunális szolgáltatások, mind a gazdasági élet területén.

VIZ-4. Konkrét vízminőségi célkitűzéseket csak hosszabb távra lehet kijelölni. Ezek a következők:

a) a Duna esetében a szerves mikroszennyezők és a mikrobiológiai paraméterek szempontjából a vízminőség legyen legalább III. osztályú (a jelenlegi ötosztályos rendszer alapján);

b) a Tisza vízminősége általában legalább III. osztályú legyen;

c) az állóvizek legyenek legalább II. osztályúak és a klorofillkoncentráció ne haladja meg a 75 mg/m³-es értéket;

d) a felszíni vizek só- és toxikusanyag-koncentrációjának növekedését meg kell állítani, az öntözővízbázisok esetében a magas sótartalmú használt- és szennyvizek bevezetésének további korlátozásával e befogadók sótartalmát csökkenteni kell.

VIZ-5. Annak a távlati célnak a megvalósulása érdekében, hogy a települési csatornázás a kb. 65%-os ellátottságot elérje, minden közcsatornán élővízbe vezetett szennyvizet legalább biológiailag meg kell tisztítani. A kiemelten védendő, tápanyagokra érzékeny vizek (tavak,

tározók, holtágak, időszakos vízfolyások, kisvízhozamú befogadók) nitrát- és foszforterhelését csökkenteni kell; ezeken a területeken harmadik fokozatú szennyvíztisztítás is szükséges. Az EU irányelvei alapján a tagországokban a 2000. év végére a 15 000-nél, a 2005. év végére a 2000-nél nagyobb lakosegyenértékű településeken meg kell oldani a szennyvízelvezetést és -tisztítást.

Ezeket a feladatokat Magyarországon 2010-ig kell teljesíteni. A Program hat évében a kiemelten védendő területeken lévő települések szennyvízelvezetésének és -tisztításának fejlesztésével a csatornázottság 60%-osra növelése a cél, ezen szennyvizek tisztítása és a megyei jogú városokban a szennyvíztisztítási fejlesztések megkezdése és időarányos elvégzése a cél. Ahol lehetséges az egyedi, kiskapacitású, természetkímélő szennyvíz-ártalmatlanítás megvalósítását ösztönözni kell.

VIZ-6. Hosszú távú cél, hogy az élővizekbe jutó szervesanyag-terhelés a jelenlegi szint 20%-a alá csökkenjen, a kibocsátott szennyvizek mennyiségének feltehető növekedése mellett is. A Programban ennek a részarányos teljesítését kell megvalósítani.

VIZ-7. Az ipari és mezőgazdasági üzemek szennyvíztisztítását megfelelő gazdaságsszabályozási (elvonási, támogatási) rendszer segítségével fokozatosan meg kell oldani. Az új üzemek esetében már eleve csak a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő megoldások engedélyezhetők. Hasonlóképpen el kell érni a közcsatornába kerülő szennyvizek előtisztítását. El kell érni, hogy a mérgező anyagokat tartalmazó ipari szennyvizek ne jussanak kommunális szennyvízbe.

VIZ-8. A szennyvíztisztítás megfelelő megoldása érdekében minden tisztítóműnél biztosítani kell a szennyvíziszapok ártalmatlanítását, elsősorban komposztálását. Ezt a megoldást kell alkalmazni a csapadékvíz-elvezető közcsatornákból származó iszapra is.

2.1.2.2. FELSZÍN ALATTI VIZEK

VIZ-9. A felszín alatti vizek nagyobb arányban és mértékben a kitermelés térségében hasznosuljanak az arra alkalmas tisztított szennyvizek helyben tartásos elhelyezésével, újrahasznosításával.

VIZ-10. A tartós vízszintsüllyedések következtében veszélyeztetett helyzetben lévő térségekben - elsősorban a Duna-Tisza közti homokhátságon, a Maros hordalékkúpon és a Dunántúli-középhegységben - javuljon a vízháztartási egyensúly.

VIZ-11. A felszín alatti vizek nyomáscsökkenése ütemének mérséklése, majd megállítása, a túlzott regionális igénybevétel megállítása.

VIZ-12. Az engedély nélküli felszín alatti vízkitermelések megszüntetése, majd - ütemezetten, a prioritási területek meghatározásával - az engedélyezettek módosítása (a környezetvédelmi igénybevételi határértékben meghatározott szintig az utánpótlódás figyelembevételével).

VIZ-13. A felszín alatti vizek minőségi célállapotának ütemezett megközelítése, fokozott figyelemmel a sérülékeny környezetű vízbázisok (üzemelő és távlati) környezetére (védőterület/védőidom) az ivóvízbázis-védelemre szerveződött társulások létrejöttének elősegítésével.

VIZ-14. A felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyezőforrások felderítésével, a korábbi évtizedekben felhalmozott tartós környezetkárosodások számbavételével és feltárással egyidejűleg - az azonosított környezetszennyező jogi és anyagi felelősségének érvényesítése mellett - a veszélyeztetések megszüntetése, a környezetkárosodások felszámolása ütemterv szerint.

VIZ-15. A nitráatterhelés és a nem természetes eredetű diffúz mikroszennyezések csökkentése.

VIZ-16. Azoknak a meghatározott területeknek, térségeknek az azonosítása, ahol természeti okok, folyamatok miatt a felszín alatti víz minősége eltér a WHO ivóvíz szabványban rögzített határértékektől.

VIZ-17. A folyamszabályozás, vízrendezés, művelési ág változás, bányászati tevékenység, valamint a bányászati tevékenység által megváltozott területhasználat (pl. bányatavak) ne csökkentsék a felszín alatti vizek utánpótlódó mennyiségét és minőségét.

VIZ-18. Ki kell építeni a vízvédelmi információrendszert. Meg kell kezdeni a felszín alatti vizek minőségének megfigyelését szolgáló hálózat kiépítését, és biztosítani kell a már meglévő észlelőrendszerrel együtt történő működtetését. Ezeket a célokat a program időtartamának végére legalább a legveszélyeztetettebb területeken meg kell valósítani.

2.1.3. FÖLDVÉDELEM

FÖV-1. A földvédelmi stratégia kialakítása.

FÖV-2. A támogatási rendszer korszerűsítésével ösztönözni kell a termőföld minőségének védelmét és termékenységének megőrzését, illetve javítását szolgáló beruházások megvalósítását, a talajvédelmi létesítmények fenntartását, valamint a talaj vízgazdálkodásának ésszerű szabályozását, a szélsőséges vízháztartási helyzetek mérséklését.

FÖV-3. Átfogó, a földvédelmet szolgáló jogi és közgazdasági szabályozórendszer kialakítása és működtetése, beleértve a termőföldterület csökkenésének minimalizálását.

FÖV-4. A földtulajdonnal gazdálkodók - sajátosan a privatizáció során földtulajdonhoz jutott új gazdálkodók - tevékenységének szakszerűbbé tétele érdekében fontos feladat a gazdálkodók és az intézmények közötti gyors információcsere feltételrendszerének

kialakítása, a szakmailag megalapozott szaktanácsadás biztosítása a talajvédelem területén is (szakanyagok, pályázati lehetőségek, kedvezmények). A mezőgazdasági kemikáliák alkalmazásának korszerűbb, a megváltozott termelési viszonyoknak megfelelő szabályozása.

FÖV-5. A jelentős környezeti kockázatot hordozó, állami felelősségi körbe tartozó környezeti károk felszámolása, illetve kockázatcsökkentő beavatkozások ütemterv szerinti végrehajtása.

FÖV-6. A meddőhányók és külszíni bányagödrök elmaradt rekultivációjának elvégzése.

FÖV-7. A külszíni bányászat számára a környezetvédelmi, természetvédelmi érdekek miatt zárt területnek tekinthető térségek lehatárolása.

FÖV-8. A környezeti károk megelőzése érdekében el kell készíteni a környezetföldtani, környezetérzékenységi felméréseket, nagy méretarányú térképeket.

2.2. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME

2.2.1. A TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET VÉDELME

A Program célállapotként egy kevesebb környezeti eredetű stresszhatást közvetítő, jobb környezeti állapotjellemezőkkel rendelkező települési környezet hosszabb távú kialakítását jelöli meg.

Ennek megfelelően az általános településkörnyezeti célok a következők:

TEP-1. A települési légszennyezés csökkentése az önkormányzatok környezetvédelmi programjainak megfelelően.

TEP-2. A települések csatornázottságának, szennyvíztisztításának és speciális szennyvízkezelésének fejlesztése, az ivóvízbázisok védelme.

TEP-3. A szelektív hulladékgyűjtés elterjedésének elősegítése, a települési szilárd hulladékok megfelelő kezelése és ártalmatlanítása, valamint a településtisztasági feladatok ellátásának fejlesztése.

TEP-4. A településeken a környezeti zaj- és rezgésterhelés egészséget és közérzetet veszélyeztető hatásainak csökkentése.

TEP-5. A települési zöldfelületek lehető legnagyobb mértékű fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban, a belterületi zöldfelületek kiterjedésének szinten tartása, illetve növelése elsősorban a nagyvárosokban. A sport- és rekreációs szerepű létesítmények és területek kiemelt gondozása és fejlesztése.

TEP-6. A lakosság bevonása a települési környezetvédelmi döntésekbe és azok végrehajtásába.

TEP-7. A települési kép és a települések általános tisztaságának a javítása, ennek érdekében többek között programok kidolgozása, intézkedési tervek megvalósítása.

TEP-8. A települések területén található természeti értékek, élőhelyek védelme és sokszínűségének megőrzése.

TEP-9. A településrészek - különösen a történelmi településközpontok, településmagok - rehabilitációja, revitalizációja.

A feladatok nagy részét a környezeti elemeknél mutatja be a Program, ugyanakkor olyan ideális célállapotot, amely átfogó módon minden tényezőt figyelembe vesz, a jelenlegi keretek között nem lehet meghatározni. A témakörrel kapcsolatos legfontosabb célok: az önkormányzatok környezetvédelmi munkájának erősítése, a települési környezetvédelmi tervezés módszertanának kialakítása, alkalmazásának elősegítése és a településrendezési

tervekkel való összhang biztosítása. A problémák megoldásában az Országos Területfejlesztési Koncepciónak döntő szerepe van.

2.2.2. AZ EMBERI EGÉSZSÉG VÉDELME NEK KÖRNYEZETI VONATKOZÁSAI

Az emberi egészséggel kapcsolatos problémákat és teendőket részletesen a WHO útmutatása alapján kidolgozott Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram tárgyalja a Program keretében. Ezen problémák kezelése minden környezeti elem és rendszer szintjén feladatot jelent, amelyek közül külön ki kell emelni a következőket:

EMB-1. A szálló pornak az egészségügyi hatások miatt fontos apró - 10, illetve 2,5 mikrométer átmérőnél kisebb - részecske-összetevőit illetően az állapot javítása, azok mennyiségének legalább 10%-os csökkentése.

EMB-2. A belsőtéri levegőszennyezettségi helyzet javítása, elsőként megfelelő szabályozás kialakításával.

EMB-3. Az ivóvízellátással kapcsolatban az arzéntartalmú ivóvizek, a bakteriológiai fertőzöttség, a nitráttartalom és a klórozási melléktermékek kérdésének megnyugtató rendezése.

EMB-4. A bakteriológiai fertőzöttség következtében fellépő fürdőjárványok veszélyének csökkentése.

EMB-5. A sportolás társadalmi és nevelési fontosságának érvényesítése.

2.2.3. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME

ÉPT-1. A károsodott, tönkrement településrészek felmérésére és rendbehozatalára megfelelő stratégiák kidolgozása és a végrehajtás megkezdése.

ÉPT-2. A műemlékvédelmi szabályozás és finanszírozás középtávú fejlesztési tervének elkészítése és végrehajtása.

ÉPT-3. A fenntartási tevékenység javítására megfelelő szabályozás kialakítása és alkalmazása.

ÉPT-4. Jobb és az esztétikai, történeti, nemzeti szempontokat figyelembe vevő tervezési módszerek kialakítása, elterjesztése a településkép javításának befolyásolására.

2.3. A TERMÉSZET VÉDELME

2.3.1. TERMÉSZETVÉDELME

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján elkészített Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel összhangban a természet megőrzése és védelme szervezett, törvényileg szabályozott, központilag irányított és finanszírozott szakmai és hatósági tevékenység, de egyszersmind társadalmi, önkormányzati, állampolgári érdek és feladat is. Az Alapterv részletesen meghatározza az elérendő természetvédelmi célokat, célállapotokat és feladatokat a talajjal, a földtani-felszínalaktani értékekkel, a barlangokkal, a vizes élőhelyekkel, a növényvilággal, az állatvilággal és a tájakkal összefüggésben.

TEV-1. Meg kell valósítani a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervben megfogalmazott feladatokat.

TEV-2. Ki kell alakítani a nemzeti parkok országos hálózatát, beleértve az előkészítés alatt álló Balatoni, Duna-Ipoly és Körös-Maros vidéki Nemzeti Parkot is. A jelenlegi adottságokra építve létre kell hozni a kimondottan a természetvédelem menedzselésére, a védett területek kezelésére alkalmas nemzeti parki szervezet közgazdasági és jogi feltételrendszerét. Magukat az igazgatóságokat kell alkalmassá tenni feladatuk ellátására, és nem új szervezeteket kell létrehozni. Ki kell alakítani a természeti területek természetvédelmi menedzselésének szempontjait.

TEV-3. Valamennyi védett területre vonatkozóan alapállapot felvételt kell végezni, amelyek alapján el kell készíteni a területek kezelési, fenntartási terveit.

TEV-4. Az ország erdőszültsége érje el a 20%-ot (illetve hosszabb távon a 25%-ot), a természetközeli erdők kiterjedése pedig a 12%-ot. A védett területek aránya érje el az ország területének 11-12%-át. A tervezett erdőtelepítések a természet védelméről szóló törvényben foglaltakkal összhangban, elsősorban őshonos fafajokkal és a hazai természetes erdőtípusoknak megfelelő összetételben történjenek, javítva ezzel a természetközeli erdők arányát. Növelni kell az erdők biológiai sokféleségét, mind a korosztály-megoszlás, mind a fafaj-összetétel, mind pedig az erdőművelési és fahasználati módok és technológiák megválasztásával.

TEV-5. Biztosítani kell a természetes élőhelyek, különösen a veszélyeztetett növény- és állatfajok természetes élőhelyeinek védelmét.

TEV-6. Létre kell hozni az ország ökológiai hálózatát, amely illeszkedik a Pán-Európai Ökológiai Hálózathoz.

TEV-7. A nemzetközi viszonylatban ritka víztípusok természetközeli állapotban megmaradt képviselőinek megmentése a jövőben kiemelt természetvédelmi feladat.

TEV-8. A természetvédelmi hatóságok által működtetett génbankok létrehozása. Biztosítani kell az anyagi feltételeit az in situ génbankok működtetésének, s azon fajok esetében, ahol az in situ védelem nem lehetséges, létre kell hozni az ex situ génbankok rendszerét. A következő két évben meg kell határozni ezen fajok körét, s meg kell kezdeni az ex situ génbankok kialakítását.

TEV-9. Meg kell teremteni a fenntartható fejlődést biztosító gazdálkodás alapjait. Ennek keretében létre kell hozni - az Európai Unió hatályos direktívájának figyelembevételével - a Környezetileg Érzékeny Területek rendszerét és az ehhez kapcsolódó közgazdasági feltételrendszert.

TEV-10. Biztosítani kell a természetvédelmi kompenzációs rendszer pénzügyi alapjait.

TEV-11. Ki kell alakítani és működtetni kell az Országos Biomonitoring Rendszert.

TEV-12. A veszélyeztetett mesterséges föld alatti üregek (bányák stb.) felmérésére, értékelésére, védetté nyilvánítására, fenntartására és bemutatására programot kell kidolgozni, és meg kell teremteni a végrehajtás feltételeit és pénzügyi fedezetét.

TEV-13. A barlangok esetében olyan módon kell rendezni a tulajdonosi kezelés kérdését, hogy a természetvédelmi szervezet legyen a kincstári vagydon kezelője. Meg kell határozni, hogy ezzel milyen feladatok, kötelezettségek járnak, ki kell dolgozni a használattal kapcsolatos közgazdasági és jogi feltételrendszert.

Ezzel párhuzamosan közszolgálati, hivatalos alapadatokat, állapotra, értékekre vonatkozó információkat tartalmazó országos értéknyilvántartási rendszert kell működtetni, és meg kell oldani ennek folyamatos karbantartását, az adatszolgáltatást és archiválást.

TEV-14. A földtani, felszínalaktani értékek, barlangok védelmére, a velük kapcsolatos kutatási, megőrzési és bemutatási feladatok összehangolására cselekvési programot kell kidolgozni. Biztosítani kell a végrehajtás pénzügyi és szervezeti feltételrendszerét.

TEV-15. Ki kell dolgozni a kőületek, ősmaradványok, ásványok és lelőhelyeik védelmére szolgáló intézményi rendszer kialakításának módját, az időszak végére meg kell kezdeni kialakítását.

2.3.2. TÁJVÉDELEM

A konkrét célok és feladatok a problémákat előidéző okokból következnek. A tájvédelem biztosítása érdekében ezért:

TÁJ-1. A törvényalkotás folyamatában biztosítani kell a tájvédelmi felhatalmazások szükség szerinti beépítését az egyes törvényekbe.

TÁJ-2. A kerettörvényekhez illeszkedve és a többi tervezési rendszerhez kapcsolódóan jogszabályt kell alkotni a tájvédelmi tervezés rendjéről.

TÁJ-3. Programot kell indítani országos tájkataszter létrehozására, különös tekintettel a hagyományos, természeti és kultúrtörténeti értékekben gazdag tájak védelmének, illetve a komplex tájpotenciál szempontjából degradálódott tájak rehabilitációjának megalapozására, és ezek alapján biztosítani kell a védelmet és a helyreállítást.

TÁJ-4. Ki kell alakítani a tájterhelhetőségi és -kapacitásvizsgálatok rendszerét, ki kell dolgozni az e vizsgálatok eredményeként megfogalmazott javaslatok érvényesítésének eszközrendszerét. Ki kell dolgozni a területhasználat jövőképét az Országos Területfejlesztési Koncepció és a természetvédelmi célkitűzések figyelembevételével.

TÁJ-5. Ki kell dolgozni a tájvédelmi szemlélet fejlesztésének hatékony módszereit.

TÁJ-6. Intézkedési tervet kell kidolgozni a felhagyott külszíni bányák tájrendezésére, a tájat döntően meghatározó geológiai értékek felmérésére és védelmére.

2.4. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK

2.4.1. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

Települési szilárd hulladék:

HUL-1. A hulladékmennyiség ne növekedjék a jelenlegi mértéken túl (4 millió t/év), a lerakott hulladék szervesanyag-tartalmát fokozatosan csökkenteni szükséges 5% végső értékig. A Program hat éve alatt ebből 20% értékig kell eljutni.

HUL-2. A szervezett hulladékgyűjtés arányát legalább 90%-ra kell növelni, a veszélyes és hasznosítható komponensek szelektív gyűjtését el kell kezdeni az infrastruktúra megteremtésével.

A szelektív hulladékgyűjtés arányát a program időszakának végéig - többek között az újrahasznosító, újrafeldolgozó, újrahasználó környezetvédelmi ipar, illetve szolgáltatás elterjedésének és fejlesztésének támogatásával - legalább 10%-os mértékre kell emelni.

HUL-3. Évente legalább 10-15 regionális lerakót kell létesíteni átlagosan 2 millió m³ évi összkapacitással. Megfelelő műszaki védelemmel rendelkező regionális lerakókat kell telepíteni. Csökkenteni kell az illegális lerakást, bezárni a nem megfelelő műszaki védelemmel, illetve az engedély nélkül működő lerakókat. Meg kell kezdeni hasznosításon alapuló felszámolásukat.

HUL-4. A hulladékhasznosítás arányát növelni kell a keletkező hulladék mintegy 25-30%-ának újrafeldolgozásával, vagy másodnyersanyagként való hasznosításával.

Települési folyékony hulladék:

HUL-5. A települési folyékony hulladék mennyiségének csökkentéséhez növelni kell a csatornázott területek arányát (vagy megfelelő közműpótló megoldást kell találni).

HUL-6. A közcsatornákkal nem rendelkező területeken növelni kell a környezetkímélő szennyvízszikkasztással elhelyezett szennyvizek arányát a leghatékonyabb megoldások legalább 30%-ra történő emelésével.

HUL-7. A folyékony hulladék fogadó és/vagy kezelő kapacitást, a szennyvíztisztítóba kerülő hulladék arányát növelni kell.

HUL-8. Be kell zárni a nem megfelelő műszaki védelemmel működő lerakókat, ehhez felmérés és rangsorolás szükséges.

Termelési nem veszélyes hulladék:

HUL-9. A termelési nem veszélyes hulladékok mennyiségét teljeskörűen fel kell mérni és csökkenteni kell - megfelelő szabályozással, illetve gazdasági ösztönzőkkel - a hulladékszegény és fajlagosan kevesebb alapanyagot felhasználó technológiák bevezetésével, az újrafelhasználás és újrahasznosítás arányának növelésével.

Veszélyes hulladék:

HUL-10. A nemzetközi egyezményekből és programokból adódó feladatok végrehajtása, különös tekintettel a Bázeli Egyezményre (beleértve a hulladékok felmérését az egyezmény kihirdetése után egyeztetett listák alapján).

HUL-11. Programot kell kidolgozni a veszélyeztető források, komponensek felmérésére, helyettesítésére és csökkentésére.

HUL-12. Növelni kell a hulladékhasznosítás arányát. A hasznosíthatatlannak minősülő veszélyes hulladékok esetében a hulladékgyűjtés rendszerének az ellenőrizhető ártalmatlanítást (égetés, lerakás) kell elősegítenie. A következő hat évben az égetési és lerakási kapacitást egyaránt mintegy 25 ezer t/év mértékben kell növelni.

HUL-13. Az átmeneti tárolást fokozatosan meg kell szüntetni.

HUL-14. Növelni kell a termikusan ártalmatlanított hulladékmennyiség arányát.

HUL-15. Technológia- és termékváltás szükséges a hulladékmennyiség csökkentéséhez, ennek érdekében a gazdasági szabályozásba ösztönzőrendszert kell beépíteni.

Különleges kezelést igénylő hulladékok:

HUL-16. Vörösiszap hányók, érces meddőhányók problémáját hosszú távú projektekkel meg kell oldani, felmérve az ehhez szükséges pénzügyi források mértékét és biztosításának lehetőségeit.

HUL-17. A veszélyesnek tekintett kórházi hulladékok ártalmatlanítására több intézményt kiszolgáló égetőket kell létesíteni, megynként átlagosan egyet-egyet.

HUL-18. A kórházi hulladékok egységes szabályozáson alapuló teljes körű kezelésére kormányrendelet, illetve a teendőket részletező együttes miniszteri rendelet szükséges.

HUL-19. Meg kell oldani a kiégett nukleáris üzemanyagok kezelését, illetve az atomerőművi kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok biztonságos elhelyezését, és meg kell kezdeni a "nulla állapot" felmérését.

2.4.2. ZAJ ÉS REZGÉS ELLENI VÉDELEM

ZAJ-1. A zajterhelés csökkentése esetében konkrét számszerű célokat nem lehet megadni, hiszen ezek jelenleg megvalósíthatatlanok és ellenőrizhetetlenek lennének.

Középtávon a nemzetközileg elfogadhatatlannak tekinthető 75 dBA terhelés fölötti helyzetek megszüntetése lehet az elérendő általános cél, míg hosszabb távon a legfeljebb 65 dBA terhelési szintet lehet még elfogadhatónak tekinteni.

2.4.3. KÖRNYEZETBIZTONSÁG

BIZ-1. Az OECD és az EU követelményekkel összhangban ki kell dolgozni a kémiai biztonsággal foglalkozó szabályozást, és ennek alapján az ipari balesetek, a kémiai kockázatok csökkentésére külön programot kell indítani.

BIZ-2. Egységes környezetbiztonsági informatikai rendszer kiépítése, megfelelő információs központ és ügyleti rendszer kialakításával és működtetésével.

BIZ-3. Szakmailag megalapozott kárelhárító szervezet és a hozzákapcsolódó képzési rendszer létrehozása.

BIZ-4. Ki kell dolgozni a Környezettudatos Irányítás Cselekvési Programját. Ez a Program - alkalmazkodva a piaci elvárásokhoz - segítse a környezettudatos irányítás eszméjének és eszközeinek (szabályok, ellenőrző listák, magatartási kódexek) önkéntes bevezetését szervezeteknél, főleg az ipar, mezőgazdaság és önkormányzatok körében.

3. A MEGVALÓSÍTÁS KULCSTERÜLETEI

3.1. A KÖRNYEZETVÉDELEM ÖSSZEANGOLÁSA A TERÜLETFEJLESZTÉSSEL

A területfejlesztés új regionális intézményi rendszerének az a jelentősége, hogy megteremtette a területeknek a felelős "gazdáit", a vegyes összetételű fejlesztési tanácsok és társulások formájában. Ezen a módon lehetőség nyílik arra, hogy a környezetvédelem helyben integrálódjék a komplex fejlesztési folyamatokba. Ez megkönnyíti az érdemi problémamegoldást, mivel mind a gazdasági, mind a társadalmi igényrendszerbe helyileg és jól láthatóan beilleszkedve, a közvetlenül érintettek érdekévé teszi a problémamegoldást. Ezért a környezetvédelem szakmai feladatait oly módon lehet megvalósítani, hogy ezeket a megvalósítás "szintjei" szerint elkülönítjük, mint országos, térségi vagy települési feladatokat. Az állam a feladatokhoz és a lehetőségeihez mérten támogatja a térségi és települési feladatokat, környezetvédő fejlesztéseket is. A támogatás fő formája az átfogó területfejlesztési programok finanszírozása.

3.1.1. ÁLLAMI LEBONYOLÍTÁSÚ TERÜLETFEJLESZTÉS ÉS A KÖRNYEZETVÉDELEM

a) Az Országos Területfejlesztési Koncepció tartalmazza ezen állami feladatokat. A környezetvédelem a maga szempontjait ezekkel kapcsolatban úgy érvényesíti, hogy

aa) megfelelő jogi-szabályozási feltételeket biztosít;

ab) részt vesz a döntések előkészítésében és meghozatalában. Itt nemcsak a kormányzati szervekről van szó, hanem a lakossági szerveződésekről is, amelyeket a környezetvédelmi törvény értelmében megillet az ügyfél jogállása.

ac) A területi kihatású ágazati fejlesztéseket illetően a környezetvédelem szempontjait, a középtávú programban elfogadottakat fejlesztési prioritásként kezeli a kormányzati munkában.

b) A nem-állami feladatokat, amelyek azonban mégis egészükben véve a nemzeti érdekeknek megfelelőek, az állam támogatja. E támogatások konkrét tárgyát, esetleg az érintett területeket, középtávon az Országos Területfejlesztési Koncepció határozza meg a környezetvédelmet illetően is.

ba) A támogatás fő formája a hozzájárulás komplex területfejlesztési programok megvalósításához, az adott környezetvédelmi fejlesztésnek tehát ilyen programba kell illeszkednie.

bb) A tényleges támogatás mértékét a költségvetési törvény szabja meg. A programfinanszírozás több évre áthúzódó elkötelezettségeket jelent, amelyek az éves költségvetésben is determinációként jelentkeznek, egyebek mellett ezért is szükséges középtávú stabil prioritási rendszer.

bc) A prioritásoknál lényeges, hogy a környezetvédelem az ágazati támogatások rendjében is érvényesítse a középtávú programjában foglaltakat.

3.1.2. HELYI LEBONYOLÍTÁSÚ TERÜLETFEJLESZTÉS ÉS A KÖRNYEZETVÉDELEM

a) A területfejlesztés helyi szervezetei "területgazdaként" kell viselkedjenek. A környezetvédelemnek ezen belül abban van kulcsszerepe, hogy elősegítheti az adott térség értékének a növekedését az értéktermelő képesség javításával. Ezért az általuk kidolgozott komplex fejlesztési programoknak szükségszerűen kell, hogy legyen környezetvédelmi tartalma is.

b) A többszatomnás programfinanszírozás lehetőséget nyújt arra, hogy a környezetvédelmi fejlesztésekben megjelenjék a vállalkozói tőke is, és ilyen programokra külföldi támogatás is szerezhető.

c) Ahhoz, hogy a helyi fejlesztések közé a környezetvédelem integrálódjon, olyan gazdasági-szabályozási szisztéma szükséges, ami ezt átláthatóvá és mérhetővé tudja tenni. Ilyen mindenekelőtt a területértékre támaszkodó helyi adó. Az adózási rendszer ilyen jellegű átalakítása ezért a környezetvédelem számára létszükséglet.

d) Az állam részéről igényelhető forrásokról, amelyek megfelelnek a középtávú prioritásoknak, pontos képpel kell rendelkezniük a fejlesztés helyi szereplőinek.

e) Szakmai támogatóanyagok elkészítése szükséges, amelyek felhívják a figyelmet az elérendő célokra, ezek komplex előnyeire, arra, hogy miképpen integrálható a környezetvédelem a többi fejlesztési cél közé, miképpen készíthető el rendszerszerűen egy környezetvédelmet is tartalmazó program.

3.1.3. A KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATOK MEGJELENÉSE A TERÜLETFEJLESZTÉSBN

Mindazokat a feladatokat és prioritásokat, amelyeknek területi összefüggése is van - elég nagy részük ilyen - össze kell állítani olyan bontásban is, hogy állami vagy helyi feladatot jelentenek-e. Ennek alapján lehet az adott kérdéskörök mellé differenciált fejlesztési stratégiát rendelni.

3.1.4. A KÖRNYEZETVÉDELMI FELADATOK MEGJELENÉSE A TERÜLETRENDEZÉSBN

Elsősorban a természet és tájvédelem különböző akcióterületei, stratégiai fejlesztési céljai, a kármentesítések és rehabilitációk térségei jelennek meg itt, amely feladatokat az egységes területrendezési eljáráson belül lehet megoldani. E célból készül 1997 első felében az Országos Területrendezési Terv, amelyben a fenti feladatokra megfelelő megoldásokat kell kialakítani.

Az 1996. évi XXI. törvény (a területfejlesztésről és a területrendezésről) e kérdéskörben számos más rendelkezést is tartalmaz; többek között a területrendezési tervek tartalmi és módszertani vonatkozásainak fejlesztését (ennek keretében egyebek mellett a táj és a környezet terhelhetőségének és kapacitásának értékelését - megfelelő módszerek alapján - e tervek kötelező tartalmi elemévé kell tenni).

3.2. KIEMELT ÁGAZATOKAT ÉRINTŐ PROGRAMOK, BEAVATKOZÁSOK

A fejezet azokat a koncepciókat, terveket, akcióprogramokat mutatja be, amelyek megvalósítására a Program céljainak eléréséhez feltétlenül szükség van. Ezek egy része már működik, mások csak tervezet formájában léteznek. A Program maga is javasol ilyen programokat, beavatkozásokat. Az ilyen közvetlen beavatkozás típusú lépések elsősorban a meglévő szennyezésekhez, felhalmozódott problémákhoz kapcsolódnak.

A különböző akcióprogramok, intézkedési tervek stratégiai keretűl szolgál a Nemzeti Környezet- és Természetpolitikai Konceptió. Ez a Konceptió az integrált, a különböző szektorok együttműködését igénylő feladatok megvalósítását kiemelten kezeli. A felsorolt programok, intézkedések olyan, a környezetvédelmet alapvetően befolyásoló koncepciókban gyökereznek, mint a közlekedéspolitikai, az energiapolitikai koncepció vagy a vízgazdálkodás fejlesztésének programja.

Az egyes feladatok, intézkedések táblázatos formában kerülnek bemutatásra, melynek utolsó oszlopa azokat a konkrét célokat tartalmazza a korábbiakban megjelölt kódok formájában, amelyeket az adott program vagy intézkedés (illetve ezek összefüggő csoportjai) megoldani, kezelni kíván. A fenti célok megvalósításában a kormányzat, az önkormányzatok, az üzleti élet szereplői és a fogyasztók közös részvételére van szükség.

3.2.1. ENERGETIKA

Az energetika egyike a környezetre legnagyobb hatást gyakorló ágazatoknak. A hőerőművek adják a kén-dioxid kibocsátás közel 60%-át, de meghatározóak a nitrogén-oxidok, a szén-dioxid és a szilárd szennyező anyagok tekintetében is. Az energiaszektor a nemzetgazdaság legnagyobb vízfelhasználója, ami nagyobb részt hőhatással járó használtvíz kibocsátással párosul. Az ágazat által okozott környezeti problémák lokális, regionális (pl. savasodás) és globális (pl. üvegházgázok emissziójának növekedése) szinten egyaránt jelentkeznek.

Az energiatermelés és -felhasználás racionalizálása - a megfelelő termelési, szállítási logisztikai eljárásokkal, a legjobb elérhető technológiák használati arányának (termelői és végfelhasználói oldalon egyaránt) növelésével - mind környezetvédelmi, mind makrogazdasági szempontból előnyös következményekkel jár. A létrejövő kedvező hatások mind a környezeti problémák, mind a gazdaság egészét tekintve egyszerre járhatnak eredménnyel. Nagy kihívás Magyarország számára is a jövő gazdasági fejlődése, és az ezt megalapozó környezetbarát energetikai szektor harmonizálása.

Programok (T = tervezett, J = javasolt)	Intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
1. Levegőtisztaság-védelmi Ágazatközi Intézkedési Program	- Az erősen szennyezett térségekben a felelősök megállapítása és műszaki, gazdasági lépések	1994-1998 és azon túl 1991-től	LEV-2., LEV-4., 5., 6., TEP-1.

2. Rövid és Középtávú Környezetvédelmi Intézkedési Terv	<p>megtétele a kibocsátások csökkentésére</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az emissziócsökkentő lépések támogatása - Környezetbarát energiaszerkezet feltételrendszerének kialakítása - Fűtőanyag-váltás 	folyamatos	LEV-1., LEV-4., 5., 6., EMB-1., TEP-1.
<p>3. A magyar erőműrendszer 2010-ig kitekintő fejlesztése és az ezredfordulóig terjedő időszak erőmű-létesítési terve.</p> <p>4. Rövid/középtávú megújuló energiaforrás fejlesztési program (J)</p> <p>5. Országos Energiatakarékosági Cselekvési Program</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A hőerőművek korszerűsítése környezetvédelmi szempontok figyelembevételével - A legkisebb költségű tervezés - A megújuló energiahordozók támogatási rendszere - Energiahatékonysági átvilágítások elterjesztése - Energiatakarékos berendezések minősítési rendszerének kialakítása - Az energiatakarékos szolgáltató ösztönzőrendszer kidolgozása - A "jó háztartásvezetés" módszerének elterjesztése 	<p>1989-2010</p> <p>1993-1997</p>	
6. Földgázellátási program	- Az ellátás fejlesztése	folyamatos	LEV-5., TEP-1.
<p>7. Nemzeti projekt az atomerőművi radioaktív hulladék kezelésének és végleges elhelyezésének megoldására;</p> <p>Kutatási Program a kiégett nukleáris üzemanyagok kezelésére vonatkozó nemzeti stratégia kialakítására</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Atomerőművi kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok biztonságos elhelyezése, illetve a későbbiekben a nagy aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezése 	<p>Az I. ütem vége 1996-ban</p> <p>1995-1998</p>	HUL-19.

8. A nehézfűtőolaj feldolgozására vonatkozó projekt	- Környezetbarát fűtőanyag-váltás		LEV-1., TEP-1.
9. Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram (NEKAP) (T)	- Megújuló energiaformák elterjesztése - Korszerűbb tüzelőanyagok és technológiák elterjesztése	1997-től	LEV-1., 5., TEP-1.

Egyéb intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
Az energetikai célú termásvíz-hasznosítások visszatáplálásának kialakítása környezetbarát módon (T)	1997-2000	VIZ-3.

3.2.2. IPAR

Az ipar az a terület, ahol annak ellenére, hogy ma is nagyon jelentős környezeti problémák találhatók, az utóbbi időszakban nagymértékben csökkentek a kibocsátások a szerkezetváltás, és ezen belül elsősorban a korszerűtlen ipari üzemek bezárása, felszámolása miatt.

Az ipari tevékenység légszennyezéssel, szennyvízkibocsátással és hulladékok, különösen veszélyes hulladékok keletkezésével jár. A feldolgozóipar az országos adatok szerint az élővizek közvetlen szennyezésében az ágazatok között a 2. helyen áll, a teljes vízszennyezésben az első, a veszélyes hulladék termelésben a részesedés meghaladja az 50%-ot (elsősorban a vegyiparnak köszönhetően), az ágazat az egyes légszennyező anyagok kibocsátásában is meghatározó. A koncentrált feldolgozóipar által okozott szennyezésnek jelentős szerepe van a szennyezett térségek kialakulásában. A bányászat által okozott legjellemzőbb problémák: a vízkiemelések következtében fellépő vízszintsüllyedések, forráselapadások és számtalan hátrahagyott bányászati terület. Az építő- és építőanyag-ipar szennyezési struktúrája megváltozott.

Amíg az ágazat korábban elsősorban a porszennyezésen keresztül okozott gondot, addig ma a termelési hulladékkal terheli leginkább a környezetet.

Az ipar számára az egyik legfontosabb feladat a megelőzést szolgáló "tisztább" technológiák bevezetése, különösen a légszennyező anyagok, szennyvizek és hulladékok mennyiségének csökkentése érdekében. Azokon a területeken, ahol erre nincs lehetőség megfelelő tisztító, szűrő, terjedésgátló megoldások alkalmazásával el kell érni a határértékek, jogszabályi előírások betartását.

Az EU szabályozáshoz történő közelítés ezen ágazat számára is nagy terheket jelent.

Kiemelkedő szerepe van a környezetvédelmi iparnak, amely a legközvetlenebb módon segítheti elő a környezetvédelmi problémák megelőzését és megoldását. A környezetvédelmi ipar fejlesztése fontos eszköze lehet az ipari szerkezetátalakításnak, elősegítheti az exportfejlesztést és a környezetvédelmi előírások betartását. Stratégiai célkitűzés, hogy az e

szempontoknak megfelelő környezetvédelmi ipar húzóágazattá váljon - megfelelően a piaci és társadalmi elvárásoknak.

Programok (T = tervezett, J = javasolt)	Intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
1. Levegőtisztaság-védelmi Ágazatközi Intézkedési Program	- A súlyosan szennyezett térségekben a kibocsátások csökkentése	1994-1998 és azon túl	LEV-2., 4., 6. TEP-1.
2. Az olajiparnak a gázolaj kéntartalmát (1) és a benzin ólomtartalmát (2) csökkentő programjai	- A forgalmazott üzemanyagok minőségfejlesztése	(1) 1996-1997 (2) -2002	LEV-3., 5., TEP-1.
3. A készülő Hulladékgazdálkodási Konceptió alapelvein nyugvó programok (T)	- A veszélyes hulladékok átmeneti tárolásának megszüntetése - Az égetési kapacitás bővítése - A műszaki fejlesztések támogatása - A vörösiszap kezelésének megoldása	1997-2002	HUL-9., 11., 13., HUL-14., HUL-16., 17.
4. Felhagyott bányaterületek rekultivációs programja (J)	- A környezeti problémák feltárása - Az adottságoknak megfelelő rehabilitáció megkezdése	1998-	FÖV-6., TÁJ-6., HUL-16.
5. Középtávú iparpolitika az ipar versenyképességének növeléséért	- A környezeti ipar fejlesztése - Hulladékszegény technológiák elterjesztése, a hulladékhasznosítási arány növelése	1994-től folyamatos	HUL-9., HUL-12., HUL-15.
6. Rövid és Középtávú Környezetvédelmi Intézkedési Terv	- A másodnyersanyagok, gazdaságos feldolgozásának ösztönzése	1991-től folyamatos	HUL-9., HUL-12., HUL-15.

7. Kémiai kockázatsökkentési program (J)	- Veszélyhelyzetek, károk regisztrálása mind a termelés, mind a szállítás, tárolás terén; kockázatsökkentő intézkedések megtétele	1997-2002	BIZ-1., 2.
--	---	-----------	------------

Egyéb intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
- Ágazati hulladékhasznosítási irányelvek kidolgozása	1996	HUL-4.
- Ágazati hulladékhasznosítási cselekvési programok kidolgozása	1996-tól folyamatos	HUL-4.
- Környezetvédelmi ipari beruházási igények ágazati szintű felmérése, cselekvési programok, illetve megvalósíthatósági tanulmánytervek elkészítése, a hazai és nemzetközi tőkebevonás előkészítésére		LEV-3., LEV-4., VIZ-5., VIZ-7., HUL-9., HUL-12., HUL-15.
- A külszíni bányászat fejlesztésének területi terve a környezetvédelmi szempontból zártnak tekinthető területek lehatárolására (J)		FÖV-7.
- Fokozott hangszigetelésű épületszerkezetek és nyílászárók elterjesztése (T)	folyamatos	ZAJ-1., TEP-4.

3.2.3. MEZŐGAZDASÁG, ERDŐ- ÉS VADGAZDÁLKODÁS

A mezőgazdaság azon gazdasági tevékenységek egyike, amely jellegénél fogva legközvetlenebbül kapcsolódik a természethez, az élővilághoz, hiszen ezek gazdálkodásának tárgyai. Akár a fejlett világ, akár a kelet-közép-európai térség a korábbi évtizedekben kialakított iparszerű mezőgazdaságát tekintve a fő cél a terméshozamok növelése, az élőmunka részarányának csökkentése, az ipar által kínált termelési hatékonyságfokozó lehetőségek mindenáron való kihasználása volt. A nyolcvanas évek második felétől fokozatosan, később drasztikusan csökkent az agrokémikália-használat, megindult a bio- és integrált gazdálkodás terjedése, kialakult a talajjavítás támogatási rendszere.

Az iparszerű módszerek alkalmazása következtében a nagytáblás művelés jelentősen hozzájárult a biodiverzitás csökkenéséhez és a tájkép elszegényedéséhez.

A növénytermesztés egyes területeken a kémiai anyagok szakszerűtlen felhasználásán, az állattenyésztés a hígtrágya nem megfelelő tárolásán keresztül jelentett problémát elsősorban a felszín alatti vizek számára, de gyakran a termőföld minőségének szempontjából is.

Az erdő- és vadgazdálkodás gazdasági érdekei gyakran kerülnek szembe a természetmegóvás céljaival, főleg a következő okok miatt: tájidegen erdőtelepítések (amelyekkel kapcsolatban további tudományos elemzések szükségesek), tarvágások, illetve a területek eltartóképességét meghaladó vadállomány (figyelembe véve a vadon élő vadászható állatfajok természetes állapotának fenntartására, a természet védelmére és a vadállomány ésszerű hasznosítására vonatkozó szempontokat). Ezt is figyelembe véve a vadgazdálkodásnak alapvető célja és feladata a vadon élő vadászható állatfajok természetes állapotának fenntartása mellett a természet védelme és a vadállomány ésszerű hasznosítása.

Az ágazat számára a legfontosabb feladat az ezredforduló korszerű, környezetbarát agrárgazdaságának kialakítása és megvalósítása. Nem a fejlett országok iparosított mezőgazdasági technológiáinak alkalmazása lenne a megfelelő cél, hanem olyan modernizációs pálya kialakítása, amely a környezetkímélő technológiák alkalmazására, és az ország speciális adottságait és szaktudását kihasználó, magas élvezeti értékű termékek előállítására irányul.

Programok (T = tervezett, J = javasolt)	Intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
1. A Duna-Tisza közti homokhátság vízvisszatartását és vízpótlását célzó program (T)	- A vízpótlással párhuzamosan, korszerű víztakarékos mezőgazdasági gyakorlat elterjedése	1997-2007	VIZ-1., 2., 3., VIZ-9., 10., FÖV-2., 4.
2. Alföld program	- Az adottságokhoz való jobb alkalmazkodás - Alternatív földhasználatok elterjesztése		
3. Agro 21 kutatási program eredményeinek hasznosítása (J)	- Korszerűbb környezetkímélő mezőgazdasági technológiák elterjedése		VIZ-1., FÖV-2., 3., 4.,
4. Erdőtelepítési program	- Az erdőterület növelése	1991-2000	LEV-6.,
5. Erdőrezervátum program	- Az őshonos állomány védelmének biztosítása	1992-2000	TEV-4., 5.
6. Ivóvízbázisok védelmére vonatkozó célprogram (T)	- A védőterületeken a környezetkímélő mezőgazdasági gyakorlat	1997-2002 1994-2003	VIZ-13., 15., EMB-3.

7. Távlati vízbázisok biztonságba helyezése	bevezetéséhez szükséges feltételeinek biztosítása		
8. Rövid és Középtávú Környezetvédelmi Intézkedési Terv	A "jó mezőgazdasági gyakorlat" programjának megvalósítása	1991-től folyamatos	FÖV-2., 3., 4.
9. Az érzékeny természeti területek hálózata (T)	- Az ilyen területeken a hagyományos (extenzív) mezőgazdasági gyakorlat fenntartása.	1997-2002	TEV-5., 9.

Egyéb intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
- A hazai táj adottságaira alapozott kertkultúra elterjesztése	folyamatos	TÁJ-3., FÖV-2.,
- A termőföldhasználat makro- és mikrostruktúrájának megfelelő termesztési technológiák alkalmazása	folyamatos	FÖV-3., TEV-5., 9., VIZ-15.
- Természetkímélő gazdálkodás, illetve a biogazdálkodás elterjesztése		
- A mezőgazdasági hulladékok újrahasznosítási arányának növelése	folyamatos folyamatos	
- Magyarország vadgazdálkodási tájainak és vadgazdálkodási körzeteinek kialakítása		
- A nem pontszerű szennyezések csökkentése		

3.2.4. KÖZLEKEDÉS, SZÁLLÍTÁS

A közlekedés okozta környezeti hatások az egyik legnehezebben kezelhető problémát jelentik mind az ágazat, mind a környezetvédelem számára. A megoldás azért nehéz, mert a hatások szétszórtak, eloszanak az ország területén és a meglévő közlekedési rendszerek és szokások nehezen változtathatóak. A közlekedés legtöbb problémát okozó alágazata a közúti személy- és áruforgalom lebonyolítása. Ezt igazolja a gépkocsiforgalom kibocsátásainak magas részaránya a légszennyező anyagok tekintetében. Ez a szén-monoxid esetében több, mint 50%-os, de a nitrogén-oxidoknál is megközelíti ezt az arányt.

A közúti közlekedés a településeken az egyik legsúlyosabb, egészségügyi problémákat is okozó hatású tevékenységgé vált a levegőminőségi és zajkibocsátási hatások miatt. A közlekedési útvonalak létesítése károsíthatja az élővilágot első lépésben az élőhelyek szétszabdolásával és a forgalom káros hatásaival.

A gépjárműpark korszerűtlen, átlagéletkora magas, a gépjárműpark korszerűsítésében a 90-es évek elején beindult kedvező változások nem folytatódtak, a gépjárműállomány cseréjét az adó- és vámszabályok nem segítik a szükséges mértékben. Meghatározó probléma az utak rossz minősége, struktúrája.

Alapos előkészítés és vizsgálat után lehet és kell bevezetni az autópályadíjakat, hogy a forgalom átterelődése miatt ne romoljon az alternatív útvonalak környezetének állapota. A

tömegközlekedés aránya még kedvező, minőségének javítása és a jelenlegi részesedés megtartása alapvető prioritás. Ezenkívül gondot jelent az egységnyi GDP előállításának nagy fajlagos szállítási igénye. Ezen a helyzeten javíthat a gazdaság modernizációja.

A vázolt problémák fokozatos megoldásának kereteit megadja a magyar közlekedéspolitikáról és a megvalósításhoz szükséges legfontosabb feladatokról szóló 68/1996. (VII. 9.) OGY határozat, amelyben az egyik fő fejlesztési szempont az emberi környezet védelme. A közlekedéspolitika az alágazatok közötti munkamegosztás alakításában, az alágazatokon belüli, műszaki, gazdasági és szervezeti fejlesztési célok meghatározásánál figyelembe veszi a fenntartható fejlődés elvéből eredő követelményeket. A megvalósítás feltételeinek kialakítása és a végrehajtás egybeesik a Program által lefedett időtartammal - optimális lehetőséget biztosítva a folyamatos egyeztetésre, együttműködésre.

A közlekedés számára a legfontosabb feladat a környezetbarát közlekedési módok (tömegközlekedés, vasút, kombinált szállítási módok) fejlesztésének ösztönzése, az országos kerékpárút-törzshálózat megvalósítása, a gépjárműpark lecserélődésének elősegítése, a települések belterületén jobb forgalomszervezési, illetve -korlátozási intézkedések bevezetése. E feladatok elsősorban a közlekedés által fizetett adók növekvő részének - főként a környezetkímélő közlekedési alágazatokba és a környezeti szempontból hatékony beavatkozási területekre történő - fejlesztési célú visszaforgatásával oldhatók meg.

Programok (T = tervezett, J = javasolt)	Intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
1. Levegőtisztaság-védelmi Ágazatközi Intézkedési Program	- Tömegközlekedés prioritásának biztosítása, jelenlegi arányának fenntartása.	1994-1998	LEV-2., 3., LEV-6., TEP-1., 4., EMB-1., ZAJ-1.
2. Rövid és Középtávú Környezetvédelmi Intézkedési Terv	- A legveszélyeztetettebb településeken és térségekben	1991-től folyamatos	
3. Tömegközlekedési fejlesztési program (J)	forgalomszervezési és korlátozási lépések	1998-	
4. A közlekedés környezetvédelmi koncepciójából eredő beavatkozások (T)	- Az EU előírásainak teljesítése. - Kibocsátás csökkentő lépések.	1997-	
5. Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram (NEKAP) (T)	- A vasúti közlekedés körülményeinek javítása. - Kerékpárút fejlesztések támogatása.		

Egyéb intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
- A közigazgatási rendszer felülvizsgálata a felesleges közlekedési igények csökkentésére	1997-2000 folyamatos	LEV-2., 3., LEV-6., TEP-1., 4., EMB-1., ZAJ-1.
- A korszerűtlen közlekedési eszközök környezeti jellemzőinek javítása és lecserélésének felgyorsítása (az EU követelményeknek megfelelően)	folyamatos	
- Zajvédelmi műtárgyak építése	folyamatos	

- A kombinált fuvarozási módok (közút-vasút, közúti-vízi) fejlesztése

3.2.5. SZOLGÁLTATÁSOK

Ebben a felosztásban ide tartozik a kereskedelem, a turizmus, a vízgazdálkodás szolgáltatói része és a közületek. A szolgáltatói infrastruktúra működése elsősorban a hulladékok okozta hatásokban és a vízvédelem szempontjából jelent problémát.

A települési hulladékok ártalmatlanításának ügye az ország legnagyobb gyakoriságú környezeti problémája. A környezetvédelmi szempontok egyelőre nem játszanak szerepet a keletkező hulladék mennyiségét és összetételét meghatározó termelési és fogyasztási szokások alakulásában.

A jelentős mértékű vízellátás-csatornázás olló, a csatornázás-szennyvíztisztítás olló, a szennyvíztisztítás iszapkezelés-elhelyezés olló, illetve a szennyvizek nem megfelelő szintű és mértékű tisztítása komoly környezeti problémát jelent.

Ezek a problémák mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek, vízbázisok (és a talaj) nagymértékű szennyezését eredményezik, veszélyeztetve a vízhasználatokat is.

A tömegturizmus elterjedése az infrastruktúra elégtelen színvonalával párosulva több környezeti probléma létrejöttében játszik kisebb-nagyobb szerepet. A Balaton vízminőségi problémái, egyes turisztikailag értékes régióink értékvesztése (Velencei-tó, Bükk, szikes tavak stb.), a tájképi adottságok romlása, a biodiverzitás csökkenése részben az idegenforgalom számlájára írható.

A feladat ezen a területen egyértelműen az elhanyagolt infrastrukturális hálózatok fejlesztése, különös tekintettel a csatornázásra és a települési hulladék ártalmatlanításra. A megelőzés területén elsősorban a csomagolóanyagok mennyiségének és összetételének, illetve a vízhasználatoknak a megfelelő szabályozásával lehet eredményt elérni.

Programok (T = tervezett, J = javasolt)	Intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
1. Magyarország szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási programja 2. A főváros és más megyei jogú városok szennyvíztisztítási programja	- Minden 2000 lakosegyenértéknél nagyobb település csatornázása és megfelelő szennyvíztisztítása - Ugyanez sérülékeny vízbázisok esetében 2000 lakosegyenértéknél kisebb településekre - Vízkészletekben szegény területeken a szennyvíz visszafogása	1996-2010	VIZ-4., 5., 6., VIZ-8., 9., VIZ-13., 14., 15., EMB-4., TEP-2., TEV-5., HUL-5., 7.,
3. Ivóvízbázisok	- Felmérés - biztonságba	1996-2000	VIZ-13.,

védelmére vonatkozó célprogram 4. Távlati vízbázisok biztonságba helyezésének programja	helyezés - biztonságban tartás - Az ellátás jövőbeni biztonságának elérése	1994-2003	14., 15., TEP-2., EMB-3.
5. A Hulladékgazdálkodási Konceptióhoz kapcsolódó beavatkozások (T)	- Fajlagos alapanyag felhasználás csökkentése - Kevesebb csomagolóanyag alkalmazása - Szelektív hulladékgyűjtési infrastruktúra megteremtése - Kórházi hulladékégetők létesítése - Termékek élettartamának növelése	1997-2002	HUL-1., 2., 3., 4., HUL-17., 18., TEP-3.
6. Települési belterületeken a megszűnt iparterületek rehabilitációja (J)	- A beavatkozást igénylő területek felmérése után a rehabilitációs lépések elindítása	1998-	TEP-7., ÉPT-1., VIZ-13.
7. A Balaton vízminőségének és ökológiai állapotának javítására irányuló program	- Az EU környezetminőségi normáinak való megfelelés - Jobb feltételek teremtése az őshonos állat- és növényfajok számára - Csatornázás, szennyvíztisztítás, beleértve a foszfátmentesítést is	1996-2004	VIZ-4., 5., 6., VIZ-8., 15., TEV-2., HUL-5.,
8. Balatoni Kutatási és Regionális Fejlesztési Program 9. Balatoni Vízgazdálkodási Fejlesztési Program		1995-2010	VIZ-4., 5., TEP-7.
10. Nemzeti Környezet-	- Közművekről	1997-től	VIZ-17.,

egészségügyi Akcióprogram NEKAP (T)	szolgáltatott víz minőségének megfeleltetése a hazai előírásoknak és a WHO ajánlásainak is	folyamatos	EMB-3.
---	--	------------	--------

Egyéb intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
- Veszélyeztetett területeken a nem közüzemi vízellátottak szállított vízzel való ellátása, csatlakoztatása közüzemi vízművekhez	1997-2002	EMB-3., 4., VIZ-11., 17., TEV-7.
- Természetes fürdőhelyek higiéniás helyzetének javítása	1997-2002	
- Fürdővíz kezelési eljárások fejlesztése	folyamatos	
- Folyószabályozások által okozott szárazodások megszüntetését célzó beavatkozások	folyamatos	

3.2.6. KÖRNYEZETVÉDELEM

Ez a fejezet azon programokat összegezi, amelyek elsősorban a környezetvédelem, természetvédelem, területfejlesztés és a műemlékvédelem számára jelentenek feladatot, részben azért, mert a feladat más ágazatra már nem átruházható (például a gazdátlanra váló tartós környezetkárosítások ügye), részben mert közvetlenül a környezetvédelem a feladatok végrehajtója. Bizonyos áttételekkel ezek a feladatok is érinthetik a többi ágazatot, de itt a környezetvédelem szerepe a döntő mind a végrehajtás, mind annak eredményei szempontjából.

Programok (T = tervezett, J = javasolt)	Intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
1. Rövid és Középtávú Környezetvédelmi Intézkedési Terv	- Átfogó	1991-től folyamatos	
2. Magyarország szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási programja	- 29 400 km szennyvízcsatorna és 2900 ezer m ³ /nap tisztítókapacitás kiépítése	1996-2010	VIZ-4-6., 8., 9., VIZ-13., 14., 15. EMB-4., HUL-6. TEP-2., HUL-5. LEV-2., 7.
3. Levegőtisztaság- védelmi Ágazatközi Intézkedési Program		1994-1998	
4. A Balaton vízminőségének és	- A Kis-Balaton II. ütem - Az épített táj	1996-2004	VIZ-4., TEV-2.,

ökológiai állapotának javítására irányuló program	környezetbarát rekultivációja - Az őshonos fajok számára kedvező feltételek megteremtése		
5. A Duna-Tisza közti homokhátság vízvisszatartását és vízpótlását célzó program (T)	- A élővilág életfeltételeinek javítása, a vízpótlási feladatok megoldása, a talajdegradáció,	1997-2007	VIZ-9., 10., FÖV-2., 4.,
6. Alföld program	sivatagosodás megállítása,	1997-2002	
7. Ivóvízbázisok védelmére vonatkozó célprogramok (T)	alternatív földhasználatok elterjesztése	1994-2003	VIZ-13., 14., 15., TEP-2., EMB-3.
8. Távlati vízbázisok biztonságba helyezése	- A vízbázisok mennyiségi és minőségi védelmének a biztosítása		
9. Állami felelősségi körbe tartozó tartós környezetkárosítások, szennyezett területek kármentesítési programja (Országos Környezeti Kármentesítési Program)	- A károsítások felmérése és a megfelelő beavatkozások megtétele	1996-2026	VIZ-14., FÖV-5., HUL-16.
10. NEKAP (T)	- Átfogó	1997-	
11. Akcióprogram a 75 dBA feletti zajterheléssel járó helyzetek megszüntetésére (J)	- Az adott helyzetnek megfelelő beavatkozások megtétele	1997-2002	ZAJ-1., TEP-4.
12. Műemlékvédelmi beavatkozási program (J)	- Konkrét helyreállítási lépések megtétele	1997-	ÉPT-2., TEP-7.
13. A védett területek országos hálózatának létrehozása (T)	- Védetté nyilvánítások: Duna-Ipoly, Balatoni, Körös-Maros vidéki Nemzeti Park	1997-2002	TEV-2.
14. Erdőrezervátum program	- A védendő honos erdőállomány magterületeinek létrehozása és védelme	1995-2005	TEV-5., TEV-6., TEV-9.,
15. Zöldfolyosó Hálózat (T)	- Az ökológiaileg értékes területek összefüggő hálózatának kialakítása, az átmeneti területeken a	1997-	TEV-6., TEV-14.,
16. Ökológiai Érzékeny Területek rendszere (T)			
17. Folyómenti Ökológiai Folyosó (T)		1998-2002	TEV-8.,
18. A földtani,		folyamatos	TEV-5.

felszínalaktani értékek és barlangok megőrzése (J)	hagyományos mezőgazdasági gyakorlat fenntartása.
19. Biogenetikai rezervátumok létrehozása (J)	- Kutatás, megőrzés, bemutatás biztosítása
20. Bioszféra rezervátum létrehozása (J)	- Hálózat létrehozása - Hálózat fejlesztése

Egyéb intézkedések	Időtáv	Kapcs. célok
- A vízi és nedves élőhelyek megfelelő arányának és vízminőségi feltételeinek a biztosítása	folyamatos	TEV-7.,
- Az új mezőgazdasági területszerkezethez igazodó termőföldvédelmi, tájvédelmi szempontból kedvező erdővédelem, tájfasítások, gyeprekonstrukciók	folyamatos 2010-ig	TEV-4., 5., 6.
- Történelmi városi lakóépületek, településrészek rekonstrukciójának a megkezdése	folyamatos 1997-2002	TEP-7., ÉPT-1.,
- A környezetre különösen veszélyes (toxikus, karcinogén) anyagok felszíni vizekbe történő kibocsátásának megszüntetése	folyamatos 1997-2002	VIZ-4.,
- Az ország hulladékstruktúrájának megfelelő ártalmatlanító kapacitások kiépítése.		HUL-2., 3., 7.,
- A kereskedelmi módszerekkel történő hulladékgyűjtés bevezetése.	1997-2002 folyamatos	
- A települési szilárd hulladékok kezelésének korszerű regionális rendszerek kiépítésével.		HUL-12., 17.,
- A szennyvizek foszformentesítésének megoldása azoknál a tisztítóknál, ahol az szükséges.	1997-2002	TEP-3.,
- Javítani kell a szennyvíztisztítás hatékonyságát Egerben, Kaposváron, Salgótarjánban, Gyöngyösön, Hatvanban, Sopronban, Békéscsabán és Veszprémben		VIZ-4., 6.,
- A bányatavak felszín alatti vizeket veszélyeztető hatásának mérséklése		VIZ-17. VIZ-14.
- Az üzemek kívüli gazdátlan, ellenőrizetlen kutak eltömedékelése.		TEV-8., BIZ-2., 3.
- A természetvédelmi hatóság által működtetett génbankok létrehozása		
- Környezetbiztonsági ügyeleti rendszer és kárelhárító szervezet létrehozása		

4. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ESZKÖZEI

4.1. A PROGRAM STRATÉGIAI ALAPELVEI

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

A fenntartható fejlődés két, a piac által nem kellően érzékelhető szempontot kíván érvényesíteni, a környezeti értékek megtartását és a jövő generációkért érzett felelősség elvét. A társadalom fenntartható fejlődésének környezetvédelmi vetülete a környezet fenntartható használatát jelenti, vagyis azt az alapelvet, hogy úgy javítsuk az emberi élet minőségét, hogy közben a természeti erőforrások és az életfenntartó ökológiai rendszerek teherbíró és megújuló képességének határain belül maradjunk. A fenntartható fejlődés feltételezi, hogy egyensúlyt lehet teremteni a szükségletek kielégítése és a környezeti értékek megőrzése között. Itt kulcskérdés a lételemek (víz, föld, levegő) állapotának és a természet megőrzésének igénye. Az elv érvényesítése megkívánja egy sor nem piaci megoldás érvényesítését. Az elvet egyaránt érvényesíteni kell helyi, regionális és globális szinten.

AZ ELŐVIGYÁZATOSSÁG ELVE

Az emberi tevékenységek bővülésével, a társadalmi és földrajzi munkamegosztás fokozódásával és szakosodásával rohamosan növekednek és gyakoribbá válnak az ezekből eredő környezeti kockázatok. Az újabb és egyre bonyolultabb termelési rendszerek, technológiák alkalmazása során egyre nő a környezeti hatásokra vonatkozó bizonytalansági tényező. A kockázatok csökkentése érdekében az elővigyázatosság elvét kell alkalmazni azokban az esetekben, amelyek során súlyos vagy visszafordíthatatlan környezeti károk következhetnek be a jövőben. Ennek legjellemzőbb példái a vegyi anyagokkal kapcsolatos problémák, a nukleáris biztonság kérdései és a hosszabb távon fenyegető globális éghajlatváltozás.

A MEGELŐZÉS ELVE

A megelőzés elvének érvényesítése nélkül nem lehet előre lépni a fenntartható fejlődés irányába. A megelőzés egyrészt általában lényegesen gazdaságosabb megoldás az utólagos beavatkozásoknál, másrészt vannak olyan esetek - főleg a természeti értékek területén - ahol az eredeti érték semmilyen ráfordítással sem állítható helyre.

Az ilyen értékek csak a káros hatások megelőzésével óvhatók meg. Nyilvánvaló tehát, hogy a Program által meghatározott szabályozási, kutatási és fejlesztési tevékenységeknek a megelőzés a fő iránya.

A stratégia kulcskérdése a megelőzés elvének érvényesítése. A korlátozott erőforrásokat és lehetőségeket még azon az áron is a megelőzésre kell fordítani, hogy a meglévő környezetállapothoz kapcsolódó problémák felszámolása hosszabb időt vesz igénybe.

A megelőzés elve megköveteli, hogy a környezetvédelem segítse és befolyásolja a technológiai fejlődést, részt vegyen annak támogatásában. Hasonlóképpen ezen elv érvényesítéséhez a környezetbarát termékek elterjesztésének és a jelenleg használt, környezeti problémákat okozó anyagok helyettesítésének megoldására is szükség van. Azokat a technológiai fejlesztéseket, innovációs lépéseket, termékkorszerűsítéseket, amelyek a

környezet igénybevételét, terhelését csökkentik, éppen úgy támogatni szükséges, mint a csak közvetlenül környezetvédelminek tekintett beavatkozásokat. A környezetvédelem segítse és ösztönözze a környezettudatos irányítási módszerek bevezetését, valamint a technológiai fejlődést, vegyen részt azok támogatásában.

PARTNERI VISZONY

A környezetpolitika kialakítása és megvalósítása során a Program partneri viszonyt kíván kialakítani a különböző szereplőkkel, és ezt a stratégia elvei is tükrözik. Ennek érdekében meg kell teremteni az egyes közigazgatási szintek közötti hatékony és folyamatos együttműködés feltételeit. A "szubszidiaritás" elvét követve egyre nagyobb szerep jut az önkormányzatoknak és társulásaiknak a környezeti problémák megoldásában. A központi kormányzat környezetpolitikájának e tevékenységeket kell elősegítenie és szolgálnia. A közigazgatás valamennyi szintjén törekedni kell a nyílt és eredményes kapcsolatok megteremtésére az önkéntes állampolgári csoportokkal és szervezeteikkel. Külön kiemelő, hogy új alapokra kell helyezni a magánszektorral való együttműködést.

A stratégiát és magát a Programot elfogadhatóvá kell tenni a társadalom számára. A környezetvédelmi beavatkozások hatékonyságának biztosítása, az érintettekkel való viszony javítása, a megelőzés elvének érvényesítése érdekében előre kell lépni a környezetvédelmi célokra a többi ágazat politikájába való integrálása kérdésében. A fenti célok csak akkor biztosíthatók, ha ez az utóbbi törekvés sikeres.

Javítani kell a gazdálkodók részvételi lehetőségeit a környezetvédelemben, így ahol ez lehetséges, olyan megoldásokat kell kialakítani, amelyek az érintettek számára gazdasági haszonnal is járnak. Ebből a szempontból szakítani kell azzal a szemlélettel, hogy csak azok a fejlesztések támogathatók környezetvédelmi szempontból, amelyek valamilyen száz százalékig környezetvédelminek minősített "csővégi" megoldást jelentenek. Erre annál is inkább szükség van, mert a vállalkozók részvétele nem megfelelő mértékű a környezetvédelmi fejlesztések terén. Mindezek alapján a stratégia egyik legfontosabb eleme a vállalkozók részvételének növelése a környezetvédelemben.

Az adózás körül kialakult viszonyok jól jellemzik, hogy az érintettek közötti egyetértés nélkül nem lehet hatékony rendszert működtetni. A környezetvédelemnek ezt a összhangot meg kell teremtenie: vonatkozik ez a kormányzati szintre éppen úgy mint a területi szervezetekre. A felügyelőségeket hosszabb távon feltétlenül erősíteni kell, abból a célból is, hogy a vállalkozók segítséget kapjanak a megoldások keresésében. Olyan együttműködésre van szükség, amely a bizalomra és a jó szándéokra épít. Az állam felelőssége az, hogy ezeket a folyamatokat elindítsa és segítse.

GAZDASZEMLELET

A környezetvédelemnek olyan kötelező feladatai is vannak, amelyek nem kapcsolhatók a piaccgazdasághoz, ezért szükség van olyan megoldásokra, amelyek környezetvédelmi és természetmegőrzési célokat valósítanak meg és ehhez biztosítják a gazdasági eszközöket.

Ennek feltétele, hogy mind az állam szintjén, mind az önkormányzatoknál az értékek megtartásának érdekében kialakuljon egy "gazdatípusú szemlélet" és az ennek megfelelő felelősségtudat is.

A stratégia célként tűzi ki az állami és önkormányzati környezetvédelmi példamutatást, mert e nélkül nem várható el a lakosságtól és a vállalkozóktól a környezetvédelem érdekében történő cselekvés. Ehhez a példamutatáshoz nem csupán a "gazda" módjára való viselkedésre, de a megalkotott szabályok betartására is szükség van. A gazdaszerep, a "jó háztartásvezetés"

gyakorlata annál erősebben jelentkezhethet, minél konkrétabb maga a gazdálkodás tárgya. A problémák megjelenése és azok gyakorlati megoldása is helyi vagy regionális szinten a legjellemzőbb. Ennek megfelelően a stratégia olyan megoldásokat képvisel, amelyek nagyobb lehetőséget teremtenek a helyi és a regionális szinten a társadalmi részvételre és a beavatkozásokra.

4.2. A TERVEZÉS - SZABÁLYOZÁS - FINANSZÍROZÁS ALAPKÉRDÉSEI

A korszerű környezetpolitika előrelátó, célorientált és integrált megközelítést, a különböző területi szintek és az ágazatok közötti egyeztetett tervezést, programkészítést és megvalósítást igényel. A környezetvédelmi törvény ennek szellemében rendelkezik a megyei és települési önkormányzatok környezetvédelmi programalkotásának kereteiről és rendjéről. E törvény előírja a Nemzeti Környezetvédelmi Program végrehajtásának kétévenkénti értékelését, és ennek megfelelően a szükségessé váló tervezési módosításokat. A Program és a különböző szintű tervek, illetve programok megalapozott összehangolásához elengedhetetlen a környezetpolitikai tervezés átfogó módszertanának kidolgozása és rendszeres továbbfejlesztése. Ennek érdekében a törvénnyel összhangban a következő két év során ki kell dolgozni a települési és megyei önkormányzatok számára a környezetvédelmi programkészítés útmutatóit és ezek alkalmazásának jogszabályi kereteit.

A folyamatosan alkalmazott stratégiai tervezési módszerek a központi kormányzati, a regionális, megyei és a helyi szinten egyaránt jó lehetőséget biztosítanak a környezeti célok, prioritások és problémamegoldási módozatok pontosabb mérlegelésére. A stratégiai tervezés alkalmas az állandóan változó külső környezet új kihívásaihoz történő alkalmazkodás elősegítésére, a környezetvédelem eszköztárát gazdagító új megoldások folyamatos elsajátítására. Ugyanakkor a számításba vehető alternatívák feltárása révén lehetőséget nyújt a különböző környezeti kockázatok csökkentésére, illetve megelőzésére, a szükséges pénzügyi források, költségvetési igények pontos megfogalmazására, az erőforrások optimális hasznosítására.

A Program végrehajtásánál megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a jelenleg megvalósítás alatt levő programokra (Levegőtisztaság-védelmi Ágazatközi Intézkedési Program, Duna-Tisza közti homokhátság vízvisszatartását és vízpótlását célzó program, a Balaton vízminőségének és ökológiai állapotának javítására irányuló program, Alföld program stb.) és a Nemzeti Környezetvédelmi Program keretében, illetve azzal együtt készült tervek, program-irányelvek, programokra, amelyek célkitűzései szorosan kapcsolódnak a Program céljaihoz. Ez utóbbiak: az Országos Környezeti Kármentesítési Program, Magyarország szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási programjának irányelvei és a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv, valamint a Nemzeti Környezet-egészségügyi Akcióprogram.

A Program tervezési rendszere módot ad a környezetvédelmi igazgatás különböző szintjei számára az érdek- és érrendszer erőteljesebb érvényesítésére, s a szűkös pénzügyi források felhasználására oly módon, hogy a költséghatékony megoldások egyidejűleg a lehető legnagyobb környezeti haszonnal járjanak.

A döntési rendszert a "szubszidiaritás" elvére kell építeni, de tudni kell, hogy az elv magában foglalja az érintett környezeti elemek és rendszerek természettudományos adottságainak és a döntéshozatalhoz szükséges feltételek biztosításának figyelembevételét is.

A szabályozás területén olyan rendszer létrehozására és működtetésére kell törekedni, amely elérhetővé teszi a stratégiai célok megvalósítását. A környezetvédelmi (jogi, gazdasági, műszaki) szabályozásnak a költségek és a környezetvédelmi, illetve ökológiai hasznok

viszonyát tekintve hatékonyak kell lennie. A szabályozások kialakításának feltétele a bevezethetőség biztosítása, ehhez egyrészt olyan szabályozókat nem szabad bevezetni, amelyek nem érvényesíthetők, másrészt az új szabályozások szakmai, pénzügyi, szervezeti feltételeit körültekintően a bevezetéssel egyidejűleg biztosítani kell.

Olyan szabályozási koncepciót kell érvényesíteni, amely stabil és tervezhető, azaz amelyet a szubjektív elemekkel szemben az előreláthatóság jellemez, és amely a jogokat és köteleességeket az érintettek számára világossá teszi.

A szabályozásnak egységes jogelveken kell nyugodnia, a büntetések és bírságok esetében a felróhatóság és a felelősség is lényeges döntési szempont, míg a szabályok betartása esetén alkalmazott megoldásoknál (díj, járulékrendszer) a "szennyező fizet" elvet egyértelműen kell érvényesíteni.

A "szennyező fizet" elv csak korlátozottan alkalmazható akkor, ha a szabályozás valamilyen jogsértést büntet, hiszen az elv nem a felróhatóságra épül. Az egységes elvek érvényesítéséhez a jelenleginél világosabb tulajdonviszonyokra és ehhez kapcsolódóan egyértelműbb felelősségi viszonyokra van szükség. A felelősséget illetően a jelenleg kialakult helyzetért mindenkit - államot és állampolgárt, vállalatot és fogyasztót - egyaránt felelősség terhel. Ez nagyon eltérő mértékű, de a megfelelő részt mindenkinek vállalnia kell.

A problémák megoldásánál, a terhek elosztásánál a megosztott felelősség elvét szükséges figyelembe venni, azaz a Program a társadalom minden szereplőjének részvételére számít, de mindenki számára kíván hasznokat is elérni.

A vállalatok gazdasági helyzete és az alkalmazott adóztatási, elvonási rendszer nem hagy elegendő erőforrást az érintetteknek a környezetvédelmi célú fejlesztések megtételére, így a környezetterhelési díjak vagy más ilyen típusú elvonások csak megfelelő támogatási mechanizmusok párhuzamos működtetésével, vagy a források kötött célú helybenhagyásával alkalmazhatók. A támogatásoknak normatívan, elsősorban műszaki és tudományos feltételekhez kötötten és a befizetők számára követhető és tervezhető módon kell működniük.

Jelenleg csak az érintettek érdekeltségének megteremtésével van lehetőség a megoldások finanszírozásának biztosítására. Erősíteni kell a gazdálkodók környezetvédelmi önfelfinanszírozási lehetőségeit. Lehetővé kell tenni, hogy a felelősök képesek legyenek a problémák megoldására is. Az a rendszer jó, amelyben minden érintett tudja, hogy milyen feltételek esetén számíthat biztosan a támogatásra, vagy valamilyen összeg önfelfinanszírozással való felhasználására. Fel kell tárnunk azokat a lehetőségeket, amelyek elősegítik az önkormányzatok szabad társulásainak a nemzetközi finanszírozási mechanizmusokhoz való hozzáférését.

A Program időszakában támogatási adó és vámrendszerbeli változtatásokkal ösztönözni kell a környezeti ipar fejlődését, a környezetvédelmi beruházásokat és a környezetvédelmi szolgáltatásokat. Ki kell dolgozni és fokozatosan be kell vezetni a környezetterhelési díjrendszert, a betéti (letéti) díjrendszert és bővíteni szükséges a termékdíjrendszert. Ezzel egy időben felül kell vizsgálni a környezetvédelmi bírság rendszerét.

A környezethasználatért beszedett összegek csak nagyon korlátozott mértékben fordíthatók a mérő-, ellenőrző rendszer működtetésére. A pénzügyi forrásoknak a problémák megoldását kell elsősorban szolgálniuk.

A környezetvédelmi terhek növelését csak körültekintően lehet megtenni; ezért ezek a lépések a hagyományos adók arányos csökkentésével párhuzamosan történhetnek.

A környezetvédelmi követelmények szigorodásánál a működő intézmények és vállalatok esetében alkalmazkodási időt kell adni a megfelelés elérésére, biztosítani kell a fokozatosságot a lehetőségek függvényében az új szabályok érvényesítésénél. A fokozatosságnak együtt kell járnia az előreláthatósággal, így az ilyen szabályozásoknak konkrét időpontokat és mértékeket kell tartalmazniuk. A megelőzés elvének érvényesítése

érdekében az új vállalkozások esetében és az újonnan létesített beruházásoknál már nem szabad ilyen kedvezményeket alkalmazni.

A szabályozás alapja a legtöbb esetben egy-egy helyi vagy regionális szinten megjelenő környezeti probléma megoldása. A szabályozás hatékonyságának javítását csak akkor lehet elérni, ha a kiválasztott eszközök megfelelnek a megoldandó probléma jellegének. Hatékonysági szempontból elengedhetetlen, hogy a szabályozási rendszer bizonyos elemei tükrözzék a helyi és regionális környezeti problémák sajátosságait. Ennek érdekében folyamatosan át kell tekinteni a környezetvédelem ösztönző és finanszírozási rendszerének működését.

Összességében a környezetvédelmi szabályozásnak egységes, összehangolt rendszert kell alkotnia, amelynek elemeit csak az egész rendszer összefüggéseinek megóvásával lehet változtatni.

4.3. KUTATÁS, MŰSZAKI FEJLESZTÉS

A Program stratégiája alapján a kutatási és műszaki fejlesztési feladatok kiemelt szerepet kapnak, mert segítségükkel biztosíthatók mindazon ismeretek, eljárások módszerek, technológiák stb., amelyek a Program adott időszakra eső feladatainak hatékony végrehajtásához szükségesek, és emellett a távolabbi célkitűzések megalapozása is biztosítható.

A stratégia a megelőzés elvére tette az egyik fő hangsúlyt, amelynek egyértelmű következménye, hogy a technológiai folyamatok és a forgalomba kerülő termékek korszerűsítése az egyik legfontosabb célként jelenik meg a Programban. A célt erősíti, hogy a fejlett országok integrációs szervezeteihez való csatlakozás egy sor direktívának, termék és termelési szabványnak, irányelvnek az alkalmazásával jár együtt, amely elképzelhetetlen hatékony K+F tevékenység nélkül.

Ezért a "környezet védelmének általános szabályairól" szóló törvény 53. § (2) bekezdése szerint egyrészt fokozni kell a környezetvédelmi K+F tevékenységet, másrészt biztosítani kell a különböző szervezetekben folyó munkák összehangolását. Ennek leghatékonyabb módja egy országos környezetvédelmi K+F program indítása.

A NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI K+F PROGRAM FŐ IRÁNYAI

a) Környezet állapotával, állapotváltozásával és terhelhetőségével kapcsolatos kutatás-műszaki fejlesztés. Célja a környezeti folyamatok jobb megismerése és ennek birtokában a problémákat megelőző, csökkentő beavatkozások hatékonyságának javítása.

aa) A környezet (természetes és művi) állapotát, állapotváltozásait, terhelését, terheltségét nyilvántartó, komplex mérő-, megfigyelő és információs rendszer fejlesztésének, illetve továbbfejlesztésének tudományos megalapozása.

ab) A környezeti, természeti erőforrások (pl. víz, levegő, talaj), ökológiai adottságok mennyiségi és minőségi számbavételét szolgáló kutatások, különös tekintettel azok környezeti érzékenységének elemzésére.

ac) A természeti folyamatok, illetve a beavatkozások hatására bekövetkező környezeti változások (mennyiségi és minőségi), hatásmechanizmusok vizsgálata.

ad) A védett és védelmet igénylő területek élő és élettelen természeti értékeinek feltárása, a területek fenntartását és bővítését megalapozó kutatások.

ae) A környezeti követelmények, célállapotok meghatározásának tudományos megalapozása, figyelembe véve az újabb típusú szennyezőanyagokat (pl. szerves mikroszennyezők), a káros anyagok együttes hatását.

af) Az egészséget támogató környezet biztosítása, a környezetszennyezések és az emberi egészség közti összefüggések feltárása, az ok-okozati kapcsolatok igazolása a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

b) Globális éghajlatváltozással kapcsolatos kutatások. A természeti adottságokat érintő módosulások nagyon mélyreható változásokat jelenthetnek a magyar gazdaság és társadalom számára. Az ilyen jellegű kutatások elsősorban a vízkészlet-gazdálkodás és az élővilág-védelem szempontjából döntőek a jelenlegi stádiumban.

c) A környezet, a gazdaság és a társadalom kapcsolatrendszerének, valamint a harmonikus környezetgazdálkodás megvalósításához szükséges társadalmi feltételek feltárása.

ca) A kormányzati környezetpolitika tudományos megalapozása, a fenntartható fejlődés követelményrendszerén alapuló környezetorientált gazdaságfejlesztési alternatívák (energiapolitika, környezetkímélő mezőgazdaság, vízgazdálkodás, közlekedés stb.) környezetvédelmi vonatkozásainak feltárása.

cb) A környezetgazdaság alapjainak kutatása és a piacgazdálkodásba illesztés feltételeinek feltárása.

cc) A környezet szabályozott védelmét, hasznosítását és fejlesztését egyaránt szolgáló jogi és gazdasági szabályozórendszer fejlesztésének megalapozása.

cd) A környezeti oktatás, nevelés, ismeretterjesztés és tudatformálás korszerű módszereinek feltárása.

ce) A társadalom közreműködésének, részvételének, érdekérvényesítési mechanizmusainak elméleti megalapozása. Az önkormányzatok szerepének elemzése, a helyi, térségi és országos szintek közötti érdekkülönbségek, érdekazonosságok lehetséges kezelési módjai.

d) Térségi (regionális) komplex környezetvédelmi kutatások.

da) A túlterheléstől leginkább veszélyeztetett vagy már erősen szennyezett, ökológiai stabilitásukban károsodott térségek, ipari válságterületek, rekreációs régiók átfogó ökológiai szemléletű értékeléséhez szükséges kritériumok kidolgozása, a környezeti állapot javításához szükséges döntések és intézkedések tudományos megalapozása.

db) Egy-egy térség gazdasági, környezeti arculatát jelentősen befolyásoló fejlesztés környezeti hatásainak előrejelzését, a megvalósulás során a hatásainak értékelését szolgáló módszerek tudományos megalapozása.

de) A nagy tavak (pl. Balaton és Velencei-tó körzete) komplex vizsgálata.

dd) A területi tervezés megalapozására az egyes területi adottságokhoz tartozó optimális - a terület környezeti értékeinek védelmén alapuló - területhasználatok meghatározása.

e) A környezetvédelem és természetvédelem műszaki-technológiai feltételeit biztosító kutatás-műszaki fejlesztés

ea) A termelést, fogyasztást horizontálisan kiegészítő ún. utólagos környezetvédelmi eljárások, eszközök, berendezések fejlesztése, elsősorban a meglévő kritikus környezetszennyezések, környezetkárosodások csökkentésére.

eb) Váratlan környezeti események, haváriák (pl. szállítási, technológiai balesetek) elhárításával, a potenciális veszélyforrások (pl. hulladék- és mérgepóniák, felhagyott katonai és üzemi objektumok) megszüntetésével, rehabilitációjával kapcsolatos műszaki-technológiai kutatások, fejlesztések.

ec) Környezetkímélő és az ún. ökológiailag tiszta technológiák, termékek, termelési rendszerek, valamint a környezettudatos vállalati irányítórendszerek fejlesztése. Fő célja, a gazdaság struktúraváltásával összhangban olyan ipari, mezőgazdasági és műszaki infrastrukturális technikák, technológiák fejlesztése, illetve honosítása, melyek a technológiába beépülve, alapvetően az emissziók megelőzését, a környezeti-természeti erőforrások takarékos, környezetbarát felhasználását is elősegítik.

ed) A hazai energiaforrások hasznosítását szolgáló környezetkímélő energiatermelést elősegítő kutatások, tekintettel a sajátos hazai geológiai adottságokra.

f) Környezetgazdálkodási szempontú, az élen járó országok, az Európai Unió előírásaihoz igazodó szabványosítás és minőségügy.

fa) Szabványosítás (az összhangot és a kölcsönös alkalmazást biztosító szabványok átvétele, honosítása; a hazai szabályozásban kidolgozandó saját szabványoknak a fejlett országok előírási rendszeréhez igazítása; szabványok kölcsönös elismertetése).

fb) Minőségtanúsítás (a termék, technológia stb. környezetkímélő jellege, minősítő szervezet és laboratórium akkreditálás).

4.4. KÖRNYEZETVÉDELMI INFORMÁCIÓS RENDSZER FEJLESZTÉSE

Bár jelenleg is sokféle környezetvédelmi vonatkozású adatbázis van Magyarországon, amelyekben rendkívül nagy mennyiségű adatot halmoztak fel, az adatok feldolgozása, az összegyűjtött és folyamatosan gyűjtésre kerülő adatok rendszerezése csak részben megoldott:

a) A környezeti információs rendszernek ágazati-szakmai rendszerekből és ezek szintéziseként kialakítandó központi rendszerből kell állnia, melyben az adatokhoz való hozzáférés nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt biztosított. Az egységes, komplex információs rendszerben megvalósítható az adatok helyi, regionális és országos szinten is megbízható gyűjtése, ellenőrzése térinformatikai alapokon nyugvó rendszerezése, feldolgozása és továbbítása, a szükséges távérzékelési adatokkal való kiegészítése, valamint megfelelő szintű, szabályozott elérhetősége.

b) Ki kell alakítani és be kell vezetni az Integrált Gazdasági és Környezeti Mutatószámok Európai Rendszerét, a központi környezeti-gazdasági statisztikai adatbázist, és ezzel összefüggésben az Emisszió Struktúra Információs Rendszert.

c) Az ország részletes környezeti állapotfelméleti programjának eredményei alapján meg kell kezdeni a környezetállapot-jelentések tartalmi vázának kidolgozását és a szükséges mutatószámok fejlesztését.

d) Hangsúlyt kell fektetni a fenntarthatóság, a környezeti teljesítmény, valamint a környezeti elszámolások mutatóinak kialakítására, és az ehhez kapcsolódó statisztikai és más információs igények biztosítására.

e) Létre kell hozni és működtetni az OECD és EU igényeknek megfelelő adatbázisokat.

f) Fejleszteni kell a regionális és települési szintekre vonatkozó tematikus alrendszereket.

g) Ki kell dolgozni a területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény alapján a szakterületek információs rendszerének koncepcióját és működtetésének részleteit.

4.5. INTÉZMÉNYI RENDSZER

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a környezetvédelem szervezeti rendszere mindig olyan problémákkal küzdött, amelyek bizonyos jogkörök hiányára, a környezeti elemek és rendszer feletti rendelkezés korlátozottságára vagy nem létező szintjére vezethetők vissza. Az ilyen jellegű gondok fenn fognak maradni, de megfelelő intézményi rendszerrel és infrastruktúrával, valamint hatékony kapcsolatrendszerrel áthidalható a problémák jelentős része.

A Program megvalósítása szempontjából alapvető a környezetvédelem intézményrendszerének erősítése mind az országos hatáskörű intézmények szintjén, mind a regionális és helyi szinten. E nélkül veszélybe kerülhet a fenntartható fejlődés elvének gyakorlati érvényesítése, a közérdek védelme, az állami feladatok ellátása.

A környezetvédelem intézményi rendszerét a decentralizáció irányába kell fejleszteni, azaz erősíteni kell a helyi és regionális intézmények önállóságát, szervezeti és anyagi lehetőségeit.

Szintén erősíteni kell a horizontális kapcsolatok rendszerét és az érintett ágazatok, kamarák, szakmai szervezetek környezetvédelmi munkáját és környezetvédelemmel foglalkozó egységeit.

A fenti szempontokat figyelembe kell venni a környezetvédelmi intézményrendszer fejlesztése és működtetése során.

4.6. A TÁRSADALMI RÉSZVÉTEL ÉS TUDATOSSÁG ERŐSÍTÉSE

A Program megvalósításában nagy szerep hárul a társadalom különböző szereplőire, szervezeteire. Ebben a vonatkozásban sajátos feladatai vannak az önkormányzatoknak a környezetvédelmi, természetvédelmi és a területfejlesztési törvénnyel is összhangban.

A környezetvédelmi ismeretek és az ökológiai szemlélet kialakítása minden állampolgár és minden szakma számára elengedhetetlen a fenntartható fejlődés irányába való előrelépés igénye miatt. Az oktatás, képzés, tájékoztatás feladata, hogy az emberek számára világossá tegye az egyes döntések környezeti következményeit és a helyes megoldások módozatait.

A társadalom környezethez való viszonyában a tömegtájékoztatási eszközöknek döntő szerepe van. Jelenleg mind az írott sajtóban, mind a rádióban és televízióban teret kaptak a környezetvédelmi információk, ennek ellenére a hatás jelentéktelennek tűnik, hiszen ezek képtelenek ellensúlyozni a szintén a médiából származó ellentétes irányú információk tömegét. Stratégiai kérdés a helyzet javítása, de ez nem feltétlenül csak a gyakoriság növelését, hanem a színvonal emelését is kell, hogy jelentse. A tájékoztatás eddigieknél hatékonyabb formáinak alkalmazását kell elősegíteni.

A társadalom szempontjából alapvető elvárás az információhoz való jog biztosítása. Ebből a szempontból nem elegendő a környezeti állapotadatok megadása, hanem szükség van az okok, okozók tisztázására is, mert e nélkül a védekezésnek korlátozottak a lehetőségei. Javítani kell az információhoz jutás lehetőségeit. A társadalom tudatossága csak olyan körülmények között növelhető, amelynél a valóságos helyzet ismertetése a normális állapot, és ez nem lehet állandó mérlegelés tárgya.

Értelmes célokért az emberek öntevékenyen is fel tudnak lépni, ugyanakkor megfelelő háttér vagy támogatás hiányában ezek a kezdeményezések általában elhalnak. A lakosság vagy a közösségek öntevékeny környezetvédelmi kezdeményezései számára meg kell teremteni azt a háttérrel, amely a lehetőségek kihasználásához támogatást jelent; orvosolni kellene az ilyen kezdeményezéseknél jellemző magárahagyottság érzését.

A társadalom számára be kell mutatni, hogy a környezeti feltételek, értékek a megfelelő életminőség lényeges összetevői. A Program feladata olyan lehetőségek megteremtése, amelyek kihasználásával mód nyílik környezetbarát és egészséges életmódot folytatni.

A társadalmi részvétel és a tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a fentiek mellett a közoktatási, felsőoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek. A sportos életmódnak a társadalmi értékrendbe való beillesztése céljából arra van szükség, hogy a tömegsport bázisa az iskolai sportélet legyen.

A megvalósítás érdekében a megfogalmazott és elfogadott programot széles körben nyilvánosságra kell hozni. Elengedhetetlenül szükséges a NAT részeként a környezetvédelmi, természetvédelmi oktatás továbbfejlesztése. A felsőfokú oktatásban a program időszakának végére el kell érni, hogy minden hallgató részesüljön környezetvédelmi-természetvédelmi oktatásban. Szélesíteni kell a programhoz kapcsolódó társadalmi szervezetek támogatását.

4.7. NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A Program szempontjából kulcskérdés, hogy Magyarország környezetvédelmi szempontból meg tudjon felelni az Európai Unióhoz történő csatlakozás feltételeinek. Ez a kérdés más országokhoz hasonlóan nálunk is a következő kettősséggel jár.

Egyrészt meg kell tartani azokat az előnyöket, amellyel a hazai környezetállapot és a környezetvédelmi szabályozás rendelkezik, másrészt ahol szükség van a szabályozás változtatására vagy konkrét lépések megtételére, ott ezt a lehetséges ütemben meg kell tenni.

Meg kell találni azt az ésszerű alkalmazkodási szintet és ütemet az EU kívánalmaihoz és nemzetközi szerződések teljesítéséhez, amely Magyarországnak is megfelel. A stratégia célja az EU környezetvédelmi előírásainak való megfelelés, de ezt az eddig felsorolt szempontok figyelembevételével (környezeti hatékonyság, bevezethetőség, előreláthatóság, fokozatosság stb.), az ország érdekének és teherbíró-képességének megfelelő ütemben kell megtenni. A Program szempontjából kiemelt cél, hogy hat éven belül a csatlakozással kapcsolatos alapvető tartalmi és formai feladatokat meg kell oldani, és a további tartalmi feladatok megoldását el kell kezdeni.

A csatlakozáshoz kapcsolódó feladatok elsősorban különböző szabályozások, szabványok, normák bevezetését és érvényesítését és azt az integrációs törekvést jelentik, amelyet a stratégia a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban már megfogalmazott. A szabályozások bevezetésénél figyelembe kell venni, hogy más a bevezethetőség és más az érvényre juttathatóság idő- és ráfordítás igénye.

Az eddigi gyakorlatnak is megfelelően, fontos követelmény a nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettségek maradéktalan teljesítése. Világosan kell látni, hogy különösen az ENSZ keretében megkötött egyezmények követelményrendszerének való megfelelés az Európai Unióhoz történő csatlakozásnak is elengedhetetlen feltétele. A szomszédos országokkal folytatott kétoldalú kapcsolatok fejlesztése terén a fő feladat a már megkötött megállapodások megvalósításának biztosítása és új kapcsolatok kialakítása a közös fellépés lehetőségének érdekében.

A nemzetközi kötelezettségek és az ezekhez kapcsolódó feladatok teljesítésénél el kell érni, hogy ezek szorosabb kapcsolatban legyenek a hazai környezeti problémák megoldásával. A kettő megfelelő összekapcsolása lényeges hatékonysági követelmény.

4.8. A PROGRAM PÉNZÜGYI IGÉNYEI

A környezetvédelmi kiadások aránya Magyarországon 1995-ben és 1996-ban a GDP-ből 1% körüli értékre emelkedett. (1996-ban a környezetvédelmi fejlesztési kiadások várható nagysága 71,1 milliárd forint lesz.)

A Program első három évében - a modernizációs program előirányzataiból kiindulva - a környezetvédelmi kiadásoknak a hazai össztermékhez (GDP) viszonyított aránya az 1996-os 1%-ról fokozatosan 1,4%-ra emelkedik, majd a 2000-2002. közötti szakaszban elérheti az 1,7%-ot. Ez a közvetlen költségekre vonatkozik. Ha a nem közvetlenül környezetvédelmi indíttatású fejlesztések egy bizonyos hányadát is figyelembe vesszük, akkor ez a növekedés fokozatosan elérheti az 1,7%-ot, illetve a 2000-2002. közötti szakaszban a 2,2%-ot. A közvetlen költségek vonatkozásában a GDP prognosztizált növekedésének ezen 1%-ról 1,7%-ra emelkedő részarányát tekintjük a Program közvetlen fejlesztési kiadásai felső határának.

A gazdasági prognózisok szerint a GDP növekedése már a Program félidejére elérheti az évi átlagos 4-5%-ot, kedvező esetben az ezredforduló után ennél nagyobb mértékű növekedési ütem is elképzelhető. Amennyiben a gazdasági növekedés felgyorsul, a környezetvédelmi célok elérésére fordított kiadások is megnövekedhetnek.

A Program mint minimummal számol a nemzetközi környezetvédelmi egyezményekből és az érvényben lévő hazai programokból származó kiadásokkal (a kén-dioxid, nitrogén-oxidok,

szén-dioxid és ózon egyezmények; országos települési szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási program; ágazatközi intézkedési program a levegő minőségének javítására; célprogram az ivóvízbázisok védelmére; Balaton, Velencei-tó intézkedési tervek stb.). E kötelezettségek teszik ki a Program fejlesztési kiadásainak mintegy háromnegyed részét.

5. KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEKET IGÉNYLŐ TERÜLETEK

A problémafeltárás és a megoldások keresése során két olyan térség rajzolódott ki, ahol a különleges feltételek miatt nem elegendők az általános környezetvédelmi intézkedések, közvetlen beavatkozások, hanem a térség egészét érintő, átfogó intézkedéscsomag kidolgozására van szükség. Ezek a területek a Balaton térsége és a fővárosi agglomeráció.

Környezetvédelmi szempontból a fokozott figyelmet igénylő térségek közé sorolandók - a fentiekén kívül - a nagy iparvidékek (például az észak-dunántúli iparvidék, a Sajó-völgye) és az Alföld. Az iparvidékeknél a kialakult helyzet az ipari terhelésre, azaz a magas levegő-, víz- és talajszennyezésre, a hulladékelhelyezési gondokra vezethető vissza. Az Alföldnél pedig az alapvető gondot a térség, de különösen a Duna-Tisza közti hátság vízhiányos területté válása jelenti, amely tendencia káros ökológiai és ezen keresztül mezőgazdasági, társadalmi-gazdasági következményekkel jár. Ezen térségekben a környezeti elemeknél felsorolt feladatok következetes végrehajtása - kiegészítve regionális vagy helyi célprogramokkal - megfelelő a problémák megoldásához. Az iparvidékeknél tehát az ipari terhelések és igénybevételek nagyságát kell csökkenteni, illetve a már szennyezett területeket kell felszámolni a Programban leírtak szerint. Az Alföld esetében pedig politikai, szakpolitikai döntésre van szükség ahhoz, hogy hosszú távon miként és milyen ökológiai, társadalmi gazdasági feltételek mellett érdemes a térséget hasznosítani.

A Balatont és a fővárosi agglomerációt a környezetvédelem korábban is kiemelt térségként kezelte. E tevékenység azonban sokszor csak a legveszélyesebb folyamatok, legégetőbb problémák kezelésére összpontosított elsősorban finanszírozási gondok miatt. Egy-egy akcióprogram megvalósítása sikeres volt, de ezek összességükben nem bizonyultak elégségesnek. A Balaton vízminőség-védelme érdekében például ilyen volt egyes szennyvízkibocsátó források felszámolása a vízgyűjtőn, a hígtrágyás állattartó telepek átállítása hagyományosra, a mezőgazdasági kemikáliák használatának korlátozása vagy a Keszthelyi-öböl kotrása.

A Program elkészítéséhez kapcsolódó problémafeltárás bizonyította, hogy mindkét térségben számos olyan káros környezeti hatás is jelentkezik, ami nem szoros következménye a legsúlyosabb gondoknak. Ez azt jelzi, hogy nem egyszerűen csak a legfontosabb problémák kezelésére van szükség, sőt helyenként és időnként az is előfordulhat, hogy ezek megoldása további környezetvédelmi gondokat eredményez.

Ezért a Nemzeti Környezetvédelmi Program hat éve alatt javasolható egy olyan átfogó intézkedéscsomag kidolgozása, amely a környezeti problémákat egymással is összefüggésben tárgyalja és kitér a különféle megoldások kölcsönhatásaira is. Például nem elegendő szigorú forgalomkorlátozást bevezetni a belvárosban, hanem ezzel egyidejűleg más közlekedési feltételeket kell biztosítani, és a parkolási lehetőségeket is javítani kell a megfelelő helyeken úgy, hogy ezek ne okozzanak nagyobb környezeti problémát.

Eltérést jelent a két terület között az, hogy a Balaton térségében a környezeti problémák megoldása alapvetően kormányzati koordinálást igénylő feladat, míg a fővárosi agglomeráció esetében a Fővárosi Önkormányzatnak és az agglomeráció települési önkormányzatainak kell elsősorban a gondokat kezelni.

Telephelyek nyilvántartása

Levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos jogszabályok

Jogszabályok

- 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet
a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról
- 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet
a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról
- 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet
a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről
- 3/2002. (II. 22.) KöM rendelet
a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről
- 32/1993. (XII. 23.) KTM rendelet
a helyhez kötött földgázüzemű gázmotorok technológiai kibocsátási határértékeinek és azok alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról
- 9/1995. (VIII. 31.) KTM rendelet
a motorbenzinek tárolásakor, töltésekor, szállításakor és áttöltésekor keletkező szénhidrogén-emisszió korlátozásáról
- 7/1999. (VII. 21.) KöM rendelet
a 140 kW_{th} és az ennél nagyobb, de 50 MW_{th}-nál kisebb bemenő hőteljesítményű, helyhez kötött gázturbinák légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről
- 20/2008. (VIII. 22.) KHEM rendelet
a motorhajtóanyagok minőségi követelményeiről
- 75/2005. (IX. 29.) GKM-KvVM együttes rendelet
a nem közúti mozgó gépekbe építendő belső égésű motorok gáznemű és részecskéből álló szennyezőanyag-kibocsátásának korlátozásáról
- 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet
a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
- 17/2001. (VIII. 3.) KöM rendelet
a légszennyezettség és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról

- 23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet
a $140 \text{ kW}_{\text{th}}$ és az ennél nagyobb, de $50 \text{ MW}_{\text{th}}$ -nál kisebb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések légszennyező anyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről
- 12/2002. (III. 14.) GM-KöViM-KöM együttes rendelet
az új személygépkocsik üzemanyag-gazdaságossági és szén-dioxid-kibocsátási adatainak közzétételéről
- 77/2009. (XII. 15.) KHEM-IRM-KvVM együttes rendelet
a közúti járművek környezetvédelmi felülvizsgálatának szabályairól
- 17/2003. (IV. 4.) GKM-KvVM-PM együttes rendelet
egyes folyékony tüzelő- és fűtőanyagok kéntartalmának csökkentéséről
- 7/2003. (V. 16.) KvVM-GKM együttes rendelet
az egyes levegőszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről
- 310/2008. (XII. 20.) Korm. rendelet
az ózonréteget lebontó anyagokkal és egyes fluortartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységekről
- 10/2003. (VII. 11.) KvVM rendelet
az $50 \text{ MW}_{\text{th}}$ és annál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről

21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet

a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 36. §-ában és a 110. § (7) bekezdés f) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A rendelet célja és hatálya

1. § A rendelet célja a környezeti levegő minőségének tartós és hatékony megóvása és javítása, az emberi egészség védelme és a környezet állapotának megőrzése érdekében.

2. § (1) A rendelet hatálya azokra a természetes és jogi személyekre, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki, akik (amelyek) tevékenysége, létesítménye, terméke levegőterhelést okoz vagy okozhat (a továbbiakban: légszennyező).

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki

a) a természetes és mesterséges eredetű ionizáló és nem ionizáló sugárzásból keletkező légszennyezésre,

b) a levegő munka-egészségügyi védelmére,

c) a zárt terek levegőminőségének szabályozására.

Alapfogalmak

3. § A rendelet alkalmazásában

a) *környezeti levegő* (a továbbiakban: *levegő*): a légkör egésze, a munkahelyek és a zárt terek levegőjének kivételével;

b) *anyag*: bármely kémiai elem és annak vegyületei, a radioaktív anyagok és a genetikailag módosított szervezetek kivételével;

c) *légszennyező anyag*: a levegő természetes minőségét hátrányosan befolyásoló olyan anyag, amely természetes forrásból vagy az emberi tevékenység közvetlen vagy közvetett eredményeként kerül a levegőbe, és amely káros vagy káros lehet az emberi egészségre, a környezetre, illetve károsítja vagy károsíthatja az anyagi javakat;

d) *levegőterhelés (emisszió)*: valamely anyag vagy energia levegőbe juttatása;

e) *levegőszennyezés (légszennyezés)*: légszennyező anyagnak a légszennyező anyag kibocsátási határértéket meghaladó mértékű levegőbe bocsátása;

f) *légszennyezettség (immisszió)*: a levegőben a levegőterhelés hatására kialakult légszennyező anyag koncentrációja, beleértve a légszennyező anyag adott időtartam alatt felületekre történt kiülepedését;

g) *alap légszennyezettség*: a vizsgált légszennyező forrás környezetében kialakult, más légszennyező források által okozott, jogszabályban meghatározott időtartamra vonatkoztatott átlagos légszennyezettség, amelyhez a vizsgált légszennyező forrás kibocsátásának hatása hozzáadódik;

h) levegővédelmi követelmény: minden olyan, a levegő terhelését, az azt okozó tevékenységet és létesítményt, valamint a légszennyezőt, továbbá a légszennyezettséget érintő intézkedés, előírás, tilalom, amely hatósági határozaton alapul, vagy amelyet jogszabály ír elő;

i) elérhető legjobb technika: a korszerű technikai színvonalnak megfelelő módszer, üzemeltetési eljárás, berendezés, amelyet a kibocsátások megelőzése és - amennyiben az nem valósítható meg - a kibocsátások csökkentése, valamint a környezet egészére gyakorolt hatás mérséklése érdekében alkalmaznak, és amely a kibocsátási határértékek megállapításának alapjául szolgál. Az elérhető legjobb technika meghatározásának szempontjait az *1. számú melléklet* tartalmazza.

- A technika fogalmába beleértendő az alkalmazott technológia és módszer, amelynek alapján a berendezést (technológiát, létesítményt) tervezik, építik, karbantartják, üzemeltetik és működését megszüntetik.

- Az elérhető technika az, amelynek fejlesztési szintje lehetővé teszi az érintett ipari ágazatokban történő alkalmazását, elfogadható műszaki és gazdasági feltételek mellett, figyelembe véve a költségeket és előnyöket, attól függetlenül, hogy a technikát az országban használják, vagy állítják elő, amennyiben az az üzemeltető számára ésszerű módon hozzáférhető.

- A legjobb technika azt jelenti, hogy a leghatékonyabb a környezet egészének magas szintű védelme érdekében;

j) bűz: kellemetlen szagú légszennyező anyag vagy anyagok keveréke, amely összetevőivel egyértelműen nem jellemezhető;

k) új létesítmény, új tevékenység: az az építmény, berendezés vagy más légszennyező forrás, illetve technológia, amelynek létesítését a rendelet hatálybalépését követően engedélyezik;

l) érintett nyilvánosság: a nyilvánosság azon része,

la) amelyre a 7. § (7) bekezdés szerinti intézkedési programról való döntés - különösen annak környezeti hatásai miatt - kihat vagy kihathat, valamint

lb) amely a döntésben érdekelt, különösen az olyan környezetvédelmi vagy más civil szervezet, amelynek tevékenységi körét az intézkedési programról való döntés érinti;

m) célérték: az emberi egészség és a környezet egészére gyakorolt káros hatások elkerülése, megelőzése vagy csökkentése céljából a környezeti levegőben meghatározott légszennyező anyag koncentráció, amelyet - ahol lehetséges - adott időtartam alatt kell elérni;

n) hosszú távú célérték: a környezeti levegőben csak hosszú időtávon biztosítható légszennyező anyag koncentráció, amely szintje alatt - a tudomány jelenlegi állása szerint - az emberi egészséget és a környezet egészét károsító közvetlen hatások fellépése valószínűtlen.

A levegő védelmének általános szabályai

4. § A levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek kidolgozása során, valamint az önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben - a külön jogszabályokban foglaltak szerint - érvényesíteni kell.

5. § (1) Tilos a környezeti levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezést vagy határértéken felüli légszennyezettséget okoz, valamint a környezeti levegő bűzzel való terhelése.

(2) A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság határozatában kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani.

(3) Azon tevékenységeknél, ahol kibocsátási határértéket a légszennyező forrás sajátosságai miatt megállapítani nem lehet, levegővédelmi követelmények, műszaki intézkedések előírásával, az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell a levegőterhelést megelőzni, vagy a legkisebb mértékűre csökkenteni.

(4) A (2) és (3) bekezdés szerint megállapított kibocsátási határértéket, illetőleg levegővédelmi követelményt az engedélyezési eljárás során úgy kell meghatározni, hogy a levegőterhelés nem okozza a légszennyezettségi határérték túllépését.

(5) A légszennyező pontforrás közvetlen hatásterülete a vizsgált légszennyező pontforrás körül lehatárolható azon legnagyobb terület, ahol a pontforrás által kibocsátott légszennyező anyag terjedése következtében várható a vonatkoztatási időtartamra számított, szabványokban rögzített módon meghatározott, a légszennyező pontforrás környezetében fellépő leggyakoribb meteorológiai viszonyok mellett, a füstfáklya tengelye alatti talajközeli légszennyezettség-változás

a) az egyórás (szálló por esetében 24 órás) maximális érték 80%-ánál nagyobb; vagy

b) az egyórás (szálló por esetében 24 órás) légszennyezettségi határérték 10%-ánál nagyobb; vagy

c) a terhelhetőség 20%-ánál nagyobb (terhelhetőség: a légszennyezettségi határérték és az alap légszennyezettség különbsége).

(6) Tilos a környezeti hatásvizsgálat-köteles, illetőleg az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás hatálya alá tartozó tevékenység végzése céljából új légszennyező pontforrást telepíteni, ha a légszennyező pontforrás közvetlen hatásterületén az alap légszennyezettség értéke már meghaladja, illetve az új légszennyező pontforrás üzembe helyezése következtében várhatóan meghaladja az éves légszennyezettségi határértéket, kivéve, ha

a) a légszennyező saját költségén, az új légszennyező pontforrás közvetlen hatásterületén, az adott légszennyező anyag tekintetében, a levegő szennyezettsége szempontjából egyenértékű kibocsátás csökkentését egyidejűleg biztosítja, vagy

b) a beruházás megvalósulása következtében az adott légszennyező anyag határérték alatti kibocsátása (levegőterhelés) kisebb lesz, mint a beruházás előtti állapotban volt, vagy

c) a légszennyező más jogszabályban előírt módon bizonyítja, hogy a légszennyező pontforrás közvetlen hatásterületén a helyi mérésekkel megállapított alap légszennyezettség az új légszennyező pontforrás kibocsátásával együtt sem haladja meg az éves légszennyezettségi határértéket.

6. § (1) A rendelet 2. számú mellékletében felsorolt tevékenységek, illetve létesítmények esetében a légszennyezőnek védelmi övezetet kell kialakítania - a 27. § (2) bekezdése szerint korszerűsített (rekonstruált) légszennyező források kivételével - az új légszennyező források körül, illetve a nyomvonalas közlekedési létesítmények mentén.

(2) A környezetvédelmi hatóság a 2. számú mellékletben felsorolt, külön jogszabály alapján környezeti hatásvizsgálat-köteles, illetőleg egységes környezethasználati engedélyezési eljárás hatálya alá tartozó tevékenységek, létesítmények esetében a védelmi övezet nagyságát a környezetvédelmi engedélyben, illetőleg az egységes környezethasználati engedélyben határozza meg.

(3) A környezetvédelmi hatóság a 2. számú mellékletben felsorolt, külön jogszabály alapján környezeti hatásvizsgálatti, illetőleg egységes környezethasználati engedélyezési eljárás hatálya alá nem tartozó tevékenységek, létesítmények esetében a védelmi övezet nagyságát más hatósági eljárásban - ha az eljárásban szakhatóságként van kijelölve - az érdemi döntésre jogosult hatóság megkeresésére adott szakhatósági állásfoglalásában határozza meg.

(4) A környezetvédelmi hatóság a 2. számú mellékletben nem szereplő tevékenységek esetében más hatósági eljárásban - ha az eljárásban szakhatóságként van kijelölve - a védelmi övezet szükségességét - az (5) bekezdésre tekintettel - vizsgálhatja és a védelmi övezet nagyságát az érdemi döntésre jogosult hatóság megkeresésére adott szakhatósági állásfoglalásában legfeljebb 1000 méterben határozhatja meg.

(5) A védelmi övezet nagyságát a légszennyező anyag kibocsátások, a terjedési viszonyok (különösen az uralkodó szélirány, időjárási viszonyok), a domborzat, a védőelemek és a védendő területek, építmények figyelembevételével kell meghatározni.

(6) A környezeti hatásvizsgálati, továbbá az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásban a környezetvédelmi hatóság a 2. számú melléklet A)-D) pontjaira előírt védelmi övezet legalacsonyabb mértékénél kisebb védelmi övezetet is meghatározhat, amennyiben valamennyi levegővédelmi követelmény teljesül. A meghatározott védelmi övezet sugara azonban nem lehet kisebb az A) pontban felsorolt tevékenységek esetében 300 m-nél, a B) pontban felsorolt tevékenységek esetében 200 m-nél, illetve a C)-D) pontokban felsorolt tevékenységek esetében a légszennyező forrás közvetlen hatásterületénél.

(7) Meglévő telephelyen tervezett új forrás esetében a környezetvédelmi hatóság a (6) bekezdésben foglaltaknál kisebb távolságot is meghatározhat.

(8) A kijelölt védelmi övezetben nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, egészségügyi, szociális és igazgatási célú épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a már működő légszennyező források működésével összefüggő építményt.

(9) Új autópálya, autóút, egy- és kétszámjegyű országos közút esetén a környezetvédelmi hatóság a védelmi övezet kijelölését követően a Kormány által rendeletben meghatározott szakhatósági jogkörében nem adhat szakhatósági hozzájárulást a közút kezelője részére a (8) bekezdésben felsorolt építmények védelmi övezetben történő elhelyezésével kapcsolatos eljárásban.

(10) A védelmi övezet kialakításával kapcsolatos költségek a légszennyezőt terhelik.

(11) Amennyiben a védelmi övezet a légszennyező tulajdonában van, akkor annak a védelmi övezetként való fenntartásával kapcsolatos költségek a légszennyezőt terhelik.

(12) Amennyiben a védelmi övezet nem a légszennyező tulajdonában van, és azt más hasznosítja, akkor a védelmi övezetként való fenntartási költségek a hasznosított terület tekintetében a hasznosítót, hasznosítás hiányában a légszennyezőt terhelik.

II.

RÉSZLETES RENDELKEZÉSEK

A légszennyezettség mértékének szabályozása

7. § (1) A légszennyezettségi határértékeket, beleértve a légszennyező anyagok veszélyességi fokozatba történő besorolását, valamint a riasztási, tájékoztatási küszöbértékeket a környezet-egészségügyi és környezetvédelmi, valamint az egyéb szakterületeken folyó tudományos kutatások legújabb adatai és a mérés technika területén elért eredmények figyelembevételével kell megállapítani és legalább három évente felül kell vizsgálni.

(2) Az ország területén a légszennyezettséget és a légszennyezettségi határértékek betartását - külön jogszabályban meghatározott módon - az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat segítségével méréssel vagy egyéb eljárással rendszeresen vizsgálni és értékelni kell. A mérések vizsgálathoz a mérőhálózat telepítése és fenntartása, valamint az egyéb vizsgálati módszerek feltételeinek biztosítása állami feladat.

(3) A légszennyezettségi vizsgálatoknak ki kell terjedni minden olyan légköri (időjárás) jelenségre, amely a levegő minőségét bármilyen módon és mértékben befolyásolhatja. A légszennyezettségi vizsgálatok során a szabályozási időtartamok (a légszennyezettségi határértékekhez tartozó időtartamok) alatt reálisan felléphető összes meteorológiai helyzetet be kell vonni a vizsgálatba, a hazai hivatalos meteorológiai mérési adatok alapján.

(4) A környezetvédelmi hatóság a légszennyezőt légszennyezettségi mérések elvégzésére kötelezheti a légszennyezettségi határértékek megtartásának ellenőrzése érdekében, valamint új létesítmények esetén az engedélyezéshez szükséges alaplégszennyezettség megállapítása érdekében, amennyiben az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat keretében nem áll rendelkezésre adat, vagy az nem kellő részletességű. A méréseket a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységről szóló jogszabály alapján a levegőtisztaság-védelem részszakterületen szakértői jogosultsággal rendelkező szakértő (a továbbiakban: szakértő) által is elkészíthető és a környezetvédelmi hatóság által jóváhagyott mérési terv alapján kell végezni. A mérések eredményeit a környezetvédelmi hatósággal közölni kell a mérésre kötelező határozatban előírt határidőre és módon.

(5) Az ország területét a légszennyezettség mértéke alapján a környezetvédelmi hatóság és az egészségügyi államigazgatási szerv véleményének kikérésével - külön jogszabály szerint - zónákba kell sorolni. Agglomeráció, mint különleges zóna, jelölhető ki a 250 000 lakosnál nagyobb, koncentrált népességű területen, illetve olyan 250 000 lakosú vagy annál kisebb népességű területen, ahol a népsűrűség 500 fő/km^2 , vagy annál nagyobb.

(6) A zónák kijelölését jogszabályban közzé kell tenni. A kijelölést a légszennyezettség lényeges változása esetén, de legalább 5 évente felül kell vizsgálni.

(7) Azokra a zónákra, ahol a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a környezetvédelmi hatóság az illetékes egészségügyi államigazgatási szervek és közlekedési hatóságok, valamint települési önkormányzatok és a fővárosi kerületi önkormányzatok jegyzőjének (a továbbiakban együtt: települési önkormányzat jegyzője) közreműködésével, az érintett légszennyezők bevonásával, valamint az érintett nyilvánosság véleményének kikérése alapján olyan intézkedési programot készít, amelynek ütemezett végrehajtásával biztosítható a határértékek betartása. A programok tartalmi követelményeit a 3. számú melléklet tartalmazza. A környezetvédelmi hatóság a hatáskörébe tartozó légszennyezőket szennyezés csökkentési intézkedések megtételére kötelezi, valamint figyelemmel kíséri és ellenőrzi az intézkedési program végrehajtását.

(8) Azokra a zónákra, ahol a talajközeli ózon koncentrációja (a troposzféra legalsó rétegének ózon tartalma) meghaladja a célértéket, illetőleg a hosszú távú célértéket, valamint az arzén, a kadmium, a nikkel és a 3,4-benz(a)pi-rén koncentráció szintje meghaladja a célértéket, a környezetvédelmi hatóságnak a közlekedési hatóság, valamint a települési önkormányzatok jegyzőjének közreműködésével, az érintett légszennyezők bevonásával, meg kell határozni azokat az aránytalanul nagy költségeket nem igénylő intézkedéseket, amelyek biztosítják a célértékek elérését. A helyhez kötött ipari légszennyező források esetében ez nem jelentheti az elérhető legjobb technikánál szigorúbb előírások alkalmazását. A felsorolt anyagok tekintetében külön intézkedéseket nem kell meghatározni azokra a zónákra, amelyekre a (7) bekezdés szerinti intézkedési programokat elkészítették. Az intézkedéseket a külön jogszabályban meghatározott összkibocsátási határértékek betartása érdekében szükséges programokkal összhangban kell végrehajtani.

(9) A (7) bekezdésben említett programokat a (6) bekezdésben meghatározott zónák kijelölését követő 18 hónapon belül kell elkészíteni. Azokra a zónákra, ahol több légszennyező anyag

koncentrációja meghaladja a légszennyezettségi határértéket, az összes szennyezőanyagra vonatkozó, integrált intézkedési programot kell készíteni.

(10) A zónákra vonatkozó intézkedési program végrehajtása érdekében a környezetvédelmi hatóság

a) a légszennyezőt szakértő által is elkészíthető intézkedési terv kidolgozására, majd végrehajtására kötelezi,

b) a légszennyező tevékenységét az intézkedési terv elkészítésének, illetőleg az abban foglaltak végrehajtásának elmaradása esetén korlátozza, felfüggeszti vagy megtiltja, az erről szóló határozatot a települési önkormányzat jegyzőjével is közli.

(11) Azokban a zónákban, ahol a légszennyezettség a határértéknél kisebb, illetőleg a talajközeli ózon koncentrációja kielégíti a hosszú távú célértéket, valamint az arzén, a kadmium, a nikkel és a 3,4-benz(a)pirén koncentráció kisebb, mint a célérték, a fenntartható fejlődés követelményeivel összhangban meg kell őrizni a meglévő jó állapotot.

(12)

(13) Az országhatáron áterjedő légszennyezés esetén az érintett országokat, a két- és többoldalú nemzetközi egyezményeknek megfelelően értesíteni kell, és kezdeményezni kell a kölcsönös segítségnyújtást. A szomszédos országok kibocsátásai következtében az országban kialakuló szennyezettség csökkentésére kétoldalú kapcsolatok keretében kezdeményezni kell egyeztetett intézkedések végrehajtását. Biztosítani kell az azonnali beavatkozáshoz szükséges információk elérhetőségét a szennyezettség hatásával érintett szomszédos ország részére.

Az intézkedési program elkészítésének szabályai

7/A. § (1) A környezetvédelmi hatóság a 7. § (7) bekezdése szerinti intézkedési program, annak módosítása, illetőleg felülvizsgálata tervezetének elkészítése során a saját és az érintett települési önkormányzatok polgármesteri hivatalainak hirdetőtábláján, továbbá a saját, valamint a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) honlapján tájékoztatja az érintett nyilvánosságot.

(2) Az (1) bekezdés szerinti tájékoztatásnak a következőket kell tartalmaznia:

a) az intézkedési program, továbbá annak módosítása, illetőleg felülvizsgálata tervezetét;

b) felhívást arra vonatkozóan, hogy az intézkedési program, annak módosítása, illetőleg felülvizsgálata tervezetére az érintett nyilvánosság véleményt, észrevételt tehet;

c) azon környezetvédelmi hatóság megnevezését, ahová a tervezetre vonatkozó vélemények, észrevételek benyújthatók;

d) a tervezetre vonatkozó vélemények, észrevételek benyújtására nyitva álló határidőt.

(3) Az érintett nyilvánosság az intézkedési program, továbbá annak módosítása, illetőleg felülvizsgálata tervezetére a (2) bekezdés szerinti tájékoztatás közzétételétől számított 30 napon belül tehet véleményt, illetve észrevételt. A környezetvédelmi hatóság az intézkedési program, valamint annak módosítása, illetőleg felülvizsgálata elfogadása előtt az érintett nyilvánosság által határidőben tett véleményeket, észrevételeket - tekintettel a környezetvédelmi érdekekre - lehetőség szerint figyelembe veszi.

(4) A figyelembe vett véleményekről, észrevételekről, illetve figyelmen kívül hagyásuk esetén annak indokairól a környezetvédelmi hatóság a saját és az érintett települési önkormányzatok polgármesteri hivatalainak hirdetőtábláján, továbbá a saját és a minisztérium honlapján tájékoztatja az érintett nyilvánosságot, és egyúttal közzéteszi az elfogadott intézkedési programot, továbbá az elfogadás alapjául szolgáló indokokat.

A légszennyező anyagok kibocsátásának szabályozása

8. § (1) A légszennyező források üzemeltetését az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell végezni. Ennek érdekében az üzemeltetőnek meg kell tenni a következő intézkedéseket:

a) a tevékenység folytatásához szükséges, levegőterhelést okozó anyagok felhasználásának minimalizálását,

b) az eljáráshoz szükséges anyagok és az energia hatékony felhasználását,

c) a kibocsátások megelőzését, vagy ezek kockázatának minimumra csökkentését,

d) a balesetek megelőzését és ezek környezeti következményeinek minimalizálását,

e) a tevékenység felhagyása esetén teendő szükséges intézkedéseket, amennyiben fennáll a levegőterhelés veszélye.

(2) A helyhez kötött légszennyező források üzemeltetése során:

a) jogszabályban vagy a környezetvédelmi hatóság határozatában megállapított kibocsátási határértékek nem léphetők túl;

b) a levegővédelmi követelményeket be kell tartani,

c) olyan anyag- és energia felhasználást kell folytatni, amely nem okoz légszennyezést, illetőleg megfelel az egyéb környezetvédelmi jogszabályok előírásainak;

d) a tisztító berendezéseket a technológiai előírásoknak megfelelően, gondosan és folyamatosan üzemeltetni kell, valamint gondoskodni kell karbantartásukról;

e) a technológiai előírások megtartásával, az üzemzavarok megelőzésével, illetőleg elhárításával meg kell akadályozni a rendkívüli légszennyezést;

f) a rendkívüli légszennyezés megszüntetése érdekében haladéktalanul meg kell tenni a szükséges intézkedéseket és értesíteni kell a környezetvédelmi hatóságot.

(3) A rendelet 2. számú mellékletének A)-C) pontjaiban felsorolt tevékenységek esetében az engedélyezési eljárás, valamint a környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek esetében lefolytatott engedélyezési eljárás során a környezetvédelmi hatóság köteles vizsgálni az elérhető legjobb technika, az engedélyezési eljárás idejében fennálló, tényleges szintjét. Ennek figyelembevételével a jogszabályban előírt kibocsátási határértéknél szigorúbb (egyedi) határérték, levegővédelmi követelmény írható elő.

(4) A légszennyezettségi határértékek megtartása érdekében a rendelet 2. számú mellékletének A)-C) pontjaiban felsorolt tevékenységek, valamint a környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek esetében lefolytatott engedélyezési eljárás során a környezetvédelmi hatóság mindig köteles vizsgálni a szigorúbb (egyedi) kibocsátási határérték, levegővédelmi követelmény előírásának szükségességét.

(5) A (3) bekezdésben nem említett új vagy meglévő létesítményeknél a környezetvédelmi hatóság a légszennyezettségi határérték betartása érdekében vizsgálhatja a szigorúbb (egyedi) kibocsátási határérték, levegővédelmi követelmény megállapításának szükségességét, és előírhatja azt.

(6) A rendelet 2. számú mellékletének A)-C) pontjaiban felsorolt tevékenységek esetében a környezetvédelmi felülvizsgálat során a környezetvédelmi hatóság a levegővédelmi és gazdasági szempontok figyelembevételével, reális határidővel szigorúbb (egyedi) kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket írhat elő.

(7) A kibocsátási határértékek túllépése vagy a levegővédelmi követelmények környezet állapotát veszélyeztető be nem tartása esetén a 28. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a környezetvédelmi hatóság a légszennyezőt szakértő által is elkészíthető intézkedési terv kidolgozására és végrehajtására kötelezi, amelynek mulasztása esetén a légszennyező forrás

működését korlátozhatja, felfüggesztheti vagy betilthatja; határozatát a települési önkormányzattal jegyzőjével is közli.

Helyhez kötött légszennyező pontforrásra vonatkozó szabályok

9. § (1) Levegőterhelést okozó, helyhez kötött légszennyező pontforrás (amelynél a légszennyező anyag kibocsátási jellemzői méréssel egyértelműen meghatározhatók) létesítéséhez, meglévő bővítéséhez, rekonstrukciójához, felújításához, korszerűsítéséhez, az alkalmazott technológia váltásához (a továbbiakban együtt: létesítéséhez), működésének megkezdéséhez, működtetéséhez más engedélyező hatóság hiányában a környezetvédelmi hatóság engedélyre van szüksége.

(2)

(3) A környezetvédelmi hatósághoz benyújtott engedélykérelem tartalmi követelményeit a 4.1. számú melléklet tartalmazza.

(4) A környezetvédelmi hatóság kibocsátási határértékeket, levegővédelmi követelményeket előíró határozatának tartalmi követelményeit a 4. számú melléklet 4.2. számú melléklete tartalmazza.

(5) Az engedély meghatározott időre adható ki. Az engedélyben foglalt követelményeket és egyéb előírásokat legalább 5 évente felül kell vizsgálni. Az engedély felülvizsgálatát el kell végezni akkor, ha a létesítmény által okozott szennyezés vagy a levegőminőségi állapot megőrzése szükségessé teszi a jogszabályban előírt kibocsátási határérték, illetőleg levegővédelmi követelmény módosítását, illetve, ha az elérhető legjobb technikában bekövetkezett változás lehetővé teszi a kibocsátási határérték csökkentését. A hatóság a felülvizsgálat eredménye alapján megállapítja az engedély új levegővédelmi követelményeit és előírásait.

(6) Az engedélyezési eljárás során a kérelmező műszaki és gazdasági dokumentációval igazolni köteles, hogy a tervezett, illetőleg megvalósított műszaki megoldás megfelel az elérhető legjobb technika alapján meghatározott levegővédelmi követelményeknek és előírásoknak. Az ügyfél ezen túlmenően - a műszaki megoldás megfelelőségének alátámasztására - szakértői véleményt is mellékelhet. Az elérhető legjobb technika meghatározásánál figyelembe kell venni az 1. számú mellékletben foglaltakat.

(7) A környezetvédelmi hatóság az építési (létesítési) engedélyhez adott szakhatósági állásfoglalásában előírhatja a használatbavételi engedély feltételeként, hogy próbüzem során vagy a használatbavétel engedélyezése után a kibocsátások meghatározása, a kibocsátási határértékek betartásának, illetőleg az adatszolgáltatás helyességének ellenőrzése érdekében mérésekkel határozzák meg a kibocsátásokat.

(8) A helyhez kötött légszennyező pontforrás üzemeltetője köteles a légszennyező anyagok kibocsátását és a létesítési (építési), használatbavételi engedélyben a részére megállapított kibocsátási határértékeket, levegővédelmi követelmények megtartását rendszeresen ellenőrizni. A kibocsátás ellenőrzése külön jogszabály szerint történhet méréssel vagy számítással.

(9) A környezetvédelmi hatóság a helyhez kötött légszennyező pontforrás üzemeltetőjét a kibocsátások ellenőrzésére határozatban kötelezheti, amelyben előírja az ellenőrzések gyakoriságát, módszerét, valamint a kötelező adatszolgáltatás tartalmát, módját.

Helyhez kötött diffúz légszennyező forrásra vonatkozó szabályok

10. § (1) Helyhez kötött diffúz légszennyező forrásnak kell tekinteni a levegőterhelést okozó, pontforrásnak nem minősülő kibocsátó felületet (pl. nyílás, légző, biztonsági lefúvató szelep, tartósan nyitott ablak vagy ajtó, továbbá telephely burkolatlan, parkosítatlan területe, meddőhányó, hulladéklerakó stb.), a szabadban, félig zárt vagy zárt térben végzett műveletet, technológiát, anyagátárolást. A helyhez kötött diffúz légszennyező forrást úgy kell kialakítani, működtetni, fenntartani, hogy abból a lehető legkevesebb légszennyező anyag kerüljön a környezetbe.

(2) A rendelet 2. számú mellékletében felsorolt, valamint egyéb bejelentésre kötelezett helyhez kötött diffúz légszennyező forrás létesítéséhez, meglévő bővítéséhez, rekonstrukciójához, felújításához, korszerűsítéséhez, az alkalmazott technológia váltásához (a továbbiakban együtt: létesítéséhez), működésének megkezdéséhez, működtetéséhez más engedélyező hatóság hiányában a környezetvédelmi hatóság engedélye szükséges.

(3) Az engedélyezési eljárás során a kérelmező műszaki és gazdasági dokumentációval igazolni köteles, hogy a tervezett, illetőleg megvalósított műszaki megoldás megfelel az elérhető legjobb technika alapján meghatározott levegővédelmi követelményeknek és előírásoknak. Az ügyfél ezen túlmenően - a műszaki megoldás megfelelőségének alátámasztására - szakértői véleményt is mellékelhet. Az elérhető legjobb technika meghatározásánál figyelembe kell venni az 1. számú mellékletben foglaltakat.

(4) A környezetvédelmi hatóság azon diffúz légszennyező forrás üzemeltetőjét, amellyel kapcsolatosan hatósági intézkedés (engedélyezés, kötelezés, bírságkivetés) szükséges, kötelezi a forrás bejelentésére.

(5) A környezetvédelmi hatóság külön jogszabály szerint egyes diffúz forrásokra határozatban állapít meg kibocsátási határértéket, anyagfelhasználási határértéket, levegővédelmi követelményt.

(6) A helyhez kötött diffúz légszennyező forrás által okozott levegőterhelés megelőzése, illetőleg csökkentése érdekében a környezetvédelmi hatóság az elérhető legjobb technikán alapuló műszaki intézkedések végrehajtását írhatja elő a forrás létesítője vagy működtetője részére. A környezetvédelmi hatóság az előírt kötelezések mulasztása esetén a diffúz légszennyező forrás működését korlátozhatja, illetőleg leállíthatja.

(7) A helyhez kötött diffúz légszennyező források üzemeltetője köteles a létesítési és használatbavételi, működési engedélyben rögzített levegővédelmi követelményeket rendszeresen ellenőrizni.

(8) Az ingatlan tulajdonosa, kezelője, illetve használója köteles - a diffúz levegőterhelés elkerülése érdekében - az ingatlan rendszeres karbantartásáról és tisztántartásáról gondoskodni. Mulasztás esetén a környezetvédelmi hatóság kötelezést ad ki és a határozatban előírt kötelezettség megszegése esetén a *8. számú melléklet* szerinti bírságot szabja ki.

11. § (1) Hulladékok nyílt téri, illetőleg háztartási tüzelőberendezésben történő égetése tilos.

(2) A háztartásban, kis mennyiségben keletkező papírhulladék, veszélyesnek nem minősülő fahulladék háztartási tüzelőberendezésben történő égetése külön engedély nélkül végezhető.

(3) Vonalas létesítmény (közút, vasút, töltés, árok bevágás stb.) mentén - a létesítmény tengelyétől számított 100 méteren belül - bármely növényzet égetése tilos.

(4) Lábon álló növényzet, tarló, illetve növénytermesztéssel összefüggésben keletkezett hulladék égetése tilos, kivéve, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

(5) Engedély nélküli nyílt téri égetésnek minősül, ha a hulladék - elemi kár kivételével - bármilyen más okból eredően kigyullad.

(6) Az erdei vágástéri fahulladék, valamint az egyéb erdőgazdasági fahulladék erdővédelmi célú, nyílttéri égetésére külön jogszabályban foglaltak az irányadók.

(7) Nyílt téri égetéssel járó tűzoltási gyakorlat külön jogszabályban foglaltak szerint végezhető.

Mozgó légszennyező forrásokra vonatkozó szabályok

12. § (1) Mozgó légszennyező forrás (közúti, nem közúti, vasúti, vízi és légi jármű) csak akkor helyezhető forgalomba és úgy üzemeltethető, ha kielégíti a külön jogszabályban meghatározott levegővédelmi követelményeket.

(2) Hatósági engedéllyel és jelzéssel ellátott, belső égésű motorral meghajtott gépjármű - az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően - csak akkor tartható forgalomban, ha megfelel a külön jogszabályban előírt követelményeknek.

(3) Áruszállítás esetén a fuvarozó köteles gondoskodni arról megfelelő intézkedés megtételével (takarás, csomagolás stb.), hogy a szállított anyag levegőterhelést ne okozzon.

Vonalforrásokra vonatkozó szabályok

13. § (1) Minden olyan nyomvonalas közlekedési létesítmény (közút, vasút) vagy annak vizsgált szakasza, amelynél az elhaladó járművek jellemzői határozzák meg az egységnyi szakaszból származó légszennyező anyag kibocsátott mennyiségét (a továbbiakban: vonalforrás) létesítésének és használatbavételének engedélyezésekor a 8. § (2) bekezdés *b*) pontjában és a 10. § (1) és (7)-(8) bekezdésekben foglaltakat megfelelően kell alkalmazni.

(2) A közlekedési hatóság - a környezetvédelmi hatóság kezdeményezésére - azon vonalforrásoknál, amelyek környezetében az ott közlekedő mozgó légszennyező források miatt a légszennyezettségi határértékek rendszeres és tartós túllépése következik be, forgalomszervezési, korlátozó intézkedéseket rendelhet el a levegőterhelés mérséklése érdekében.

(3)

(4) Meglévő vonalforrások kijelölt védelmi övezete nem csökkenthető; illetőleg a környezetvédelmi hatóság határozatban, pótlólagosan a levegőterhelés hatásait csökkentő vagy kizáró felszíni védőelemek (pl. védő növényesítés) alkalmazását írhatja elő.

(5) Külterületen vezetett, új autópálya, autótűt, egy- és kétszámjegyű országos közút és vasút mentén a légszennyezettségi határértékeknek a védelmi övezet határán kell teljesülniük.

Búzzal járó tevékenységre vonatkozó szabályok

14. § Búzzal járó tevékenység során az elérhető legjobb technika alkalmazásával meg kell akadályozni, hogy a lakosságot zavaró bűz kerüljön a környezetbe. Az elérhető legjobb technika alkalmazását, az egyedi határértéket, illetőleg a lakosságot zavaró búzzal járó tevékenység korlátozását vagy betiltását a környezetvédelmi hatóság írja elő.

Rendkívüli intézkedések

15. § (1) Környezetveszélyeztetést okozó légszennyezettség kialakulása esetén rendkívüli intézkedést kell tenni.

(2) Rendkívüli intézkedést igénylő légszennyezettség alakulhat ki:

a) ha egy vagy több légszennyező forrás által okozott tartós levegőterhelés következtében a légszennyezettség egészségügyi határértékét tartósan, nagy mértékben meghaladó, az emberi egészséget közvetlenül veszélyeztető légszennyezettség (veszélyes légszennyezettség) alakul ki;

b) ha kedvezőtlen meteorológiai viszonyok között, több forrásból származó szennyezőanyag-kibocsátás következtében a légszennyezettség tartósan és nagy területen meghaladja egy vagy több légszennyező anyag tájékoztatási, illetőleg riasztási küszöbértékét (szmoghelyzet);

c) váratlan meghibásodás, üzemzavar esetén.

15/A. § (1) Veszélyes légszennyezettség esetén a környezetvédelmi hatóság az egészségügyi államigazgatási szerv véleményének kikérésével a veszélyes légszennyezettséget okozó, helyhez kötött légszennyező forrás üzemeltetőjének tevékenységét - a kibocsátásnak a veszélyes légszennyezettséget megszüntető mértékűre való csökkentéséig - korlátozza vagy felfüggeszti, és a határozatát a települési önkormányzat jegyzőjével is közli.

(2) A közlekedési hatóság és a közlekedési igazgatási szerv - a környezetvédelmi hatóság vagy az egészségügyi államigazgatási szerv kezdeményezésére - azokon a területeken, ahol a mozgó légszennyező források használata veszélyes légszennyezettséget okoz, forgalomkorlátozást vagy más intézkedést rendelhet el.

15/B. § (1) Azokon a területeken (településeken), ahol a szmoghelyzet kialakulásával kell számolni és a légszennyezettség folyamatos mérésének feltételei adottak, a veszélyhelyzet elkerüléséhez és az esemény tartósságának csökkentéséhez - beleértve a tájékoztatást és riasztást - füstködriadó tervet (a továbbiakban: szmogriadó terv) kell kidolgozni és végrehajtani.

(2) A szmogriadó terv készítésének feltételeit és tartalmi követelményeit az 5. számú melléklet tartalmazza.

(3) A szmoghelyzet kialakulásának megelőzésére, illetőleg a szmoghelyzet megszüntetésére a szmogriadó tervben foglaltak szerint a lakosságot tájékoztatni kell, továbbá a szmoghelyzet megszüntetéséhez, illetve hatásainak enyhítéséhez szükséges mértékben, arra alkalmas módon a helyhez kötött és a mozgó légszennyező források működését korlátozni kell vagy meg kell tiltani. A riasztási fokozat esetén légszennyező anyagokként elrendelhető intézkedéseket az 5. számú melléklet függeléke tartalmazza. A polgármester (főpolgármester) az 5. számú melléklet függelékében foglaltakon túl más - a szmogriadó tervben meghatározott - intézkedéseket is elrendelhet.

(4) A szmogriadó tervben foglalt korlátozásokat a szmoghelyzet jellegének, súlyosságának, valamint a meteorológiai előrejelzésnek a figyelembevételével az egészségügyi államigazgatási szerv, a közlekedési hatóság, valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség véleményének kikérésével kell elrendelni.

Adatszolgáltatás

16. § (1) A rendelet hatálya alá tartozó, valamennyi helyhez kötött pontforrásra, illetve a környezetvédelmi hatóság által határozatban előírt bejelentés köteles diffúz forrásra, valamint az ózonréteget lebontó anyagokkal és egyes fluortartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységekről szóló kormányrendelet hatálya alá tartozó helyhez kötött hűtő-, légkondicionáló és hőszivattyú berendezések közül a 3 kg vagy annál több ózonkárosító szabályozott anyagot, illetve fluortartalmú üvegházhatású gázt tartalmazó berendezésekre az üzemeltető köteles - az (5) bekezdés szerinti bejelentési űrlapokon - adatokat szolgáltatni a környezetvédelmi hatóság számára (alapbejelentés és légszennyezés mértéke éves bejelentés).

(2)

(3) Az adatszolgáltatást e jogszabály vagy a környezetvédelmi hatóság (8) bekezdés szerinti határozata szerint kell teljesíteni.

(4) Alapbejelentést a levegőterhelést okozó légszennyező anyagokra kell tenni.

(5) Az alapbejelentés és a légszennyezés mértéke éves bejelentés űrlap, valamint kitöltési útmutató a Környezetvédelmi Minisztérium hivatalos értesítőjében kerül közzétételre.

(6) A bejelentési, adatszolgáltatási kötelezettség a Környezetvédelmi Minisztérium vagy kijelölt szerve által közreadott nyomtatványon, vagy számítógépes adathordozón vagy a külön jogszabályban meghatározottak szerinti fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum útján, valamint a külön jogszabály szerinti ügyfélkapu igénybevételével teljesíthető. Az adatszolgáltatónak gondoskodnia kell a dokumentumok, illetve adatokat előállító és továbbító eljárások megfelelő archiválásáról.

(7) Az adatszolgáltatás során közölt adatok teljeskörűségéért, a bejelentésre kötelezetre érvényes számviteli szabályokkal, statisztikai rendszerrel, valamint egyéb nyilvántartási rendszereivel, mérési, megfigyelési adataival való egyezéséért a bejelentésre kötelezett a felelős.

(8) A környezetvédelmi hatóság határozatban engedélyezheti az (1) és a (4)-(5) bekezdésben foglaltaktól eltérő adatszolgáltatás teljesítését, ha az adatlapok műszaki, technológiai okok miatt nem alkalmazhatók.

(9) Új légszennyező forrásokra az alapbejelentést a használatbavételi engedélykérelemmel együtt kell teljesíteni.

(10) Az üzemeltető köteles az adatlap adatainak megváltozása esetén a bekövetkezett változásokat 60 napon belül az alapbejelentő lapon bejelenteni.

(11) Minden légszennyezettségi vizsgálatot végző állami szervezet köteles a mérésre vonatkozó jellemzőket és az értékelt, minősített adatokat statisztikailag feldolgozva, valamint a rendszerezett és szakmailag ellenőrzött alapadatokat a tárgynegyedévet követő 30 napon belül az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerbe (Kvt. 49. §) eljuttatni. A nem az állam által működtetett mérőhelyek és az állami központi mérőhálózatok közötti adatcserét megállapodásban kell szabályozni.

(12) A légszennyezettségi adatok nyilvánosságát, a szakmailag ellenőrzött adatok érintett hatóságok közötti kölcsönös cseréjét biztosítani kell.

(13) A 9. számú melléklet szerinti uniós jogi aktusok, továbbá a levegő védelmével összefüggő tárgyú nemzetközi egyezmények által előírt adatszolgáltatási, értesítési és jelentéstételi kötelezettségek teljesítése a környezetvédelemért felelős miniszter feladata.

Egyes termékek és technológiák levegőtisztaság-védelmi követelményei

17. § (1)

(2) Nem hozható forgalomba és nem forgalmazható olyan termék, technológia, amelyre levegőtisztaság-védelmi szempontból minősítési kötelezettség vonatkozik és nem felel meg a minősítési feltételeknek, illetőleg azt az arra kötelezett nem minősítette.

Légszennyezési bírság és egyéb jogkövetkezmények

18. § (1) Az a természetes vagy jogi személy, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely

a) a helyhez kötött légszennyező pontforrását,

b) a bejelentésre kötelezett helyhez kötött diffúz légszennyező forrását

úgy üzemelteti, hogy a kibocsátási határértéket túllépi vagy a levegővédelmi követelményeket nem teljesíti, légszennyezési bírságot köteles fizetni.

(2) A légszennyezési bírságot a környezetvédelmi hatóság állapítja meg.

(3) A légszennyezési bírságot a rendelet 25. § (4) bekezdésében meghatározott átmeneti időszak végéig évente, első alkalommal a 2002. évre kell kivetni.

(4) Légszennyezési bírságot nem kell kivetni, ha a bírság egy telephelyre számítva kevesebb mint 50 000 Ft.

(5) Mentesül a bírságfizetési kötelezettség alól az a légszennyező, aki vagy amely bizonyítja, hogy a határérték túllépését vagy a levegővédelmi követelmények megsértését előre nem látható, elháríthatatlan külső ok (természeti katasztrófa) idézte elő.

Helyhez kötött légszennyező pontforrások bírságolása

19. § (1) Meglévő, helyhez kötött légszennyező pontforrásoknál a légszennyezési bírságot a kibocsátási határértéket meghaladó légszennyezés mennyisége után a szennyezőanyag veszélyességétől függő bírságtényező alkalmazásával, a légszennyező anyagonként meghatározott bírságtételek összesítésével kell megállapítani. A bírság kiszámításának módját a rendelet 6. számú melléklete állapítja meg.

(2) A környezetvédelmi hatóság az e rendelet 6. számú mellékletében meghatározott légszennyezési bírságot 2004. december 31-ig terjedő időszakra

a) a 2002. évre vonatkozó bírságtényező kétharmados szorzatával állapíthatja meg, azoknál az 50 MW_{th} és az ennél nagyobb hőteljesítményű meglévő tüzelőberendezéseknél, amelyeknél a megengedett kibocsátási határérték betartásának határideje 2005. január 1.,

b) a 2002. évre vonatkozó bírságtényező 0,45-ös szorzatával állapíthatja meg, azoknál az 50 MW_{th} és az ennél nagyobb hőteljesítményű meglévő szénttüzelésű tüzelőberendezéseknél, amelyeknél a megengedett kibocsátási határérték betartásának határideje 2005. január 1., ha a levegőszennyezést megszüntető beruházásra 2003. szeptember 30-ig jogerős engedélyt kap és a beruházás kivitelezését megkezdi.

(3) A környezetvédelmi hatóság azoknál az 50 MW_{th} és az ennél nagyobb hőteljesítményű meglévő tüzelőberendezéseknél, amelyeknél a megengedett kibocsátási határérték betartásának határideje 2005. január 1., az e rendelet 6. számú mellékletében meghatározott légszennyezési bírságot a 2002. évre vonatkozó bírságtényezővel állapíthatja meg, amennyiben a légszennyezést a létesítmény leállításával megszünteti és a létesítmény megszüntetéséhez jogerős engedéllyel rendelkezik. A környezetvédelmi hatóság a légszennyezési bírságot a létesítmény leállításának időpontjáig időarányosan, de legkésőbb 2004. december 31-ig állapítja meg.

(4) A környezetvédelmi hatóság azoknál az 50 MW_{th} és annál nagyobb névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezéseknél, amelyek a kén-dioxidra előírt technológiai kibocsátási határértékek betartása érdekében füstgáz-kéntelenítő berendezést létesítettek és működtetnek, a füstgáz-kéntelenítő berendezés külön jogszabály szerinti nem megfelelő működésének időtartamára, a technológiai kibocsátási határértékek túllépése esetében a 6. számú mellékletben meghatározott, kén-dioxidra kiróható bírságot évenként legfeljebb 10 napi időtartamra 15 Ft/kg-os bírságtényezővel, évenként további, legfeljebb 20 napi időtartamra 30 Ft/kg-os bírságtényezővel állapítja meg.

Helyhez kötött diffúz légszennyező források bírságolása

20. § (1) A bejelentésre kötelezett, helyhez kötött diffúz források esetében a légszennyezési bírság kivétele évente történik a rendelet 7. számú mellékletében foglaltak szerint.

(2) A pernyehányók, meddőhányók, vörösiszap tárolók, hulladéklerakó- és tároló telepek, külszíni bányák tényleges művelés alatt álló, nem rekultivált, levegőterhelést okozó területe után a 7. számú melléklet szerinti bírságtényező 1/10 részével számított bírságot kell kivetni.

(3)

A bírság megállapításának sajátos szabálya

21. § Meghatározott termelési ágra, légszennyező forráscsoportra vonatkozó kibocsátási határérték (pl. összötegű kibocsátási határérték) túllépése esetén a légszennyezési bírság számításának szabályait a kibocsátási határértékekről szóló jogszabály állapítja meg.

Levegővédelmi követelmények megszegése

22. § (1) Levegővédelmi bírság megfizetésére köteles az a természetes vagy jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely a levegővédelmi követelményeket nem tartja be.

(2) A bírságot a környezetvédelmi hatóság a 8. számú mellékletben meghatározott esetekben, a megjelölt összegek 25-100%-a között a mulasztás körülményeinek, súlyosságának, időtartamának és ismétlődésének egyedi mérlegelésével, kötelezettségszegésenként külön-külön állapítja meg, és veti ki.

(3) A bírságot megállapító határozattal egy időben a kötelezettségszegés megszüntetésére kötelező határozatot kell kiadni. A kötelezettséget megállapító határozatban megállapított teljesítési határidő elmulasztása esetén az eseti bírság ismételten kivethető.

A levegővédelmi ügyekben eljáró hatóságok

23. § (1) A levegőtisztaság-védelmi hatósági feladatokat - ha kormányrendelet másként nem rendelkezik - első fokon a környezetvédelmi felügyelőség, illetőleg e rendeletben meghatározott esetekben, a települési önkormányzat jegyzője (a fővárosban a kerületi jegyző) látja el.

(2) A környezetvédelmi felügyelőség

a) állapítja meg - a helyhez kötött légszennyező források tekintetében - a kibocsátási határértékeket, levegővédelmi követelményeket, a légszennyező anyagok kibocsátásának, a kibocsátási határértékek és levegővédelmi követelmények betartásának, valamint a légszennyezettségi határértékek ellenőrzési módját és gyakoriságát,

b) ellenőrzi a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátásait és a kibocsátási határértékek megtartását, valamint a helyhez kötött légszennyező forrásokra előírt környezetvédelmi követelmények betartását,

c) mérést, vizsgálatot végezhet vagy végeztethet, illetve a helyhez kötött légszennyező forrás üzemeltetőjét mérés végzésére kötelezheti (a mozgó légszennyező források kivételével),

d) bírságot szab ki,

e) a helyhez kötött légszennyező forrás üzemeltetőjét a légszennyezés és a lakosságot zavaró bűzzel való terhelés megszüntetése érdekében a technológia korszerűsítésére, légszennyezést csökkentő berendezés létesítésére, intézkedési terv készítésére, annak megvalósítására, illetve egyéb műszaki intézkedésre kötelezheti,

f) megállapítja az egyedi kibocsátási határértékeket,

g) a jogszabályban meghatározottak szerint a légszennyező forrás üzemeltetőjét a forrás működésének korlátozására, felfüggesztésére kötelezheti, vagy a forrás működését megtilthatja,

h) hatósági eljárást kezdeményez a levegőtisztaság-védelem érdekében más hatóságoknál, a települési önkormányzat jegyzőjénél és egyéb szerveknél,

i) folyamatosan méri, gyűjti és elemzi az illetékességébe tartozó területen a levegő terhelési és légszennyezettségi adatokat és azokat rendszeresen továbbítja a központi információs rendszerbe,

j) javaslatot tesz az ország területének a légszennyezettség mértéke alapján zónákba (agglomerációkba) történő besorolására,

k) intézkedési programokat készít, hoz nyilvánosságra, irányít és hajt végre a határértékeket meghaladó légszennyezettségű településeken, térségekben és zónákban,

l) előírja az intézkedési programokban meghatározott feladatok végrehajtását,

m) működteti az illetékességi területén az országos emissziómérő hálózatot és az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatot,

n) működteti az illetékességi területén a helyi levegőtisztaság-védelmi információs rendszert, gondoskodik a légszennyezettségi adatok rendszeres értékeléséről és nyilvánosságra hozataláról,

o) közreműködik a szmogriadó terv kidolgozásában, a riadó kezdeményezésében és a terv végrehajtásában,

p) a közegészségügyi hatóság közreműködésével rendszeresen értékeli illetékességi területének légszennyezettségi állapotát, erről és a határértékeket meghaladó esetekről, valamint azok okairól évente értékelő jelentést készít,

q) közreműködik a légszennyezettség lakosság egészségi állapotára gyakorolt hatásának a közegészségügyi hatóság által készített értékelésében,

r) jogszabályban meghatározott esetben a jogszabályban előírtaktól eltérő adatszolgáltatást írhat elő,

s)

(3) A települési önkormányzat jegyzője környezetvédelmi hatósági hatáskörében eljár

a) az egy háztartásban élő személy(ek) mindennapi szükségleteinek kielégítésére, otthona fenntartására szolgáló tevékenység és az ahhoz használt berendezés; a családi ház, illetve az egy vagy több lakás ellátására szolgáló, az 500 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezés (a továbbiakban együtt: háztartási tevékenység) forrásaival,

b) az oktatási, egészségügyi és szociális intézmények azon 500 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezései forrásaival, amelyeket nem gazdasági tevékenység keretében üzemeltetnek, valamint

c) a 140 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezések forrásaival kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi ügyekben.

(4) A települési önkormányzat jegyzője

a) ellenőrzi a hatáskörébe tartozó berendezések forrásaira és tevékenységekre megállapított levegővédelmi követelmények betartását,

b) hatáskörén belül a levegőtisztaság-védelmi előírások, tilalmak megszegőivel szemben a 8. számú melléklet szerinti bírságot szab ki,

c)

d) közreműködik a 7. § (7) bekezdése szerinti intézkedési programok készítésében és kötelezi a légszennyezőket a rájuk vonatkozó feladatok végrehajtására,

e) a hatáskörébe tartozó légszennyezők levegőterheléséről kérésre adatokat szolgáltat a környezetvédelmi felügyelőségnek,

f) környezetvédelmi felügyelőséggel, a közegészségügyi és a közlekedési hatósággal együttműködve rendszeresen értékeli illetékességi területének légszennyezettségi állapotát, arról a lakosságot tájékoztatja,

g) ellenőrzi az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó levegővédelmi követelmények betartását,

h) a hatáskörébe tartozó légszennyezőt a levegőtisztaság-védelemhez kapcsolódó adatok közlésére kötelezheti,

i) a hatáskörébe tartozó légszennyező részére - külön jogszabályban meghatározott - kibocsátási határértéket írhat elő,

j) a hatáskörébe tartozó légszennyezővel szemben az i) pontban meghatározott kibocsátási határérték túllépése esetén bírságot szab ki,

k) a diffúz levegőterhelés elkerülése érdekében kötelezi az ingatlan tulajdonosát, kezelőjét, illetve használóját - kivéve, ha a tulajdonos, kezelő, használó az önkormányzat - az ingatlan rendszeres karbantartására és tisztántartására és a határozatban előírt kötelezettség megszegése esetén a 8. számú melléklet szerinti bírságot szab ki.

Hatályba léptető és átmeneti rendelkezések

24. § (1) Ez a rendelet - a 25-28. §-ban foglaltak figyelembevételével - 2001. július 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit az első fokon még el nem bírált ügyekben is alkalmazni kell.

(2)-(5)

25. § (1)

(2)-(5)

(6) A 9. § (1) bekezdésben, a 16. § (1) bekezdésben és a 19. § (1) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni

a) az egy háztartásban élő személy(ek) mindennapi szükségleteinek kielégítésére, otthona fenntartására szolgáló tevékenység és az ahhoz használt berendezés; a családi ház, illetve az egy vagy több lakás ellátására szolgáló, az 500 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezés (a továbbiakban együtt: háztartási tevékenység) forrásaira,

b) az oktatási, egészségügyi és szociális intézmények azon 500 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezései forrásaira, amelyeket nem gazdasági tevékenység keretében üzemeltetnek, valamint

c) a 140 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezések forrásaira.

26. § (1) Meglévő helyhez kötött légszennyező pontforrások esetén a határértékek betartására előírt határidő, illetőleg az átmeneti időszak lejártát követő 6 hónapon belül a környezetvédelmi hatóság számára igazolni kell a határértékek betartását. Azon forrásra, amelyre a külön jogszabály vagy a hatósági határozat a kibocsátás méréses ellenőrzését írja elő, az igazolás mérési jegyzőkönyvvel történik, egyéb források esetében a kibocsátási határérték betartását külön jogszabályban meghatározott módon kell igazolni.

(2) Meglévő légszennyező források működtetésénél legkésőbb az átmeneti időszak végéig kell a 3. § i) pontja szerinti, az elérhető legjobb technikának megfelelő módszereket, eljárásokat, termelő-, illetőleg tisztítóberendezéseket megvalósítani, illetőleg a 8. § (1)-(2) bekezdések szerinti követelményeket betartani.

(3) A környezetvédelmi hatóság a levegő védelme érdekében, indokolt esetben a 25. § (4) bekezdésében és az (1)-(2) bekezdésekben foglalt határidőknél rövidebb határidőt is megállapíthat.

(4)-(5)

27. § (1) A rendelet hatálybalépését követően engedélyezett új légszennyező források megvalósításánál, működtetésénél az elérhető legjobb technikának megfelelő módszereket, eljárásokat, termelő-, illetve tisztítóberendezéseket kell alkalmazni.

(2) A rendelet hatálybalépése után korszerűsített (rekonstruált) légszennyező forrás tervezésénél, megvalósításánál, működtetésénél - amelynek várható élettartama legalább 10 évvel meghosszabbodik, vagy a kibocsátott szennyezőanyagok fajtája megváltozik - az új légszennyező forrásra érvényes levegőtisztaság-védelmi követelményeket kell betartani.

(3) Meglévő légszennyező forrás megszüntetésénél, felszámolásánál, illetve a tevékenység felhagyásánál az (1) bekezdésben foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

(4)-(5)

(6) A rendeletben előírt légszennyezés mértéke éves bejelentést minden év március 31-éig kell teljesíteni.

28. § (1)

(2) A légszennyező forrás üzemeltetője köteles igazolni, hogy a rendeletben, más jogszabályban vagy hatósági határozatban megállapított levegővédelmi követelmények legkésőbb a 25. § (4) bekezdés szerinti átmeneti időszak leteltével teljesülnek. Amennyiben a levegővédelmi követelmények nem teljesülnek, a környezetvédelmi hatóság köteles felszólítani az üzemeltetőt, hogy legkésőbb a határidő lejártát követő egy éven belül, illetve takarmány- és terményszárító esetén intézkedési terv alapján három éven belül a levegővédelmi követelményeknek tegyen eleget. Amennyiben a levegővédelmi követelmények továbbra sem teljesülnek, a környezetvédelmi hatóság az átmeneti időszak lejártát követő egy, illetve három év után köteles a légszennyező forrás működését megtiltani.

(3)

(4) Amennyiben a meglévő létesítményeknél a környezetvédelmi hatóság jogszabályban megállapított kibocsátási határértéknél szigorúbb (egyedi) határértéket és arra teljesítési határidőt állapít meg a 8. § (3)-(5) bekezdés alapján, a légszennyezési bírság megállapításának alapjául a teljesítési határidő leteltéig a jogszabályban megállapított határértéket kell figyelembe venni.

(5)

29. § Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) az Európai Parlament és a Tanács 2037/2000/EK rendelete (2000. június 29.) az ózonréteget lebontó anyagokról 4. cikke (4) bekezdésének (iv) pontja, 5. cikke (3) bekezdésének 4. francia bekezdése, 16. cikkének (6) bekezdése, 17. cikkének (1) bekezdése, 20. cikkének (3) bekezdése és 21. cikke;

b) a Tanács 91/692/EGK irányelvvel (1991. december 23.) módosított a Tanács 84/360/EGK irányelve (1984. június 28.) az ipari létesítmények által okozott levegőszennyezés elleni küzdelemről 2. cikkének (1) és (2) bekezdése, 3. cikkének (1) és (2) bekezdése, 6., 11., 12., 13. és 15a. cikke;

c) a Tanács 96/62/EK irányelve (1996. szeptember 27.) a környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről 2. cikkének 1-4. és 9-10. pontja, 3. cikke, 4. cikkének (6) és (7) bekezdése, 5. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése, 7., 8., 9., 10. cikke, 11. cikkének (1) bekezdése, 12. cikkének (1a)-(1c) bekezdése és IV. melléklete;

d) a Tanács 1999/13/EK irányelve (1999. március 11.) a szerves oldószerek egyes tevékenységeknél és berendezésekben történő felhasználása során keletkező illékony szerves

vegyületek kibocsátásának korlátozásáról 6. cikkének (3) bekezdése, 11. cikkének (1) és (2) bekezdése;

e) a Tanács 1999/30/EK irányelve (1999. április 22.) a környezeti levegőben lévő kén-dioxidra, nitrogén-dioxidra és nitrogén-oxidokra, valamint porra és ólomra vonatkozó határértékekről 5. cikkének (2) bekezdése, 7. cikkének (1) bekezdése és 9. cikkének (6) bekezdése;

f) a Tanács 2000/69/EK irányelve (2000. november 16.) a környezeti levegőben lévő benzolra és szén-monoxidra vonatkozó határértékekről 5. cikkének (1) és (6) bekezdése;

g) az Európai Parlament és a Tanács 2000/76/EK irányelve (2000. december 4.) a hulladékok égetéséről 15., 19. és 21. cikke;

h) az Európai Parlament és a Tanács 2001/80/EK irányelve (2001. október 23.) a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról 4. cikkének (1), (2), (3) és (6) bekezdése, 15. és 16. cikke;

i) az Európai Parlament és a Tanács 2001/81/EK irányelve (2001. október 23.) az egyes légköri szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeiről 3. cikkének *e)* pontja, 8. cikkének (1) és (2) bekezdése, 11. és 14. cikke;

j) az Európai Parlament és a Tanács 2002/3/EK irányelve (2002. február 12.) a környezeti levegő ózontartalmáról 2. cikkének 1., 2., 4., 5., 7-10. pontja, 3. cikkének (2), (3) és (4) bekezdése, 4. cikkének (2) bekezdése, 5. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése, 7., 8. cikke, 10. cikkének (1a)-(1c) és (2a)-(2c) bekezdése, valamint 14. cikke;

k) az Európai Parlamenti és a Tanácsi irányelve 2003/35/EK irányelve (2003. május 26.) a környezettel kapcsolatos egyes tervek és programok kidolgozásánál a nyilvánosság részvételéről, valamint a nyilvánosság részvétele és az igazságszolgáltatáshoz való jog tekintetében a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról 2. cikke;

l) az Európai Parlament és a Tanács 2004/107/EK irányelve (2004. december 15.) a környezeti levegőben található arzénről, kadmiumról, higanyról, nikkelről és policiklusos aromás szénhidrogénekről 1. cikk *b)* és *d)* pontja, 2. cikk *a)-b)* pontja, 3. cikk, 4. cikk (6) és (14) bekezdése, 5. cikk (1)-(2) bekezdése, 7. és 9. cikke;

m) a Tanács 97/101/EK határozata (1997. január 27.) a tagállamokban a környezeti levegőszennyezés mérését végző hálózatok és egyedi állomások által szolgáltatott információ és adatok kölcsönös cseréjének létrehozásáról 4. és 5. cikke;

n) a Bizottság 98/184/EK határozata (1998. február 25.) a veszélyes hulladékégetésről szóló 94/67/EK tanácsi irányelv végrehajtásával kapcsolatos kérdőívről;

o) a Bizottság 2004/224/EK határozata (2004. február 20.) a környezeti levegő egyes szennyező anyagainak határértékeivel kapcsolatban a 96/62/EK tanácsi irányelv szerint előírt tervekre vagy programokra vonatkozó információ benyújtását szabályozó rendelkezések megállapításáról;

p) A Bizottság 2004/461/EK határozata (2004. április 29.) a környezeti levegő minőségének a 96/62/EK és az 1999/30/EK tanácsi irányelvvel, valamint a 2000/69/EK és a 2002/3/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban történő vizsgálatára vonatkozó éves jelentéshez használandó kérdőív meghatározásáról;

q) az Európai Parlament és a Tanács 166/2006/EK rendelete (2006. január 18.) az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és -szállítási Nyilvántartás létrehozásáról, valamint a 91/689/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról.

1. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

Az elérhető legjobb technika meghatározásának szempontjai

Az elérhető legjobb technika meghatározásánál figyelembe kell venni különösen a következő szempontokat, az intézkedés valószínű költségeit és előnyeit, továbbá az elővigyázatosság és a megelőzés alapelveit is:

1. kevés hulladékot termelő technológia alkalmazása,
2. kevésbé veszélyes anyagok használata,
3. a folyamatban keletkező és felhasznált anyagok és hulladékok regenerálásának és újrafelhasználásának elősegítése,
4. alternatív üzemeltetési folyamatok, berendezések vagy módszerek, amelyeket sikerrel próbáltak ki ipari méretekben,
5. a tudományos ismeretekben és ezek megértésében rejlő technológiai előnyök és változások,
6. a szóban forgó kibocsátások természete, hatásai és mennyisége,
7. az új és a meglévő létesítmények engedélyezésének időpontjai,
8. az elérhető legjobb technika bevezetéséhez szükséges idő,
9. a folyamatban felhasznált nyersanyagok (beleértve a vizet is) fogyasztása és jellemzői és ezek energiahatékonysága,
10. annak igénye, hogy a kibocsátások környezetre gyakorolt hatását és ennek kockázatát a minimálisra csökkentsék vagy megakadályozzák,
11. annak igénye, hogy megelőzzék a baleseteket és a minimálisra csökkentsék ezek környezetre gyakorolt következményeit,
12. a magyar környezetvédelmi háttérintézmény vagy a nemzetközi szervezetek által közzétett információk, továbbá az Európai Bizottság által a tagállamok és az érintett iparágak között az elérhető legjobb technikákról, a kapcsolódó monitoringról és a fejlődésről szervezett információcserének a Bizottság által közzétett tapasztalatai.

2. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

Védelmi övezetek nagysága (tevékenységek szerint, a légszennyező forrástól számítva)

A megadott (termelési) küszöbértékek általában a termelési vagy a kibocsátási kapacitásokra vonatkoznak. Amennyiben egy üzemeltető több, azonos jellegű tevékenységet végez azonos létesítményben (pl. „vasfémek” feldolgozására szolgáló létesítmények) vagy azonos telephelyen, akkor ezen tevékenységek kapacitásának összegét kell figyelembe venni a küszöbértékekkel történő összehasonlításnál.

Egymástól eltérő tevékenységet folytató, azonos vagy egymással határos telephelyeken minden tevékenységre külön meg kell határozni a védelmi övezetet, és ezek alapján a legnagyobb burkoló övezeti határt kell figyelembe venni.

A) Jelentős levegőterhelést okozó vagy bűzös tevékenység esetén a védelmi övezet sugarának nagysága legalább 500, de legfeljebb 1000 méter

Iparág, illetve tevékenység:

1. Energiaipar

- 1.1. Nagy tüzelőberendezések 50 MW_{th}-ot meghaladó bemenő hőtéljesítménnyel.
- 1.2. Ásványolaj és gázfinomítók.
- 1.3. Kokszolókemencék.
- 1.4. Szénelgázosító és -cseppfolyósító üzemek.

2. Fémek termelése és feldolgozása

- 2.1. Fémérc (beleértve a szulfidércet) pörkölő és szinterelő létesítmények.
- 2.2. Tömbvas vagy tömbacél termelésére szolgáló létesítmények (elsődleges vagy másodlagos olvasztás), beleértve a folyamatos öntést is, 2,5 tonna/óra kapacitás felett.
- 2.3. Vasfémek feldolgozására szolgáló létesítmények:
  - a) meleghengerek 20 tonna nyersacél/óra kapacitáson felül,
  - b) kalapácsos kovácműhelyek 50 kJ/kalapács feletti energiafogyasztással, ahol a felhasznált hőenergia meghaladja a 20 MW-ot,
  - c) védő olvadékfém-bevonatok felvitele 2 tonna nyersacél/óra kapacitás felett.
- 2.4. Vasöntödék 20 tonna/nap feletti kapacitással.
- 2.5. Létesítmények
  - a) nemvas fémeknek ércekből, koncentrátumokból vagy másodlagos nyersanyagokból való gyártása kohászati, kémiai vagy elektrolitikus eljárással,
  - b) nemvas fémek olvasztására (beleértve az ötvözést), regenerált termékek olvasztására (finomítás, öntés stb.), 4 tonna/nap ólomra és kadmiumra vagy 20 tonna/nap más fémekre vonatkoztatott kapacitás felett.
- 2.6. Fémek felületi kezelésére szolgáló létesítmények elektrolitikus vagy kémiai folyamatokkal, ahol a kezelőkád térfogata meghaladja a 30 m³-t.

3. Építőanyagipar

- 3.1. Cement-klinkernek forgókemencében történő gyártására szolgáló létesítmények 500 tonna/nap termelési kapacitáson felül, vagy mésznek forgókemencében történő gyártására 50 tonna/nap kapacitáson felül, vagy egyéb égetőkemencék 50 tonna/nap kapacitáson felül.
- 3.2. Azbeszt gyártására és azbeszt alapú termékek gyártására szolgáló létesítmények.

4. Vegyipar

- 4.1. Vegyipari létesítmények szerves alapanyagok, mint például:
  - a) szénhidrogének (lineáris vagy ciklikus, telített vagy telítetlen, alifás vagy aromás),
  - b) oxigéntartalmú szénhidrogének, mint pl. alkoholok, aldehidek, ketonok, szervessavak, észterek, acetátok, éterek, peroxidok, epoxivegyületek,
  - c) kéntartalmú szénhidrogének,
  - d) nitrogéntartalmú szénhidrogének, mint pl. aminok, nitrogéntartalmú vegyületek, nitrovegyületek vagy nitrátvegyületek, nitrilek, cianátok, izocianátok,
  - e) foszfortartalmú szénhidrogének,
  - f) halogénezett szénhidrogének,
  - g) fémorganikus vegyületek,
  - h) műanyagok (polimerek, szintetikus szálak és cellulóz alapú szálak),
  - i) szintetikus gumik,
  - j) festékek és színezékek,
  - k) aktív felületű anyagok és felületaktív anyagok

gyártására.

4.2. Vegyipari létesítmények szervesen alapanyagok, mint például:

a) gázok, mint például ammónia, klór, hidrogénklorid, fluor vagy hidrogénfluorid, szén-oxidok, kénvegyületek, nitrogén-oxidok, hidrogén, karbonil-klorid,

b) savak, mint például krómsav, hidrogénfluorid sav, foszforsav, salétromsav, sósav, kénsav, óleum,

c) lugok, mint például ammónium-hidroxid, kálium-hidroxid, nátrium-hidroxid,

d) sók, mint például ammónium-klorid, kálium-klorát, kálium-karbonát, nátrium-karbonát, perborát, ezüstnitrát,

e) nemfémek, fém-oxidok vagy egyéb szervesen vegyületek, mint például kalcium-karbid, szilikon, szilikon-karbid

gyártására.

4.3. Vegyipari létesítmények foszfor-, nitrogén- vagy káliumtartalmú műtrágyák (egyszerű vagy összetett műtrágyák) gyártásához.

4.4. Vegyipari létesítmények növényvédő szer hatóanyagok és biocidok gyártásához.

4.5. Kémiai vagy biológiai folyamatokat felhasználó létesítmények gyógyszeralapanyagok gyártására.

4.6. Vegyipari létesítmények robbanóanyagok gyártására.

5. Hulladékkezelés

5.1. Veszélyes hulladékok ártalmatlanítását (beleértve az égetést) végző telephelyek 10 tonna/nap kapacitáson felül.

5.2. Kommunális hulladékégető berendezések 3 tonna/óra kapacitáson felül.

5.3. Nem veszélyes hulladékok ártalmatlanítását végző telephelyek 50 tonna/nap kapacitáson felül.

5.4. Hulladéklerakók 10 tonna/nap feltöltési kapacitáson felül vagy 25 000 tonna teljes befogadókapacitáson felül, az inert hulladékok lerakóinak kivételével.

6. *Létesítmények szén (jól kiégetett szén) termelésére vagy elektrografit termelésére égetéssel vagy grafitizációval.*

7. Állati anyagok feldolgozása

7.1. Létesítmények állati tetemek és állati hulladékok kezelésére vagy újrafeldolgozására 10 tonna/napnál nagyobb kezelési kapacitással.

7.2. Nagy létszámú állattartás

Létesítmények intenzív baromfi- vagy sertésenyésztésre vagy szarvasmarhatartásra, több mint

a) 40 000 hely baromfi számára,

b) 2000 hely (30 kg-on felüli) sertések számára,

c) 750 hely kocák számára, vagy

d) 500 hely 400 kg vagy annál nagyobb tömegű szarvasmarhák tartására.

8. Bőrripar

Üzemek állati bőrök és nyersbőrök kikészítésére, ahol a kezelési kapacitás meghaladja a 12 tonna kikészített termék/nap értéket.

B) Közepes mértékben levegőterhelést okozó tevékenység esetén a védelmi övezet sugarának nagysága legalább 300, de legfeljebb 600 méter

Iparág, illetve tevékenység:

9. Gépipar, fémfeldolgozás

Létesítmények anyagok, tárgyak vagy termékek felületi kezelésére szerves oldószerek használatával, különösen felületmegmunkálásra, nyomdai mintázásra, bevonatolásra, zsírtalanításra, vízállóvá tételre, fényesítésre, festésre, tisztításra vagy impregnálásra, 150 kg/óra oldószer-fogyasztási kapacitás vagy 200 tonna/év kapacitás felett.

10. Építőanyag-ipar

10.1. Üveg gyártására szolgáló létesítmények, beleértve az üvegszálat is, 20 tonna/nap olvasztókapacitáson felül.

10.2. Ásványi anyagok olvasztására szolgáló létesítmények, beleértve az ásványi szálak gyártását is, 20 tonna/nap olvasztókapacitáson felül.

10.3. Kerámiatermékek égetéssel történő gyártására szolgáló létesítmények, különösen csempek, téglák, tűzálló téglák, kőárúk vagy porcelánok gyártása 75 tonna/nap termelési kapacitáson felül, és/vagy 4 m³ kemencetér fogat és 300 kg/m³ kemenceelhelyezési kapacitáson felül.

11. Papíripar, faipar, bútorigar

Ipari üzemek a következő termékek gyártására:

- a) faanyagból származó pép vagy egyéb szálal anyagok,
- b) papír és deszka 20 tonna/nap termelési kapacitáson felül.

12. Bányászat

12.1. Szénbányászat 100 ezer t/év szén bányászatától, külszíni bányászat esetén 25 ha területtől.

12.2. Kőolajkitermelés éves átlagban 500 t/nap-tól, földgázkitermelés éves átlagban 500 ezer m³/nap-tól.

12.3. Uránércbányászat 100 ezer t/év uránérc bányászatától.

12.4. Fémtartalmú ércek bányászata: vasérc esetén 1 millió t/év, nem vasfémek esetén 100 ezer t/év bányászatától.

13. Élelmiszer-ipar

13.1. Vágóhidak 50 tonna/napnál nagyobb termelési kapacitással.

13.2. Élelmiszer-termékek termeléséhez kezelő és feldolgozó üzemek

- állati alapanyagokból kiindulva (tejen kívül) 75 tonna/napnál nagyobb késztermék-termelő kapacitással,

- növényi alapanyagokból kiindulva 300 tonna/napnál nagyobb késztermék-termelő kapacitással (negyedévi átlagban).

C) Csekély mértékben levegőterhelést okozó tevékenység esetén a védelmi övezet sugarának nagysága legalább 50, de legfeljebb 100 méter

Iparág, illetve tevékenységek:

13. Élelmiszer-ipar

Tej kezelése és feldolgozása, ahol a kapott tej mennyisége nagyobb mint 200 tonna/nap (évi átlagban).

14. Nyomdaipar

14.1. Tekercses offset nyomás forrólevegős szárítással, ahol a felhasznált oldószer eléri vagy meghaladja az évi 15 t-át.

14.2. Rotációs mélynyomás sajtótermékek gyártásánál, ahol a felhasznált oldószer eléri vagy meghaladja az évi 25 t-át.

14.3. Egyéb rotációs mélynyomás, flexográfia, rotációs szitanyomás, kasírozás vagy lakkozás, ahol a felhasznált oldószer eléri vagy meghaladja az évi 15 t-át.

14.4. Rotációs szitanyomás textilre-kartonra-műanyagra, ahol a felhasznált oldószer mennyiség eléri vagy meghaladja az évi 30 t-át.

15. Textilipar

Üzemek anyagok előkészítésére (olyan műveletek mint mosás, fehérítés, mercerezés) vagy szálak vagy textíliák festése, ahol a kezelés kapacitása meghaladja a 10 tonna/nap értéket.

D) Közlekedési célú létesítmények, amelyeknél a védelmi övezet sugarának nagysága legalább 50 méter

16. Autóbusz-végállomás, összesen 16 (indító és érkező) állástól.

17. Üzemanyagtöltő állomás

E) Nyomvonalas közlekedési létesítmények, ahol a védelmi övezet a létesítmény mindkét oldalán az út, illetve vasút tengelyétől számított legalább 25, illetve legalább 50 méter

18. Új egyszámjegyű és kétszámjegyű országos közút, valamint új vasútvonal esetében legalább 25 méter

19. Új autópálya, autóút esetében legalább 50 méter

3. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

A légszennyezettség javítását szolgáló helyi, regionális vagy országos intézkedési programok minimális tartalmi követelményei

1. A határértéket meghaladó légszennyezettség helyének meghatározása:
  - zóna,
  - város (térkép),
  - a szennyezettséget megállapító mérőállomás vagy az időszakos mérések helye (térkép, földrajzi koordináták).
2. Általános jellemzők:
  - a zóna típusa,
  - a terhelt terület nagysága (km²) és a szennyezésnek kitett lakosság becsült száma,
  - meteorológiai jellemzők,
  - a topográfiára vonatkozó adatok, a földfelszín jellemzői,
  - a zónában lévő védendő objektumok típusa, egyéb jellemzői.
3. Felelős szervezetek megnevezése
Az intézkedések végrehajtásáért felelős szervezet neve és címe.
4. A szennyezettség jellemzői és értékelése:
  - az előző évek levegőminőségi jellemzői (a beavatkozásokat megelőzően),
  - a program során mért levegőminőségi jellemzők,
  - a levegőminőség értékelésének módszerei.
5. A légszennyezettség oka:
  - a szennyezést okozó fő kibocsátó források, tevékenységek jegyzéke (térkép),
  - a kibocsátások összes mennyisége (tonna/év),
  - a más zónákból származó, a légszennyezettségi állapotot befolyásoló kibocsátások jellemzői.
6. A helyzet elemzése:
  - a túllépést okozó egyéb tényezők ismertetése (transzmisszió, beleértve az országhatáron áterjedő légszennyezést, képződés),
  - a levegőminőség javítására irányuló lehetséges intézkedések felsorolása.

7. A javításra irányuló azon intézkedések és programok bemutatása, melyeket e rendelet hatálybalépése előtt végrehajtottak:

- helyi, regionális, országos, nemzetközi intézkedések,
- ezen intézkedések megfigyelt hatásai.

8. A légszennyezettség csökkentése érdekében szükséges azon intézkedések és programok részletei, amelyeket e rendelet hatálybalépését követően fogadtak el:

- a programban lefektetett összes intézkedés felsorolása és leírása,
- a végrehajtás ütemterve,
- a légszennyezettség tervezett javulása eléréséhez várhatóan szükséges idő becslése.

9. A javításra irányuló, tervezett intézkedések és programok valószínűsíthető költségei és forrásai.

10. A hosszú távon tervezett intézkedések és programok részletei.

11. Az ezen mellékletben kért információk kiegészítéséhez felhasznált publikációk, dokumentumok, munkák stb. jegyzéke.

4. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

Az engedélyre vonatkozó előírások

4.1. számú melléklet

Az engedélykérelem tartalmi követelményei

A környezetvédelmi hatósághoz benyújtandó engedélykérelemnek a következőket mindenképpen tartalmaznia kell:

- 1.
2. a létesítmény, illetve technológia telepítési helyének jellemzői,
3. helyszínrajz, a légszennyező források bejelölésével,
4. a tervezett tevékenység leírása, az épület, építmény, berendezés (a továbbiakban együttesen: létesítmény) légszennyező forrásainál alkalmazott technológia ismertetése,
5. a létesítményben, illetve a technológiában felhasznált nyersanyagok, segédanyagok és egyéb adalékanyagok, valamint az energiahordozók minőségi jellemzői és mennyiségi adatai,
6. a létesítményben, illetve a technológiában termelt energia, késztermékek minőségi jellemzői és mennyiségi adatai,
7. a létesítmény, illetve technológia légszennyező forrásai,
8. a létesítmény, illetve technológia várható kibocsátásai a környezeti elemekbe, a kibocsátások mennyiségi és minőségi jellemzői, a környezetre gyakorolt lényeges hatások,
9. a kibocsátások megelőzését, vagy ahol ez nem lehetséges, mérséklését szolgáló technológiai eljárások és egyéb műszaki megoldások,
10. ahol szükséges, a létesítményben, illetőleg a technológiában a hulladékok keletkezését megelőző, illetőleg csökkentő tervezett intézkedések,
11. további intézkedések, amelyek az energiahatékonyságot, a biztonságot, a szennyezések megelőzését szolgálják, különös tekintettel e rendelet 8. § (1) bekezdésében foglaltakra,
12. a kibocsátások folyamatos ellenőrzését biztosító intézkedések,
13. annak bemutatása, hogy az alkalmazott technológia, termelési eljárás megfelel az elérhető legjobb technikának,
14. az 1-13. pontokban részletezettek közérthető összefoglalása.

4.2. számú melléklet

Előírások az engedély tartalmára

A környezetvédelmi hatósági engedélynek tartalmaznia kell különösen az alábbiakat:

1. az elérhető legjobb technika alapján meghatározott kibocsátási határértékeket a külön jogszabályi előírások szerint,
2. a betartandó műszaki előírásokat, levegővédelmi követelményeket és az üzemeltetés egyéb feltételeit, amelyeket az elérhető legjobb technika alapján kell meghatározni,
3. azokat a betartandó feltételeket, előírásokat, amelyek a levegőterhelés minimalizálásához, illetve a légszennyezés megelőzéséhez, továbbá a kibocsátási határértékek és levegővédelmi követelmények, a légszennyezettségi határértékek betartásához szükségesek,
4. azokat a betartandó feltételeket, amelyek a nagy távolságú terjedés minimalizálásához, az országhatáron való áttérjedés megelőzéséhez, illetve a környezet egészének magas szintű védelme érdekében szükségesek,
5. a tevékenység figyelemmel kíséréséhez szükséges monitorozási követelményeket, meghatározva a mérési módszert és gyakoriságot, az értékelési módszert, valamint a hatóságok részére történő kötelező adatszolgáltatás módját és tartalmát,
6. a rendeltetésszerű üzemeltetéstől eltérő üzemi állapotok (pl. indítás, azonnali leállítás, üzemzavar és a tevékenység megszüntetése) esetén betartandó követelményeket,
7. azokat az intézkedéseket, amelyek a rendkívüli, váratlan légszennyezés megelőzéséhez, illetve annak bekövetkezése esetén, elhárításához szükségesek,
8. az engedély időbeli hatályát.

5. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

A szmogriadó terv tartalmi követelményei

1. A szmogriadó terv készítésének feltételei

(1) A határérték feletti, rendkívüli intézkedést igénylő légszennyezettség kialakulásának lehetősége vagy bekövetkezése esetére szmogriadó tervet kell készíteni:

- a) minden 200 ezer főt elérő népességszámú városban;
- b) minden olyan településen, amelynek belterületén (belterületének egyes részein) valamely légszennyezőanyag koncentrációja
  - ba) a hosszú időtartamú egészségügyi határértéket, vagy
  - bb) a rövid időtartamú (60 perces, 24 órás) egészségügyi határértéket legalább két mérőponton az esetek 30%-ában meghaladja;
- c) minden olyan településen, illetve térségben, ahol a riasztási küszöbértékek tartós túllépésének veszélye fennáll.

(2) Az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott térségek esetében térségi szmogriadó tervet kell készíteni.

2. A szmogriadó terv tartalmi követelményei

(1) A szmogriadó tervnek tartalmaznia kell a szmoghelyzet megelőzésére irányuló intézkedéseket (készültségi fokozat), valamint

- a) a tájékoztatási és riasztási küszöbértékeket;
- b) a szmogriadó terv által érintett területek határait;
- c) a szmoghelyzet megállapításának módját és eszközrendszerét;
- d) a szmoghelyzetet észlelő, megállapító szervezetet(eket) és feladatait;
- e) a jelzés, értesítés szervezetét, feladatait és rendjét, a folyamatos ügyeleti szolgálat megszervezését;
- f) a szmogriadó elrendelésére, illetőleg megszüntetésére feljogosított tisztségviselők megjelölését (név, cím, telefon stb.), feladatait;
- g) a szmogriadó elrendelésének módját;
- h) a szmogriadó terv végrehajtásában érintettek felsorolását, feladatait és értesítésének (bevonásának) rendjét;
- i) a település és térség lakosságának, intézményeinek és üzeminek folyamatos tájékoztatását, értesítését;
- j) a bevezetendő, megelőző és korlátozó intézkedéseket:
  - ja) a helyhez kötött források,
  - jb) a mozgó források működésének szabályozását, korlátozását és azok elrendelésére jogosultakat és az elrendelés módját;
  - k) a bevezetett korlátozó intézkedések végrehajtásának ellenőrzési módját és végrehajtásának rendjét;
  - l) a közfeladatok ellátásának rendjét.

(2) Ha a levegő szennyezettsége a tájékoztatási küszöbértéket eléri, gondoskodni kell a lakosság és a légszennyezők tájékoztatásáról, és önkéntes önkorlátozó intézkedésekre kell felkérést kiadni.

(3) A riasztási küszöbérték elérése esetén kötelező korlátozó intézkedéseket kell bevezetni (pl. a magángépjárművek forgalmának részleges korlátozása, vagy megtiltása, lehetőség szerint alacsonyabb kéntartalmú tüzelőanyag használata stb.).

(4) Több települést érintő térségi szmogriadó terv elkészítésekor és végrehajtásakor a térségben lévő önkormányzatoknak együttes tervet kell készíteniük.

3. A szmogriadó terv végrehajtása

(1) A szmogriadó tájékoztatási vagy riasztási fokozatát legalább két (a főváros esetén három) folyamatosan működő automatikus mérőállomás adatai alapján kell bejelenteni. A szmogriadó tájékoztatási vagy riasztási fokozata elrendelhető egy mérőállomás mérése alapján is, ha a településen csak egy mérőállomás működik.

(2) A szmogriadó terv végrehajtása során különösen a következő feladatokat kell végrehajtani:

a) el kell rendelni a szükséges mértékű levegőtisztaság-védelmi korlátozásokat, illetőleg kezdeményezni kell azok elrendelését az illetékes szerveknél;

b) fokozott készenlétbe kell helyezni a közbiztonsági és közlekedésrendészeti szerveket;

c) készségbe kell helyezni az egészségügyi (mentő) szervezeteket;

d) biztosítani kell a település lakosságának ellátását, az alapvető szolgáltatások, valamint a közlekedési és áruszállítási igények kielégítését;

e) a tájékoztatási küszöbérték túllépését követően egy órán belül, szálló por (PM_{10}) esetén 5 órán belül tájékoztatni kell a lakosságot és az intézményeket;

f) a szmoghelyzetről folyamatosan tájékoztatni kell a lakosságot és az intézményeket;

g) a riasztási küszöbérték túllépését követő két órán belül, szálló por (PM_{10}) esetén 5 órán belül be kell jelenteni a szmogriadó riasztási fokozatát. Szálló por esetén a bejelentés lehetőségéről előző nap legkésőbb 18 óráig a lakosságot és az intézményeket tájékoztatni kell, amely tájékoztatásnak ki kell terjednie a szmogriadó tervben foglalt korlátozások bevezetésének várható időpontjára, illetve a várható korlátozásokra. A bejelentést a Magyar Távirati Irodán keresztül és a helyben szokásos, a szmogriadó tervben meghatározott módon kell megtenni;

h) a riasztási fokozat és a riasztási fokozatban hozott intézkedések megszüntethetők, ha a külön jogszabályban meghatározott légszennyező anyag (kivéve ózon) koncentrációja valamennyi folyamatosan működő automata mérőállomáson 3 egymást követő egyórás átlagában, illetve szálló por (PM_{10}) esetében egy nap 24 órás átlagában nem lépi túl a riasztási küszöbérték számszerű értékét és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon nem várható a levegőminőség romlása. Ózon esetében a riasztási fokozat megszüntethetőségének feltétele, hogy a megszüntetés előtti 36 óra alatt az ózon koncentráció egyik folyamatosan működő automata mérőállomáson sem lépi túl a riasztási küszöbértéket.

FÜGGELÉK

A szmogriadó riasztási fokozatában elrendelhető intézkedések

1. A szmoghelyzet megszüntetésének elősegítése céljából riasztási fokozatban a következő intézkedések bevezetését kell mérlegelni az aktuális helyzet jellege, súlyossága szerint, az érintett légszennyező anyagok forrásait figyelembe véve, a helyi viszonyokhoz történő adaptálással. Amennyiben a riasztási küszöbértéket egyidejűleg több szennyezőanyag koncentrációja is túllépi, az intézkedések együttesen is bevezethetők.

2. Kén-dioxid (SO_2) szennyezettség esetén:

A kén-dioxidot kibocsátó, helyhez kötött légszennyező források üzemeltetőit tevékenységük mérséklésére kell felszólítani, illetve tevékenységük (különböző fokú) korlátozására vagy felfüggesztésére kell kötelezni. A lakosságot és a közintézményeket (az egészségügyi, szociális és oktatási intézmények, valamint óvodák és bölcsődék kivételével) a település egész területén a szilárd és olajtüzelésű fűtőberendezés használatának mérséklésére kell felszólítani, a szmoghelyzet súlyosságától függően az állandó tartózkodásra szolgáló helyiségek hőmérsékletének megfelelő hőfokra történő maximalizálásával. El lehet rendelni az avar és kerti hulladék nyílt téri égetésének tilalmát.

3. Nitrogén-dioxid (NO_2) szennyezettség esetén:

A település teljes közigazgatási területén a helyhez kötött, nitrogén-dioxidot kibocsátó források üzemeltetőit tevékenységük (különböző fokú) korlátozására vagy felfüggesztésére kell kötelezni. A lakosságot és a közintézményeket (az egészségügyi, szociális és oktatási intézmények, valamint óvodák és bölcsődék kivételével) a település egész területén a fosszilis tüzelőanyagú fűtőberendezések használatának mérséklésére kell felszólítani, a szmoghelyzet súlyosságától függően az állandó tartózkodásra szolgáló helyiségek hőmérsékletének megfelelő hőfokra történő maximalizálásával. A 7. pont szerint közlekedést érintő intézkedéseket kell bevezetni. El lehet rendelni az avar és kerti hulladék nyílt téri égetésének tilalmát.

4. Szén-monoxid (CO) szennyezettség esetén:

A település teljes közigazgatási területén a helyhez kötött, szénhidrogéneket kibocsátó források üzemeltetőit tevékenységük (különböző fokú) korlátozására vagy felfüggesztésére kell kötelezni. A lakosságot és a közintézményeket (az egészségügyi, szociális és oktatási intézmények, valamint óvodák és bölcsődék kivételével) a település egész területén a fosszilis tüzelőanyagú fűtőberendezések használatának mérséklésére kell felszólítani, a szmoghelyzet súlyosságától függően az állandó tartózkodásra szolgáló helyiségek hőmérsékletének megfelelő hőfokra történő maximalizálásával. A 7. pont szerint közlekedést érintő intézkedéseket kell bevezetni. El lehet rendelni az avar és kerti hulladék nyílt téri égetésének tilalmát.

5. Szálló por (PM_{10}) szennyezettség esetén:

A szálló port kibocsátó, helyhez kötött légszennyező források üzemeltetőit tevékenységük mérséklésére kell felszólítani, illetve tevékenységük (különböző fokú) korlátozására vagy felfüggesztésére kell kötelezni. A porkibocsátással járó tevékenységeket (építkezési munkálatok, építési anyagok szállítása stb.) fel kell függeszteni. A lakosságot és a közintézményeket (az egészségügyi, szociális és oktatási intézmények, valamint óvodák és bölcsődék kivételével) a település egész területén a szilárd és olajtüzelésű fűtőberendezés használatának mérséklésére kell felszólítani, a szmoghelyzet súlyosságától függően az állandó tartózkodásra szolgáló helyiségek hőmérsékletének megfelelő hőfokra történő maximalizálásával. A 7. pont szerint közlekedést

érintő intézkedéseket kell bevezetni. Megfelelő helyzetben javasolható a közterületek vízzel történő tisztítása. El lehet rendelni az avar és kerti hulladék nyílt téri égetésének tilalmát.

6. Ózon (O₃) szennyezettség esetén:

A település teljes közigazgatási területén a helyhez kötött, nitrogén-dioxidot és/vagy szénhidrogéneket kibocsátó források üzemeltetőit tevékenységük (különböző fokú) korlátozására vagy felfüggesztésére kell kötelezni. A lakosságot és a közintézményeket fel kell szólítani a (főként szerves oldószer felhasználása miatt) szénhidrogének kibocsátásával járó tevékenységek (pl. festés, mázolás, bitumenolvasztás stb.) megszüntetésére. Főként a 10-18 óra közötti időszakban a 7. pont szerinti közlekedést érintő intézkedések bevezethetőek. El lehet rendelni az avar és kerti hulladék nyílt téri égetésének tilalmát.

7. Közlekedést érintő intézkedések:

- a) átmenő forgalom korlátozása, illetve kitiltása, az elkerülő útvonal(ak) kijelölése;
- b) általános (környezetvédelmi) sebességkorlátozás ideiglenes bevezetése;
- c) gépjárműforgalom korlátozása a gépjárművek környezetvédelmi besorolása alapján, figyelembe véve, hogy szálló por szennyezettség esetén a dízel, ózonszennyezettség esetén a benzin üzemű gépjárművek fokozottabb korlátozása indokolt; illetve a legszennyezőbb gépjárművek használatának megtiltása;
- d) a gépjárműhasználat további korlátozása például a rendszám páros-páratlan besorolása szerint, a 22 órától 6 óráig tartó időszak kivételével;
- e) a tömegközlekedés használatának előnyben részesítése;
- f) a parkolási lehetőségek időleges bővítése;
- g) a gépjárművek indokolatlan - álló helyzetben történő - alapjáratú üzemeltetésének lehetőség szerinti mérséklésére történő felszólítás.

6. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

Helyhez kötött légszennyező pontforrások bírságolása

A légszennyezési bírság kiszámításának módja:

Meglévő légszennyező források, illetőleg technológiák esetében egy pontforrás adott légszennyező anyag kibocsátása után fizetendő bírságot (BL)

a) időszakos mérés esetén negyedéves bontásban a következő képlettel kell kiszámítani:

$$BL = E_f \times k \text{ [Ft/negyedév]}$$

$$E_f = E_t - E_n \text{ [kg/negyedév]}$$

$$E_t = V \times C_t \times 10^{-6} \text{ [kg/negyedév]}$$

$$E_n = V \times C_n \times 10^{-6} \text{ [kg/negyedév]}$$

ahol

BL [Ft/negyedév] az adott légszennyező anyag kibocsátási határérték túllépése miatt negyedévre fizetendő bírság,

E_f [kg/negyedév] a határérték felett kibocsátott szennyezőanyag negyedéves mennyisége,

k [Ft/kg] bírságtényező,

E_t [kg/negyedév] a tényleges kibocsátás negyedéves mennyisége,

E_n [kg/negyedév] a határértéknek megfelelő szennyezőanyag-kibocsátás negyedéves mennyisége,

V [Nm³/negyedév] a füstgáz/véggáz határértéknek megfelelő vonatkoztatási oxigén tartalomra átszámolt negyedéves átlagos térfogatárama,

C_t [mg/Nm³] a légszennyező anyag határértéknek megfelelő vonatkoztatási oxigén tartalomra átszámolt negyedéves átlagos koncentrációja,

C_n [mg/Nm³] a légszennyező anyag határértéknek megfelelő koncentrációja.

Amennyiben a kibocsátási határérték [kg légszennyező anyag/kg termék] dimenzióban van megadva, akkor az E_n értékét a következő képlettel kell kiszámítani:

$$E_n = M \times q \text{ [kg/negyedév]}$$

ahol

M [kg termék/negyedév] a megtermelt termék negyedéves mennyisége,

q [kg légszennyező anyag/kg termék] a légszennyező anyagra vonatkozó kibocsátási határérték.

A k [Ft/kg] bírságtényező mértéke:

Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Bírságtényező a 2002. évre	Bírságtényező a 2003. évre	Bírságtényező a 2004. évre	Bírságtényező a 2005-2007. évekre
kén-dioxid	III	15	30	60	120
nitrogén-oxid	II	30	60	120	240
szén-monoxid	II	10	15	30	60
szilárd anyag (nem toxikus)	III	10	15	30	60
egyéb légszennyező anyagok	L fokozatba tartozók	250	500	1000	2000
	II. fokozatba tartozók	30	60	120	240
	III. fokozatba tartozók	15	30	60	120
	IV. fokozatba tartozók	10	15	30	60

Dioxinokra és furánokra a bírságtényező értéke: $k = 10\,000$ Ft/mg

1. A szennyezőanyagokénti éves bírság a negyedévenként kiszámított bírságok összege.

2. A bírság értékét egy forrás összes légszennyező anyag kibocsátására külön-külön kell kiszámítani, és az egyes anyagokra számított bírságtételek összege a forrás után fizetendő teljes bírság.

3. Ha a légszennyező forrás szennyezőanyag-kibocsátása adott negyedévben a megengedett kibocsátási határértéket legalább 40-szeresen meghaladja, a légszennyezési bírságot a 2003. és a 2004. évekre is a 2005-2007. évekre vonatkozó bírságtényezők alkalmazásával kell kiszámítani az adott negyedévben.

4. A külön jogszabályban több légszennyező anyagra osztályonként együttesen (összesen) megadott kibocsátási határérték esetén a bírság kiszámítása a légszennyező anyagok tömegárama alapján történik.

5. Veszélyességi fokozatba be nem sorolt légszennyező anyag bírságtényezője a legkisebb értékű bírságtényező.

b) folyamatos mérés esetén havi bontásban a következő képlettel kell kiszámítani:

$$BL = E_f \times k \text{ [Ft/hó]}$$

$$E_f = E_t - E_n \text{ [kg/hó]}$$

$$E_t = V \times C_t \times 10^{-6} \text{ [kg/hó]}$$

$$E_n = V \times C_n \times 10^{-6} \text{ [kg/hó]}$$

ahol

BL [Ft/hó] az adott légszennyező anyag kibocsátási határérték túllépése miatt egy adott hónapra fizetendő bírság,

E_f [kg/hó] a határérték felett kibocsátott szennyezőanyag adott havi mennyisége,

k [Ft/kg] bírságtényező,

E_t [kg/hó] a tényleges kibocsátás adott havi mennyisége,

E_n [kg/hó] a határértéknek megfelelő szennyezőanyag-kibocsátás adott havi mennyisége,

V [Nm³/hó] a füstgáz/véggáz határértéknek megfelelő vonatkoztatási oxigén tartalomra átszámolt adott havi átlagos térfogatárama,

C_t [mg/Nm³] a légszennyező anyag határértéknek megfelelő vonatkoztatási oxigén tartalomra átszámolt adott havi átlagos koncentrációja,

C_n [mg/Nm³] a légszennyező anyag határértéknek megfelelő koncentrációja.

Amennyiben a kibocsátási határérték [kg légszennyező anyag/kg termék] dimenzióban van megadva, akkor az E_n értékét a következő képlettel kell kiszámítani:

$$E_n = M \times q \text{ [kg/hó]}$$

ahol

M [kg termék/hó] a megtermelt termék adott havi mennyisége,

q [kg légszennyező anyag/kg termék] a légszennyező anyagra vonatkozó kibocsátási határérték.

A k [Ft/kg] bírságtényező mértéke:

Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Bírságtényező a 2002. évre	Bírságtényező a 2003. évre	Bírságtényező a 2004. évre	Bírságtényező a 2005-2007. évekre
kén-dioxid	III	15	30	60	120
nitrogén-oxid	II	30	60	120	240
szén-monoxid	II	10	15	30	60
szilárd anyag (nem toxikus)	III	10	15	30	60
egyéb légszennyező anyagok	I. fokozatba tartozók	250	500	1000	2000
	II. fokozatba tartozók	30	60	120	240
	III. fokozatba tartozók	15	30	60	120
	IV. fokozatba tartozók	10	15	30	60

Dioxinokra és furánokra a bírságtényező értéke: $k = 10\,000$ Ft/mg

1. A szennyezőanyagokénti éves bírság a havonta kiszámított bírságok összege.
2. A bírság értékét egy forrás összes légszennyező anyag kibocsátására külön-külön kell kiszámítani, és az egyes anyagokra számított bírságtételek összege a forrás után fizetendő teljes bírság.
3. Ha a légszennyező forrás szennyezőanyag-kibocsátása adott hónapban a megengedett kibocsátási határértéket legalább 40-szeresen meghaladja, a légszennyezési bírságot a 2003. és a 2004. évekre is a 2005-2007. évekre vonatkozó bírságtényezők alkalmazásával kell kiszámítani az adott hónapra.
4. A külön jogszabályban több légszennyező anyagra osztályonként együttesen (összesen) megadott kibocsátási határérték esetén a bírság kiszámítása a légszennyező anyagok tömegárama alapján történik.
5. Veszélyességi fokozatba be nem sorolt légszennyező anyag bírságtényezője a legkisebb értékű bírságtényező.

7. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez**Helyhez kötött diffúz légszennyező források bírságolása**

A diffúz források légszennyezési alaptársága kiszámításának módja

1. Hatósági határozatban adatszolgáltatásra kötelezett diffúz forrás, különösen pernyehányó, meddőhányó, vörösiszap-tároló, hulladéklerakó-, -tároló telep, külszíni bánya rekultiválatlan területe után, amelyről légszennyező anyagok kerülnek a környezetbe, az alaptárságot az igénybe vett terület nagysága arányában kell meghatározni, az alábbi összefüggéssel:

$$BLD = A \times k_D \times \frac{t}{8760} \quad [\text{Ft/év}]$$

ahol

[Ft/év] adott légszennyező anyag kibocsátása miatt fizetendő alaptárság,

BL

D

A [m²] az igénybe vett terület vagy felület,

k_D [Ft/m²] bírságtényező,

t [h/év] az időszakos felületi források levegőterhelésének időtartama,
[h/év] a naptári év üzemóráinak száma.

876

0

2. A k_D [Ft/m²] bírságtényező mértéke:

A légszennyező anyag veszélyességi fokozata	Bírságtényező a 2002. évre	Bírságtényező a 2003. évre	Bírságtényező a 2004. évre	Bírságtényező a 2005-2007. évekre
I.	150	250	450	600
II.	100	170	300	400
III.	75	125	220	300
IV.	50	80	150	200

3. A BLD értékét a forrás összes légszennyező anyag kibocsátására külön-külön kell kiszámítani, és az egyes anyagokra számított alaptárságok összege a forrás után fizetendő teljes bírság.

8. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

***A levegővédelmi követelmények megszegőivel szemben alkalmazható
levegővédelmi bírságok és azok legnagyobb mértéke***

Az egyes pontokban meghatározott bírság megfizetésére köteles, aki (amely szervezet):

1. Az a helyhez kötött légszennyező forrást üzemeltető, aki az engedélyköteles tevékenységet, illetve az ahhoz tartozó technológia üzemeltetését az e rendelet által előírt engedély hiányában kezdi meg vagy folytatja légszennyező forrásonként gazdasági tevékenységet nem folytató természetes személy esetében	100 000 Ft/nap 10 000 Ft/nap
2. A hatósági engedély megállapításához szükséges adatokban bekövetkezett változást nem jelent be az illetékes környezetvédelmi hatóságnak, illetve nem kéri az engedély módosítását	200 000 Ft
3. A bejelentésre kötelezett helyhez kötött forrás üzemeltetője a jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségét nem teljesíti, illetve a hatóság felszólítására sem teljesíti	150 000 Ft 300 000 Ft
4. A légszennyező forrás és berendezés technológiai és kezelési előírásait és utasításait nem készíti el, nem tartja be	300 000 Ft 100 000 Ft
5. A légszennyezést befolyásoló technológiai vagy tisztító berendezéseit nem az üzemeltetési vagy működési engedélyben, illetve alkalmassági bizonyítványban (gépkönyv, minősítési dokumentumok) foglaltak vagy az előírások szerint üzemelteti	500 000 Ft
6. A külön jogszabályban meghatározott esetekben és módon a légszennyező forrásai kibocsátásának ellenőrző vizsgálatát (folyamatos, időszakos mérések stb.) nem végzi el, illetve nem biztosítja a hatóság által elrendelt vizsgálatok feltételeit, vagy a hatósági határozatban előírt mérési kötelezettségének nem tesz eleget	500 000 Ft
7. A rendkívüli intézkedést igénylő eseménnyel kapcsolatos kötelezettségeit elmulasztja	500 000 Ft

8. Szmogriadó elrendelése esetén nem, késve vagy részben hajtja végre a szmogriadó intézkedési tervben előírt intézkedéseket a szmogriadó szabályainak mozgó légszennyező forrásokkal való megsértésének kivételével	500 000 Ft
gazdasági tevékenységet nem folytató természetes személy esetében a szmogriadó szabályainak mozgó légszennyező forrásokkal való megsértésének kivételével	100 000 Ft
9. Az átmeneti időszak lejártá után nem igazolja a kibocsátási határérték betartását	300 000 Ft
10. Ha engedély nélkül olyan szabadtéri vagy nem zárt technológiát üzemeltet, amelyre a technika mindenkori szintjének megfelelő, zárt rendszerű technológia létezik, technológiánként	300 000 Ft
11. Szabadban vagy nem zárt térben működtetett technológiák és felületi források esetén a hatóság előírásai szerinti intézkedéseket nem hajtja végre	300 000 Ft
12. A felületi légszennyező források felületét nem az előírásoknak megfelelően kezeli	100 000 Ft
13. Az ingatlan tulajdonosa, kezelője, illetőleg használója, a közterületek tisztaságáért, porzás mentesítéséért felelős nem teljesíti rendszeres karbantartási és tisztántartási kötelezettségét	100 000 Ft
14. Bármely anyagot e jogszabály előírásait megszegve, illetőleg engedély nélkül a nyílt téren vagy háztartási tüzelőberendezésben éget	300 000 Ft
gazdasági tevékenységet nem folytató természetes személy esetében	100 000 Ft
15. Hulladékot, jogszabályi vagy hatósági előírásoktól eltérően, vonalas létesítmény mentén növényzetet [11. § (3) bek.], lábon álló növényzetet, tarlót, illetve növénytermesztéssel összefüggésben keletkezett hulladékot [11. § (4) bek.] éget	500 000 Ft
gazdasági tevékenységet nem folytató természetes személy esetében	100 000 Ft
16. A hulladék- és anyagtároló vagy hulladék öngyulladását, meggyulladását nem akadályozza meg, illetve az eloltásról nem gondoskodik	500 000 Ft 100 000 Ft
gazdasági tevékenységet nem folytató természetes személy esetében	
17. Terméket a levegőtisztaság-védelmi követelményeknek meg nem felelő módon hoz forgalomba, illetőleg elmulasztja a számára előírt minősítési kötelezettséget	500 000 Ft

18. Az áruszállítással diffúz légszennyezést okozó gazdasági tevékenységet nem folytató természetes személy esetében	200 000 Ft 50 000 Ft
19. A tárolt vagy leválasztott anyagok nem megfelelő kezelésével határértéken felüli légszennyezettséget okoz	150 000 Ft
20. Megalapozott lakossági panaszt kiváltó bűzszenyező tevékenységet folytat, technológiát vagy berendezést üzemeltető gazdasági tevékenységet nem folytató természetes személy esetében	300 000 Ft 100 000 Ft

9. számú melléklet a 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelethez

A környezetvédelemért felelős miniszternek az Európai Bizottság számára történő adatszolgáltatási, értesítési és jelentéstételi kötelezettségét meghatározó uniós jogi aktusok

a) Az Európai Parlament és a Tanács 2037/2000/EK rendelete (2000. június 29.) az ózonréteget lebontó anyagokról 4. cikke (4) bekezdésének (iv) pontja, 5. cikke (3) bekezdésének 4. francia bekezdése, 16. cikkének (6) bekezdése, 17. cikkének (1) bekezdése, 20. cikkének (3) bekezdése és 21. cikke

b) A Tanács 96/62/EK irányelve (1996. szeptember 27.) a környezeti levegő minőségének értékeléséről és kezeléséről 11. cikkének (1a)-(1d) bekezdése

c) A Tanács 1999/13/EK irányelve (1999. március 11.) a szerves oldószerek egyes tevékenységeknél és berendezésekben történő felhasználása során keletkező illékony szerves vegyületek kibocsátásának korlátozásáról 6. cikkének (3) bekezdése, 11. cikkének (1) és (2) bekezdése

d) A Tanács 1999/30/EK irányelve (1999. április 22.) a környezeti levegőben lévő kén-dioxidra, nitrogén-dioxidra és nitrogén-oxidokra, valamint porra és ólomra vonatkozó határértékekről 3. cikkének (3) bekezdése, 5. cikkének (2) bekezdése, 7. cikkének (6) bekezdése és 9. cikkének (6) bekezdése

e) A Tanács 2000/69/EK irányelve (2000. november 16.) a környezeti levegőben lévő benzolra és szén-monoxidra vonatkozó határértékekről 5. cikkének (6) bekezdése

f) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/76/EK irányelve (2000. december 4.) a hulladékok égetéséről 15., 19. és 21. cikke

g) Az Európai Parlament és a Tanács 2001/80/EK irányelve (2001. október 23.) a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról 15. cikke

h) Az Európai Parlament és a Tanács 2001/81/EK irányelve (2001. október 23.) az egyes légköri szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeiről 8. cikkének (1) és (2) bekezdése

i) Az Európai Parlament és a Tanács 2002/3/EK irányelve (2002. február 12.) a környezeti levegő ózontartalmáról 10. cikkének (1a)-(1c) és (2a)-(2c) bekezdése

j) Az Európai Parlament és a Tanács 2004/107/EK irányelve (2004. december 15.) a környezeti levegőben található arzénről, kadmiumról, higanyról, nikkellről és policiklusos aromás szénhidrogénekről 5. cikke

k) A Tanács 97/101/EK határozata (1997. január 27.) a tagállamok környezeti levegő minőséget mérő hálózatai és egyedi állomásai kölcsönös információ és adatcserejének

kialakításáról 2. cikkének (2) bekezdése, 4. cikkének (3)-(5) bekezdése, 5. cikkének (1)-(4) bekezdése és 6. cikke

l) A Bizottság 98/184/EK határozata (1998. február 25.) a veszélyes hulladékégetésről szóló 94/67/EK tanácsi irányelv végrehajtásával kapcsolatos kérdőívről

m) A Bizottság 2004/224/EK határozata (2004. február 20.) a környezeti levegő egyes szennyező anyagainak határértékeivel kapcsolatban a 96/62/EK tanácsi irányelv szerint előírt tervekre vagy programokra vonatkozó információ benyújtását szabályozó rendelkezések megállapításáról

n) A Bizottság 2004/461/EK határozata (2004. április 29.) a környezeti levegő minőségének a 96/62/EK és az 1999/30/EK tanácsi irányelvvel, valamint a 2000/69/EK és a 2002/3/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban történő vizsgálatára vonatkozó éves jelentéshez használandó kérdőív meghatározásáról

14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet**a légszennyezettségi határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 89. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

1. § A rendelet hatálya

a) a légszennyezettségre és annak határértékeire,
b) a helyhez kötött légszennyező pontforrásokra, azok üzemeltetőire, valamint a pontforrások kibocsátásaira terjed ki.

2. § A rendelet alkalmazásában**a) a légszennyezettség**

aa) *egészségügyi határértéke*: a légszennyezettségnek a tudomány mindenkori szintje alapján megállapított azon mértéke, amely tartós egészségkárosodást nem okoz, és amelyet az emberi egészség védelme érdekében e jogszabályban meghatározott módon és időn belül be kell tartani,

ab) *ökológiai határértéke*: a légszennyezettség azon szintje, amely túllépése esetén az ökológiai rendszer károsodhat;

b) *tűréshatár*: a légszennyezettség egészségügyi határértékének bizonyos százaléka, amellyel a határérték a jogszabályban meghatározott feltételek mellett túlléphető;

c) *tájékoztatási küszöbérték*: a légszennyezettségnek egyes légszennyező anyagok tekintetében a lakosság egyes érzékeny (gyermek, időskorú, beteg) csoportjaira megállapított szintje, amelynek túllépése esetén a lakosságot tájékoztatni kell;

d) *riasztási küszöbérték*: a légszennyezettség azon szintje, amelynek rövid idejű túllépése is veszélyeztetheti az emberi egészséget, és amelynél azonnali beavatkozást kell tenni;

e) *termikus technológia*: égetéssel vagy egyéb módon történő technológiai célú hőenergia előállítás, ahol a füstgáz közvetlenül érintkezik a technológia céltermékével.

3. § A légszennyező anyagokat - az egészségre és a környezetre gyakorolt hatásuk alapján

- I. különösen veszélyes,
  - II. fokozottan veszélyes,
  - III. veszélyes,
  - IV. mérsékelten veszélyes
- veszélyességi fokozatba kell sorolni.

A légszennyezettség határértékei

4. § (1) A rendelet *1.1. számú mellékletében* szereplő - veszélyességi fokozatba sorolt - légszennyező anyagokra - a (4) bekezdésben foglaltak kivételével - a légszennyezettség abban meghatározott egészségügyi határértékeit kell alkalmazni az ország egész területére. A melléklet *A)* pontjában felsorolt, kiemelt jelentőségű légszennyező anyagokat és a *B)* pontban felsorolt üledező port és néhány összetevőjét, valamint a *C)* pontban felsorolt arzént, 3,4-benz(a)pirént, kadmiumot és nikkelt - külön jogszabályban meghatározott módon - rendszeresen ellenőrizni és értékelni kell.

(2) Új létesítmények esetében az *1.1. számú melléklet A)* pontjában felsorolt, kiemelt jelentőségű légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték megadásánál a túrérték nem vehető figyelembe.

(3) Az *1.2. számú mellékletben* felsorolt egyes légszennyező anyagok tervezési irányértékei a környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenységek esetében a területek légszennyezettségének megítéléséhez, terjedési modellek, hatásvizsgálatok készítéséhez javasolt irányértékek.

(4) A *2. számú mellékletben* felsorolt légszennyező anyagokra a légszennyezettség abban megadott - meghatározott területre vonatkozó - ökológiai határértékeit kell alkalmazni.

(5) Az *1. számú mellékletben* felsorolt egyes légszennyező anyagok tájékoztatási és riasztási küszöbértékeit, valamint a nyilvánosság tájékoztatásának szabályait a *3. számú melléklet* tartalmazza.

(6) A légszennyezettség mértéke alapján megállapított zónák típusait a *4. számú melléklet* tartalmazza. A zónák kijelölésénél az *1.1. számú melléklet A)* és *B)* pontjában felsorolt légszennyező anyagokat, valamint a *C)* pontban felsorolt arzént, 3,4-benz(a)pirént, kadmiumot és nikkelt kell figyelembe venni.

(7) A légszennyezettség mértéke alapján megállapított zónák típusain túlmenően a *4. számú melléklet* tartalmazza azon zónák típusait is, amelyekben a talaj közeli ózon és egyes nehézfémek koncentrációja meghaladja a cél értéket, illetőleg a hosszú távú cél értéket, továbbá a PM10 porfrakcióban a policiklikus aromás szénhidrogének rákkeltő kockázatának jelzésére szolgáló 3,4-benz(a)pirén szennyezettség alapján megállapított zónák típusait is.

(8) A légszennyezettség egészségügyi határértékeinek és egyes légszennyező anyagok tervezési irányértékeinek (*1. számú melléklet*), valamint a tájékoztatási és riasztási küszöbértékeknek (*3. számú melléklet*) a felülvizsgálatára a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendeletben foglaltak alapján az érdekelt miniszterek programot készítenek.

A helyhez kötött légszennyező pontforrás kibocsátási határértékei

5. § A helyhez kötött légszennyező pontforrásokra

a) technológiai (általános, eljárás-specifikus) kibocsátási határértéket,

b) egyedi kibocsátási határértéket,

c) össztömegű kibocsátási határértéket

kell alkalmazni, illetve megállapítani.

6. § (1) A határérték túllépésének minősül, ha a környezethasználó a füstgáz, véggáz hígításával éri el a technológiai kibocsátási határérték betartását.

(2) A hordozógáz biztonsági szempontból indokolt vagy bármely okból történő hígítására vagy hűtésére használt levegőmennyiséget a kibocsátási koncentráció meghatározásánál, a kibocsátási határértékek betartásának ellenőrzésekor figyelmen kívül kell hagyni.

7. § (1) A helyhez kötött légszennyező pontforrásokra vonatkozó általános technológiai kibocsátási határértékeket a légszennyező anyag tömegáramának és az O, A, B, C, illetőleg D

osztályba sorolás szerinti minőségi jellemzőknek a figyelembevételével az 5. számú melléklet tartalmazza.

(2) Egyes technológiákra vonatkozó eljárás specifikus technológiai kibocsátási határértékeket és egyéb előírásokat a 6. számú melléklet tartalmazza. E technológiákból kikerülő, a mellékletben nem szereplő légszennyező anyagokra az általános technológiai kibocsátási határértékeket kell alkalmazni.

(3) Az egyedi kibocsátási határértékeket - jogszabályban meghatározott esetekben - a környezetvédelmi hatóság határozatban állapítja meg.

(4) Az össztömegű kibocsátási határértékeket külön jogszabályok állapítják meg.

(5) A levegőtisztaság-védelmi szempontból, illetve egészségvédelmi érdekek figyelembevételével különösen jelentős technológiákra vonatkozó technológiai kibocsátási határértékeket külön jogszabályok állapítják meg. Az általános technológiai kibocsátási határértékek ezekre a technológiákra csak akkor alkalmazhatók, ha azt ezen külön jogszabályok előírják.

Hatályba léptető és átmeneti rendelkezések

8. § Ez a rendelet 2001. július 1-jén lép hatályba.

8/A-8/E. §

9. § Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 96/62/EK irányelve (1996. szeptember 27.) a környezeti levegő minőségének vizsgálatáról és ellenőrzéséről 2. cikke, 3. cikke, 4. cikkének (6) és (7) bekezdése, 5. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése, 7., 8., 9., 10. cikke, 11. cikkének (1) bekezdése;

b) a Tanács 97/101/EK határozata (1997. január 27.) a tagállamok környezeti levegő minőséget mérő hálózatai és egyedi állomásai kölcsönös információ és adatcseréjének kialakításáról 1. cikkének (1) bekezdése, 4. és 5. cikke;

c) a Tanács 1999/30/EK irányelve (1999. április 22.) a környezeti levegőben lévő kén-dioxidra, nitrogén-dioxidra és nitrogén-oxidokra, valamint porra és ólomra vonatkozó határértékekről 2. cikkének 5-7. pontja és 10-11. pontja, 3. cikkének (1) és (2) bekezdése, 4. cikkének (1) és (2) bekezdése, 5. cikkének (1) bekezdése, 6. cikke, 8. cikkének (3) bekezdése, I-III. melléklete;

d) a Tanács 2000/69/EK irányelve (2000. november 16.) a környezeti levegőben lévő benzolra és szén-monoxidra vonatkozó határértékekről 1. cikke, 3. cikkének (1) bekezdése, 4. cikke, 5. cikkének (1) és (6) bekezdése;

e) az Európai Parlament és a Tanács 2002/3/EK irányelve a környezeti levegő ózontartalmáról 2. cikkének 1., 2., 4., 5., 9-12. pontja, 3. cikke, 4. cikkének (1) és (2) bekezdése, 5. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése, 7., 8. cikke, 10. cikkének (1a)-(1c) és (2a)-(2c) bekezdése, 14. cikke, valamint II. melléklete;

f) az Európai Parlament és a Tanács 2004/107/EK irányelve (2004. december 15.) a környezeti levegőben található arzénról, kadmiumról, higanyról, nikkelről és policiklusos aromás szénhidrogénekről 1. cikk a) pontja, I. melléklete.

1. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez

A légszennyezettség egészségügyi határértékei és egyes légszennyező anyagok tervezési irányértékei

1.1. számú melléklet: A légszennyezettség egészségügyi határértékei

A levegő térfogatot 293 K hőmérsékletre és 101,3 kPa nyomásra át kell számítani.

[CAS szám: Chemical Abstracts Service azonosító száma]

A) Kiemelt jelentőségű légszennyező anyagok

Légszennyező anyag [CAS szám]	Határérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					Veszélyességi fokozat
	órás		24 órás	éves		
	határérték	tűréshatár		határérték	tűréshatár	
Kén-dioxid [7446-09-5]	250 a naptári év alatt 24-nél többször nem léphető túl	50% amely 2001. I. 1-jétől évenként egyenlő mértékben csökken, és 2005. I. 1- jére eléri a 0%-ot	125 a naptári év alatt 3-nál többször nem léphető túl	50 ³		III.

Nitrogén-dioxid ¹ [10102-44-0]	100 a naptári év alatt 18-nál többször nem léphető túl	50% amely 2001. I. 1-jétől évenként egyenlő mértékben csökken, és 2010. I. 1- jére eléri a 0%-ot	85	40 ³	50% amely 2001. I. 1-jétől évenként egyenlő mértékben csökken, és 2010. I. 1- jére eléri a 0%-ot	II.
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	200		150	70 ³		II.
Szén-monoxid [630-08-0]	10 000		5 000 ²	3 000		II.

Új létesítmények engedélyezésénél a tűrőhatár nem vehető figyelembe.

¹ Új kibocsátás csökkentő intézkedési terv készítésénél a nitrogén-dioxid határértéket kell figyelembe venni.

² Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma, amelyet az órás átlagok alapján készített 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani. Például bármelyik nap első vizsgálati periódusa a megelőző nap 17 órától az adott nap 01 óráig tart. Bármelyik nap utolsó vizsgálati periódusa az adott napon 16 órától 24 óráig tart.

³ Meghatározására alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább nyolc héten keresztül végzett mérés.

Légszennyező anyag [CAS szám]	Határérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					Veszélyességi fokozat
	órás	24 órás		éves		
		határérték	tűrőhatár	határérték	tűrőhatár	
Szálló por (PM_{10})		50 a naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl	50% amely 2001. I. 1- jétől évenként egyenlő mértékben csökken, és 2005. I. 1- jére eléri a 0%-ot	40^1	20% amely 2001. I. 1- jétől évenként egyenlő mértékben csökken, és 2005. I. 1- jére eléri a 0%-ot	III.
Szálló por (TSPM: összes lebegő por)	200	100		50^1		III.
Ólom [7439-92-1]				$0,3^1$		I.
Higany [7439-97-6] és szervetlen higany vegyületek Hg- ként				1^1		I.

Benzol ³ [71-43-2]		10 ⁴ öt év után felülvizsgálat ra kerül		5 ²	100% amely 2006. I. 1- jétől évenként egyenlő mértékben csökken, és 2010. I. 1- jére eléri a 0%-ot	I.
-------------------------------	--	---	--	----------------	--	----

¹ Meghatározására alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább nyolc héten keresztül végzett 24 órás mérés.

² Meghatározására alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább nyolc héten keresztül végzett 24 órás ,illetőleg 168 órás mérés.

³ Rákkeltő légszennyező anyag.

⁴ 2009. április 15-e után kerül felülvizsgálatra.

Légszennyező anyag [CAS szám]	Határérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Veszélyességi fokozat
	Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma	
Ózon [10028-15-6]	120 ^{1, 2}	I.

¹ A 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ határértéket 2009. december 31-ig egy naptári évben, hároméves vizsgálati időszak átlagában, 80 napnál többször nem szabad túllépni.

A 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ célérték, amelyet 2010. évtől kezdve egy naptári évben, hároméves vizsgálati időszak átlagában, 25 napnál többször nem szabad túllépni.

A hosszú távú célérték, 2020. évtől, 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, amely egy naptári év alatt mért napi 8 órás mozgó átlagkoncentráció maximuma.

² A maximum értéket az óras átlagok alapján képzett 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani. Az ily módon számított 8 órás átlagokat arra a napra kell vonatkoztatni, amelyen a 8 órás időtartam végződik, tehát bármelyik nap első vizsgálati periódusa a megelőző nap 17 órától az adott nap 01 óráig tart. Bármelyik nap utolsó vizsgálati periódusa az adott napon 16 órától 24 óráig tart.

B) Az ülepedő por és néhány összetevője

Légszennyező anyag [CAS szám]	Határértékek		Veszélyességi fokozat
	30 napos	éves	
Ülepedő por, toxikus anyagot nem tartalmaz	16 g/m ² x 30 nap	120 t/km ² x év	IV.
Ólom [7439-92-1]	7,5 mg/m ² x 30 nap		I.
Kadmium ¹ [7440-43-9]	0,15 mg/m ² x 30 nap		I.
Vízoldható fluoridok F-ként (F: [7782-41-4])	50 mg/m ² x 30 nap		I.

¹ Rákkeltő légszennyező anyag.

Toxikus anyagok keverékporának veszélyességi fokozatát a legveszélyesebb komponens határozza meg.

C) Egyes rákkeltő légszennyező anyagok

Légszennyező anyag [CAS szám]	Határérték [µg/m ³]		Célérték [µg/m ³]	Veszélyességi fokozat
	24 órás	éves		
Arzén [7440-38-2] és vegyületei As-ként, belélegezhető formában ³		0,01	0,006	I.
3,4-Benz(a)pirén [50-32-8] ³	0,001	0,00012	0,001	I.
Berillium [7440-41-7] és vegyületei Be-ként, belélegezhető formában		0,05 ¹		I.
1,3-Butadién [106-99-0]		2,25 ¹		I.
Dioxinok és furánok (2,3,7,8-TCDD: tetraklór-dibenzo-dioxin toxikus egyenértékben kifejezve)		1 x 10 ⁻⁶ [pg/mg ³] ¹		I.
Kadmium [7440-43-9] és vegyületei Cd-ként, belélegezhető formában ³		0,005	0,005	I.
Króm [7440-47-3] és vegyületei Cr-ként, belélegezhető formában		0,05 ¹		I.
Nikkel [7440-02-0] és vegyületei Ni-		0,025	0,02	I.

ként, belélegezhető formában ³				
Tetraklór-etilén (perklór-etilén) [127-18-4]	250	60 ¹		I.
Triklór-etilén [79-01-6]		23 ¹		I.
Vinil-klorid [75-01-4]		5 ²		I.

Légszennyező anyag	Határérték (rost/m ³) ⁵		Veszélyességi fokozat
	24 órás	éves	
Azbeszt ⁴	1000	1000	I.

¹ Meghatározására alkalmazott mérési program: legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább nyolc héten keresztül végzett 24 órás mérés.

² Üzemelő, meglévő vinil-kloridot előállító technológia esetében, a telephely határán, a légszennyezettség éves egészségügyi határértéke 2007. október 31-ig 50 µg/m³, illetve 2007. október 31. után 30 µg/m³.

³ A koncentrációt a PM 10 porfrakcióban lévő teljes mennyiség éves átlagában kell meghatározni, és a célértéket 2012. december 31-ig kell elérni.

⁴ Az azbeszt kifejezés alatt a következő szálás szilikátokat kell érteni: krokidolit [12001-28-4] (kékazbeszt), aktinolit [77536-66-4], antofillit [77536-67-5], amozit [12172-73-5] (barna azbeszt), tremolit [77536-68-6].

⁵ A határértéket 2005. január 1. után pásztázó elektronmikroszkóppal mérve kell ellenőrizni.

1.2. számú melléklet: Egyes légszennyező anyagok tervezési irányértékei

Légszennyező anyag [CAS szám]	Tervezési irányértékek [µg/m ³]		Veszélyességi fokozat
	24 órás	60 perces	
Acetaldehid [75-07-0]	0,2	1	II.
Acetofenon [98-86-2]	3	3	II.
Aceton [67-64-1]	350	350	IV.
Akril-nitril [107-13-1]	2		I.
Akrilsav [79-10-7]	10	10	IV.
Akrolein (2-propenál) [107-02-8]	3	10	II.
Ammónia [7664-41-7]	100	200	III.
Anilin [62-53-3]	3	5	II.
Antimon [7440-36-0] és vegyületei Sb-ként, kivéve az antimon-trioxid [1309-64-4]	1		II.
Benzil-klorid (a klór-toluol) [100-44-7]	10		I.
Benzinek (ásványolajból) [8006-61-9]	1 500	5 000	II.
Bifenil (difenil) [92-52-4]	2	5	III.

Bróm és gőz- vagy gáznemű szervesetlen vegyületei HBr-ként (HBr: [10035-10-6])	10	20	II.
Butil-acetát (ecetsav-butyl-észter) [123-86-4]	100	100	IV.
Butil-aldehid (Butiraldehid) [123-72-8]	15	15	IV.
Butil-diglikol (dietylén-glikol-monobutyl-éter) [112-34-5]	100	200	IV.
2-Butoxi-etanol (butyl-glikol, etylén-glikol-monobutyl-éter) [111-76-2]	10	50	IV.
Ciklohexanol [108-93-0]	60	60	III.
Ciklohexanon [108-94-1]	40	40	IV.
Ciklopentán [287-92-3]	5 000	10 000	IV.
Cink [7440-66-6] és vegyületei Zn-ként	10		III.
Diaceton-alkohol (4-hidroxi-4-metil-2-pentanon) [123-42-2]	50	150	IV.
Dibenz (a,h) antracén [53-70-3]	0,002 (éves határérték)		I.
Dibrommetán [74-95-3]	7,5	7,5	I.*
Dibutyl-éter [142-96-1]	1 000	3 000	IV.
Dietanol-amin (2,2-imino-dietanol) [111-42-2]	100	200	III.
Dietyl-amin [109-89-7]	50	50	IV.
Dietyl-éter (éter, etyl-éter) [60-29-7]	3 000	5 000	IV.
Di-izobutyl-ke-ton (2,6-dimetil-heptán-4-on [108-83-8]	1 500	3 000	IV.
Di-izopropyl-éter [108-20-3]	3 000	5 000	IV.
3,3-Diklór-benzidin [91-94-1]	0,002 (éves)		I.
1,2-Diklór-benzol [95-50-1]	60	60	III.
1,4 -Diklór-benzol [106-46-7]	100	200	III.
Diklór-difluor-metán [75-71-8]	Betiltva		
1,1-Diklór-etán [75-34-3]	1 000	3 000	II.
1,2-Diklór-etán [107-06-2]	20	40	II.
1,1-Diklór-etylén [75-35-4]	10	30	III.
1,2-Diklór-etylén [540-59-0]	100	300	III.
2,4-Diklór-fenol [120-83-2]	10	20	III.
2,4-Diklór-fenoxi-ecetsav [94-75-7]	10	20	III.
Diklór-metán (metylén-klorid) [75-09-2]	20	300	III.
Dimetyl-amin [124-40-3]	5	5	III.
N,N-Dimetyl-anilin [121-69-7]	6	6	II.
N,N-Dimetyl-formamid [68-12-2]	30	30	II.
Dimetyl-szulfát [77-78-1]	1		I.
Dioktil-ftalát, di(2-etyl-hexil) ftalát [117-81-7]	10	20	II.
1,4-Dioxán [123-91-1]	10	50	II.
Dipentén (P-menta-dién) [138-86-3]	100	200	III.
Ecetsav [64-19-7]	60	200	IV.

Ecetsavanhidrid [108-24-7]	30	100	III.
Epiklórhidrin (1,2-epoxi-3-klór-propán) [106-89-8]	10		II.
Etanol-amin [141-43-5]	10	30	III.
Etil-acetát (ecet-észter, ecetsav-etil-észter) [141-78-6]	100	100	IV.
Etil-akrilát (akrilsav-etil-észter) [140-88-5]	100	100	II.
Etil-alkohol (etanol) [64-17-5]	5 000	5 000	IV.
Etil-amin [75-04-7]	10	10	III.
Etil-benzol [100-41-4]	20	20	IV.
Etilén [74-85-1]	250	250	IV.
Etilén-glikol-monoetil-éter [110-80-5]	20	50	II.
Etilén-glikol-monometil-éter [109-86-4]	20	50	II.
Etilénglikol (glikol) [107-21-1]	500	500	IV.
Etilén-imin (aziridin) [151-56-4]	1		I.
Etilén-oxid [75-21-8]	30		I.
Etil-klorid (klór-etán) [75-00-3]	50	100	II.
Fenol [108-95-2]	10	10	IV.
Fluor [7782-41-4] gőz vagy gáznemű szervesetlen vegyületei HF-ként HF: [7664-39-3])	5	20	II.
Fluor [7782-41-4] szilárd (poralakú) szervesetlen, vízzeloldható vegyületei F-ként	5	20	II.
Formaldehid [50-00-0]	12		I.
Foszgén [75-44-5]	1	4	II.
Ftálsav-anhidrid [85-44-9]	10	20	III.
Furfuril-alkohol [98-00-0]	50	100	IV.
Furfurol (furfurál, 2-fur-aldehid) [98-01-1]	50	50	II.
Hangyasav [64-18-6]	50	100	II.
Hidrazin [302-01-2]	0,0002 (éves határérték)		I.
Hidrogén-cianid [74-90-8]	5	15	II.
Izopropenil-benzol [98-83-9]	100	200	II.
Izopropil-benzol (kumol, metil-etil-benzol) [98-82-8]	14	14	III.
Jód [7553-56-2] és vegyületei I-ként, kivéve metil-jodid [74-88-4]	10	20	IV.
Kalcium-ciánamid [156-62-7]	5	10	III.
Kalcium-oxid [1305-78-8]	50	100	IV.
Kaprolaktám [105-60-2]	20	40	III.
Kerozin (C ₁₀ -C ₁₄) [8008-20-6]	300	500	IV.
Kén-hidrogén [7783-06-4]	8	8	II.
Kénsav [7664-93-9]	10	20	II.
Kén-trioxid [7446-11-9] SO ₂ -ként, (SO ₂ : [7446-09-5])	50	500	III.
Klór [7782-50-5]	30	100	II.
Klór-acet-aldehid [107-20-0]	5	10	II.

Klór-benzol [108-90-7]	100	100	III.
Klór-ecetsav [79-11-8]	100	120	III.
1-Klór-4-nitro-benzol (p-klór-nitro-benzol) [100-00-5]	4	4	II.
Kloroform (triklór-metán) [67-66-3]	5	20	II.
Kloroprén (2-klór-1,3-butadién) [126-99-8]	5	20	III.
2-klór-propán [75-29-6]	1 000	2 000	III.
Kobalt [7440-48-4] és rákkeltő vegyületei, kobalt-diklorid [7646-79-9], kobalt-szulfát [10124-43-3] Co-ként, belélegezhető formában	0,1		II.
Krezol (o,m,p) [1319-77-3]	10	30	III.
Magnézium-oxid [1309-48-4]	10	30	III.
Maleinsav [110-16-7]	10	20	III.
Maleinsavanhidrid [108-31-6]	5	20	III.
Mangán [7439-96-5] és vegyületei Mn-ként	1		III.
Metil-acetát (ecetsav-metil-észter) [79-20-9]	70	70	IV.
Metil-akrilát [96-33-3]	10	10	III.
Metil-alkohol (metanol) [67-56-1]	250	500	II.
Metil-amin [74-89-5]	300	600	III.
Metil-benzoát [93-58-3]	500	1 000	III.
Metil-bromid [74-83-9]		Betiltva	
Metil-ciklohexanon [1331-22-2]	5 000	10 000	IV.
Metil-etil-ke-ton (2-butanon) [78-93-3]	300	300	IV.
Metil-éter (dimetil-éter) [115-10-6]	1 000	2 000	IV.
Metil-formiát (hangyasav-metilészter) [107-31-3]	20	50	III.
Metil-izobutil-ke-ton (4-metil-2-pentanon, izo-butil-metil-ke-ton) [108-10-1]	20	50	III.
Metil-jodid [74-88-4]	2	20	II.
Metil-klorid (klór-metán) [74-87-3]	30	100	II.
Metil-merkaptán [74-93-1] és merkaptánok	0,01	0,01	III.
Metil-metakrilát (metakrilsav-metil-észter) [80-62-6]	100	100	III.
Metil-tercier-butiléter [1634-04-4]	250	250	III.
2-Metoxi-etanol [109-86-4]	15	45	I.
Naftalinok (naftalin, 1-metil-naftalin, 2-metil-naftalin) [91-20-3]	1	3	III.
2-Naftil-amin [91-59-8]	5		II.
Nátrium-hidroxid [1310-73-2]	10	50	III.
Nitro-benzol [98-95-3]	8	8	II.
Nitro-fenol (o,m,p) [88-75-5] [554-84-7] [100-02-7]	0,4	1	III.
Nitro-krezol (4,2) [5460-31-1]	50	100	III.
Nitro-toluol (m,p) [99-08-1], [199-99-0]	10	100	II.
Nitro-toluol (o) [88-72-2]	20	50	II.
N-metil-2 pirrolidon [872-50-4]	50	100	IV.

Olefin szénhidrogének, kivéve 1,3 butadién és az etilén	250	250	IV.
Ólom-tetra-etil [78-00-2]	0,5	0,5	I.
Ón [7440-31-5] és vegyületei Sn-ként	20		II.
Paraffin szénhidrogének [64771-72-8], kivéve metán	500	500	IV.
Petróleum [64742-81-0]	300	500	IV.
Pinének [80-56-8]	0,3	1	II.
Piridin [110-86-1]	9	9	IV.
Propil-alkohol [71-23-8]	5 000	10 000	IV.
Propilén-glikol-monometiléter, 1-metoxi-2-propanol, metil-proxitol [107-98-2]	200	200	IV.
1,2-Propilén-oxid (1,2-epoxi-propán) [75-56-9]	3		I.
Propion-aldehyd [123-38-6]	40	80	III.
Propionsav [7909-4]	50	100	IV.
Réz [7440-50-8] és vegyületei Cu-ként	1		IV.
Salétromsav [7697-37-2]	10	20	II.
Sósav [7647-01-0]	10	20	II.
Szén-diszulfid [75-15-0]	5	25	II.
Szén-tetraklorid [56-23-5]			
Sztirol [100-42-5]	70	70	III.
Terpentin [8006-64-2]	200	1 000	III.
Tetrahydrofuran [109-99-9]	200	200	III.
1,1,2,2-Tetraklór-etán [79-34-5]	100	100	II.
Texanol (2,2,4-trimetil-1,3-pentándiol-mono-izobutinát) [25265-77-4]	500	1 000	III.
Tioglikolsav [68-11-1]	10	30	III.
Toluidin (o) [95-53-4]	50		II.
Toluol [108-88-3]	200	600	IV.
2,4-Toluol-diizocianát (4-metil-m-fenilén-diizocianát) [584-84-9]	2	2	I.
Trietil-amin [121-44-8]	7	7	III.
1,1,1-Triklór-etán [71-55-6]		Betiltva	
1,1,2-Triklór-etán [79-00-5]		Betiltva	
Triklór-fenolok (2,4,6) [88-06-2]	1	3	II.
Triklór-fluor-metán [75-69-4]		Betiltva	
Trimetil-benzol(ok) (pl. meztilén: 1,3,5-trimetil-benzol [108-67-8])	1 000	2 000	III.
Trimetil-amin [75-50-3]	0,5	0,5	II.
Vanádium [7440-62-2] és vegyületei V-ként	1		II.
Vinil-acetát (ecetsav-vinil-észter) [108-05-4]	150	150	IV.
Xilenol (2,4) [105-67-9]	70	100	IV.
Xilenol (2,3) [526-75-0]	5	10	IV.
Xilenol (2,5) [95-87-4]	1	3	IV.

Xilenol (2,6) [576-26-1]	2	5	IV.
Xilenol (3,4) [95-65-8]	3,5	5	IV.
Xilenol (3,5) [109-68-9]	1	3	IV.
Xilolok [1330-20-7]	60	200	IV.

2. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez**A légszennyezettség ökológiai határértékei és a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek típusai**

A levegő térfogatot 293 K hőmérsékletre és 101,3 kPa nyomásra át kell számítani.
[CAS szám: Chemical Abstracts Service azonosító száma]

*I. A légszennyezettség ökológiai határértékei**A) Koncentrációk*

Légszennyező anyag [CAS szám]	Éves határértékek [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Megjegyzés
Kén-dioxid [7446-09-5]	20 ¹	¹ betartandó a téli félév (X-III. hó) féléves átlagában is
Nitrogén-dioxid (mint NO ₂)	30	
Ammónia [7664-41-7]	8	

B) Megengedett ülepedések

Légszennyező anyag [CAS szám]	Határérték	Mértékegység
Nitrogén tartalmú vegyületek (mint N)	25	kg/ha x év
Kén tartalmú vegyületek (mint S)	40	kg/ha x év
Aeroszolok		
Ca [7440-70-2]	140	kg/ha x év
Mg [7439-95-4]	175	
Pb [7439-92-1]	2,5	
Cu [7440-50-8]	2,5	
Zn [7440-66-6]	10	
Cd [7440-43-9]	0,05	
Összes sav	4000	mol/ha x év

C) Talajközeli ózon koncentráció okozta terhelés megengedett értékei

Légszennyező anyag [CAS szám]	Jellemző érték	Cél érték	Hosszú távú cél érték
Ózon [10028-15-6]	AOT40, a májustól júliusig terjedő időszak 1 órás értékeiből számolva.	A vegetáció védelmére, 2010. évre 18 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ x óra, 5 éves átlagban.	A vegetáció védelmére, 2020. évre 6000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ x óra.

II. A légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek

- erdők, kivéve az elsődleges rendeltetésük szerint védelmi célokat szolgáló erdők közül a városok, községek, a lakótelep és más települést védő településvédelmi erdők, valamint az új létesítmények védelmi övezetében létrehozott erdősávok,
- történelmi borvidékek szőlőterületei,
- természetvédelem alá vont területek (nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek),
- mező-, kert- és erdőgazdasági kutató és kísérleti területek,
- arborétumok, botanikus kertek, génbankok területei.

3. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez

Tájékoztatási és riasztási küszöbértékek

A levegő térfogatot 293 K hőmérsékletre és 101,3 kPa nyomásra át kell számítani.

[CAS szám: Chemical Abstracts Service azonosító száma]

Légszennyező anyag [CAS szám]	Tájékoztatási küszöbérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Riasztási küszöbérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Kén-dioxid [7446-09-5]	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Nitrogén-dioxid [10102-44-0]	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Szén-monoxid [630-08-0]	20 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában	30 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 20 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Szálló por (PM_{10})	75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ két egymást követő napon	100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható
Ózon [10028-15-6]	180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában	240 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

A lakossági tájékoztatásnak a következők szerint legalább az alábbiakra kell kiterjednie:

a) Tájékoztatás az észlelt túllépésről:

- a túllépés helye, az érintett terület,
- a túllépés mértéke (a tájékoztatási vagy a riasztási küszöbértékekhez viszonyítva),
- a túllépés kezdete és várható időtartama,
- a legmagasabb 1 órás, 8 órás és 24 órás átlag koncentráció

megadásával.

b) Előrejelzés a következő időszakra (napszakra/napra):

- a várható túllépéssel érintett terület,
- a várható (tájékoztatási vagy riasztási) fokozat,
- a várható változások a szennyezettségi szintben (javulás, stabilizálódás vagy romlás)

történő

megadásával.

c) Tájékoztatás az érintett lakosság részére a lehetséges egészségügyi hatásokról és a javasolt teendőkről:

- a veszélyeztetett népességcsoportok (pl. óvodás korúak, iskolai tanulók, idősek, betegek),
- a várható tünetek,
- az érintett népességcsoportok számára javasolt elővigyázatossági intézkedések,
- a további információk elérési módjának

megadásával.

d) Tájékoztatás a szennyezettség, illetve az expozíció csökkentése érdekében teendő megelőző beavatkozásról a szennyezettség lehetséges okainak bemutatásával és a kibocsátások csökkentésére vonatkozó ajánlásokkal.

4. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez**A zónák típusai**

A csoport: agglomeráció: a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 7. § (5) bekezdése szerint.

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a tűrészhatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűrészhatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a tűrészhatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

O-II csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a hosszú távú célként kitűzött koncentráció értéket.

Megjegyzés: Alsó és felső vizsgálati küszöbérték meghatározása külön jogszabály szerint.

5. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez**Általános technológiai kibocsátási határértékek**

I. A kibocsátási határérték tüzelési és termikus technológiáknál - amennyiben jogszabály vagy e rendelet, illetve hatósági határozat másképp nem határozza meg - a száraz véggáz 5 tf%-os O₂ tartalmára, 273 K hőmérsékletre és 101,3 kPa nyomásra vonatkozik. A technológiai kibocsátási határérték légszennyező pontforrásoként értelmezendő.

II. Tömegárammal szabályozott technológiai kibocsátási határértékek esetében, ha a légszennyező anyag kibocsátása a tömegáram alsó határa (küszöbértéke) alá esik, a kibocsátási határérték a tömegáram alsó határához hozzárendelt, mg/m³-ben megadott légszennyező anyag koncentráció, amelyet a küszöbérték alatt nem kell alkalmazni.

1. Szilárd anyag és por alakú szervesetlen anyagok

Légszennyező anyag [CAS szám]	Légszennyező anyag tömegárama [kg/h]	Kibocsátási határérték (légszennyező anyag koncentráció) [mg/m ³]
<i>O osztály</i> <i>szilárd anyag</i>	0,5-ig 0,5-nél nagyobb	150 50
<i>A osztály</i> <i>por alakú szervesetlen anyagok</i> Hg [7439-97-6] és vegyületei, Hg-ként		

TI [7440-28-0] és vegyületei, TI-ként összesen	0,001 vagy ennél nagyobb	0,2
<hr/>		
<i>B osztály</i>		
<i>por alakú szervesetlen anyagok</i>		
Co [7440-48-4] és vegyületei, Co-ként		
V [7440-62-2] és vegyületei, V-ként		
Se [7782-49-2] és vegyületei, Se-ként		
Te [13494-80-9] és vegyületei, Te-ként		
összesen	0,005 vagy ennél nagyobb	1,0

---

*C osztály**por alakú szervesetlen anyagok*

Cu [7440-50-8] és vegyületei, Cu-ként
 Mn [7439-96-5] és vegyületei, Mn-ként
 Pb [7439-92-1] és vegyületei, Pb-ként
 Pd [7440-05-3] és vegyületei, Pd-ként
 Pt [7440-06-4] és vegyületei, Pt-ként
 Rh [7440-16-6] és vegyületei, Rh-ként
 Sb [7440-36-0] és vegyületei, Sb-ként
 Sn [7440-31-5] és vegyületei, Sn-ként
 Zn [7440-66-6] és vegyületei, Zn-ként
 Cianidok, könnyen oldódóak,
 (pl. NaCN: [143-33-9]), CN-ként
 Fluoridok, könnyen oldódóak,
 (pl. NaF: [7681-49-4]), F-ként [7782-41-4]
 Na [7440-23-5] és vegyületei, Na-ként megadva,
 összesen

0,025 vagy ennél
nagyobb

5,0

Megjegyzés:

1. Azt a por alakú szervesetlen anyagot, amely az A-C osztályban nincs felsorolva, azt szilárd anyagnak (O osztály) kell tekinteni.

2. Ugyanabba az osztályba tartozó több anyag együttes, egyidejűleg történő kibocsátása esetén is meg kell tartani a fenti határértékeket.

3. Több, különböző osztályba tartozó anyag együttes, egyidejűleg történő kibocsátása esetén a kibocsátási határérték:

A és B osztály összesen:

1 mg/m³

A és C vagy B és C vagy A és B és C osztály

5 mg/m³,

összesen:

de a saját osztályra vonatkozó határértéket önmagában is meg kell tartani.

4. Amikor a véggáz fizikai állapotában a kibocsátott légszennyező anyagok a szilárd halmazállapot mellett gőz- vagy gázfázisban is jelen vannak, az emisszió együttesen sem lépheti túl a táblázatban megadott értékeket.

2. Gőz- vagy gáznemű szerves anyagok

Légszennyező anyag [CAS szám]	Légszennyező anyag tömegárama [kg/h]	Kibocsátási határérték (légszennyező anyag koncentráció) [mg/m ³]
<i>A osztály</i>		
Arzin [7784-42-1] Cián-klorid [506-77-4] Foszgén [75-44-5] Foszfin [7803-51-2] anyagoként	0,01 vagy ennél nagyobb	1
<i>B osztály</i>		
Brom [7726-95-6] és gőz- vagy gáznemű vegyületei, HBr-ként [10035-10-6] Klór [7782-50-5] Hidrogén-cianid [74-90-8] Jód [7553-56-2] és vegyületei Kén-hidrogén [7783-06-4] Fluor [7782-41-4] és gőz- vagy gáznemű vegyületei, HF-ként [7664-39-3] anyagoként	0,05 vagy ennél nagyobb	5
<i>C osztály</i>		
Gőz- vagy gáznemű szerves klorvegyületek, amelyek nem az A osztályba tartoznak, HCl-ként [7647-01-0] Nátrium hidroxid [1310-73-2] összesen	0,3 vagy ennél nagyobb	30

D osztály

Kén-oxidok (kén-dioxid [7446-09-5] és kén-trioxid [7446-11-9]), SO₂-ként

Nitrogén-oxidok (nitrogén-monoxid [10102-43-9], nitrogén-dioxid [10102-44-0]), NO₂-ként

Szén-monoxid [630-08-0] Ammónia [7664-41-7] anyagokként	5,0 vagy ennél nagyobb	500
---	---------------------------	-----

3. Szerves anyagok

Osztály (a táblázat szerint)	Légszennyező anyag tömegárama [kg/h]	Kibocsátási határérték (légszennyező anyag koncentráció) [mg/m ³]
A	0,1 vagy ennél nagyobb	20
B	2 vagy ennél nagyobb	100
C	3 vagy ennél nagyobb	150

Megjegyzés:

1. Ugyanabba az osztályba tartozó több anyag együttes, egy időben történő kibocsátása esetén is meg kell tartani a fenti határértékeket.

2. Több, különböző osztályba tartozó anyag együttes, egy időben történő kibocsátása esetén a kibocsátási határérték: 3 kg/h vagy ennél nagyobb tömegáram esetén összesen legfeljebb 150 mg/m³, de a saját osztályra vonatkozó határérték önmagában sem léphető túl.

3. A táblázatban nem szereplő anyagot abba az osztályba kell sorolni, amelyhez tartozó anyagokhoz a legközelebb áll a környezeti hatás szempontjából. Erre vonatkozóan az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság Környezetvédelmi Igazgatósága szakértői javaslatot készít, és ennek alapján tájékoztatja a kérelmezőt.

4. A rákkeltő anyagokra megadott határértékeket az általános kibocsátási határértékek nem befolyásolják. A bűzre vonatkozó előírásokat az általános kibocsátási határértékek nem befolyásolják.

5. A B és C osztályba sorolt szerves, szilárd halmazállapotú anyagok esetén az 1. pontban megadott szilárd anyagra vonatkozó és O osztályba sorolt általános kibocsátási határértéket kell alkalmazni.

6. A nehezen lebomló, a környezetben felhalmozódó és különösen toxikus anyagok esetén, amelyek egyik osztályba sem sorolhatók, a kibocsátások mérséklését az elérhető legjobb technika alkalmazásával kell biztosítani.

Szerves anyagok osztályba sorolása

Megnevezés [CAS szám]	Képlet	Osztály
Acetaldehid [75-07-0]	C ₂ H ₄ O	B
Acetofenon [98-86-2]	C ₈ H ₈ O	B

Aceton [67-64-1]	C_3H_6O	C
Akril-nitril [107-13-1]	C_3H_3N	A
Akrilsav [79-10-7]	$C_3H_4O_2$	C
Akrilsav-etil-észter	lásd: etil-akrilát	
Akrilsav-metil-észter	lásd: metil-akrilát	
Akrolein	lásd: 2-propenál	
Alkil-alkoholok (kivéve metanol)	lásd: n-Propil-alkohol	
Alkil-ólomvegyületek	lásd: Ólom-tetraetil	
n-Amil-acetát [628-63-7]	$C_7H_{14}O_2$	C
sec.-Amil-acetát [626-38-0]	$C_7H_{14}O_2$	C
2-Amino-2-metilpropanol [124-68-5]	$(CH_3)_2(NH_2)CH_2OH$	C
Anilin [62-53-3]	C_6H_7N	B
Benz(a)antracén [56-55-3]	$C_{18}H_{12}$	A
Benzil-klorid	lásd: α -klór-toluol	
Benzoil-peroxid [94-36-0]	$C_{14}H_{10}O_4$	C
Benzinek ásványolajból [8006-61-9]		B
Bifenil [92-52-4]	$C_{12}H_{10}$	C
1,3-Butadién (divinil, viniletilén) [106-99-0]	C_4H_6	A
2-Butanon [78-93-3]	C_4HO	C
Butil-acetát (ecetsav-butyl-észter) [123-86-4]	$C_6H_{12}O_2$	C
Butil-aldehid (butiraldehid) [123-72-8]	C_4H_8O	C
n-Butil-benzol [104-51-8]	$C_{10}H_{14}$	C
sec.-Butil-benzol [135-98-8]	$C_{10}H_{14}$	C
terc.-Butil-benzol [98-06-6]	$C_{10}H_{14}$	C
Butil-diglikol (dietilén-glikol-monobutyl-éter) [112-34-5]	$C_8H_{17}O_3$	C
1,4-Butilén-glikol (1,4 bután-diol) [110-63-4]	C_4H_6	C
Butyl-glikol	lásd: 2-butoxi-etanol	
Butyl-hidroxi-acetát (butyl-glikolát) [7397-62-8]	$C_6H_{12}O_3$	C
Butyl-klorid (1-klór-bután) [109-69-3]	$CH_3(CH_2)_3Cl$	C
2-Butoxi-etanol [111-76-2]	$C_6H_{14}O_2$	C
Ciklohexanol [108-93-0]	$C_6H_{12}O$	C

Ciklohexanon [108-94-1]	$C_6H_{10}O$	C
Ciklohexil-amin [108-91-8]	$C_6H_{11}NH_2$	C
Ciklopentán [287-92-3]	C_5H_{10}	C
Dekalin [91-17-8]	$C_{10}H_{18}$	C
Diaceton-alkohol	lásd: 4-hidroxi-4-metil-2-pentanon	
Dibenz(a,h) antracén [53-70-3]	$C_{22}H_{14}$	A
Dibróm-metán [74-95-3]	CH_2Br_2	A
Dibutil-éter [142-96-1]	$C_8H_{18}O$	C
Dietanol-amin	lásd: 2,2-imino-dietanol	
Dietil-amin [109-89-7]	$C_4H_{11}N$	C
m-Dietil-benzol [141-93-5]	$C_{10}H_{14}$	C
p-Dietil-benzol [105-05-5]	$C_{10}H_{14}$	C
Dietil-éter [60-29-7]	$C_4H_{10}O$	C
Di(2-etil-hexil)-ftalát [117-81-7]	$C_{24}H_{38}O_4$	B
Diizobutil-ke-ton	lásd: 2,6-dimetil-heptán-4-on	
Diizopropil-éter [108-20-3]	$C_6H_{14}O$	C
Difenil	lásd: bifenil	
3,3-diklór-benzidin [91 94-1]	$C_{12}H_{10}Cl_2N_2$	A
1,1-Diklór-propán [78-99-9]	$C_3H_6Cl_2$	C
Dimetil-diszulfid [624-92-0]	$C_2H_6S_2$	C
Dinitro-orto-krezol [534-52-1]	$C_7H_6N_2O_5$	B
Diklórbenzol (o-):[95-50-1] (m-):[541-78-1]	$C_6H_4Cl_2$	C
Diklór-benzol (p-):[106-46-7]	$C_6H_4Cl_2$	C
Diklór-difluor-metán [75-71-8]	CCl_2F_2	C
Betiltva		
1,1-Diklóretán [75-34-3]	$C_2H_4Cl_2$	C
1,2-Diklóretán [107-06-2]	$C_2H_4Cl_2$	B
1,1-Diklóretilén [75-35-4]	$C_2H_2Cl_2$	C
1,2-Diklóretilén [540-59-0]	$C_2H_2Cl_2$	C
Diklórfenolok (2,4-): [120-83-2]	$C_6H_4Cl_2O$	C
2-4-Diklór-fenoxi-ecetsav	$C_8H_6Cl_2O_3$	C
Diklórmétán [75-09-2]	CH_2Cl_2	C

Dimetil-amin [124-40-3]	C_2H_7N	C
N,N-dimetilanilin [121-69-7]	$C_8H_{11}N$	B
Dimetil-éter [115-10-6]	C_2H_6O	C
Dimetil-szulfát [77-78-1]	$C_2H_6SO_4$	A
N,N-Dimetil-formamid [68-12-2]	C_3H_7NO	B
2,6-Dimetil-heptán-4-on [108-83-8]	$C_9H_{18}O$	C
Dioktil-ftalát	lásd: di(2-etil-hexil)-ftalát	
Dipentén [138-86-3]	$C_{10}H_{16}$	C
1,4-Dioxán [123-91-1]	$C_4H_8O_2$	B
Ecetészter	lásd: etil-acetát	
Ecetsav [64-19-7]	$C_2H_4O_2$	C
Ecetsav-anhidrid [108-24-7]	$C_4H_6O_3$	C
Ecetsav-butyl-észter	lásd: butyl-acetát	
Ecetsav-etyl-észter	lásd: etil-acetát	
Ecetsav-metyl-észter	lásd: metil-acetát	
Ecetsav-vinyl-észter	lásd: vinyl-acetát	
Epiklórhidrin (1,2-epoxi3-klór-propán) [106-89-8]	C_3H_5ClO	B
Etanol (etyl-alkohol) [64-17-5]	C_2H_6O lásd: alkil-alkoholok	C
Etanol-amin [141-43-5]	C_2H_7NO	C
Éter	lásd: dietil-éter	
Etil-acetát [141-78-6]	$C_4H_8O_2$	C
Etil-akrilát [140-88-5]	$C_5H_8O_2$	B
Etil-amin [75-04-7]	C_2H_7N	C
Etil-benzol [100-41-4]	C_8H_{10}	C
Etilén [74-85-1]	C_2H_4	C
Etilénglikol [107-21-1]	$C_2H_6O_2$	C
Etilénglikol-monobutyl-éter	lásd: 2-butoxi-etanol	
Etilénglikol-monoetyl-éter	lásd: 2-etoxi-etanol	
Etilénglikol-monometyl-éter	lásd: 2-metoxi-etanol	
Etilén-imin [151-56-4]	C_2H_5N	A
Etilén-oxid [75-21-8]	C_2H_2O	A
Etil-glikol	lásd: 2-etoxi-etanol	
Etil-klorid	lásd: klór-etán	
Etil-metyl-keton	lásd: 2-butanon	

tetra-Etil-ortoszilikát [78-10-4]	$(C_2H_5O)_4Si$	C
Etoxi-propil-acetát [54839-24-6] (propilén-glikol-1- etiléter-acetát)	$C_7H_{14}O_3$	C
2-Etoxi-etanol [110-80-5]	$C_4H_{10}O_2$	B
Fenol [108-95-2]	C_6H_6O	C
Fenol-benzotriazol [25973-55-1]	$C_{22}H_{29}N_3O$	B
Formaldehid [50-00-0]	CH_2O	A
Ftálsav-anhidrid [85-44-9]	$C_6H_4(CO)_2O$	C
2-Furaldehid [98-01-1]	$C_5H_4O_2$	B
Furfurál, furfurol	lásd: 2-furaldehid	B
Furfuril-alkohol [98-00-0]	$C_5H_6O_2$	C
Glikol	lásd: etilén-glikol	
Hangyasav [64-18-6]	CH_2O_2	B
Hangyasav-metil-észter	lásd: metil-formiát	
Hidrazin [302-01-2]	N_2H_4	A
4-Hidroxi-4-metil-2-pentanon [123- 42-2]	$C_6H_{12}O_2$	C
2,2-Imino-dietanol [111-42-2]	$C_4H_{11}NO_2$	C
Izobutil-alkohol [78-83-1]	$C_4H_{10}O$	C
Izobutil-bromid [78-77-3]	$(CH_3)_2CHCH_2Br$	A
Izobutil-metil-keton	lásd: 4-metil-2-pentanon	
Izopropenil-benzol [98-83-9]	C_9H_{10}	B
Izopropil-alkohol (izo-propanil) [67- 63-0]	$(CH_3)_2CHOH$	C
Izopropil-benzol [98-82-8]	C_9H_{12}	C
Izopropil-bromid [75-26-3]	C_3H_7Br	C
4-Izopropil-toluol (p-cimol) [99-87-6]	$C_{10}H_{14}$	C
Kalcium-cián-amid [156-62-7]	$CaCN_2$	C
Kaprolaktám [105-60-2]	$HN(CH_2)_5CO$	C
Kerozin C_{10} - C_{14} [8008-20-6]		C
Klór-acetaldehid [107-20-0]	C_2H_3ClO	B
m-Klór-anilin [108-42-9]	$ClC_6H_4NH_2$	C
p-Klór-anilin [106-47-8]	$ClC_6H_4NH_2$	A

o-Klór-anilin (2-klór anilin) [95-51-2]	$C_6H_4NH_2$	C
Klór-benzol [108-90-7]	C_6H_5Cl	C
2-Klór-1,3-butadién [126-99-8]	C_4H_5Cl	C
Klór-ecetsav [79-11-8]	$C_2H_3ClO_2$	C
Klór-etán [75-00-3]	C_2H_5Cl	B
Klór-metán [74-87-3]	CH_3Cl	B
1-Klór-4 nitrobenzol [100-00-5]	$C_6H_4ClNO_2$	B
Kloroform	lásd: triklór-metán	
2-Kloroprén	lásd: 2-klór-1,3-butadién	
2-Klór-propán [75-29-6]	C_3H_7Cl	C
α -Klór-toluol [100-44-7]	C_7H_7Cl	A
Krezolok [1319-77-3]	C_7H_8O	C
Kumol	lásd: izopropil-benzol	
Lakk csiszolatópor		A
Maleinsav [110-16-7]	$C_4H_4O_4$	C
Maleinsav-anhidrid [108-31-6]	$C_4H_2O_3$	C
Metil-merkaptán [74-93-1] és merkaptánok	CH_4S	A
Metakrilsav [79-41-4]	$C_4H_6O_2$	C
Metakrilsav-metil-észter	lásd: metil-metakrilát	
Metanol (metil-alkohol) [67-57-1]	CH_4O	B
Metil-acetát [79-20-9]	$C_3H_6O_2$	C
Metil-akrilát [96-33-3]	$C_4H_6O_2$	C
Metil-amin [74-89-5]	CH_5N	C
Metil-benzoát [93-58-3]	$C_8H_8O_2$	C
Metil-bromid [74-83-9] Betiltva	CH_3Br	A
Metil-ciklohexanon [1331-22-2]	$C_7H_{12}O$	C
1,2-Metil-etil-benzol [611-14-3]	C_9H_{12}	C
1,3-Metil-etil-benzol [620-14-4]	C_9H_{12}	C
1,4-Metil-etil-benzol [622-96-8]	C_9H_{12}	C
Metilén-klorid	lásd: diklór-metán	
Metil-etil-ke-ton	lásd: 2-butanon	
Metil-formiát [107-31-3]	$C_2H_4O_2$	C
Metil-glikol	lásd: 2-metoxi-etanol	

Metil-izobutil-ke-ton	lásd: 4-metil-2-pentan-on	
Metil-jodid [74-88-4]	CH ₃ I	B
Metil-klorid	lásd: klór-metán	
Metil-kloroform	lásd: 1,1,1-triklór-etán	
Metil-metakrilát [80-62-6]	C ₅ H ₈ O ₂	C
4-Metil-m-fenilén-diizocianát [584-84-9]	C ₉ H ₆ N ₂ O ₂	A
4-Metil-2-pentan-on [108-10-1]	C ₆ H ₁₂ O	C
Metil-proxitol (1-metoxi-2 propanol, propilén-glikol-momometil-éter) [107-98-2]	C ₄ H ₁₀ O ₂	C
N-metil-2-pirrolidon [872-50-4]	C ₅ H ₉ NO	C
Metil-tercier-butyl-éter [1634-04-4]	C ₅ H ₁₂ O	C
3-Metoxi-butylacetát [4435-53-4] [butoxil; ecetsav-(3-metoxi-butylészter); 3-metoxi-1-butanol-acetát]	C ₇ H ₁₄ O ₃	C
2-Metoxi-etanol [109-86-4]	C ₃ H ₈ O ₂	B
2-Metoxi-etil-acetát (metil-celloszolv [110-49-6] acetát) (etilén-glikol-monometil-éter-acetát)	C ₅ H ₁₀ O ₃	B
2-Metoxi-1-metil-acetát [108-65-62] (metoxi-propil-acetát)	C ₆ H ₁₂ O ₃	C
1-Metoxi-propanol	lásd: metil-proxitol	
2-Metoxi-propil-acetát [70657-70-4]	C ₆ H ₁₂ O ₃	B
Naftalin [91-20-3]	C ₁₀ H ₈	C
2-Naftil-amin (béta) [91-59-8]	C ₁₀ H ₈ N	B
Naftol (α) [90-15-3]	C ₁₀ H ₇ OH	C
Nitro-benzol [98-95-3]	C ₆ H ₅ NO ₂	B
Nitro-fenolok (o-):[88-75-5] (m-):[554-84-7] (p-):[100-02-7]	C ₆ H ₅ NO ₃	C
Nitro-krezol(ok) (4,2-):[119-33-5]	C ₇ H ₇ NO ₃	C
Nitro-toluolok (o-):[88-72-2] (m-):[99-08-1] (p-):[99-99-0]	C ₂ H ₇ NO ₂	B
Olefin-szénhidrogének (az 1,3-butadién és az etilén kivételével)		C
Ólom-tetra-etil [78-00-2]	C ₈ H ₂₀ Pb	A
Paraffin-szénhidrogének [64771-72-8] (a metán kivételével)		C

Petróleum [64742-81-0]		C
Pinének [80-56-8]	$C_{10}H_{16}$	B
Piridin [110-86-1]	C_5H_5N	C
2-Propenál [107-02-8]	C_3H_4O	B
Propiconazolt [60207-90-1]	$C_{15}H_{17}C_{12}N_3O_2$	C
n-Propil-alkohol [71-23-8]	C_3H_8O	C
Propil-amin [107-10-8]	C_3H_9N	C
Propilén [115-07-1]	C_2H_5	C
Propilén-glikol-monometil-éter [107-98-2] (1-metoxi-2-propanol) (metil-proxitol)	$C_4H_{10}O_2$	C
1,2-Propilén-oxid [75-56-9]	C_3H_6O	A
Propion-aldehyd [123-38-6]	C_3H_6O	C
Propionsav [79-09-4]	$C_3H_6O_2$	C
Szén-diszulfid [75-15-0]	CS_2	B
Szénkéneg	lásd: szén-diszulfid	
Szén-tetraklorid	lásd: tetraklór-metán	
Sztirol [100-42-5]	C_8H_8	C
Terpentin [8006-64-2]		C
Tetrahydro-furán [109-99-9]	C_4H_8O	C
1,1,2,2-Tetraklór-etán [79-34-5]	$C_2H_2Cl_4$	B
Tetraklór-metán [56-23-5] Betiltva	CCl_4	A
Tetralin [119-64-2] (1,2,3,4-tetrahydro-naftalin)	$C_{10}H_{12}$	C
Texanol (2,2,4-trimetil-1,3-pentán-diol-mono-izobutinát) [25265-77-4]	$C_{12}H_{24}O_3$	C
Tioéterek		A
Tioglikolsav [68-11-1]	$C_2H_4SO_2$	C
o-Toluidin [95-53-4]	C_7H_9N	B
Toluol [108-88-3]	C_7H_8	C
Toluol-2,4-diizocianát	lásd: 4-metil-m-fenilén-diizocianát	
Trietil-amin [121-44-8]	$C_6H_{15}N$	C
1,1,1-Triklór-etán [71-55-6] Betiltva	$C_2H_3Cl_3$	C
1,1,2-Triklór-etán [79-00-5] Betiltva	$C_2H_3Cl_3$	A

Triklór-fenolok (2,4,6-): [88-06-2]	$C_6H_3OC1_3$	B
Triklór-fluor-metán [75-69-4] Betiltva	CCl_3F	C
Triklór-metán [67-66-33]	$CHCl_3$	B
Trimetil-amin [121-44-8]	C_3H_8N	B
Trimetil-benzol(ok) (pl. mezitilén: 1,3,5-trimetil benzol [108-67-8])	C_9H_{12}	C
Undekán [1120-21-4]	$C_{11}H_{24}$	C
Vinil-acetát [108-05-4]	$C_4H_6O_2$	C
Xilenolok (a 2,4-xilenol kivételével) (2,3-):[526-75-0] (2,5):[95-87-4] (2,6-):[576-26-1](3,4-):[95-65-8] (3,5-):[109-68-9]	$C_8H_{10}O$	C
Xilenol (2,4-):[105-67-9]	$C_8H_{10}O$	C
Xilolok [1330-20-7]	C_8H_{10}	C

4. Egyes rákkeltő légszennyező anyagok

Légszennyező anyag [CAS szám]	Légszennyező anyag tömegárama [kg/h]	Kibocsátási határérték (légszennyező anyag koncentráció) [mg/m ³]
<i>A osztály</i>		
3,4-Benz(a)pirén [50-32-8] Berillium [7440-41-7] és vegyületei Be-ként, belélegezhető formában Kadmium[7440-43-9] és vegyületei Cd-ként, belélegezhető formában, összesen	0,0005 vagy ennél nagyobb	0,1
<i>B osztály</i>		
Arzén [7440-38-2] és vegyületei As-ként, belélegezhető formában Króm [7440-47-3] vegyületek Cr-ként, belélegezhető formában Tetraklór-etilén [127-18-4] (perklór-etilén) Ni [7440-02-0] vegyületei Ni-ként, belélegezhető formában, összesen	0,005 vagy ennél nagyobb	1
<i>C osztály</i>		
Benzol [71-43-2]		

1,3-Butadién [106-99-0]		
Triklór-etilén [79-01-6]		
Vinil-klorid [75-01-4],	0,025 vagy ennél	5
összesen	nagyobb	

Megjegyzés:

Több, különböző osztályba tartozó anyag együttes, egy időben történő kibocsátása esetén a kibocsátási határérték:

A és B osztály összesen: 1 mg/m^3 ,

A és C vagy B és C vagy A és B és C osztály
összesen: 5 mg/m^3 ,

de a saját osztályra vonatkozó határértéket önmagában is meg kell tartani.

Légszennyező anyag [CAS szám]	Légszennyező anyag tömegárama [kg/h]	Kibocsátási határérték (légszennyező anyag koncentráció) [rost/m ³]
<i>A osztály</i>		
<i>Azbeszt</i>	0,0005 vagy ennél nagyobb	1000

6. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez

Eljárás-specifikus technológiai kibocsátási határértékek és egyéb előírások

I. A $[\text{mg/m}^3]$ mértékegységben megadott technológiai kibocsátási határérték pontforrásonként, a $[\text{kg légszennyező anyag/t termék}]$ mértékegységben megadott technológiai kibocsátási határérték technológiánként értelmezendő.

II. Tömegárammal szabályozott technológiai kibocsátási határértékek esetében, ha a légszennyező anyag kibocsátása a tömegáram alsó határa (küszöbértéke) alá esik, a kibocsátási határérték a tömegáram alsó határához hozzárendelt, mg/m^3 -ben megadott légszennyező anyag koncentráció, amelyet a küszöbérték alatt nem kell alkalmazni.

III. Azoknál a technológiáknál, amelyeknél nincs vonatkoztatási O_2 -tartalom megadva, a technológiai kibocsátási határértékeknek való megfelelés értékelése a vonatkoztatási O_2 -tartalomra történő átszámítás nélkül, a rendelet 6. §-ának figyelembevételével történik. Ezt kell alkalmazni az 5. számú mellékletben felsorolt, kibocsátott légszennyező anyagok tekintetében is.

1. a) Üveggyártás

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)
Üvegolvasztás		
- fazékkemence	1100	1200
- napikemence	1100	1600
- kádkemence	1800	
= rekuperatív hővisszanyeréssel		1400
= U-égős regeneratív hővisszanyeréssel		2200
= keramikus rekuperátoros hővisszanyeréssel		2200

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határértékek a kádkemencék esetében 8 tf%, a fazék- és napikemencék esetében 13 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

2. A kén-oxidokra (SO₂ és SO₃) vonatkozó határértékek csak a 10 kg SO₂/h vagy annál nagyobb tömegáram esetére vonatkoznak.

1. b) Üvegszál és boroszilikát üveggyártás

Technológia	Kibocsátási határérték [kg/t üveg]	
	Szilárd anyag	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)
Üvegolvasztás		
- kádkemence	1,0	1,0
= gáz-O ₂ tüzelés		
= oxigén rásegítéssel tüzelés		
= elektromos hevítés		

2. Cementgyártás

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén- oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
Klinkerégetés	400	800	1500

Megjegyzés:

A technológiából kikerülő valamennyi légszennyező anyag esetében a kibocsátási határértékek 10 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

3. Timföld, dolomit, magnezit, kvarcit vagy samott gyártása, vagy égetése

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Gázállapotú, szervesetlen fluoridok (HF-ként megadva)
Forgó kemence	1800	
Egyéb kemence	1500	
A kvarcit égetésére szolgáló speciális kemencénél		10

Megjegyzések:

1. Kromit-tartalmú kőzet égetése esetén a szilárd anyag emisszióban a Cr és vegyületei kibocsátások nem haladhatják meg a 10 mg/m³ értéket.

2. A kibocsátási határértékek 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású nedves véggázra vonatkoznak.

4. Mészégetés

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén- oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
Mészégetés	400	1300	1000

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határértékek 10 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.
2. A kibocsátási határértékek kemencére vonatkoznak.
3. A cukoriparban alkalmazott koksztüzelésű aknás mészkemencében való mészgyártás esetén a CO kibocsátás határértékét nem kell figyelembe venni.

5. Perlitduzzasztás

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)
	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)
Perlitduzzasztás	1000

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határérték 14 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású nedves véggázra vonatkozik.
2. A kibocsátási határérték csak a 10 kg SO₂/h vagy annál nagyobb tömegáram esetére vonatkozik.

6. Kupolókemencék

Kupolókemencék teljesítménye	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Szilárd anyag	Szén-monoxid
8 t/h névleges kapacitásig	250	1100
8 t/h vagy ennél nagyobb névleges kapacitás esetében	150	1000

Megjegyzések:

1. A technológiából kikerülő valamennyi légszennyező anyag esetében a kibocsátási határértékek 8 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

2. A névleges kapacitás a csapolt nyersvasra vonatkozik.

7. Helyhez kötött benzin- és dízelüzemű belső égésű motorok

Az előírások a helyhez kötött berendezések belső égésű motorjaira vonatkoznak, amelyek tüzelőanyag felhasználása 50 kg/h vagy ennél nagyobb. Az előírások vonatkoznak a motorok féktermi próbajáratására is.

Az előírások nem vonatkoznak azokra a szükségáramforrást hajtó, helyhez kötött motorokra, amelyek 50 h/év-nél rövidebb ideig üzemelnek. Ezekre a berendezésekre kibocsátási határértéket nem kell kiadni, alapbejelentésük és légszennyező anyag kibocsátásuk éves bejelentése azonban kötelező (a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettség miatt). Az adatszolgáltatást számítás alapján, külön jogszabály szerint kell teljesíteni.

Üzemanyag-minőségi követelmény: a gázolaj kéntartalma 0,05 m/m%-nál nem lehet nagyobb.

Motortípus	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Szilárd anyag	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
Benzinmotorok			
- kétütemű		800	650
- négyütemű			650
Dízelmotorok			
- 5 MW _{th} -ot meghaladó teljesítmény	130	2000	650
esetében			
- 3 MW _{th} -5 MW _{th} teljesítmény esetében	130	2000	650
- 3 MW _{th} teljesítmény alatt	130	4000	650

Megjegyzések:

1. A megadott határértékek a motor névleges teljesítményén mérve érvényesek.

2. A kibocsátási határértékek 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak. Az 1996 előtt gyártott közúti járműmotorok fékpadli járatása esetén a kibocsátási határértékek 17 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

3. Az 5 MW_{th}-ot meghaladó teljesítményű, új dízelmotorok esetében a nitrogén-oxidokra vonatkozó határérték 500 mg/m³, amelyet nem kell alkalmazni az évi 500 óránál kevesebbet üzemelő motorokra.

4. A 3 MW_{th} alatti teljesítményű, csak kutatófűrészeknél alkalmazott dízelmotorok esetében a nitrogén-oxidokra vonatkozó kibocsátási határérték 4300 mg/m³.

8. Gépek, berendezések, alkatrészek, termékek üzemi festése

Szilárd anyag (festék és lakk részecskék) kibocsátási határértéke 3 mg/m³

9. Szenek brikettálása

A szilárd anyag kibocsátási határértéke

- központi elszívó berendezés esetén 75 mg/m³

- helyi elszívó berendezés esetén 100 mg/m³

10. Kokszyártás

Technológia	Kibocsátási határérték		
	Szilárd anyag [g/t kocsz]	Kénvegyületek S-ben kifejezve [mg/m ³]	Szén-monoxid [g/t kocsz]
Teljes gyártási folyamat	200		1800
Kocszkitolás	20	1000	
Kocszhűtés	60		
Kocszoló-aláfűtés		800	
Petrolkocsz tüzelés esetében az 5. számú melléklet 1. pont B osztályában felsorolt anyagok kibocsátási határértéke			5 mg/m ³

11. Agyag alapú kerámiagyártmányok égetése, szárítása (tégla- és cserépgyártás, valamint a burkolólapok gyártása kivételével)

	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)			
	Szilárd anyag	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
Porcelán gyártása esetén	50	500	500	500
- eosin színégetés esetén	50	500	500	3000
0,12%-nál kisebb kéntartalmú betétanyagok esetében	50	500	500	500
0,12%-nál nagyobb kéntartalmú betétanyagok esetében	50	1500	500	500

Megjegyzés:

A kibocsátási határértékek 18 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

12. Aszfaltkeverés, aszfaltgyártás, szemcsés szerkezetű anyagok szárítása forgódobban

	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Szilárd anyag	Szén-monoxid
Olaj- és gáztüzelés esetén	20	500
Szilárd tüzelőanyag esetén	20	1000

Megjegyzések:

1. A technológiából kikerülő valamennyi légszennyező anyag esetében a kibocsátási határértékek 17 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak, a berendezés névleges teljesítményén mérve.

2. Tüzelőanyagként gáz vagy 1 m/m% kéntartalom alatti olajok és szenek használhatók.

13. Alumíniumfinomítás, alumíniumolvasztás

	Kibocsátási határérték			
	Szilárd anyag [mg/m ³]	Klór [mg/m ³]	Fluor- vegyületek (HF-ként megadva) [kg F/t Al]	Összes szerves anyag C-ként [mg/m ³]
A légszennyező anyag 0,5 kg/h vagy annál nagyobb tömegárama esetén	20	3	1,5 (napi átlagban)	50
		a finomítók (klórozó berendezések) véggázaiban		

14. Fémolvasztó berendezések, beleértve a színesfémek és ötvözeteik - kivéve az alumíniumot - finomítására szolgáló berendezéseket

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Szilárd anyag	Réz és rézvegyületek rézként megadva	Összes szerves anyag C-ként
A légszennyező anyag 0,2 kg/h vagy annál nagyobb tömegáram esetén			
- olvasztó- és finomítóberendezéseknél	20		50
- ólomolvasztó- és finomítóberendezéseknél	10		50
A katódrez aknás kemencékben való beolvasztásakor		10	50

15. Ferroötvözetek elektrotermikus vagy fémtermikus eljárásokkal történő előállítása

Szilárd anyag kibocsátási határérték 20 mg/m³

16. Tűzi ónozás, horganyzás

Szilárd anyag kibocsátási határérték	10 mg/m ³
Klórvegyületek kibocsátási határértéke a pácolásnál (HCl-ben kifejezve)	20 mg/m ³

17. Felületkezelés salétromsavval

Nitrogén-oxidok kibocsátási határértéke (NO ₂ -ben kifejezve)	1500 mg/m ³
--	------------------------

18. Ólomakkumulátorok gyártása (formatálás)

Szilárd anyag kibocsátási határérték 5 g/h tömegáram felett	0,5 mg/m ³
Kénsavgőzök kibocsátási határértéke összegyűjtés és leválasztás után	1,0 mg/m ³

19. Ásványi anyagok (különösen bazalt, diabáz, salak) olvasztása

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)				Összes szerves anyag C-ként
	Szilárd anyag	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid	
Olvasztás rekuperatív hővisszanyerésű kádiban					
olajtüzelés esetén		500	1200		
gáztüzelés esetén			1400		
Olvasztás aknakemencékben					
koksztüzelés esetén	250	1800		1100	
olajtüzelés esetén		600	1800		
gáztüzelés esetén			2200		
Préslés					40

Megjegyzés:

Rekuperatív hővisszanyerésű kádaknál a kibocsátási határértékek 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak. Aknakemencéknél a kibocsátási határértékek 8 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

20. Nemvas fémek gyártása

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Szilárd anyag	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)
Teljes gyártási folyamat	20	
Ólomkohók esetében	10	

5 kg SO₂/h tömegáram felett

800

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határértékek 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.
2. A felhasznált szilárd vagy folyékony tüzelőanyag kéntartalma 1 m/m%-nál nem lehet nagyobb, és szilárd tüzelőanyag esetében a kéntartalom 29,3 MJ/kg fűtőértékre vonatkozik.
3. A véggázok tisztítására porleválasztót kell alkalmazni.

21. Acél vagy öntöttvas olvasztása

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Szilárd anyag	Szén-monoxid
Olvasztás elektromos ívkemencében	20	1000
indukciós kemencében	20	-

Megjegyzés:

Az olvasztó ívkemencéknél a szén-monoxid tartalmú gázokat lehetőség szerint el kell égetni vagy azokat hasznosítani kell.

22. Salétromsav gyártása

Nitrogén-oxidok (NO₂-ben megadva) kibocsátási határértéke 350 mg/m³
Szén-monoxid kibocsátási határérték 12 kg/t termék

Megjegyzés:

A kibocsátási határértékek 4 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

23. SO₂, SO₃, H₂SO₃, H₂SO₄ gyártás

Kén-oxidok (SO₂, SO₃) SO₂-ben megadva, meglévő egyszeres kontakt kénsvágyártás esetén (97,5%-os konverziónál) 17,5 kg SO₂/t
H₂SO₄

24. Alumínium elektrolízis

Technológia	Kibocsátási határérték		
	Szilárd anyag	Szén-monoxid	Fluorid (HF-ben kifejezve)
Elektrolizáló kád	30 mg/m ³		
Csarnok elszívás esetén	5,0 kg/t Al	1500 mg/m ³	1,5 kg F/t Al

25. Klórgyártás

Klór kibocsátási határérték	1 mg/m ³
Cseppfolyósításnál	6 mg/m ³

26. *Klóralkáli-elektrolízis*

Amalgámos technológiánál a kibocsátási határérték (éves középértékben)	1,5 g Hg gőz/t Cl ₂
--	-----------------------------------

27. *Kéngyártás*

	S emissziófok
Claus eljárásra	
kapacitás <20 t/nap kén	3%
kapacitás 20-50 t/nap kén	2%
kapacitás >50 t/nap kén	0,5%

S emissziófok: a füstgázzal emittált S és S-tartalmú légszennyező anyagok mennyisége a tüzelőanyaggal és a betétanyaggal bevitt összes kénhez viszonyítva. A véggázokat utóégetőbe kell vezetni.

H ₂ S kibocsátási határérték (utóégető után)	10 mg/m ³
---	----------------------

Megjegyzés:

A kibocsátási határérték 5 tf^o% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkozik.

28. 1,2-diklór-etán és vinil-klorid gyártás

1,2-diklór-etán kibocsátási határérték	5 mg/m ³
Vinil-klorid kibocsátási határérték	5 mg/m ³

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határértékek 5 tf^o% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

2. A véggázokat utóégetőbe kell vezetni.

29. Akrlitril-előállítás

Akrlitril kibocsátási határérték	0,2 mg/m ³
----------------------------------	-----------------------

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határérték 5 tf^o% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkozik.

2. A véggázokat utóégetőbe kell vezetni.

30. Növényvédőszer-gyártás

Szilárd anyag kibocsátási határérték olyan hatóanyagok jelenlétében, amelyek nehezen lebonthatóak, de könnyen felhalmozódnak és toxikusak (pl. azinphosetyl, karbofurán, dinitro-o-krezol, paration-metil stb.) 25 g/h vagy nagyobb szilárd anyag tömegáram esetén, összesen	5 mg/m ³
--	---------------------

Megjegyzés:

A kibocsátási határérték 5 tf^o% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkozik.

31. Nitrogén alapú műtrágyák gyártása

Technológia	Kibocsátási határérték [kg/t termék]	
	Szilárd anyag	Ammónia
Ammónium-nitrát alapú műtrágyák gyártása	3,0	3,0
Dolomitórlés	0,5	
Karbamidgyártás	2,0	2,5

32. Polivinil-klorid gyártás

Technológia	Kibocsátási határérték [mg vinil-klorid/kg PVC]
PVC tömb polimerizáció	10
Szuszpenziós homopolimerizáció	100
Szuszpenziós kopolimerizáció	400
Mikroszuszpenziós és emulziós PVC gyártás	1500

Megjegyzés:

A vinil-klorid kibocsátás csökkentése érdekében a véggázt - lehetőség szerint - égéslevegőként égetőbe kell vezetni.

33. Poliakrilnitril műanyaggyártás

Akril-nitril kibocsátási határérték

- a technológiai véggázok égetőberendezésbe történő bevezetése esetén 0,2 mg/m³
- a technológiai véggázok gázmosóba történő bevezetése esetén 5 mg/m³

Megjegyzés:

A kibocsátási határértékek 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

34. Akrilnitril szál készítése

Akril-nitril kibocsátási határérték

- szárító után 20 mg/m³
- adszorpciós leválasztó után 10 mg/m³

Megjegyzés:

A kibocsátási határértékek 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

35. *Viszkózák előállítása és megmunkálása*

H ₂ S kibocsátási határérték (napi átlagban)	5 mg/m ³
CS ₂ kibocsátási határérték (napi átlagban)	100 mg/m ³

Megjegyzés:

A kibocsátási határértékek 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

Terem és helyi elszívás esetén összes kibocsátásra vonatkozóan

H ₂ S kibocsátási határérték (napi átlagban)	50 mg/m ³
CS ₂ kibocsátási határérték (napi átlagban)	
- műbél, szivacs gyártásnál	400 mg/m ³
- technikai ragasztó gyártásnál	600 mg/m ³
- textil ragasztó gyártásnál	150 mg/m ³

36. *Farostlemez és faforgácslap gyártás*

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Szilárd anyag	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
Csiszológépek	10		
Szárítás	50	400	150

Préselésnél az 5. számú melléklet 3. pont A osztályába tartozó formaldehid kibocsátási határértéke

- 2003. január 17-e előtt engedélyezett pontforrás esetén 2007. október 30-ig 0,12 kg/m³ préselt lemez
- 2003. január 17-e után engedélyezett pontforrás esetén, valamint 2007. október 30-át követően

a 2003. január 17-e előtt engedélyezett pontforrás esetén

0,06 kg/m³ préselt
lemez

Megjegyzések:

1. Préselésnél a kibocsátási határértékek 17 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

2. A szárítóberendezésben alkalmazott szilárd vagy folyékony tüzelőanyag kéntartalma 1 m/m%-nál nem lehet nagyobb, és szilárd tüzelőanyag esetében a kéntartalom 29,3 MJ/kg fűtőértékre vonatkozik.

37. Cukorgyártás

Szilárd anyag kibocsátási határérték cukorrépaszelet szárítónál

75 mg/m³

Megjegyzések:

1. A szárítóberendezésben alkalmazott szilárd vagy folyékony tüzelőanyag kéntartalma 1 m/m%-nál nem lehet nagyobb, és szilárd tüzelőanyag esetében a kéntartalom 29,3 MJ/kg fűtőértékre vonatkozik.

2. Szárítóberendezéseknél a belépő szárító levegő hőmérséklete nem haladhatja meg a 900 °C-ot, illetve más, ezzel egyenértékű bűzcsökkentő megoldást kell alkalmazni.

3. A kibocsátási határérték 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkozik.

38. Zöldtakarmány és terményszárítók, valamint tisztítóberendezések

Szilárd anyag kibocsátási határérték

150 mg/m³

Megjegyzések:

1. A felhasznált szilárd vagy folyékony tüzelőanyag kéntartalma 1 m/m%-nál nem lehet nagyobb, és szilárd tüzelőanyag esetében a kéntartalom 29,3 MJ/kg fűtőértékre vonatkozik.

2. A kibocsátási határérték a zöldtakarmány és terményszárítók pontforrásain kibocsátott 17 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkozik.

3. A zöldtakarmány és terményszárítók elő- és utótisztítóinak pontforrásaira a 2. pont nem vonatkozik.

39. Kávé, pótkávé termékek, kakaó és terménypörkölés

Összes szerves anyag kibocsátási határértéke, C-ként megadva

100 mg/m³

Megjegyzések:

1. A bűzanyagok kibocsátásának csökkentése érdekében a technológiai folyamatot és a tárolást zárt térben kell végezni. A pörkölő berendezés véggázait össze kell gyűjteni, és tisztító berendezésbe kell vezetni.

2. Amennyiben a véggázokat utóégetőbe vezetik, az engedélyben rögzíteni kell a legkedvezőtlenebb üzemi állapotban megengedett kibocsátási értékeket és a szükséges minimális tartózkodási időt.

3. A kibocsátási határérték 5 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkozik.

40. Olefineket (etilén, propilén) előállító pirolizáló kemencék

Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)		
Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
1000	1000	1500

Megjegyzés:

A kibocsátási határértékek 8 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

41. Kőolajipari csökemencék

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)			
	Szilárd anyag	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén- oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén- monoxid
Folyékony tüzelőanyag alkalmazása esetén	50	1700	450	175
Gáz-halmazállapotú tüzelőanyag alkalmazása esetén				
- földgáz tüzelés	5	35	300	100
- finomítói fűtőgáz tüzelés	5	200	300	100

Megjegyzések:

1. Folyékony fűtőanyag esetében az 5. számú melléklet 1. pont B osztályában felsorolt anyagok kibocsátási határértéke 5 mg/m³.

2. A vegyes tüzelésű csökemencék esetén a technológiai kibocsátási határértéket a felhasznált tüzelőanyagokkal bevitt hőteljesítmények arányában kell figyelembe venni.

3. A kibocsátási határértékek 3 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

42. Gázturbina és generátor tesztelés

Ezen kibocsátási határértékek olyan gázturbinákra és generátorokra vonatkoznak, amelyek tesztelése minőség-ellenőrzés céljából történik az alábbi körülmények szerint:

- a tesztelési idő nem haladja meg a 75 h/hónap értéket;
- a tesztelésnél földgáz és gázolaj (dízolaj) a felhasznált energiahordozó;
- a felhasznált dízolaj (folyékony tüzelőanyag) összes kéntartalma nem haladja meg a 0,1 m/m%-ot.

Pe [teljesítmény]	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)			
	Szilárd anyag	Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	Nitrogén- oxidok (NO ₂ -ben	Szén- monoxid

			megadva)	
$\leq 50 \text{ MW}_{\text{th}}$ bemenő hőteljesítményű turbinák és generátorok esetében	4	25	800	500
$50 \text{ MW}_{\text{th}} < P_e < 150 \text{ MW}_{\text{th}}$ bemenő hőteljesítményű turbinák és generátorok esetében	4	40	1000	100

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határértékek 15 tf% O_2 -tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

2. A kibocsátási határértékek nem vonatkoznak a légi járművek hajtómű próbájára.

43. Ipari koromgyártás

Szilárd	Kibocsátási határérték [mg/m^3] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Kén-oxidok (SO_2 -ben megadva)	Nitrogén-oxidok (NO_2 -ben megadva)
30	1200	750

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határértékek 8 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.
2. A felhasznált alapanyagok (olajok) kéntartalma az 1,0 m/m%-ot nem haladhatja meg.
3. A technológia csak utóégetővel és hőhasznosítással üzemeltethető.
4. A kibocsátási határértékek csak a kemence- és lángkorom (Furnace Black és Lamp Black) technológiára alkalmazhatók, a gázkorom (Gas Black) gyártási technológiára nem.

44. Téglá- és cserépgyártás

Téglá- és cserépegés, szárítás	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)
Szilárd anyag (nem toxikus)	50
Kén-oxidok (SO ₂ -ben megadva)	500
Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	500
Szén-monoxid	1500
Klór és vegyületei (cián-klorid kivételével)	100
Fluor	10
Benzol	5
Szerves anyagok, az 5. számú melléklet 3. pontja szerinti	
A osztályba tartozó anyagok	20
B osztályba tartozó anyagok	100
C osztályba tartozó anyagok	150

Megjegyzések:

1. A kibocsátási határértékek 17 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.
2. A kibocsátási határértékek a közvetlen füstgáz szárításra is vonatkoznak.

45. Vasérczsugorítás

Szilárd anyag kibocsátási határérték	1 kg/t zsugorítmány
Szén-monoxid kibocsátási határérték	25 kg/t zsugorítmány
Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva) kibocsátási határértéke	400 mg/m ³

Megjegyzés:

A nitrogén-oxidokra vonatkozó kibocsátási határértéket a fémérc kalcináló vagy szinterező berendezések, nyersvas vagy acélgyártás berendezései (elsődleges vagy másodlagos beolvasztás) - beleértve a 2,5 t/h kapacitást meghaladó folyamatos öntést, a vas(II)-fémek megmunkálásának berendezéseit (20 t/h nyersacélnál nagyobb kapacitású meleghengermű) - esetében kell alkalmazni.

46. Nyersvasgyártás

Léghevítők szén-monoxid kibocsátási határértéke	3,0 kg/t nyersvas
---	-------------------

47. Acélgyártás

Technológia	Kibocsátási határérték	
	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva) [mg/m ³]	Szén-monoxid [kg/t nyersacél]
Konverterek		7,5
Meleghengerlésnél a tolókemencék (kokszolói kamragázfűtés esetén)	1500	

Megjegyzés:

A konvertereknél a szén-monoxid tartalmú gázokat el kell égetni.

48. Kerámia burkolólap gyártás

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
Szárítás	500	1000
Égetés	500	500

Megjegyzés:

A technológiából kikerülő valamennyi légszennyező anyag esetében a kibocsátási határértékek 18 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

49. Foszfátgyártás és szerves anyagok foszfátkezelése

Szén-monoxid kibocsátási határérték 10 kg/t termék

50. Szerszám és készülék tisztítás forró-homok fluidágyban

Összes szerves anyag kibocsátási határértéke, C-ként megadva 20 mg/m³

Megjegyzés:

A kibocsátási határérték 11 tf% O₂-tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkozik.

51. Hegesztés, plazmavágás

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m ³] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Szilárd anyag	Nitrogén-oxidok (NO ₂ -ben megadva)	Szén-monoxid
Fémek láng- és ívhegesztése, plazmavágás	150	500	500

Megjegyzés:

A határértékeket fémek hegesztéssel történő megmunkálása, plazmavágása során kell alkalmazni, amennyiben azok elszívórendszere pontforráshoz kapcsolódik.

52. Gépjárművek javításánál a motorok járatása (üzemeltetés, tesztelés)

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m^3] (légszennyező anyag koncentráció)	
	Nitrogén-oxidok (NO_2 -ben megadva)	Szén-monoxid
Gépjárművek javításánál a motorok járatása		
Benzin üzemű motorok esetében	500	1000
Dízel üzemű motorok esetében	1000	1000

Megjegyzés:

A határértékeket belsőégésű gépjármű motorok javítása során kell alkalmazni, amennyiben azok kipufogórendszere pontforráshoz kapcsolódik.

53. Húsfüstölés

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m^3] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Szilárd anyag	Nitrogén-oxidok (NO_2 -ben megadva)	Szén-monoxid
Húsfüstölés	50	500	2000

Megjegyzés:

A kibocsátási határértékek csak 5 kg/h vagy annál nagyobb légszennyező anyag tömegáramok esetére vonatkoznak.

54. Helyhez kötött biogáz- és depóniagáz-üzemű gázmotorok

Az előírások a $140 \text{ kW}_{\text{th}}$ vagy annál nagyobb bemenő hőteljesítményű, helyhez kötött, biogáz- és depóniagáz-üzemű, négyütemű, elektromos gyújtással ellátott, Otto rendszerű gázmotorokra vonatkoznak.

Technológia	Kibocsátási határérték [mg/m^3] (légszennyező anyag koncentráció)		
	Nitrogén- oxidok (NO_2 -ben megadva)	Szén-monoxid	Összes szerves anyag C-ként (metán kivételével)
Helyhez kötött biogáz- és depóniagáz-üzemű gázmotorok	600	700	150

Megjegyzés:

A technológiából kikerülő valamennyi légszennyező anyag esetében a kibocsátási határértékek 5 tf% O_2 -tartalmú, 273 K hőmérsékletű, 101,3 kPa nyomású száraz véggázra vonatkoznak.

55.

7. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez**A helyhez kötött pontforrások légszennyezési alapsírságának megállapítási szabályai**

1. Egy pontforrás adott légszennyező anyag kibocsátása után fizetendő alapsírságot (B) negyedéves bontásban az alábbi képlettel kell kiszámítani:

$$B = (E - E_n) \times t \times b_1 \text{ [Ft/negyedév]}$$

ahol:

B [Ft/negyedév] az adott légszennyező anyag kibocsátási határérték túllépése miatt negyedévre fizetendő alapsírság,

E [kg/h] a tényleges kibocsátás negyedéves átlagértéke,

E_n [kg/h] az adott forrásnál a légszennyező anyagra megállapított kibocsátási határérték,

t [h/negyedév] az üzemórák száma egy negyedév alatt,

b_1 [Ft/kg] a bírságkulcs.

A bírság a kibocsátási határérték-túllépés arányától függ.

A határérték-túllépés arányát (Z) a következőképpen kell kiszámítani:

$$Z = \frac{E}{E_n}$$

E_n

A pontforrások bírságkulcs értékei (b_1) az alábbi táblázatból állapíthatók meg:

A kibocsátási határérték-túllépés mértéke (Z)	Bírságkulcs b_1 [Ft/kg]			
	I.	II.	III.	IV.
	a légszennyező anyag veszélyességi fokozata			
1,00-2,00	1,0	0,5	0,3	0,2
2,01-4,00	2,0	1,0	0,6	0,4
4,01-8,00	4,0	2,0	1,2	0,8
8,01-12,00	6,0	3,0	1,8	1,2
12,01-20,00	8,0	4,0	2,4	1,6
20,01-50,00	10,0	5,0	3,0	2,0
50,01-100,00	12,0	6,0	3,6	2,4
100,01-	14,0	7,0	4,2	2,8

2. A szennyezőanyagokénti éves bírság a negyedévenként kiszámított bírságok összege.

A bírság értékét egy forrás összes légszennyező anyag kibocsátására külön kell kiszámítani, és az egyes anyagokra kiszámított alapsírságok összege a forrás után fizetendő teljes alapsírság.

8. számú melléklet a 14/2001. (V. 9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelethez

A felületi források légszennyezési alapbírságának megállapítási szabálya

1. A 2001. január 1-jén hatályban lévő jogszabályoknak megfelelően kiemelten védett és védett I. területen levő diffúz forrás, valamint védett II. területen levő, művelés alatt nem álló pernyehányó, meddőhányó, vörösiszap tároló és külszíni bánya rekultiválatlan területe után, amelyről légszennyező anyagok kerülnek a környezetbe, az alapbírságot (B_f) a kibocsátó felület nagysága arányában az alábbi képlettel kell számítani:

$$B_f = A \times b_2 \times \frac{t}{8760} [\text{Ft} / \text{a}]$$

ahol:

B_f [Ft/a] az adott légszennyező anyag kibocsátása miatt fizetendő alapbírság,

A [m^2] a kibocsátó felület nagysága,

t [h/a] az időszakos felületi források légszennyezésének időtartama,

8760 [h/a] a naptári év üzemóráinak száma,

b_2 [Ft/ $\text{m}^2 \times \text{a}$] az alábbi táblázat szerinti bírságkulcs,

a [év].

A légszennyező anyag veszélyességi kategóriája	Bírságkulcs, b_2 [Ft/ $\text{m}^2 \times \text{a}$] területi kategóriák szerint		
	kiemelten védett	védett I.	védett II.
IV.	50	30	20
III.	75	50	30
II.	100	75	50
I.	125	100	75

2. A 2001. január 1-jén hatályban lévő jogszabályoknak megfelelően védett II. területen levő pernyehányók, meddőhányók, vörösiszap tárolók és külszíni bányák művelés alatt álló, légszennyezést okozó területe után a terület tulajdonosa (kezelője, használója) hektáronként évi 1000 Ft légszennyezési bírságot köteles fizetni.

3. A B_f értékét egy forrás összes légszennyező anyag kibocsátására külön kell kiszámítani, és az egyes anyagokra kiszámított alapbírságok összege a forrás után fizetendő teljes alapbírság.

Víz- és talajvédelemmel kapcsolatos jogszabályok

Jogszabályok

- 1995. évi LVII. törvény
a vízgazdálkodásról
- 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet
a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet
a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
- 6/1989. (V. 13.) KVM rendelet
a víz- és környezeti károk elleni védekezésnél foglalkoztatottak járandóságáról
- 1994. évi LV. törvény
a termőföldről
- 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet
a közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetésről
- 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet
a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról
- 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet
a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről
- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet
a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről
- 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet
a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről
- 20/1997. (VII. 18.) KTM-NM-FM-KHVM együttes rendelet
a Garé község külterületén lévő hulladéklerakó és környezete talaj- és vízszennyezettségi határértékeinek megállapításáról

- 22/1998. (XI. 6.) KHVM rendelet
a vízügyi igazgatási szervezet vízrajzi tevékenységéről
- 23/1998. (XI. 6.) KHVM rendelet
a vízügyi igazgatási szervezet vízgazdálkodási nyilvántartásáról
- 178/1998. (XI. 6.) Korm. rendelet
a vízgazdálkodási feladatokkal összefüggő alapadatokról
- 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet
a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról
- 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet
a vizek és a közcélú vízellátási művek fenntartására vonatkozó feladatokról
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet
a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről
- 239/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet
a bányatavak hasznosításával kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről
- 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet
a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről
- 270/2005. (XII. 15.) Korm. rendelet
a mosó- és tisztítószer hatóanyagai biológiai bonthatóságának ellenőrzéséről és az információszolgáltatás rendjéről
- 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet
a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet
az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről

- 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet
a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről
- 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet
a Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról
- 26/2002. (II. 27.) Korm. rendelet
a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programmal összefüggő szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról
- 27/2002. (II. 27.) Korm. rendelet
a Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program végrehajtásával összefüggő nyilvántartásról és jelentési kötelezettségről
- 27/2005. (XII. 6.) KvVM rendelet
a használt és szennyvizek kibocsátásának ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról
- 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet
a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
- 21/2002. (IV. 25.) KöViM rendelet
a víziközművek üzemeltetéséről
- 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelet
az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről
- 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet
a vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről
- 39/2003. (VI. 13.) GKM rendelet
a vízi közlekedés rendjéről

72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet

a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról

A Kormány a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (7) bekezdésének e) pontjában kapott felhatalmazás alapján a vízügyi igazgatási szervek, valamint a helyi önkormányzatok jegyzőinek vízgazdálkodási hatósági hatásköréről és a hatósági jogkör gyakorlásáról a következőket rendeli el:

I.

A hatósági jogkörben eljáró szervek

1. § (1) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényben (a továbbiakban: Vgtv.), valamint e rendeletben meghatározott, a vízgazdálkodással összefüggő vízügyi hatósági hatásköröket és a hatósági jogkört

a) a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek (a továbbiakban: felügyelőség),

b) a helyi önkormányzatok jegyzői gyakorolják.

(2)

(3) A helyi vízgazdálkodási hatósági jogkört első fokon a települési önkormányzat jegyzője, másodfokon a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve gyakorolja.

II.

Az engedélyezési eljárásra vonatkozó rendelkezések

Az elvi vízjogi engedély

1/A. § A vízügyi hatósági eljárásban a vízimunkával, illetve a vízilétesítménnyel érintett ingatlan tulajdonosa, vagyongekezelője, továbbá az építtető - a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvényben az ügyféli jogállásra meghatározott előírások teljesülésének külön vizsgálata nélkül - ügyfélnek minősül.

2. § (1) A vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó tevékenység tervezését megelőzően elvi vízjogi engedély kérhető, amely az építtető által a tervbe vett vízgazdálkodási cél megvalósításának általános műszaki megoldási lehetőségeit, feltételeit határozza meg, de vízimunka elvégzésére, vízilétesítmény megépítésére, illetőleg vízhasználat gyakorlására nem jogosít.

(2) Elvi vízjogi engedély a tulajdonos, az építtető vagy a vagyongekezelő részére adható, de azt az előbbiek megbízásából a tervező is kérheti. A kérelemhez a külön jogszabály szerinti mellékleteket kell csatolni.

(3) A kérelem elbírálása során vizsgálni és a határozatban rögzíteni kell különösen:

a) a vízgazdálkodási cél megvalósítására leginkább alkalmas általános műszaki megoldást vagy megoldásokat és azok feltételeit;

b) a vízbeszerzés, vízhasználat és a vízvezetés lehetséges helyét, módját, ezek esetleges változatait, az átlagos vagy szélső értékek meghatározásával a kivehető (felhasználható) víz mennyiségét, továbbá a használt, elvezetett víz (szennyvíz) mennyiségének és minőségének határértékeit;

c) a tervezés és a megvalósítás környezet- és természetvédelmi követelményeit;
d) azoknak a jogszabályoknak, jogszabállyal kötelezővé tett szabványoknak a megjelölését, amelyeket a tervezés során a megvalósításnál vagy a vízhasználat gyakorlásánál figyelembe kell venni.

(4) Az elvi vízjogi engedély - ha a döntés alapját képező körülmények és a jogszabályok időközben nem változtak - a hatálya alatt köti a felügyelőséget a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során hozott döntésnél, az abban foglalt vízgazdálkodási előírások és feltételek tekintetében.

(5) Az elvi vízjogi engedélyben meghatározott vízmennyiséget, illetőleg a befogadóba elvezethető víz mennyiségét és minőségét - az engedély hatálya alatt - bejegyzett igényként (lekötött vízkészletként) kell nyilvántartani, és ezt a későbbi vízjogi engedélyek kiadásánál a vízkészletekkel való gazdálkodásnál figyelembe kell venni.

(6) Az elvi vízjogi engedély az abban meghatározott vízimunka vagy vízilétesítmény vízjogi létesítési engedélyének jogerőre emelkedéséig, de legfeljebb az elvi vízjogi engedély jogerőre emelkedésétől számított 1 évig hatályos, amely egy esetben, legfeljebb egy évvel meghosszabbítható, ha a kiadásának alapjául szolgáló körülmények (feltételek) változatlanok.

(7) Ha az építető az elvi vízjogi engedélyben meghatározott vízgazdálkodási cél megvalósításától eláll, az erre irányuló döntését 15 napon belül köteles bejelenteni a felügyelőségnek. Ennek elmulasztása esetén megszűnik a (4) és (5) bekezdésben meghatározott - a felügyelőséget terhelő - kötelezettség.

A vízjogi engedélyek

3. § (1) A vízimunka elvégzéséhez, vízilétesítmény megépítéséhez (átalakításához, megszüntetéséhez) szükséges vízjogi létesítési engedélyt az építető, a tulajdonos vagy a vagyongekezelő köteles megszerezni. A kérelemhez a külön jogszabályban meghatározott mellékleteket - ideértve az engedélyezési terveket (tervdokumentációt) - kell csatolni.

(2) Ha a vízjogi engedély tárgyát képező vízilétesítménnyel, vízimunkával érintett ingatlan nem áll az építető tulajdonában vagy vagyongekezelésében, az engedély, amennyiben a kérelem teljesítésének egyéb feltételei fennállnak, csak az ingatlan tulajdonosának vagy vagyongekezelőjének hozzájárulásával, az ingatlanhasználat jogcímére, a tervezett vízilétesítmény építetője és a földtulajdonos között létrejött - a létesítmény tulajdonjogát is megjelölő - írásbeli megállapodásra figyelemmel adható ki.

(3) Nem szükséges a (2) bekezdés szerinti személy hozzájárulása, ha a közcélú vízilétesítmény elhelyezéséhez a felügyelőség külön jogszabály, valamint e rendelet 6. § (1) bekezdése szerint vízvezetési szolgalmat alapított.

(4) A kérelem elbírálása során a csatolt mellékletek, különösen az engedélyezési tervdokumentáció alapján vizsgálni kell azt, hogy a tervezett vízimunka, vízilétesítmény - tekintettel az annak gyakorlásával, illetve elhelyezésével érintett és vízgazdálkodási szempontból összefüggő térségre - mennyiben felel meg a vízjogi engedély megadására vonatkozó, a külön jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

(5) Vízkészlet hasznosítására vízjogi létesítési engedély csak akkor adható, ha ezzel egyidejűleg a hasznosítással összefüggésben keletkezett szennyvíz, továbbá a csapadékvíz összegyűjtéséről, elvezetéséről, kezeléséről és a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő elhelyezéséről is gondoskodtak, illetve az erre vonatkozó műszaki megoldás a kérelem és a kiadott létesítési engedély részét képezi, továbbá, ha a kérelemben foglaltak kielégítik a külön jogszabály szerinti igénybevételi, kibocsátási és szennyezettségi határértékekre vonatkozó előírásokat.

(6) A vízjogi létesítési engedély az abban meghatározott jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése mellett feljogosít az engedélyben meghatározott vízimunka

elvégzésére, vízilétesítmény megépítésére, de a vízhasználat gyakorlásához, illetve a vízilétesítmény használatbavételéhez, üzemeltetéséhez szükséges vízjogi üzemeltetési engedély, vagy a jogszabály szerint szükséges egyéb hatósági engedély megszerzésének kötelezettsége alól nem mentesít.

(7) A létesítési engedély - a vízgazdálkodási szempontokra figyelemmel - az abban meghatározott ideig hatályos. A hatály az engedély módosítására vonatkozó szabályok szerint meghosszabbítható.

(8) A (6) bekezdés szerint meghatározott jog gyakorlásához fűződő kötelezettségek teljesítése körében, az engedélyezett létesítmény céljára és vízgazdálkodási, környezetvédelmi rendeltetésére figyelemmel a felügyelőség a létesítési engedélyben rendelkezik a próbaüzemeltetésről.

(9) Próbaüzemeltetést kell végezni

a) a közműves vízellátást szolgáló vízkezelő létesítményeknél, továbbá

b) a közműves szennyvíztisztítást, valamint az egyesített vagy elválasztó rendszerű szennyvízelvezetést biztosító létesítményeknél, műveknél, berendezéseknél, ideértve a szennyvíztelepen belüli szennyvíziszap elhelyezést is,

c) az a) és b) pontban meghatározott létesítményeken túl minden olyan egyéb esetben, amikor a műtárgy, berendezés vagy komplex létesítmény rendeltetészerű - a jogszabályoknak és a hatósági előírásoknak megfelelő - használhatósága, üzemeltetése, próbaüzem nélkül nem állapítható meg.

(10) Próbaüzemeltetést lehet végezni - a (9) bekezdésben érintett esetek mellett -, ha azt a felügyelőség kérelemre engedélyezte.

(11) A próbaüzemeltetés időtartamát - amely nem hosszabbítható meg - a kötelező szabványokra, illetve a rendeltetészerű használhatóság megállapításához szükséges adatokra, egyéb műszaki szempontokra, szakhatósági állásfoglalásokra figyelemmel kell meghatározni.

(12) A felügyelőség engedélye szükséges - a külön jogszabály szerinti építőipari műszaki engedéllyel, vagy CE megfelelőségi jelöléssel rendelkező szennyvízkezelő berendezések kivételével - a szennyvíz és a csapadékvíz tisztításához, előtisztításához és elhelyezéséhez szükséges berendezés létesítéséhez, a használatbavételéhez, üzemeltetéséhez. A felügyelőségtől elvi vízjogi engedély kérhető a létesítmény tervezését megelőzően.

(13) A (12) bekezdésben meghatározott hatáskör gyakorlása során e rendeletnek a vízjogi engedélyezési eljárásra, a hatósági engedély nélkül, vagy attól eltérően végzett létesítésre és üzemeltetésre, a vízjogi kötelezettség megállapítására, valamint a felügyelőségre vonatkozó rendelkezések szerint, azok megfelelő alkalmazásával kell eljárni.

4. § (1) Vízimunka végzéséhez, vízilétesítmény építéséhez az építető, a tulajdonos vagy a vagyongekezelő bejelentése és a felügyelőség engedélye szükséges, ha az a külön jogszabályokban meghatározott víziközművek elosztóhálózatának olyan bővítésére irányul, amely nem érinti a víziközmű vízjogi engedélyben meghatározott mértékadó kapacitását.

(2) Mezőgazdasági vízszolgáltatást biztosító és vízjogi engedély alapján üzemelő vízilétesítményből történő vízhasználat gyakorlásához a vízilétesítményt vízjogi engedély alapján üzemeltető engedélyes hozzájárulása szükséges.

(3) Az (1) bekezdés szerinti esetben a bejelentéshez csatolni kell a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló rendeletben, valamint az adott vízimunka elvégzésére, vízilétesítmény építésére vonatkozó jogszabályokban meghatározott mellékleteket.

(4) Ha a bejelentésre a felügyelőség az ügyintézési határidő alatt nem nyilatkozik, a bejelentés alapját képező tevékenységhez a hatósági hozzájárulást megadottnak kell tekinteni. Az építető kérelmére erről a felügyelőség külön igazolást vagy vízjogi létesítési engedélyt ad.

(5)

5. § (1) Vízhatszólát gyakorlásához, vízilétesítmény használatbavételéhez (a továbbiakban: üzemeletetéshez) szükséges vízjogi üzemeletetési engedélyt annak kell kérlni, aki a vízhasználattal vagy a létesítmény üzemeletetésével járó - a jogszabályokban és a hatósági előírásokban meghatározott - jogokat és kötelezettségeket közvetlenül gyakorolja, illetve teljesíti. A kérelemhez a külön jogszabályban meghatározott mellékleteket kell csatolni.

(2) Ha az engedély iránti kérelmet benyújtó építető, a tulajdonos vagy a vagyonekezelő személye nem azonos az üzemeletető személyével, a felügyelőség az üzemeletetés jogcímét, annak személyi és tárgyi feltételeit megvizsgálhatja. A jogszabály a vízilétesítmények meghatározott körére az üzemeletetés szakmai követelményeinek és személyi feltételeinek vizsgálatát kötelezően is meghatározhatja.

(3) A vízjogi üzemeletetési engedélyezési eljárásban vizsgálni kell különösen:

a) a vízjogi létesítési engedélyben, az engedélyezési tervdokumentációban foglaltak teljesítését;

b) e rendeletben, valamint a létesítési engedélyben meghatározott rendelkezésekre figyelemmel a próbaüzemeletetés eredményét, illetve az erre vonatkozó adatokat;

c) víziközművek esetén az üzemeletetési szabályzatot és a víziközmű üzemeletetésével összefüggő jogszabályban meghatározott egyéb követelményeket;

d) a vízhasználatra külön jogszabályban meghatározott előírások megtartására vonatkozó adatokat;

e) felszín alatti vízkészletekre települt vízilétesítmény esetén a külön jogszabályban meghatározott műszaki dokumentációt.

(4) Az eljárás tárgyatól és a létesítmény jellegétől függően a vízjogi üzemeletetési engedélyben rendelkezni kell, különösen:

a) az engedélyezett vízilétesítményről és a vízhasználatról, ideértve mindazokat a vízgazdálkodási, vízvédelmi adatokat, amelyek a létesítmények üzemeletetését, a vízhasználat gyakorlását jellemzik, valamint a tevékenység gyakorlása során végzendő önellenőrzés feltételeit;

b) a jogszabály alapján megállapítható üzemeletetéssel összefüggő feltételekről, jogokról és kötelezettségekről;

c) ha a létesítési és üzemeletetési engedély jogosultjának személye nem azonos, az üzemeletetés jogcíméről, figyelemmel a vízilétesítmény vízgazdálkodási rendeltetésére és tulajdonára;

d) az engedély hatályáról.

(5) A felügyelőség az engedély hatályának megállapítása során különösen a létesítmény vízgazdálkodási rendeltetését, műszaki jellemzőit, az üzemeletetéssel összefüggő szakhatósági állásfoglalásokban meghatározott és engedélyben előírt egyéb feltételeket értékeli és veszi figyelembe. Az engedély hatálya e rendeletnek az engedély módosítására vonatkozó szabályai szerint kérelemre vagy hivatalból módosítható.

(6) E jogszabályban meghatározott és bejelentési kötelezettség alá tartozó vízilétesítmény üzemeletetésére vonatkozó kérelem esetén a 4. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott szabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az üzemeletetőnek az üzemeletetési engedélyhez egyébként szükséges, külön jogszabályban meghatározott mellékleteket kell csatolnia.

(7) A vízjogi üzemeletetési engedély - az engedélyben meghatározott feltételekkel és az üzemeletetéshez kapcsolódó jogszabályokban hatósági előírásokban meghatározott kötelezettségek mellett - feljogosít a vízilétesítmény használatbavételére és az engedély érvényességi ideje alatt annak üzemeletetésére. Ha a Vgtv.-ben meghatározott közfeladatokkal összefüggő és külön a vízjogi engedély alapján végezhető vízimunka, vízhasználat vagy a vízilétesítmény üzemeletetése a közérdek mértékét meghaladó, illetőleg a közfeladatok körébe nem tartozó vízimunkák elvégzését teszi szükségessé, a vízjogi engedélyben meghatározott

jog csak az ezzel összefüggő külön jogszabályban meghatározott megállapodás (szerződés) szerint gyakorolható.

(8) Az építető bejelentése, illetve a felügyelőség engedélye alapján megépített vízilétesítmények használatbavételéhez és üzemeltetéséhez a (7) bekezdésben meghatározott jogok és kötelezettségek kapcsolódnak.

(9) Az üzemeltetésre jogosító vízjogi engedélyeket - ha külön jogszabály másképp nem rendelkezik - az e rendelet szerinti ellenőrzés során felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat eredményétől függően az engedély hivatalból visszavonható vagy a 12. §-ban meghatározott esetben módosítható.

A vízi szolgalmakra vonatkozó rendelkezések

Vízvezetési szolgálat

6. § (1) Amennyiben a vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó, a Vgtv. szerint közcélúnak minősülő vízilétesítmény vízvezetési szolgalmi jog alapításával létesíthető, a szolgálat alapításáról, a felügyelőség a létesítmény engedélyezése vagy az engedély módosítása során határoz.

(2) Saját célt szolgáló, vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó vízilétesítmény megvalósításához és üzemeltetéséhez szükséges vízvezetési szolgálat alapítására a polgári jog szabályai irányadók.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben érintett vízvezetési szolgálatmal összefüggő, a jogosultat, valamint a tőrésre kötelezettet megillető jogokat és terhelő kötelezettségeket az alapul szolgáló jogviszony határozza meg azzal, hogy a jogosult a vízjogi engedélyben rögzített tevékenységet a szolgálatmal érintett ingatlan tulajdonosának (használójának) érdekeit, az ingatlan használati módját figyelembe véve gyakorolhatja.

(4) A vízvezetési szolgálat alapítására irányuló - jogszabályban meghatározott tartalmú - kérelmet a vízjogi létesítési engedélyezési eljárásban kell a felügyelőséghez benyújtani. A kérelem a vízjogi létesítési engedélyezési eljáráshoz szükséges mellékletek részét képezi.

(5) A szolgálat alapítására irányuló eljárásban meg kell határozni és a határozatban - az ingatlan-nyilvántartási adatokra is figyelemmel - rögzíteni kell, különösen:

a) a vízilétesítmény elhelyezésével és üzemeltetésével összefüggő használati korlátozások tartalmát, ideértve az ingatlanok a korlátozással érintett részét a helyszínrajzra történő utalással;

b) a jogosultat (vízjogi engedélyest) és az ingatlan tulajdonosát érintő, a létesítéssel és a használattal összefüggő egyéb jogokat és kötelezettségeket.

(6) Az építető (vízjogi engedélyes) és a létesítmény elhelyezésével érintett ingatlan tulajdonosa között létrejött megállapodáson alapuló vízvezetési szolgálat esetén a felek szerződésének az (5) bekezdés *a)* és *b)* pontjában megjelölt adatokat is tartalmaznia kell. A megállapodás (szerződés) a felügyelőség jóváhagyásával jön létre. Erről a vízjogi létesítési engedélyben rendelkezni kell.

Vízhasználati szolgálat

7. § (1) Vízjogi engedély alapján üzemeltetett vízilétesítményhez történő csatlakozás engedélyezése esetén a csatlakozó - eltérő megállapodás hiányában - a vízhasználattal kapcsolatos érdekeltsége arányában köteles:

a) a vízilétesítmény csatlakozáskori értékének reá eső részét a létesítmény tulajdonosának megtéríteni;

b) a vízilétesítmény fenntartási és üzemeltetési költségeit a csatlakozás időpontjától kezdődően viselni;

c) a csatlakozással kapcsolatban felmerült munkák elvégzéséről saját költségén gondoskodni.

(2) A csatlakozás iránti kérelem elbírálása során vizsgálni kell különösen és az engedélyben meg kell határozni a csatlakozás módját (műszaki megoldását), továbbá a létesítmény közös használatára vonatkozó jogokat és kötelezettségeket, ideértve az érdekeltségi arányokat és az ebből eredő költségek viselésére vonatkozó - a felek megállapodásán alapuló, vagy ennek hiányában az (1) bekezdés alapján megállapítható - feltételeket.

(3) Vízzjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó, az (1) bekezdésben nem érintett közös vízhasználatokra a vízhasználati szolgálat szabályait kell megfelelően alkalmazni.

8. § (1) Ha a vízilétesítmény elhelyezéséhez szolgálmat alapítottak - különösen a létesítési engedély jogosítottjának és a későbbi üzemeltető személyének eltérése esetén - a szolgálmat gyakorlásával járó, az üzemeltetéssel összefüggő jogokról és kötelezettségekről az üzemeltetési engedélyben is rendelkezni kell.

(2) A vízvezetési szolgálmat az alapul szolgáló vízzjogi engedély tartalmával összefüggésben módosulhat, illetve az engedély visszavonásával szűnhet meg.

(3) A vízzjogi engedély módosítása során a vízvezetési szolgálmat változatlan fenntartásának feltételeit is vizsgálni kell a szolgálmat alapítására irányadó rendelkezések megfelelő alkalmazásával.

(4) A vízvezetési, valamint vízhasználati szolgálmat jogot - külön jogszabály szerint - az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.

(5) Vízvezetési szolgálmat alapításával kapcsolatos kártalanítási igény (Vgtv. 21. §) elbírálására, továbbá a vízhasználati szolgálmatmal összefüggő költségviselésre e rendeletnek a kártalanításra és költségmegosztásra vonatkozó szabályai irányadók.

A védőidom, védőterület, védősáv kijelölésére vonatkozó rendelkezések

9. § (1) A vízkészlet, vízkivétel, illetve vízilétesítmény fokozott védelme érdekében a felügyelőség védőidom vagy védőterület, illetőleg védősáv (az utóbbi kettő a továbbiakban: védőterület) kijelölését a külön jogszabály előírásai alapján rendeli el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott hatáskörben a felügyelőség:

a) távlati ivóvízellátásra kijelölt vízbázis esetén a kijelöléssel összefüggésben az illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság, elvi vízzjogi engedély esetén az engedélyes kérelmére a vízzjogi létesítési engedélyezési eljárás során a kérelemben, illetve az engedélyben meghatározott vízi létesítmény megvalósításával, a vízzjogi üzemeltetési engedélyben pedig az engedélyezett vízhasználat gyakorlásával összefüggésben határoz;

b) megfelelő védelem és biztonság nélkül üzemeltetett vízilétesítmény és gyakorolt vízhasználat esetén az engedélyes kérelmére, vagy ennek hiányában hivatalból indított eljárás keretében határoz a védőidom, védőterület kijelöléséről.

(3) A védőidom, védőterület kijelöléséhez a külön jogszabályban meghatározott mellékleteket (tervdokumentációkat) kell csatolni. A kijelölésről és a védőterület fenntartásáról szóló vízzjogi engedélyben, határozatban rendelkezni kell, különösen:

a) a kijelöléssel érintett ingatlanok használatával, a használat módjával összefüggő és a védelem érdekében szükséges, jogszabály alapján megállapítható előírásokról, korlátozásokról, továbbá a biztonságba helyezést szolgáló egyéb intézkedésekről;

b) a kijelölt védőterület fenntartásával járó feladatokról, ideértve az ehhez szükséges megfigyelő, ellenőrző rendszer kiépítését és működtetését.

(4) A védőterületen lévő, azokat a földrészleteket, amelyeken az elrendelt vagy elrendelhető használati korlátozások az ingatlan rendeltetésszerű használatát kizárják vagy jelentős mértékben akadályozzák, a védőterület kialakítására köteles személynek az ingatlant adásvétel útján vagy egyéb módon (így például kisajátítással) kell megszereznie. Ebben az esetben az ingatlan megvásárlását vagy kisajátítását annak tulajdonosa is kezdeményezheti.

(5) Aki a védelem alá helyezett vízkészlet hasznosítására, vízilétesítmény megépítésére jogot szerzett, a védőidom, a védőterület kijelöléséből, fenntartásából eredő tulajdoni-használati és egyéb korlátozásokért az érintett ingatlan(ok) tulajdonosát (használóját) az akadályoztatás (korlátozás) mértékének arányában; az építmények, növényzet stb. eltávolításáért vagy áthelyezéséért pedig az okozott károknak megfelelően kártalanítani köteles.

(6) A védelem alá helyezett vízbázisok, illetve vízilétesítmények védőidomának, védőterületének meghatározásáról, a védőterület övezeteiről, továbbá az érintett ingatlanok ezzel összefüggő használatáról, a védelem érdekében szükséges használati korlátozásáról külön jogszabály rendelkezik.

(7) A védőidomot, a védőterületen belül - külön jogszabály szerint meghatározott - belső és külső védőövezetet, valamint a védősávot érintő tulajdoni, illetve használati korlátozásokat, ideértve a telekalakítási és építési tilalmat, valamint a vízmű üzemeltetőjét megillető használati, szolgalmi jogot a kijelölésről és a fenntartásról rendelkező határozat alapján az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni.

A meder és a part találkozási vonalának megállapítása

10. § (1) A felszíni vizek partvonalát - kérelemre vagy hivatalból a környezet- és természetvédelmi előírásokra is figyelemmel - a felügyelőség állapítja meg. A partvonalat, ha a terepadottságok vagy egyéb körülmények indokolják természetben is ki kell tűzni.

(2) A partvonal megállapításánál - a már állandósult partvonal kivételével - figyelemmel kell lenni különösen:

- a) a mértékadó vízhozamra;
- b) a közérdeket szolgáló, vízgazdálkodási, környezetvédelmi és természetvédelmi célokra;
- c) az ökológiai értékek védelmére;
- d) a hordalék lerakódásra, a jégjárásra és a hullámverésre;
- e) a parti ingatlan tulajdonosának jogszabályban meghatározott jogaira és kötelezettségeire, továbbá az elfogadott településfejlesztési tervekre.

(3) A parti ingatlan tulajdonosa az elhabolás elleni védelem, valamint az elhabolt rész vízjogi engedély alapján történő helyreállítása során a megállapított partvonalra jogosult a szükséges munkákat elvégezni.

(4) A megállapított partvonalat a településrendezési tervek elkészítése során is figyelembe kell venni.

(5) Ha a vízviszonyokba a meder feltöltésével jogellenesen beavatkoztak, a feltöltés fennmaradásáról vagy megszüntetéséről az (1) bekezdésben meghatározott eljárás során kell a partvonal módosításával vagy az eredeti partvonal fenntartásával határozni.

(6) Amennyiben a partvonal nem módosítható, az eredeti állapot helyreállításához szükséges intézkedésekről - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a határozatban külön rendelkezni kell.

(7) A partvonal módosítására irányuló kérelemhez - ideértve a jogellenesen megvalósított mederfeltöltés fennmaradására irányuló kérelmet is - a meder tulajdonosának (kezelőjének) hozzájárulását, továbbá az ingatlan-nyilvántartási átvezetéshez szükséges dokumentációt kell csatolni. Amennyiben a hozzájárulás hiányzik, a kérelem nem teljesíthető és a partvonal kizárólag hivatalból indított eljárás eredményeként módosítható.

(8) A jogellenes mederfeltöltéssel kapcsolatos ügyekben egyebekben a rendeletnek a hatósági engedély nélkül vagy arról eltérően végzett létesítésre és üzemeltetésre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A vízjogi engedély módosítása, visszavonása és a tevékenység szüneteltetése

11. § (1) A vízjogi engedély az engedélyes kérelmére - az engedély kiadásánál irányadó jogszabályi előírásokra is figyelemmel - módosítható, amennyiben:

- a) az engedélyes a vízállésművet át akarja alakítani, vagy az engedélyben meghatározott műszaki megoldástól eltérően kívánja megterveztetni, megépíteni, illetőleg üzemeltetni, továbbá a vízhasználatot az engedélytől eltérő módon (mértékben) kívánja gyakorolni;
- b) megváltozott a tulajdonos vagy az üzemeltető személye;
- c) megváltoztak az engedély alapjául szolgáló körülmények és feltételek.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában megjelölt esetben az engedélyes köteles a felügyelőségnek 30 napon belül bejelentést tenni. Ennek elmulasztása esetén az engedély gyakorlásával összefüggő kötelezettségek az engedélyest terhelik.

(3) A vízjogi engedélynek az (1) bekezdés alapján történő módosításához az engedélyesnek csatolni kell mindazokat az adatokat, műszaki terveket - a külön jogszabályok szerint szükséges egyéb hatósági engedélyeket -, amelyek az érvényes vízjogi engedélyhez képest a módosítással összefüggő kérelmet megalapozzák.

(4) A vízjogi engedély módosításánál, visszavonásánál és a tevékenység szüneteltetésénél a vízjogi engedély kiadására vonatkozó szabályok az irányadók.

12. § A vízjogi engedélyt a felügyelőség a kiadásnál irányadó szempontok alapján hivatalból módosítja abban az esetben, ha megváltoztak azok a feltételek és adottságok, amelyek az engedély kiadásának alapjául szolgáltak, különösen, ha a módosítást:

- a) a közérdek érvényre juttatása érdekében külön jogszabályban meghatározott feltételek, közegészségügyi, környezetvédelmi, vízgazdálkodási vagy természetvédelmi szempontok teszik szükségessé;
- b) a rendelkezésre álló (felhasználható) vízkészlet mennyisége természeti vagy egyéb elháríthatatlan okból a külön jogszabály szerint meghatározott kibocsátási, igénybevételi, valamint szennyezettségi határértékekre is figyelemmel megváltozott.

13. § (1) A vízjogi engedélyben biztosított vízhasználat az engedélyes kérelmére vagy hivatalból, akkor szüneteltethető, ha a jog gyakorlásának felfüggesztését időleges - meghatározott időpontig fennálló - körülmények indokolják.

(2) A szüneteltetésre meghatározott időtartam elteltével a vízjogi engedélyben meghatározott jog külön intézkedés nélkül gyakorolható. A szüneteltetés leghosszabb időtartama három év. Amennyiben azt a körülmények módosulása indokolja, kérelemre vagy hivatalból korábban is megszüntethető, illetőleg annak leghosszabb időtartamáig meghosszabbítható.

14. § (1) A vízjogi engedély visszavonható, ha az engedélyes:

- a) a jogszabályban foglalt, illetőleg engedélyben előírt feltételeknek és kötelezettségeknek a felügyelőség felhívása ellenére az abban megállapított határidő alatt nem tesz eleget;
- b) a vízimunka vagy a vízállésművet átalakítására, illetőleg a vízhasználat gyakorlásának megváltoztatására vonatkozó határozatot az abban megjelölt határidő alatt nem teljesíti;
- c) a vízállésművet fenntartására és üzemeltetésére vonatkozó kötelezettségét a felügyelőség felhívása ellenére nem végzi el.

(2) A vízjogi engedélyt vissza kell vonni, ha alapvetően megváltoztak azok a feltételek és körülmények, amelyek az engedély alapjául szolgáltak, így különösen:

- a) a vízimunka, vízilétesítmény vagy vízhasználat károsra vált és a káros hatás annak átalakításával, illetőleg gyakorlásának megváltoztatásával nem szüntethető meg;
- b) az engedélyes a tervbe vett vízgazdálkodási cél megvalósításától eláll, a vízhasználatról, illetőleg a befogadó igénybevételéről lemond;
- c) vízgazdálkodási, környezet- és természetvédelmi, közegészségügyi érdek és az ezeket érvényesítő külön jogszabályban meghatározott feltételek azt szükségessé teszik;
- d) a felhasználható vízkészlet mennyisége és minősége oly mértékben megváltozik, hogy az engedélyben meghatározott vízgazdálkodási cél, illetőleg feladat ellátása, az ezzel járó jogok gyakorlása az engedélyezett módon nem biztosítható;
- e) az engedélyes a vízhasználatot - bár ez módjában állott - 1 éven át, öntözési célú vízhasználat esetén 3 éven át nem gyakorolta, és az engedély szüneteltetését sem kérte.

A hatósági engedély nélkül vagy attól eltérően végzett létesítésre és üzemeltetésre vonatkozó rendelkezések

15. § (1) Vízjogi létesítési engedély nélkül megépített vagy attól eltérően megvalósított vízimunka vagy vízilétesítmény esetén az építtetőnek (tulajdonosnak) a felügyelőségtől - a (2) bekezdésben meghatározott eset kivételével - fennmaradási engedélyt kell kérni.

(2) Ha az építtető a létesítményt a felügyelőség által megállapított határidő alatt és a hatósági előírások betartásával megszünteti, az eredeti állapotot visszaállítja, az engedély nélkül, illetve az attól eltérően végzett tevékenységhez kapcsolódó joghátrányok nem alkalmazhatók.

(3) A fennmaradási engedéllyel kapcsolatos kérelem elbírálása során a vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárásra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával kell eljárni azzal, hogy a kérelemhez a tényleges megvalósulási állapotot tartalmazó tervdokumentációt kell csatolni.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott kérelemmel kapcsolatos eljárás annak megállapítására irányul, hogy a megvalósított vízilétesítmény, vízimunka - az engedély hiányától eltekintve - mennyiben felel meg a vízjogi létesítési és üzemeltetési engedély kiadására vonatkozó, a Vgtv.-ben és egyéb jogszabályban meghatározott követelményeknek, illetve a hatósági előírásoknak. A felügyelőség a fennmaradási engedély megadását a létesítmény átalakításától vagy meghatározott munkák elvégzésétől teheti függővé.

(5) Amennyiben a fennmaradási engedély megadható, a Vgtv. 29. §-ának (3) bekezdésében meghatározott bírság megfizetéséről a fennmaradásról szóló döntéssel, illetve eljárással egyidejűleg kell rendelkezni.

16. § (1) Amennyiben az engedély nélkül, vagy attól eltérően megvalósított létesítmény vízgazdálkodási, környezet- vagy természetvédelmi szempontból káros és ez átalakítással sem szüntethető meg, a kérelem elutasítása mellett, az építtetőt a létesítmény megszüntetésére (elbontására) kell kötelezni.

(2) A létesítési engedély alapján megépített, de üzemeltetési engedély nélkül üzemeltetett vízilétesítmény esetén a felügyelőség intézkedik, hogy a vízhasználat, illetve az üzemeltetés jogszabálynak megfelelő legyen.

Kártalanítás és költségmegosztás

17. § (1) A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásával összefüggésben keletkező, a Vgtv.-ben, valamint egyéb jogszabályban meghatározott - jogviszonyokból eredő kártalanítás felől - megegyezés hiányában - bíróság határoz. A kártalanítási igény elbírálása a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatásának és a határozathozatalnak nem feltétele.

(2) Vízimunka elvégzésével, vízilétesítmény megépítésével, fenntartásával, átalakításával és megszüntetésével összefüggő hatósági eljárás során az engedélyezett létesítménnyel kapcsolatos - a közös használat érdekeltségi arányából következő - költségek megosztásáról az érdekeltek megegyezésének hiányában a felügyelőség határoz.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott döntés előtt a felügyelőség - a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény ezzel kapcsolatos szabályaira figyelemmel - egyezség létrehozását megkísérel.

A vízjogi kötelezések

18. § (1) A vízhasználót vagy azt, aki a vízviszonyokba jogellenesen beavatkozott, illetőleg a jogszabályban meghatározott feladatainak, kötelezettségeinek elmulasztásával káros és jogellenes állapotot idézett elő, a jogszabály szerint szükséges követelmények érvényesítése érdekében a felügyelőség kötelezi:

- a) a vízjogi engedély nélkül vagy az attól eltérően végzett kivitelezés megszüntetésére, felfüggesztésére, továbbá az engedély nélkül vagy az engedélytől eltérően elvégzett vízimunka vagy megépített vízilétesítmény átalakítására, meghatározott módon megvalósított fennmaradására és üzemeltetésére vagy megszüntetésére, az engedély nélkül gyakorolt vízhasználat szüneteltetésére, abbahagyására vagy meghatározott módon való gyakorlására;
- b) az engedély alapján a meglevő vízilétesítménynek az előírásoknak megfelelő módon történő üzemeltetésére, átalakítására vagy megszüntetésére;
- c) a vízilétesítmény megépítésére, vízimunka elvégzésére;
- d) a kivett víz, valamint a befogadóba juttatott használt, illetve tisztított szennyvíz mérésére;
- e) vízhasználat szüneteltetésére, megszüntetésére;
- f) védőidom, védőterület, védősáv kialakítására és fenntartására;
- g) a jogellenes, illetve káros állapot megszüntetésére - az a)-f) pontokban foglaltaktól függetlenül is -, ha az eljárásra más hatóság nem rendelkezik hatáskörrel és a vízviszonyokba történt beavatkozás, illetve annak megszüntetése egyébként nem jár együtt vízhasználattal vagy a vizek hasznosítására, kártételeik elhárítására irányuló vízimunka elvégzésével.

(2) Amennyiben a felügyelőség az eljárást az (1) bekezdés a)-g) pontjai alapján folytatja le, a vízhasználó vagy az, aki a jogellenes állapot megszüntetésére a jogszabály szerint egyébként köteles, a külön jogszabályban meghatározott tartalmú, a vízjogi létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárásra irányadó terv és adat szolgáltatására is kötelezhető.

(3) A (2) bekezdés szerinti terv- és adatszolgáltatást az eljáró hatóság elrendeli, ha a vízilétesítmény megépítéséről, vízjogi engedély nélkül vagy attól eltérően elvégzett vízimunka, üzemeltetett vízilétesítmény vagy vízhasználat fennmaradásáról, átalakításáról vagy megszüntetéséről kell döntenet, és ehhez - jogszerű teljesítés hiányában - engedélyezési tervdokumentáció nem áll rendelkezésre.

(4) Ha jogszabály alapján a 15. § (5) bekezdésének alkalmazásával lefolytatott eljárásban, fennmaradási engedély megadható, az építetöt az engedély nélkül, illetve attól eltérően megépített építmények értékére vonatkozó adatok közlésére kell felhívni. Az adatok közlésénél a fennmaradási engedélyre vonatkozó eljárás időpontjában fennálló értéket kell figyelembe venni.

(5)

(6) Az (1)-(4) bekezdésben megjelölt eljárás keretében hozott határozatnak tartalmaznia kell a káros, illetve jogellenes állapot megszüntetésének a vízgazdálkodási környezet- és természetvédelmi célokkal és követelményekkel összhangban álló, általános műszaki megoldását, vagy a megoldás lehetőségeit. A határozat végrehajtásának a jogerősen megállapított teljesítési határidőt követő első naptól számított három év elteltével nincs helye.

(7)

(8) A felügyelőség a szennyvízelvezető és -tisztító mű káros szennyezése esetén
a) a bebocsátót megfelelő előtisztító berendezés hiányában vagy szakszerűtlen üzemeltetés esetén a szennyvíz előtisztításához szükséges berendezés létesítésére vagy megfelelő üzemeltetésére kötelezheti,

b) külön jogszabály szerint határoz a csatornabírság megállapításáról, valamint kérelemre vagy hivatalból indított eljárás eredményeként a szennyvízelvezető műbe bebocsátott szennyvíz egyedi, a jogszabályi küszöbértéknél enyhébb vagy szigorúbb küszöbértékének megállapításáról. Ennek során a külön jogszabály 2. számú mellékletében megadott anyagok bevezetési feltételeiről is határoz.

(9) A (8) bekezdés b) pontjában érintett eljárás során bebocsátónak a jogszabályi rendelkezésnél enyhébb küszöbérték megadására irányuló kérelme csak a szolgáltató előzetes - csak megfelelő indokolással megtagadható - egyetértésével teljesíthető, szigorúbb küszöbérték megállapítását a szolgáltató is kezdeményezheti, döntésénél az eljáró hatóság a vízgazdálkodási szempontokat nem hagyhatja figyelmen kívül.

19. §

20. §

Felügyelőség

21. § (1)

(2)

(3)

(4) A felügyelőség a vízilétesítményeket és vízhasználatokat a vízjogi üzemeltetési engedélyezési eljárás, valamint az ellenőrzés során a létesítmény jellegére és a térség vízgazdálkodásában betöltött szerepére figyelemmel, I-IV-ig terjedő felügyeleti kategóriába sorolja. Ennek megfelelően az érintett vízgazdálkodási követelmények szempontjából:

a) az I. kategóriába a kiemelkedően fontos,

b) a II. kategóriába a nagyobb térséget érintően jelentős,

c) a III. kategóriába a helyi jelentőségű,

d) a IV. kategóriába a kisebb jelentőségű

létesítmények tartoznak.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott kategóriák megállapításánál figyelembe kell venni különösen:

a) a vízilétesítményeknek a vizek hasznosítását - vagy kártételeik elhárítását - szolgáló szerepét, jelentőségét, tekintettel a vízgazdálkodási szempontból egységet alkotó térségre és az egyéb területi adottságokra;

b) a létesítmény környezetének meglévő, illetve a vízgazdálkodási vagy egyéb - tervezett fejlesztést is érintő - adottságait, lehetőségeit.

(6) A felügyelőség az ellenőrzést az I. kategóriába tartozó létesítményeknél évenként, a II. kategóriába tartozó létesítményeknél két évenként, a III. kategóriába tartozó létesítményeknél öt évenként, a IV. kategóriába tartozó létesítményeknél esetenként (szűrőpróbaszerűen, illetve megkeresés vagy bejelentés alapján) végzi. Az egyes felügyeleti kategóriákat érintő besorolás részletes szempontjait a rendelet *melléklete* tartalmazza.

(7) Amennyiben az (5) bekezdésben foglaltak változása ezt indokoltá teszi, a felügyelőség módosíthatja a létesítmény (4) bekezdés szerinti besorolását.

(8) A felügyelőség az ellenőrzés során - szükség szerint - szakmai, módszertani útmutatást és tanácsot ad, egyben lehetőséget biztosít az engedélyesnek arra, hogy - az azonnali intézkedést igénylő eseteket kivéve - a vízgazdálkodási cél, illetőleg követelmény önkéntes jogkövetés útján teljesüljön.

(9)

(10) A hatósági engedély nélkül vagy attól eltérően gyakorolt vízhasználat, megvalósított vízimunka, illetve megépített vízelvezítési létesítmény esetén az ellenőrzést követő intézkedéseket a felügyelőség az ellenőrzés befejezését követően, a jogellenes állapot szakmai megítélésétől is függően haladéktalanul, de legkésőbb az ellenőrzés befejezésétől számított 2 hónapon belül köteles megtenni.

(11) A vízügyi felügyeleti ellenőrzéseket a felügyelőség ellenőrzési terv alapján végzi. Az ellenőrzési tervnek tartalmaznia kell:

- a) a vízimunkák, vízelvezítési létesítmények, vízhasználatok vízikönyvi nyilvántartási számát, valamint az e rendelet szerint meghatározott felügyeleti kategóriát,
- b) az ellenőrzés tervezett időpontját negyedévenkénti bontásban,
- c) a korábbi ellenőrzési terv teljesítésének értékelését, valamint az erre alapozható, tervezett és kiemelt ellenőrzési szempontokat, ideértve az esetleges utó- és célvizsgálatokat.

Vízgazdálkodási (vízikönyvi) nyilvántartás

22. § (1) A felügyelőség külön jogszabályban foglaltak szerint vezetett vízikönyvi nyilvántartása a valóságos állapotnak megfelelően tartalmazza és tanúsítja a vízimunkákra, a vízelvezítési létesítményekre és vízhasználatokra vonatkozó műszaki alapadatokat, továbbá az ezek gyakorlásához kapcsolódó jogokat és jogi szempontból jelentős tényeket.

(2)

(3) A vízikönyvet mindazok, akik érdekeltségüket valószínűsítik, megtekinthetik, arról költségtérítés ellenében másolatot készíthetnek.

23. § A vízbeszerzésre meghatározott, továbbá a befogadóba vezethető vízmennyiségeket a felügyelőség - a kiadott elvi vízjogi engedély hatályán belül - bejegyzett igényként, a vízkészlet-nyilvántartásról szóló külön jogszabály szerint tartja nyilván.

III.

A vízgazdálkodással kapcsolatos helyi önkormányzati hatósági hatáskörök

24. § (1) A települési önkormányzat jegyzőjének hatósági engedélye szükséges:

a)

b) az 500 m³/év mennyiséget nem meghaladó és kizárólag házi, kommunális szennyvíz elszikkasztását szolgáló létesítmény megépítéséhez, használatbavételéhez, átalakításához és megszüntetéséhez;

c) olyan kút létesítéséhez, használatbavételéhez és megszüntetéséhez, amely a létesítő házi vízigényének 500 m³/év mennyiségig terjedő kielégítését szolgálja, valamint - parti szűrésű és a karszt- vagy rétegvízkészlet igénybevétele, érintése nélkül - kizárólag a talajvíz felhasználásával működik.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában megjelölt szennyvíz elszikkasztását szolgáló létesítmény akkor engedélyezhető, ha

a) az ingatlan mentén a szennyvízelvezető törzshálózat még nem épült ki, vagy az ingatlanok a megvalósított közműbe történő bekötése - a megvalósítás műszaki költségeihez képest - aránytalanul nagy költséggel jár, továbbá

b) a szikkasztásra a talaj alkalmas, a talajvízháztartást kedvezőtlenül nem befolyásolja a talajt, a talajvizet, egyéb felszín alatti vizet vagy más befogadót károsan nem szennyez, és elszennyeződéssel nem veszélyeztet, valamint

c) a szennyvíz elhelyezése vízgazdálkodási, közegészségügyi, környezetvédelmi vagy egyéb érdeket nem sért, és megfelel az építmények kialakítására és elhelyezésére vonatkozó jogszabályoknak.

(3) Az (1) bekezdés c) pontjában megjelölt talajvízkút engedélyezésének feltétele:

a) a kitermelt víz használata során keletkező szennyvíz a környezetet nem veszélyeztető elhelyezése, továbbá

b) ivóvízigény kielégítését szolgáló kút esetén a közegészségügyi követelmények érvényre juttatása.

(4) A jegyző az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott közműpótló létesítmény megvalósítását, átalakítását, megszüntetését, továbbá az (1) bekezdés c) pontjában megjelölt létesítmény átalakítását, megszüntetését vagy meghatározott módon történő használatát hivatalból is elrendelheti, ha a jogellenes vagy káros létesítéssel, üzemeltetéssel, illetőleg a megfelelő létesítmény hiányával összefüggő, a vízgazdálkodási, környezetvédelmi és közegészségügyi követelményeket rögzítő jogszabályi rendelkezések érvényesülése azt szükségessé teszi.

(5) Az (1) bekezdés alapján kiadott engedély kérelemre vagy hivatalból módosítható vagy visszavonható, ha megváltoztak azok a körülmények, amelyek az engedély alapjául szolgáltak.

(6) Az (1) bekezdés b) és c) pontjában megjelölt feltételek hiányában az ott meghatározott létesítmények megépítéséhez és használatbavételéhez vízjogi engedély szükséges.

(7) Az (1) bekezdés alapján kiadott engedélyekről az eljáró hatóság nyilvántartást vezet.

(8) Az (1) bekezdésben érintett létesítmények hatósági engedély alapján történő megépítésével, üzemeltetésével összefüggő esetleges kártalanításra a vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó létesítményekkel kapcsolatos kártalanítási rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

25. § (1) A jegyző dönt:

a)

b) a települések belterületén a vizek természetes áramlásának, lefolyásának önkényes megváltoztatása folytán a szomszédos ingatlanok tulajdonosai között felmerült vitában - a vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó vízimunkák megvalósításától eltekintve - a természetes lefolyás biztosításáról vagy az eredeti állapot helyreállításáról;

c) a vízitársulat hiányában a helyi közcélú vízilétesítmények, illetve közcélú vízimunkák költségeinek - külön jogszabály rendelkezései szerint - az érdekeltekre történő kivetéséről;

d) a közműves ivóvízellátással és szennyvízelvezetéssel (vízi közszolgáltatással) kapcsolatos eljárásban a szolgáltatót és a fogyasztót érintő jogokról és kötelezettségekről.

(2)-(3)

(4)

26. §

Vegyes és záró rendelkezések

27. § (1) E rendelet 2-14. §-ában meghatározott vízügyi hatósági eljárásokban a döntést a kérelem előterjesztésétől számított 2 hónapon belül kell meghozni úgy, hogy az eljárásba bevont szakhatóságok a megkeresést követő 22 munkanapon belül adják meg állásfoglalásukat. A hiányosan benyújtott kérelem esetében a felügyelőség az ügyfelet a kérelem beérkezésétől számított 10 munkanapon belül hívja fel hiánypótlásra.

(2) A hivatalból indított eljárásban a felügyelőség az idézésre vonatkozó általános szabályok szerint a székhelyén kívül lakó vagy tartózkodó magánszemélyt a székhelyére is idézheti.

(3) E rendelet 1996. július 1. napján lép hatályba. Rendelkezéseit a (4)-(6) bekezdéseiben foglaltak kivételével a folyamatban levő ügyeknél is alkalmazni kell.

(4)-(5)

(6) Az engedély nélkül vagy attól eltérően megvalósított vízellátási létesítményekkel, vízimunkákkal kapcsolatos, a 15. § (5) bekezdésében meghatározott bírságra vonatkozó rendelkezések csak a rendelet hatálybalépését követően megvalósított létesítmények esetén alkalmazhatóak.

(7)

(8) E rendelet 3. § (12) bekezdésében foglaltakat a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni. A folyamatban levő első és másodfokú eljárásokban a jegyző, illetve a felettes szerv jár el.

(9)

Melléklet a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelethez

A felügyeleti kategóriába sorolás szempontjai

a) Az I. „kiemelkedően fontos” felügyeleti kategóriába tartoznak különösen:

- a regionális közüzemi vízellátó, valamint szennyvízelvezető és -tisztító rendszerek (együttesen víziközművek) és az egyéb, vízgazdálkodási szempontból - a 20 000 főt meghaladó lakosságszámú ellátási körzetet érintő, illetve a 2000 m³/nap mértékadó kapacitást meghaladó - jelentős térséget ellátó víziközművek,

- azok a saját célú (üzemi) vízellátási létesítmények, amelyek az ipar vízigényét elégítik ki és az összes vízfelhasználás - annak jellegétől függetlenül - az 1000 m³/nap, illetve a szennyvízkibocsátás az 500 m³/nap mennyiséget meghaladja,

- a gyógy- és hévízhasználatok, illetve a közfürdők vízellátási létesítményei, ha az ellátott személyek száma a napi 1000 főt meghaladja, vagy a természetes, illetve a mesterséges medrű vizekben kialakított nyilvános fürdőhely, valamint a szabad mederben kijelölt fürdőhely kivételével a napi vízhasználat 1000 m³/nap feletti,

- a kizárólagos állami tulajdonban lévő vizek vagy vízellátási létesítmények igénybevételével történő vízszolgáltatás, függetlenül a felhasznált vízmennyiségtől és a vízjogi engedélyben engedélyezett öntözött terület nagyságától,

- az I. rendű árvízvédelmi létesítmények, továbbá az árvíz- és belvízmentesítést szolgáló, az állam kizárólagos tulajdonában lévő egyéb közcélú vízellátási létesítmények.

b) A II. nagyobb térséget érintő, jelentős kategóriába tartoznak:

- a regionális közüzemi rendszerek és egyéb vízgazdálkodási szempontból jelentős térséget ellátó - az 5000 fő lakosságszámnál nagyobb ellátási körzetet érintő, illetve 500 m³/nap mértékadó kapacitást meghaladó - víziközművek,

- azok a saját célú (üzemi) vízellátási létesítmények, ahol az összes vízfelhasználás - annak jellegétől függetlenül - az 500-1000 m³/nap, illetve a szennyvízkibocsátás 100-500 m³/nap mennyiségű,

- a gyógy- és hévízhasználatok, illetve a közfürdők vízellátási létesítményei, ha azok mértékadó befogadóképessége a napi 500 főt meghaladja, vagy ha az ellátott személyek száma napi 500 fő vagy a természetes, illetve a mesterséges medrű vizekben kialakított nyilvános fürdőhely, valamint a szabad mederben kijelölt fürdőhely kivételével a napi vízfelhasználás 500-1000 m³/nap,

- a forgalomképes állami tulajdonban lévő vízről, vagy vízilétesítmény igénybevételével történő vízszolgáltatás esetén, függetlenül a felhasznált vízmennyiségtől és a vízjogi engedélyben engedélyezett öntözött terület nagyságától,
  - a II. rendű árvédelmi vonalak, töltések, ha a védvonal legfeljebb két település közigazgatási területét érinti,
  - az állam tulajdonában lévő egyéb, az ár- és belvízmentesítést szolgáló vízilétesítmények.
- c) A III. „helyi jelentőségű” kategóriába tartoznak:
- azok a víziközművek, közcélú vízilétesítmények - ideértve a vízműveket -, valamint a szennyvízelvezető és -tisztító művek, amelyek ellátási körzete az 5000 fő lakosságszámot vagy mértékadó kapacitása az $500 \text{ m}^3/\text{nap}$ mennyiséget nem éri el,
  - a saját célú (üzemi) vízilétesítmények, ahol az összes vízfelhasználás - annak jellegétől függetlenül - az $500 \text{ m}^3/\text{nap}$ mennyiséget, illetve a szennyvízkibocsátás a $100 \text{ m}^3/\text{nap}$ mennyiséget nem haladja meg,
  - a II. rendű árvédelmi vonalak, töltések, amelyek egy település közigazgatási területét érintik,
  - az önkormányzati tulajdonban lévő egyéb, a helyi vízkárelhárítást, vízrendezést és csapadékvíz elvezetést szolgáló közcélú vízilétesítmények.
- d) A IV. „kisebb jelentőségű” kategóriába tartoznak:
- az előbbi kategóriákba be nem sorolható vízilétesítmények és vízhasználatok.

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok

Jogsabályok

- 2000. évi XLIII. törvény
a hulladékgyazdálkodásról
- 164/2003. (X. 18.) Korm. rendelet
a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről
- 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet
a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
- 1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet
a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről
- 180/2007. (VII. 3.) Korm. rendelet
az országhatárt átlépő hulladékszállításról
- 3/2002. (II. 22.) KöM rendelet
a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről
- 101/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet
a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló, Bázelen, 1989. március 22. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről
- 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet
a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről
- 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet
a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól
- 4/2001. (II. 23.) KöM rendelet
a hulladékolajok kezelésének részletes szabályairól
- 5/2001. (II. 23.) KöM rendelet
a poliklórozott bifenilek és a poliklórozott terfenilek és az azokat tartalmazó berendezések kezelésének részletes szabályairól
- 21/2008. (VIII. 30.) KvVM rendelet
az elemek és akkumulátorok, illetve hulladékaik kezeléséről
- 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet
a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól
- 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet

a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről

- 241/2001. (XII. 10.) Korm. rendelet
a jegyző hulladékgazdálkodási feladat- és hatásköréről
- 271/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet
a hulladékgazdálkodási bírság mértékéről, valamint kiszabásának és megállapításának módjáról
- 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet
a hulladékok jegyzékéről
- 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet
a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről
- 1/2002. (I. 11.) EüM rendelet
az egészségügyi intézményekben keletkező hulladék kezeléséről
- 3/2002. (II. 22.) KöM rendelet
a hulladékok égetésének műszaki követelményeiről, működési feltételeiről és a hulladékégetés technológiai kibocsátási határértékeiről
- 16/2002. (IV. 10.) EüM rendelet
a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről
- 94/2002. (V. 5.) Korm. rendelet
a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól
- 2/2002. (VII. 9.) KvVM rendelet
a titán-dioxid gyártás hulladékairól
- 5/2002. (X. 29.) KvVM rendelet
a települési szilárd hulladék kezelésére szolgáló egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól
- 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet
az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állat-egészségügyi szabályairól
- 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet
a hulladékgazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeiről

2000. évi XLIII. törvény

a hulladékgazdálkodásról

Az Országgyűlés a környezet védelme érdekében, különös tekintettel a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióval fennálló és más nemzetközi megállapodásokból adódó kötelezettségeire,

- a fenntartható fejlődés, a jövő generációk létfeltételeinek, lehetőségeinek biztosítása,
- az energia- és nyersanyagfogyasztás mérséklése, a felhasználás hatékonyságának növelése, a hulladék mennyiségének csökkentése,
- az emberi egészség, a természeti és épített környezet, hulladék okozta terhelésének mérséklése

érdekében - az Alkotmánnyal összhangban - a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. § E törvény célja

a) az emberi egészség védelme, a természeti és az épített környezet megóvása, a fenntartható fejlődés biztosítása és a környezettudatos magatartás kialakítása a hulladékgazdálkodás eszközeivel;

b) a természeti erőforrásokkal való takarékoskodás, a környezet hulladék által okozott terhelésének minimalizálása, szennyezésének elkerülése érdekében a hulladékkezelés megelőzése (a természettől elsajátított anyag minél teljesebb felhasználása, hosszú élettartamú és újrahasználatú termékek kialakítása), a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése, a keletkező hulladék minél nagyobb arányú hasznosítása, a fogyasztás-termelés körforgásban tartása, a nem hasznosuló, vissza nem forgatható hulladék környezetkímélő ártalmatlanítása.

A törvény hatálya

2. § (1) A törvény hatálya kiterjed

a) minden hulladékra;

b) a hulladékgazdálkodási tevékenységekre és létesítményekre.

(2) A törvény hatálya

a) az ásványi nyersanyagok kitermelése során vagy azzal együtt kitermelt, azoktól fizikai módszerekkel leválasztott anyagokra,

b) az állati hulladéokra (beleértve az állati tetemeket, a trágyát), valamint más természetes, a mezőgazdaságban felhasználható nem veszélyes anyagokra,

c) a szennyvizekre, kivéve a folyékony hulladékot,

d) a hatástalanított robbanóanyagokra

csak annyiban terjed ki, amennyiben azokról jogszabály másképp nem rendelkezik.

(3) Nem terjed ki a törvény hatálya

a) a levegő tisztaságvédelmi jogszabály hatálya alá tartozó, a levegőbe kibocsátott anyagokra,

b) a radioaktív hulladékokra.

(4) A hulladékgazdálkodással összefüggő, e törvényben nem szabályozott kérdésekben a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kt.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

Alapfogalmak

3. § E törvény alkalmazásában

a) *hulladék*: bármely, az 1. számú melléklet szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik, vagy megválni köteles;

b) *veszélyes hulladék*: a 2. számú mellékletben felsorolt tulajdonságok közül eggyel vagy többel rendelkező, illetve ilyen anyagokat vagy összetevőket tartalmazó, eredete, összetétele, koncentrációja miatt az egészségre, a környezetre kockázatot jelentő hulladék;

c) *települési hulladék*: a háztartásokból származó szilárd vagy folyékony hulladék, illetőleg a háztartási hulladékhoz hasonló jellegű és összetételű, azzal együtt kezelhető más hulladék;

d) *folyékony hulladék*: az a hulladékká vált folyadék, amelyet nem vezetnek el, és nem bocsátanak ki szennyvízelvezető hálózaton, illetve szennyvíztisztító telepen keresztül;

e) *gyártó*: a termék előállítója, nem a Magyar Köztársaság területén történő előállítás esetén az, aki a terméket gazdasági tevékenysége keretében a Magyar Köztársaság területére behozza;

f) *termelő*: akinek a tevékenysége során a hulladék keletkezik vagy tevékenysége következtében a hulladék jellege és összetétele megváltozik;

g) *hulladékkezelő*: aki a hulladékot gazdasági tevékenysége körében a hulladék birtokosától átveszi, kezeli;

h) *hulladékgazdálkodás*: a hulladékkal összefüggő tevékenységek rendszere, beleértve a hulladék keletkezésének megelőzését, mennyiségének és veszélyességének csökkentését, kezelését, ezek tervezését és ellenőrzését, a kezelő berendezések és létesítmények üzemeltetését, bezárását, utógondozását, a működés felhagyását követő vizsgálatokat, valamint az ezekhez kapcsolódó szaktanácsadást és oktatást;

i) *újrahasználat*: a terméknek az eredeti célra történő ismételt felhasználása; a többször felhasználható, újra tölthető termék a forgási ciklusból történő kilépésekor válik hulladékká;

j) *hasznosítás*: a hulladéknak vagy valamely összetevőjének a termelésben vagy a szolgáltatásban - a 4. számú mellékletben felsorolt eljárások valamelyikének alkalmazásával - történő felhasználása;

k) *ártalmatlanítás*: a hulladék okozta környezetterhelés csökkentése, környezetet veszélyeztető, szennyező, károsító hatásának megszüntetése, kizárása - a környezet elemeitől történő elszigeteléssel vagy anyagi minőségének megváltoztatásával -, a 3. számú mellékletben felsorolt eljárások valamelyikének alkalmazásával;

l) *kezelés*: a hulladék veszélyeztető hatásainak csökkentésére, a környezetszennyezés megelőzésére és kizárására, a termelésbe vagy a fogyasztásba történő visszavezetésére irányuló tevékenység, valamint a kezelést megvalósító eljárás alkalmazása, beleértve a kezelőlétesítmények utógondozását is;

m) *gyűjtés*: a hulladék rendezett összeszedése, válogatása a további kezelésre történő elszállítás érdekében;

n) *begyűjtés*: a hulladéknak a hulladék birtokosaitól történő átvétele a hulladék birtokosa vagy a begyűjtő telephelyén, továbbá a begyűjtőhelyen (gyűjtőpontokon, hulladékgyűjtő udvaron, tároló-, kezelőtelepen) és a további kezelés érdekében történő összegyűjtés, válogatás a begyűjtő telephelyén;

o) *szállítás*: a hulladék telephelyen kívüli mozgatása, beleértve a szállítmányozást és a fuvarozást is;

p) előkezelés: a hulladék begyűjtését, tárolását, hasznosítását, illetőleg ártalmatlanítását elősegítő, azok biztonságát növelő, a környezetterhelést csökkentő tevékenység, amely a hulladék fizikai, kémiai, biológiai tulajdonságainak megváltoztatásával jár;

q) tárolás: a hulladéknak termelője által a környezet veszélyeztetését kizáró módon végzett, három évnél rövidebb ideig tartó elhelyezése;

r) forgalmazó: terméket viszonteladónak, illetve felhasználónak átadó, értékesítő gazdálkodó szervezet;

s) felhasználó: aki a terméket továbbértékesítési cél nélkül a forgalmazótól átveszi vagy megvásárolja.

A hulladékgazdálkodás alapelvei

4. § A hulladékgazdálkodási célok elérése érdekében a következő alapelveket kell érvényesíteni:

a) a megelőzés, ezen belül az *integrált szennyezésmegelőzés* elve alapján legkisebb mértékűre kell szorítani a képződő hulladék mennyiségét és veszélyességét, a környezetterhelés csökkentése érdekében;

b) az elővigyázatosság elve alapján a veszély, illetőleg a kockázat valós mértékének ismerete hiányában úgy kell eljárni, mintha azok a lehetséges legnagyobbak lennének;

c) a gyártói felelősség elve alapján a termék előállítója felelős a termék és a technológia jellemzőinek a hulladékgazdálkodás követelményei szempontjából kedvező megválasztásáért, ideértve a felhasznált alapanyagok megválasztását, a termék külső behatásokkal szembeni ellenállóképességét, a termék élettartamát és újrahasználhatóságát, a termék előállításából és felhasználásából származó, illetve a termékből keletkező hulladék hasznosításának és ártalmatlanításának megtervezését, valamint a kezelés költségeihez történő hozzájárulást is;

d) a megosztott felelősség elve, a gyártói felelősség alapján fennálló kötelezettségek teljesítésében a termék és az abból származó hulladék teljes életciklusában érintett szereplőknek együtt kell működniük;

e) az elvárható felelős gondosság elve alapján a hulladék mindenkori birtokosa köteles a lehetőségeinek megfelelően mindent megtenni annak érdekében, hogy a hulladék környezetet terhelő hatása a legkisebb mértékű legyen;

f) az elérhető legjobb eljárás elve alapján törekedni kell az adott műszaki és gazdasági körülmények között megvalósítható leghatékonyabb megoldásra; a legkíméletesebb környezet-igénybevételrel járó, anyag- és energiatakarékos technológiák alkalmazására, a környezetterhelést csökkentő folyamatirányításra, a hulladékként nagy kockázatot jelentő anyagok kiváltására, illetőleg a környezetkímélő hulladékkezelő technológiák bevezetésére;

g) a szennyező fizet elv alapján a hulladék termelője, birtokosa vagy a hulladékká vált termék gyártója köteles a hulladékkezelési költségeit megfizetni, vagy a hulladékot ártalmatlanítani; a szennyezés okozója, illetőleg előidézője felel a hulladékkal okozott környezetszennyezés megszüntetéséért, a környezeti állapot helyreállításáért és az okozott kár megtérítéséért, beleértve a helyreállítás költségeit is;

h) a közelség elve alapján a hulladék hasznosítására, ártalmatlanítására a - környezeti és gazdasági hatékonyság figyelembevételével kiválasztott - lehető legközelebbi, arra alkalmas létesítményben kerülhet sor;

i) a regionalitás elve (területi elv) alapján a hulladékkezelő létesítmények kialakításánál a fejlesztési, gazdaságossági és környezetbiztonsági szempontoknak, valamint a kezelési igényeknek megfelelő területi gyűjtőkörű létesítmények hálózatának létrehozására kell törekedni;

j) az önellátás elve alapján - országos szinten, a területi elv és a közelség elvének figyelembevételével - a képződő hulladékok teljes körű ártalmatlanítására kell törekedni, ennek megfelelő ártalmatlanító hálózatot célszerű kialakítani és üzemeltetni;

k) a fokozatosság elve alapján a hulladékgazdálkodási célokat ütemezett tervezéssel, egymásra épülő lépésekben, az érintettek lehetőségeinek és teherviselő képességének figyelembevételével kell elérni;

l) a példamutatás elve alapján az állami és helyi önkormányzati szervek a munkájukban érvényesítik a törvény céljait és elveit;

m) a költséghatékonyság elve alapján a hulladékkezelés szabályainak kialakítása, a hulladékgazdálkodás szervezése során érvényesíteni kell, hogy a gazdálkodók, felhasználók által viselendő költségek a lehető legnagyobb környezeti eredménnyel járjanak.

II. Fejezet

KÖVETELMÉNYEK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

A hulladékgazdálkodás általános szabályai

5. § (1) Minden tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az a környezetet a lehető legkisebb mértékben érintse, illetve a környezet terhelése és igénybevétele csökkenjen, ne okozzon környezetveszélyeztetést, illetve környezetszennyezést, biztosítsa a hulladékképződés megelőzését, a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentését, a hulladék hasznosítását, környezetkímélő ártalmatlanítását.

(2) A hulladékképződés megelőzése, valamint a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése érdekében előnyben kell részesíteni:

- a) az anyag- és energiatakarékos, hulladékszegény technológiák alkalmazását;
- b) az anyagnak, illetőleg a hulladéknak a termelési-fogyasztási körfolyamatban tartását;
- c) a legkisebb tömegű és térfogatú hulladékot és szennyező anyagot eredményező termékek előállítását;
- d) a hulladékként kockázatot jelentő anyagok kiváltását.

(3) A hulladékban rejlő anyag és energia hasznosítása érdekében törekedni kell a hulladék legnagyobb arányú ismételt felhasználására, a nyersanyagoknak hulladékkal történő helyettesítésére, valamint - ha ezek nem megoldhatóak - a hulladék energiahordozóként való felhasználására.

(4) A keletkezett hulladékot, ha az ökológiailag előnyös, műszakilag lehetséges és gazdaságilag megalapozott, hasznosítani kell.

(5) Amennyiben a hasznosítás gazdasági és technológiai feltételei adottak, a hulladékot a hasznosítás elősegítése érdekében a hasznosítási lehetőségeknek megfelelően elkülönítve kell gyűjteni (szelektív hulladékgyűjtés).

(6) Ártalmatlanításra csak az a hulladék kerülhet, amelynek anyagában történő hasznosítására vagy energiahordozóként való felhasználására a műszaki, illetőleg gazdasági lehetőségek még nem adottak, vagy a hasznosítás költségei az ártalmatlanítás költségeihez viszonyítva aránytalanul magasak.

(7) Tilos a hulladékot elhagyni, - a gyűjtés, begyűjtés, tárolás, lerakás szabályaitól eltérő módon - felhalmozni, ellenőrizetlen körülmények között elhelyezni, kezelni.

A gyártó kötelezettségei

6. § (1) A gyártó köteles a terméket és csomagolását - külön jogszabályban meghatározottak szerint - úgy kialakítani, valamint olyan technológia- és termékfejlesztést végrehajtani, amely az elérhető leghatékonyabb anyag- és energiafelhasználással jár, továbbá elősegíti a termék újrahasználatát, hulladékká válását követően annak környezetkímélő kezelését, hasznosítását, illetőleg ártalmatlanítását.

(2) A gyártó köteles az azonos célra szolgáló nyers- és alapanyagok, félkész termékek, az azokból készült termékek, továbbá csomagolóeszközeik közül azokat előnyben részesíteni, amelyek gyártásának és felhasználásának anyag- és energiaigénye alacsonyabb, használata kevesebb hulladék keletkezésével jár, illetőleg az azokból készült termék, csomagolóeszköz tartósabb, többször használható, hulladékként kevésbé terheli a környezetet.

7. § (1) A gyártó köteles tájékoztatni a termék felhasználóit a termék és csomagolása hulladékgazdálkodási szempontból lényeges tulajdonságairól, annak elhasználódása vagy hulladékká válása esetén kezelésének lehetőségeiről.

(2) A gyártó köteles a terméken, illetve annak csomagolásán jól látható módon jelölni a termék, illetve csomagolás hulladékszegény, tartós vagy újrafelhasználható voltát, hulladékgazdálkodási szempontból lényeges anyagi összetételét, betétdíjas vagy letéti díjas forgalmazását.

(3) Az (1) bekezdés szerinti tájékoztatás és a (2) bekezdés szerint a terméken, illetve annak csomagolásán feltüntetendő jelölés módjáról, tartalmi és alaki követelményeiről külön jogszabályok rendelkeznek.

8. § (1) A gyártó köteles külön jogszabályban meghatározott termékekre vagy termékcsoporthoz az ott megállapított arányban és feltételek mellett az általa belföldön forgalmazott termékből származó hulladékot, illetőleg a használt terméket a forgalmazótól, a felhasználótól visszafogadni, illetőleg visszaváltani annak újrahasználata, hasznosítása vagy környezetkímélő ártalmatlanítása érdekében.

(2) Az újrahasználatra, hasznosításra vagy ártalmatlanításra visszaveendő használt termékek, hulladékok fajtáit, a visszavételi és hasznosítási arányokat és azok teljesítésének határidejét az érintett gyártók és forgalmazók által létrehozott tanácsadó testületek javaslatának figyelembevételével a Kormány rendeletben állapítja meg.

(3) A gyártó saját döntése alapján is visszafogadhatja, visszaválthatja a forgalmazótól vagy a felhasználótól a termékéből származó hulladékot vagy használt termékét, illetőleg ennek elősegítésére a termék forgalmazóival önkéntes megállapodást köthet.

(4) A gyártó az (1) bekezdésben meghatározott visszavételi kötelezettségének teljesítését, illetőleg a (3) bekezdés szerinti önkéntes visszavételt a megosztott felelősség elve alapján külön jogszabályban meghatározott feltételekkel megállapodásban - részben vagy egészben - átruházhatja a forgalmazóra vagy az arra feljogosított hulladékkezelőre. A megállapodást jóváhagyásra be kell nyújtani a környezetvédelmi hatóságnak.

(5) A gyártó a tevékenységéből származó hulladékaikról, valamint (1)-(3) bekezdés alapján visszavett hulladékról a hulladék birtokosa kötelezettségeinek megfelelően köteles gondoskodni.

9. § (1) A gyártó termékének forgalomba hozatalát megállapodás alapján ahhoz a feltételhez kötheti, hogy a forgalmazó vállaljon kötelezettséget a termék elhasználódása utáni betétdíj - tartós fogyasztási cikk esetén letéti díj ellenében történő - begyűjtésére.

(2) A gyártó a betétdíjas vagy a letéti díjas termékét vagy annak hulladékát köteles a forgalmazótól visszavenni és a betétdíjat vagy a letéti díjat számára megfizetni.

(3) Termék forgalmazását jogszabály betétdíj vagy letéti díj megfizetéséhez köti.

(4) A betétdíjak és a letéti díjak megállapításának és alkalmazásának szabályait külön jogszabály határozza meg.

A forgalmazó kötelezettségei

10. § (1) A forgalmazó köteles gondoskodni azon termékek, illetőleg csomagolásuk, illetve azok hulladékának felhasználóktól történő visszafogadásáról, szelektív gyűjtéséről és a gyártónak vagy az arra feljogosított hulladékkezelőnek történő átadásáról, amelyek forgalmazását (kereskedelmét, javítását, karbantartását) a 8. § (4) bekezdése szerinti megállapodás alapján végzi.

(2) A forgalmazó saját döntése alapján is visszafogadhatja, visszaválthatja az általa forgalmazott használt terméket, illetőleg csomagolását és azok hulladékát a felhasználóktól, amennyiben a hulladékok kezeléséről, hasznosításáról a vonatkozó szabályoknak megfelelően gondoskodik.

(3) A forgalmazó köteles azt a használt terméket, csomagolást vagy hulladékot, amely után a felhasználó betét- vagy letéti díjat fizetett, a felhasználótól visszavenni és részére a díjat visszafizetni.

(4) A begyűjtés ösztönzésére a forgalmazó a gyártótól függetlenül is alkalmazhat betétdíjat vagy letéti díjat.

(5) A termék forgalmazója, a gyártó és a hulladékkezelő szerződésben állapíthatják meg a használt termék vagy a hulladék gyűjtésének módját és feltételeit. Törvény vagy kormányrendelet az ilyen szerződés megkötését kötelezően előírhatja.

(6) A forgalmazó az általa forgalmazott termék hulladékának visszavételét a forgalmazás helyén külön engedély nélkül - a külön jogszabályokban meghatározott feltételekkel - végezheti.

10/A. § Ha a gyártó nem tesz eleget a 7. §-ban előírt tájékoztatási kötelezettségének, a forgalmazó köteles azt pótolni. E rendelkezés nem érinti a forgalmazónak a gyártóval szemben érvényesíthető igényeit.

A gyártóra és a forgalmazóra vonatkozó közös szabályok

11. § (1) A gyártók és a forgalmazók a 6-10. §-ban foglalt kötelezettségeik ellátása érdekében önálló koordináló szervezetet hozhatnak létre vagy ilyen koordináló szervezetet bízhatnak meg, amely szervezet a kötelezettségeket a gyártóktól és forgalmazóktól díjfizetés ellenében, szerződésben rögzített feltételek mellett átvállalja, és a tevékenységi körébe tartozó hulladékok begyűjtését és hasznosítását vagy ártalmatlanítását szervezi és koordinálja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti hulladékkezelési kötelezettség ellátására létrehozott koordináló szervezet tevékenységének folytatásához a környezetvédelmi hatóság engedélye szükséges.

(3) A környezetvédelmi hatóság az engedéllyel rendelkező koordináló szervezetekről nyilvántartást vezet.

A felhasználó kötelezettségei

12. § (1) A felhasználó köteles a szervezett hulladékbegyűjtést - ideértve a szelektív hulladékbegyűjtési rendszereket is - igénybe venni.

(2) Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyeknek felhasználói tevékenysége során hulladék képződik, az (1) bekezdés szerinti kötelezettség alól mentesülnek, ha a hulladék kezeléséről a hulladék termelőjére vonatkozó szabályok szerint gondoskodnak.

(3) Törvényben meghatározott esetekben a felhasználó köteles a hulladékká vált terméket az annak visszavételére kötelezettnek, illetve feljogosítottak visszaszolgáltatni.

A hulladék termelőjének, birtokosának kötelezettségei

13. § (1) A hulladék termelője, birtokosa a tevékenysége gyakorlása során keletkező, illetőleg más módon a birtokába kerülő hulladékot köteles gyűjteni, továbbá hasznosításáról vagy ártalmatlanításáról gondoskodni.

(2) A hasznosításra vagy ártalmatlanításra vonatkozó kötelezettségét a kötelezett

a) jogszabályokban meghatározott feltételekkel, megfelelő hasznosító vagy ártalmatlanító eljárás, berendezés, létesítmény alkalmazásával saját maga teljesíti, vagy

b) az erre feljogosított és engedéllyel rendelkező kezelőnek történő átadással, a kezelés költségeinek megfizetésével teljesíti.

(3) Törvény, kormányrendelet vagy - települési hulladék esetében - önkormányzati rendelet kötelezheti a hulladék termelőjét, birtokosát a hulladék meghatározott anyagminőség szerinti elkülönített gyűjtésére, valamint a hulladék jellegének megfelelő csomagolására és megjelölésére, továbbá az így előkészített hulladék átadására a begyűjtést végző szervezetnek, illetőleg hulladékkezelőnek.

(4) Ha a gyártó, forgalmazó vagy felhasználó tevékenysége gyakorlása során hulladék keletkezik, a tevékenységet ellátó köteles a hulladék termelőjére vonatkozó szabályok szerint a hulladék kezeléséről gondoskodni.

(5) A hulladék szállítója a szállítmány rendeltetési helyére történő biztonságos eljuttatásáért felelős.

III. Fejezet

HULLADÉKKEZELÉS ÉS HULLADÉKHASZNOSÍTÁS

Hulladékkezelés

14. § (1) Hulladékkezelési tevékenységnek minősül a hulladék gyűjtése, begyűjtése, szállítása, előkezelése, tárolása, hasznosítása, ártalmatlanítása.

(2) Hulladékkezelési tevékenység - ha törvény, kormányrendelet vagy miniszteri rendelet ettől eltérően nem rendelkezik - kizárólag a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető.

(3) A hulladékkezelésből származó hulladékokra a hulladékkezelő köteles betartani a hulladék termelőjére megállapított kötelezettségeket.

(4) A hulladékkezelő köteles a hulladék birtokosa számára előírt nyilvántartás és adatszolgáltatás elvégzésén túl a birtokába került, átvett hulladékokra és az általa végzett kezelésre vonatkozó adatokat is külön jogszabályban meghatározott módon nyilvántartani és a hatóságoknak adatot szolgáltatni.

(5) A hulladékkezeléshez használt technológia, berendezés, eszköz, anyag alkalmazását, forgalmazását jogszabály engedélyhez vagy alkalmassági vizsgálatához, illetőleg minősítéshez kötheti.

(6) Az egyes hulladékfajtákra, illetve kezelési tevékenységekre vonatkozó átfogó szakmai szabályokat

a) törvényi szabályozást nem igénylő esetekben a Kormány rendeletben,

b) törvényi vagy kormányrendelet szintű szabályozást nem igénylő esetekben a környezetvédelemért felelős miniszter, illetőleg a tevékenység szabályozásáért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

(7) A technológiákból származó, a technológiai folyamatba visszavezetett maradék anyag, valamint a már használt, de eredeti céljára ismételten felhasználható termék a forgási ciklusból történő kilépésekor válik hulladékká.

Hulladékgyűjtés és begyűjtés

15. § (1) A hulladék további kezelésének megfelelő elkülönített gyűjtése a hulladék termelőjének vagy birtokosának kötelezettsége. A hulladék telephelyen belüli - a környezet veszélyeztetését kizáró módon történő - gyűjtése a külön jogszabályokban meghatározott feltételekkel, környezetvédelmi hatósági engedély nélkül végezhető.

(2) A begyűjtés során a hulladékkezelő a hulladékot a hulladék termelőitől vagy más birtokosaitól rendszeresen összeszedi és elszállítja a begyűjtőhelyre, a hasznosítás vagy ártalmatlanítás helyére, illetőleg a hulladékot átveszi a hulladékok birtokosaitól a begyűjtőhelyeken, gyűjtőpontokon.

(3) A hulladékbegyűjtési tevékenység végzése környezetvédelmi hatósági engedélyhez kötött.

(4) Gazdálkodó szervezet tevékenységi körében nem veszélyes hulladék forgalmazását - amennyiben azt változatlan formában értékesíti (a továbbiakban: hulladékkereskedő) - a kereskedelmi jogszabályokban foglaltaknak megfelelően végezheti.

(5) A hulladékkezelő begyűjtőhelyet önálló telephelyként vagy telephelyen belüli gyűjtőhelyként hatósági engedély birtokában létesíthet és üzemeltethet, ahol a hasznosítást vagy ártalmatlanítást megelőzően a hulladékot elszállításig tárolják, esetenként előkezelik, illetve további kezelésre, hasznosításra előkészítik.

(6) A (3) és (5) bekezdés szerinti engedélyezés feltételeit külön jogszabály tartalmazza.

Hulladékszállítás

16. § (1) Hulladékot úgy kell szállítani, hogy annak során a környezet ne szennyeződjék. Szállításból eredő szennyeződés esetén a szállító - a 13. § (5) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével - a hulladék eltakarításáról, a terület szennyeződésmentesítéséről, valamint az eredeti környezeti állapot helyreállításáról köteles gondoskodni.

(2) A szállító (1) bekezdés szerinti kötelezettsége nem érinti az e törvény, valamint külön jogszabály alapján a hulladék termelőjének, birtokosának felelősségét, valamint a költségviselés áthárításának lehetőségét.

(3) Gazdálkodó szervezet üzletszerűen, rendszeresen hulladékszállítási tevékenységet csak a külön jogszabályokban meghatározott feltételekkel, a környezetvédelmi hatóság engedélyével folytathat.

A hulladék behozatala, kivitele és átszállítása

17. § (1) Az ország területére - beleértve a vámszabad területeket is - hulladékot

a) csak hasznosítás céljára,

b) a környezet állapotát nem veszélyeztető, nem szennyező módon,

c) a környezet károsodásának kizárásával,

d) a környezetvédelmi hatóság - kormányrendeletben meghatározott - engedélyével lehet behozni.

(2) A környezetvédelmi hatóság az (1) bekezdés *d)* pontja szerinti engedélyt annak a hasznosítást végző, vagy a hasznosító megbízásából a hulladék behozatalára vele szerződésben álló hulladékkereskedő, szállító gazdálkodó szervezetnek adhat, amely az (1) bekezdésben, illetve a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel.

(3) A vámszabad területre történő hulladékbehozatal esetében az (1) és (2) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni. Nem minősül hulladékbehozatalnak a vámszabad területen keletkezett hulladék országon belüli kezelése céljából történő szállítása.

(4) Hulladéknak az ország területére történő behozatala, kivitele és átszállítása csak a nemzetközi szerződésekkel, valamint a hulladékszállításról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettel (a továbbiakban: EK rendelet) összhangban és a külön jogszabályban meghatározott feltételek teljesítésével történhet.

(5) Hulladéknak az ország területére történő behozatala, kivitele és átszállítása során a környezetvédelmi hatóság az EK rendelet alapján a hulladék szállításával szemben kifogást emel, ha

a) a bíróság a bejelentő vagy a címzett büntetőjogi felelősségét a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben meghatározott környeztkárosítás, természetkárosítás vagy hulladékgazdálkodás rendjének megsértése bűncselekmény elkövetését jogerősen megállapította,

b) a bejelentő vagy a címzett hulladékkezelési tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll,

c) a bejelentő vagy a címzett a Kt. szerinti kármentesítési kötelezettségét nem teljesíti, annak teljesítéséig.

(6) A hulladék behozatalára, kivitelére és átszállítására irányuló bejelentési kötelezettséggel egyidejűleg a bejelentő és a címzett hatósági bizonyítvánnyal igazolja a környezetvédelmi hatóság részére azt a tényt, hogy vele szemben nem áll fenn az (5) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjában meghatározott kizáró ok.

(7) Az (5) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjában meghatározott kizáró ok fennállásának gyanúja esetén a környezetvédelmi hatóság írásban, a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével

felhívhatja a bejelentőt vagy a címzettet annak igazolására, hogy vele szemben az (5) bekezdés *a*) vagy *b*) pontjában meghatározott kizáró ok nem áll fenn. Ha a bejelentő vagy a címzett igazolja, hogy vele szemben az (5) bekezdés *a*) vagy *b*) pontjában meghatározott kizáró ok nem áll fenn, a bíróság az igazolás céljából kiállított hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat részükre megtéríti.

(8) A környezetvédelmi hatóság a (6) és (7) bekezdés alapján megismert személyes adatokat a hatósági bizonyítvány érvényességi idejéig kezeli.

Hulladékhasznosítás

18. § (1) A hulladék hasznosítása történhet

a) a hulladék anyagának termelésben, szolgáltatásban történő ismételt felhasználásával (újrafeldolgozás);

b) a hulladék valamely újrafeldolgozható összetevőjének leválasztásával és alapanyaggá alakításával (visszanyerés);

c) a hulladék energiatartalmának kinyerésével (energetikai hasznosítás).

(2) A biológiailag lebomló szerves anyagok aerob vagy anaerob lebontása és további felhasználásra alkalmassá tétele hasznosításnak minősül. A tevékenység végzésének és a keletkező termékek felhasználásának feltételeit külön jogszabály tartalmazza.

(3) A hulladék hasznosítójának biztosítania kell, hogy a hasznosítással előállított termék az elsődleges alapanyagból előállított terméknél ne okozzon nagyobb környezetterhelést.

(4) Hulladékhasznosító létesítmény csak a külön jogszabályban meghatározott feltételekkel és a környezetvédelmi hatóság engedélyével létesíthető.

(5) A hulladék hasznosítása esetén a gyártóra, a hulladék birtokosára és a hulladékkezelőre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.

Hulladékártalmatlanítás

19. § (1) A hulladékártalmatlanítás a környezetvédelmi hatóság engedélyében megfogalmazottak szerint történhet

a) hulladéklerakóban történő lerakással;

b) termikus ártalmatlanítással;

c) más kémiai, biológiai vagy fizikai eljárással.

(2) Hulladékártalmatlanító létesítmény csak a külön jogszabályban meghatározott feltételekkel és a környezetvédelmi hatóság engedélyével létesíthető.

(3) Az ártalmatlanító létesítmények kialakítására és üzemeltetésére, valamint a már működő és betelt lerakókra vonatkozó előírásokat külön jogszabály állapítja meg.

(4) Új, települési hulladék lerakására szolgáló létesítmény kizárólag térségi célokra építhető.

(5) Hulladéklerakóban előkezelés nélkül - ha törvény, kormányrendelet vagy miniszteri rendelet másként nem rendelkezik - hulladék nem ártalmatlanítható. A lerakással ártalmatlanítható hulladékok körét és a lerakás feltételeit külön jogszabály határozza meg.

IV. Fejezet

A TELEPÜLÉSI SZILÁRD ÉS FOLYÉKONY HULLADÉKRA VONATKOZÓ KÜLÖN SZABÁLYOK

Az ingatlantulajdonos kötelezettségei

20. § (1) Az ingatlan tulajdonosa, birtokosa vagy használója (a továbbiakban együtt: ingatlantulajdonos) köteles az ingatlanán keletkező, az ideiglenes tárolásra szolgáló (közműpótló) létesítmények, berendezések ürítéséből származó, illetve közüzemi csatornahálózatba vagy más módon befogadóba vagy szennyvíztisztítóba nem vezetett települési folyékony hulladékot, valamint a települési szilárd hulladékot a külön jogszabályban előírtak szerint gyűjteni, továbbá az annak begyűjtésére feljogosított hulladékkezelőnek átadni.

(2) Az ingatlantulajdonos a települési szilárd hulladékot - a települési önkormányzat, Budapesten a Fővárosi Önkormányzat (a továbbiakban együtt: települési önkormányzat) rendeletében (a továbbiakban: önkormányzati rendelet) meghatározott feltételek mellett -, az abban megjelölt hulladékbegyűjtő helyre vagy hulladékkezelő telepre külön engedély nélkül maga is elszállíthatja.

(3) Az ingatlantulajdonos a települési hulladék egyes összetevőit (pl. a veszélyes hulladékokat) az önkormányzat rendeletében előírtaknak megfelelően köteles elkülönítetten, a környezet veszélyeztetését kizáró módon gyűjteni; a meghatározott begyűjtőhelyre vinni vagy a begyűjtésre feljogosított hulladékkezelőnek átadni, illetőleg a 12. § (2)-(3) bekezdés szerint eljárni.

(4) Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek a környezetvédelmi hatóság által engedélyezett - települési hulladék ártalmatlanítására alkalmas - hulladékkezelési berendezéssel, létesítménnyel rendelkeznek, az (1) bekezdés szerinti kötelezettség alól mentesülnek, ha a tevékenységük során képződött települési hulladékok ártalmatlanításáról ezekben a berendezésekben, létesítményekben gondoskodnak.

A települési önkormányzatok kötelezettségei

21. § (1) A települési önkormányzat kötelezően ellátandó közszolgáltatásként az ingatlantulajdonosoknál keletkező települési hulladék kezelésére hulladékkezelési közszolgáltatást (a továbbiakban: közszolgáltatás) szervez, és tart fenn.

(2) Gazdálkodó szervezet akkor köteles a közszolgáltatás igénybevételére, ha a gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkezett települési hulladékának kezeléséről

a) a 13. §-ban foglaltaknak megfelelően nem gondoskodik, vagy

b) azon a településen, ahol a gazdálkodó szervezet települési hulladéka keletkezik, a közszolgáltatás keretében nyújtott települési hulladékkezelés - a felügyelőség által igazoltan - környezeti szempontból a 13. §-ban meghatározottaknál lényegesen kedvezőbb megoldással történik.

(3) A közszolgáltatás kiterjed

a) a közszolgáltatás ellátására feljogosított hulladékkezelő (a továbbiakban: közszolgáltató) szállítóeszközéhez rendszeresített gyűjtőedényben, a közterületen vagy az ingatlanon összegyűjtött és a közszolgáltató rendelkezésére bocsátott települési szilárd hulladék elhelyezés céljából történő rendszeres elszállítására;

b) a települési folyékony hulladék ideiglenes tárolására szolgáló létesítmény kiürítésére és a települési folyékony hulladék elhelyezés céljából történő elszállítására;

c) a települési hulladék ártalmatlanítását szolgáló létesítmény létesítésére és működtetésére.

(4) A közszolgáltatás kiterjedhet begyűjtőhelyek (hulladékgyűjtő udvarok, átrakóállomások, gyűjtőpontok), előkezelő és hasznosító (válogató, komposztáló stb.) telepek létesítésére és működtetésére is.

(5) A települési önkormányzat a helyi feltételekhez igazodva, rendeletében előírhatja a települési szilárd hulladék egyes összetevőinek szelektív gyűjtését, közszolgáltatás keretében történő begyűjtését, illetőleg meghatározhatja az erre vonatkozó részletes szabályokat.

22. § (1) A települési önkormányzatok a hulladékgazdálkodási feladataik ellátása érdekében, e törvény céljainak és alapelveinek figyelembevételével együttműködnek egymással. Együttműködésük tartalmát és feltételeit együttműködési vagy a társulási törvény szerinti társulási szerződésben állapítják meg.

(2) A települési önkormányzat a közszolgáltatás megszervezésére vonatkozó kötelezettségének önálló közszolgáltatás szervezésével tehet eleget, illetve a szomszédos vagy egymáshoz közeli települési önkormányzatok közösen tarthatnak üzemben hulladékkezelésre szolgáló létesítményt vagy a közszolgáltatás ellátására közös gazdálkodó szervezetet hozhatnak létre.

(3) A települési önkormányzat szerződést köthet a 11. § szerinti szervezettel a gyártó 8. §-ban meghatározott visszavételi felelősségébe tartozó hulladékok települési hulladékból történő szelektív begyűjtésére vagy válogatására.

(4) A települési önkormányzat képviselő-testülete az (1) bekezdés szerinti együttműködés keretében - a vonatkozó terület- és településrendezési tervekben foglaltak figyelembevételével és a helyi hulladékgazdálkodási tervnek megfelelően - kijelöli az érintett települések igényeit kielégítő települési hulladékkezelési létesítmények helyét.

23. § A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg:

a) a helyi közszolgáltatás tartalmát, a közszolgáltatással ellátott terület határait;

b) közszolgáltató megnevezését, illetőleg annak a működési területnek a határait, amelyen belül a közszolgáltató a közszolgáltatást rendszeresen köteles ellátni;

c) a közszolgáltatás ellátásának rendjét és módját, a közszolgáltató és az ingatlantulajdonos ezzel összefüggő jogait és kötelezettségeit - beleértve az egyes ingatlanfajtákra vonatkozó speciális szabályokat -, a szolgáltatásra vonatkozó szerződés egyes tartalmi elemeit;

d) a közszolgáltatás keretében kötött szerződés létrejöttének módját, valamint a közszolgáltatás igénybevételének - jogszabályban nem rendezett - módját és feltételeit;

e) a közszolgáltatással összefüggő - jogszabályban nem rendezett - települési önkormányzati feladat- és hatáskört;

f) az ingatlantulajdonost terhelő díjfizetési kötelezettséget, az alkalmazható díj legmagasabb mértékét, megfizetésének rendjét, az esetleges kedvezmények eseteit vagy a szolgáltatás ingyenességét;

g) a közszolgáltatással összefüggő személyes adatok (közszolgáltatást igénybe vevő neve, lakcíme, születési helye és ideje, anyja neve) kezelésére vonatkozó rendelkezéseket;

h) a gazdálkodó szervezet számára - a 20. § (4) bekezdésében meghatározott kivétellel - a gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkezett, nem elkülönítetten gyűjtött és a 13. § alapján nem hasznosított vagy ártalmatlanított hulladéka tekintetében a közszolgáltatás kötelező igénybevételét a 21. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.

24. § (1) A települési önkormányzat a hulladékgyűjtési feladatainak végrehajtása érdekében hozott önkormányzati rendeleteiben - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál szigorúbb hulladékgyűjtési előírásokat is meghatározhat.

(2) A települési önkormányzat hulladékgyűjtési tárgyú rendeleteinek tervezetét a szomszédos és az intézkedéssel érintett más települési önkormányzatoknak, a megyei önkormányzatnak tájékoztatásul, valamint a felügyelőségnek véleményezésre megküldi. A felügyelőség szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

A hulladékkezelési közszolgáltatási díj

25. § (1) A közszolgáltatás díját az elvégzett közszolgáltatással arányosan kell meghatározni, külön jogszabályban meghatározottak szerint figyelembe véve a következőket:

a) a közszolgáltatás jellege,

b) a kezelt hulladék mennyisége és minősége,

c) a közszolgáltatást működtető szolgáltató hatékony működéséhez szükséges folyamatos ráfordítások, ezen belül a szállítás, begyűjtés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás költségei,

d) a közszolgáltatás fejleszthető fenntartásához szükséges költségek, ennek keretében különösen a szolgáltatás megkezdését megelőzően felmerülő, a szolgáltatás ellátásához szükséges beruházások költségei, ártalmatlanítás esetében a kezelő létesítmény bezárásának költségei, lerakó esetén a bezárást követő utógondozás és a harminc évig történő monitorozás költségei.

(2) A közszolgáltatási díj - az (1) bekezdés c)-d) pontja szerinti ráfordítások állandó fedezetének és a közszolgáltatás folyamatos fenntartásának biztosítása érdekében - meghatározható alapidj (rendelkezésre állási díj) és ürítési díj összegeként is. Az alapidj a kezelt hulladék mennyiségétől függetlenül felmerülő üzemeltetési költségek, az ürítési díj - az elvégzett közszolgáltatással arányosan - a kezelt hulladék mennyiségétől függő költségek fedezetére szolgál.

(3) Az üdülőingatlannal, valamint az időlegesen használt ingatlannal rendelkező tulajdonosok esetében a közszolgáltatás díját az állandó lakóingatlan tulajdonosára meghatározott díjjal arányosan, a település és az ingatlan jellegére tekintettel, az (1) bekezdés szerint kell meghatározni.

(4) A közszolgáltatás díját meghatározó önkormányzati rendelet elfogadását megelőző, a Kt. 43. §-a szerinti vizsgálati elemzés részeként a közszolgáltatás rendjére és módjára tekintettel részletes költségelemzést kell készíteni. A költségelemzést - a közszolgáltató (1) bekezdésben meghatározottak szerint készített javaslata alapján - a jegyző, Budapesten a főjegyző (a továbbiakban: jegyző) terjeszti elő.

26. § (1) A hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlantulajdonost terhelő díjhátralék és az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtható köztartozásnak minősülnek.

(2) A díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül a közszolgáltató felhívja az ingatlantulajdonos figyelmét a díjfizetési kötelezettségének elmulasztására és felszólítja annak teljesítésére.

(3) A felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék keletkezését követő 90. napot követően a közszolgáltató - a felszólítás megtörténtének igazolása mellett - a díjhátralék adók módjára történő behajtását a települési önkormányzat jegyzőjénél kezdeményezi.

(4) A települési önkormányzat jegyzője - a kezdeményezés kézhezvételétől számított nyolc napon belül - a külön jogszabályban meghatározottak szerint intézkedik a díjhátralék, késedelmi kamat és a felmerült költségek behajtása érdekében. A behajtott díjhátralékot, késedelmi kamatot, valamint a közszolgáltatónak az ezzel kapcsolatban felmerült és behajtott költségeit a települési önkormányzat jegyzője nyolc napon belül átutalja a közszolgáltatónak.

(5) Ha a közszolgáltatást igénybe vevő díjhátralékos nem tulajdonosa az ingatlanoknak és a vele szemben lefolytatott behajtás eredménytelen, a díjhátralékot, késedelmi kamatot és a felmerült költségeket az ingatlan tulajdonosától, illetve vagyongazdálkodójától kell behajtani. Közös tulajdonban álló ingatlan esetében a tulajdonosok felelőssége egyetemleges.

(6) A behajthatatlan díjhátralék esetében ennek tényéről és okáról a települési önkormányzat jegyzője - a behajtás eredménytelenségét követő nyolc napon belül - igazolást ad a közszolgáltatónak.

A hulladékkezelési közszolgáltatás

27. § (1) A települési hulladékkezelési közszolgáltatást ellátó közszolgáltató feladata a környezetvédelmi előírások megtartása mellett - az önkormányzati rendeletben előírt módon - a települési hulladék ingatlantulajdonosoktól történő begyűjtése, elszállítása a települési hulladékkezelő telepre, illetőleg a települési hulladék kezelése, kezelő létesítmény üzemeltetése, a szolgáltatás folyamatoságának biztosítása.

(2) A közszolgáltatás teljesítése csak törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott esetekben szüneteltethető, illetőleg korlátozható.

(3) Települési hulladékkezelési közszolgáltatást az a hulladékkezelő végezhet, aki

- a) biztosítani tudja a közszolgáltatás azon - külön jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételeit, amelyek garantálják a közszolgáltatás tartós, rendszeres és a környezetvédelmi szempontoknak maradéktalanul megfelelő ellátását;

- b) a végzendő hulladékkezelési tevékenységnek megfelelő környezetvédelmi hatósági engedéllyel rendelkezik;

- c) megfelelő - külön jogszabályban meghatározottak szerinti - mértékű biztosíték, garancia meglétét igazolja;

- d) az a)-c) pontokban meghatározott feltételek, illetőleg közbeszerzési eljárás alapján a települési önkormányzattal közszolgáltatási szerződést kötött.

(4) A települési önkormányzat az önkormányzati rendeletben a 21. § (3)-(5) bekezdésének figyelembevételével meghatározott közszolgáltatás vagy egyes elemei ellátására közbeszerzési eljárást folytat le, kivéve, ha a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) szerint nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni (vagy azért,

mert nem tartozik a Kbt. alkalmazási körébe a szerződés megkötése, vagy azért mert a Kbt. szerinti kivételi körbe esik). A közszolgáltató kiválasztására irányuló eljárás részletes szabályait külön jogszabályok határozzák meg.

(5) A közbeszerzési eljárás eredménytelensége esetén az eljárást 6 hónapon belül ismételtelen meg kell kezdeni. A közszolgáltatási szerződés megkötéséig a települési önkormányzat köteles gondoskodni a közszolgáltatás ellátásáról.

28. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete - ha közbeszerzési eljárás lefolytatására került sor, a közbeszerzési eljárás nyertesével - a közszolgáltatás ellátására szerződést köt.

(2) A szerződést a települési hulladék ártalmatlanítását végző hulladékkezelővel legalább 10 évre szólóan kell megkötöni.

(3) A kizárólag a hulladék begyűjtésére, illetve szállítására vonatkozó szerződést legfeljebb 10 évre szólóan lehet megkötöni. Az ilyen szerződésben meg kell határozni a hulladék ártalmatlanítását végző közszolgáltatót, a szelektíven gyűjtött hulladékok esetében az azok hasznosítását vagy ártalmatlanítását végző hulladékkezelőt.

(4) A szerződés részletes feltételeit és tartalmi követelményeit a Kormány rendeletben állapítja meg.

(5) A közszolgáltatói szerződés csak akkor mondható fel, ha a közszolgáltató

a) a közszolgáltatás ellátása során a környezet védelmére vonatkozó jogszabályok vagy a reá vonatkozó hatósági határozat előírásait súlyosan megsértette, és ennek tényét a bíróság vagy hatóság jogerősen megállapította;

b) a szerződésben megállapított kötelezettségét neki felróhatóan súlyosan megsértette.

(6) A felmondási idő legalább hat hónap.

(7) A közszolgáltatási szerződés felmondása esetén a települési önkormányzatnak haladéktalanul intézkednie kell a közszolgáltatás ellátásának biztosításáról.

29. § (1) A közszolgáltató köteles a közszolgáltatói tevékenységéről évente részletes költségelszámolást készíteni, és azt a települési önkormányzatnak benyújtani.

(2) A közszolgáltató a közszolgáltatás ellátása mellett hulladékkezelési engedélyének megfelelően egyéb hulladékgazdálkodási tevékenységeket is folytathat, amelyeknek díját maga határozza meg.

(3) A kötelezően ellátandó közszolgáltatás kereteibe nem tartozó más hulladékkezelési szolgáltatás költségeit, elszámolását és díját szigorúan el kell különíteni, és e költségeket a közszolgáltatás díjából nem lehet finanszírozni.

(4) A települési szilárd és folyékony hulladékok kezelésére szolgáló technológiák, létesítmények kialakítására és üzemeltetésére vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály határozza meg.

Elhagyott hulladék

30. § (1) Az ingatlanon elhagyott hulladék kezelési kötelezettsége a hulladék tulajdonosát, ha annak személye nem állapítható meg - ellenkező bizonyításig - az ingatlan tulajdonosát terheli.

(2) A települési önkormányzat, közigazgatási területén a közterületen elhagyott hulladék elszállításáról és hasznosításáról, illetve ártalmatlanításáról a közszolgáltatás keretein belül - a 31. §-nak megfelelően - gondoskodik.

(3) A környezetvédelmi hatóság az elhagyott hulladék elszállítására és ártalmatlanítására kötelezi

a) a hulladék tulajdonosát,

b) az ingatlan tulajdonosát, abban az esetben, ha a hulladék tulajdonosának személye nem állapítható meg,

c) közterületen elhagyott hulladék esetében a települési önkormányzatot, ha az (1)-(2) bekezdésben foglalt kötelezettséget önként nem teljesítik.

(4) Ha az elhagyott hulladék tulajdonosa azonosítható, a költségviselő vele szemben a hulladékkezelés és az eljárás költségeit érvényesíti.

A közterület tisztán tartása

31. § (1) A közterület szervezett, rendszeres tisztán tartása a települési önkormányzat közszolgáltatási feladata.

(2) Az ingatlantulajdonos és a települési önkormányzat közterület tisztán tartási feladatait, valamint a közterületen megvalósuló állattartás részletes szabályait - a külön jogszabályokban meghatározottaknak megfelelően - a települési önkormányzat rendeletben állapítja meg.

V. Fejezet

VESZÉLYES HULLADÉK

A veszélyes hulladék birtokosának kötelezettségei

32. § (1) A külön jogszabályokban kihirdetett hulladékjegyzékekben nem szereplő, vagy ismeretlen összetételű hulladékot veszélytelenségének, illetve veszélyességének megállapításáig veszélyes hulladéknak kell tekinteni.

(2) Tilos a veszélyes hulladékot - a környezetvédelmi hatóság engedélye nélkül - más hulladékkal vagy anyaggal összekeverni.

(3) A veszélyes hulladékot eredményező tevékenységéről a termelőnek anyagmérleget kell készítenie. A veszélyes hulladék birtokosa köteles a veszélyes hulladék sorsát (keletkezését, gyűjtését, szállítását, kezelését, átadását, átvételét) szoros elszámolásban nyilvántartani, bizonylatolni, és arról a környezetvédelmi hatóságoknak adatokat közölni.

(4) A veszélyes hulladék termelője - ha jogszabály másként nem rendelkezik - köteles legalább 3 évre szóló, a veszélyes hulladék keletkezésének megelőzésére, veszélyességének és mennyiségének csökkentésére, hasznosítására vagy ártalmatlanítására vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott tartalmú hulladékgazdálkodási tervet készíteni.

(5) A háztartásban, illetőleg intézményi fogyasztásból, felhasználásból vagy szolgáltatásból keletkezett veszélyes hulladékot a termelő köteles a 20. § (3) bekezdésnek megfelelően elkülönítve, a környezet szennyezését vagy károsítását kizáró módon gyűjteni és az annak begyűjtésére és szállítására, illetőleg ártalmatlanítására engedéllyel rendelkező hulladékkezelő részére átadni, valamint a szolgáltatásért járó díjat megfizetni. A (3) és (4) bekezdés szerinti adminisztratív és tervezési kötelezettségek ezen esetekben a hulladék átvevőjét terhelik.

(6) Veszélyes hulladék kezelése csak a külön jogszabályban meghatározottaknak megfelelően, a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető.

(7) Veszélyes hulladéknak az ország területére történő behozatala, onnan történő kivitele, illetve az ország területén történő átszállítása csak a környezetvédelmi hatóság engedélyével, külön jogszabályban meghatározott feltételekkel, „a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának és ártalmatlanításának ellenőrzéséről” szóló Bázeli Egyezmény előírásaival összhangban végezhető.

VI. Fejezet

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS SZERVEZÉSE

Hulladékgazdálkodási terv

33. § Az Országgyűlés a hulladékgazdálkodás stratégiai célkitűzéseinek, továbbá az e törvényben megállapított célok elérésének és az alapvető hulladékgazdálkodási elvek érvényesítésének érdekében a Nemzeti Környezetvédelmi Program részeként Országos Hulladékgazdálkodási Tervet (a továbbiakban: országos terv) fogad el.

34. § (1) Az országos terv alapján a környezetvédelmi igazgatási szervek (a továbbiakban: igazgatóság) a külön jogszabályban megjelölt területre a vonatkozó területrendezési és területfejlesztési tervekben foglaltakkal összhangban területi hulladékgazdálkodási tervet készítenek a területen lévő, illetve működő helyi önkormányzatok, érintett más hatóságok, érdek-képviselői és környezetvédelmi társadalmi szervezetek bevonásával.

(2) A területi hulladékgazdálkodási terv előkészítésének megkezdéséről az (1) bekezdés szerinti részvétel biztosítása érdekében az igazgatóság írásban értesíti az érintett helyi önkormányzatokat, hatóságokat és érdek-képviselői szervezeteket.

(3) A környezetvédelmi társadalmi szervezetek bevonása érdekében az igazgatóság hivatalos helyiségeiben és legalább egy regionális napilapban hirdetményt tesz közzé a területi hulladékgazdálkodási terv előkészítő eljárásának megkezdéséről. A hirdetményben felhívja az érintettek figyelmét a tervezés megkezdésére és a megjelenést követő 15 napon belül jelentkező társadalmi szervezetek által együttesen delegált legfeljebb 5 személyt bevon a tervezésbe.

(4) A tervezési területen működő gazdálkodó szervezetek érdek-képviselői szervezeteik útján vehetnek részt a terv előkészítésében.

(5) Az (1)-(4) bekezdés szerint elkészült területi hulladékgazdálkodási tervet az igazgatóság előterjesztése alapján a környezetvédelemért felelős miniszter rendeletben hirdeti ki.

(6) A megyei önkormányzat az országos és a területi tervvel összhangban, a területén lévő települési önkormányzatokkal egyeztetetten önálló megyei hulladékgazdálkodási tervet készíthet.

35. § (1) Az országos és a területi hulladékgazdálkodási tervben foglalt célokkal, feladatokkal és a település rendezési tervével összhangban a települési önkormányzat illetékességi területére helyi hulladékgazdálkodási tervet dolgoz ki.

(2) A települési hulladékgazdálkodási terv előkészítésére a 34. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A Fővárosi Önkormányzat az előkészítésbe köteles a kerületi önkormányzatokat is bevonni és véleményüket kikérni.

(3) Az (1)-(2) bekezdés szerint elkészült helyi hulladékgazdálkodási tervet a települési önkormányzat rendeletben hirdeti ki.

36. § (1) Az egy körjegyzőséghez tartozó vagy hulladékgazdálkodási feladataikat társulásban vagy más módon közösen ellátó települési önkormányzatok a 35. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségüket közös hulladékgazdálkodási terv kidolgozásával és kihirdetésével is teljesíthetik.

(2) Az országos, a területi és a helyi hulladékgazdálkodási tervek megvalósíthatóságának biztosítása érdekében egyes, a hulladékgazdálkodási feladatokat jelentősen befolyásoló gazdálkodó szervezetek kötelesek egyedi hulladékgazdálkodási tervet készíteni, azt a települési önkormányzattal egyeztetni, és jóváhagyásra a felügyelőségnek megküldeni. A tervkészítésre kötelezett gazdálkodó szervezetek körét - a képződő vagy kezelt hulladékok mennyisége, minősége és az esetleges különleges kezelési kötelezettségek

figyelembevételével - külön jogszabály állapítja meg. Az országos, a területi és a helyi tervek előkészítésébe e szervezetek vagy érdek-képviselői szerveik bevonása kötelező.

37. § (1) A különböző szintű hulladékgazdálkodási terveket - kidolgozói - hat évre készítik el és 3 évente beszámolót állítanak össze az abban foglaltak végrehajtásáról. A terveket a Nemzeti Környezetvédelmi Programban, a tervezési területre vonatkozó környezetvédelmi programban, a terület- és településfejlesztési, valamint terület- és településrendezési dokumentumokban foglaltakkal összhangban kell kialakítani.

(2) A hulladékgazdálkodási tervben meghatározottakat a terület- és településrendezési tervek jóváhagyása, illetve más önkormányzati döntések meghozatala során érvényesíteni kell.

(3) A tervet jóváhagyók, valamint az érintett hatóságok gondoskodnak a tervben meghatározottak végrehajtásáról, illetve a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kísérik a tervekben foglalt feladatok megoldását. A tervet az (1) bekezdés szerinti beszámoló összeállításával egyidejűleg felül kell vizsgálni és a végrehajtás tapasztalatai alapján szükség szerint módosítani. A felülvizsgálat eredményeiről, a tervezési területen végzett hulladékgazdálkodási tevékenységekről tájékoztatni kell a lakosságot.

(4) A hulladékgazdálkodási terveknek tartalmaznia kell különösen:

a) a keletkező, hasznosítandó vagy ártalmatlanítandó hulladékok típusait, mennyiségét és eredetét;

b) a hulladékkezeléssel kapcsolatos alapvető műszaki követelményeket;

c) az egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedéseket;

d) a hulladékok kezelésére alkalmas kezelőtelepeket és létesítményeket, a kezelésre felhatalmazott vállalkozásokat;

e) az elérendő hulladékgazdálkodási célokat;

f) a kijelölt célok elérését, illetve megvalósítását szolgáló cselekvési programot: a hulladékok kezelésének (begyűjtésének, szelektálásának, szállításának, ártalmatlanításának és hasznosításának) racionalizálását elősegítő intézkedések meghatározását, végrehajtásuk sorrendjét és határidejét, a megvalósításhoz szükséges eszközök, megfelelő előkezelő, ártalmatlanító és hasznosító eljárások, berendezések és létesítmények meghatározását, valamint ezek becsült költségeit.

(5) A csomagolási hulladékokra és a veszélyes hulladékokra vonatkozó feladatokat a (4) bekezdés szerinti tartalommal a hulladékgazdálkodási tervek önálló tervrészeként vagy külön tervben kell meghatározni.

(6) A hulladékgazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeit külön jogszabály határozza meg.

A megyei önkormányzat feladatai

38. § (1) A megyei önkormányzat feladata a megye területén a hulladékok környezetkímélő kezelésének elősegítése.

(2) A megyei önkormányzat a hulladékgazdálkodási feladatok ellátása érdekében különösen a következőkről intézkedik:

a) a 34. §-ban foglaltaknak megfelelően a települési önkormányzatokkal együttműködve kidolgozza a megyei hulladékgazdálkodási tervet;

b) a települési önkormányzatokkal együttműködve meghatározza a hulladék kezelésére, ártalmatlanítására alkalmas területeket a megye területén;

c) összegyűjti a települési önkormányzatok helyi hulladékgazdálkodási terveit, és javaslatot tesz azok összehangolására, továbbá a területi elv érvényesítésére;

d) együttműködik a hulladékgazdálkodási feladatok megoldásában más megyei önkormányzatokkal;

e) elősegíti és támogatja a helyi önkormányzatok hulladékkezelését szolgáló közös telephelyek létesítését.

A hulladékgazdálkodás gazdasági eszközei

39. § (1) A hulladékgazdálkodási célok megvalósítását szolgáló kezelőhálózat létrehozását cél- és címzett támogatásokkal és egyéb finanszírozási eszközökkel kell elősegíteni.

(2) A települési önkormányzat e törvény alapján kötelezően ellátandó feladataihoz kapcsolódó és azok végrehajtását biztosító állami támogatásról elsősorban a költségvetési törvényben kell gondoskodni.

(3) A települési önkormányzatokat a hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezéséért - figyelemmel a közszolgáltatás színvonalára - a költségvetési törvényben biztosított módon és összegben feladathoz kötött támogatás illeti meg. A támogatás megállapításának részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

(4) A települési önkormányzat a (3) bekezdés szerinti feladathoz kötött támogatásra csak akkor jogosult, ha a közszolgáltatás ellátására vonatkozó - e törvényben és más jogszabályokban meghatározott - kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tesz.

(5) Amennyiben a települési önkormányzat a közszolgáltatás ellátására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, a közigazgatási hivatal kezdeményezi, hogy a (3) bekezdés szerinti feladathoz kötött költségvetési támogatást az azt folyósító szervezet a közszolgáltatás megszervezéséig visszatartsa, illetve zárolja.

(6) A több települési önkormányzat feladatait megvalósító, illetőleg térségi feladatokat ellátó hulladékkezelési létesítmények beruházásai, valamint a betelt hulladéklerakók felülvizsgálatot követő lezárása, területének újrahasznosításra alkalmassá tétele, természeti környezetbe illesztése (rekultivációja) - külön jogszabály szerint - állami támogatásban részesíthető.

VII. Fejezet

HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI IGAZGATÁS

A hulladékgazdálkodási igazgatás

40. § (1) A hulladékgazdálkodási igazgatás körébe tartozik:

- a) a hulladékgazdálkodás irányítása, az állami és önkormányzati hulladékgazdálkodási feladatok - külön jogszabályokban foglalt - ellátása, szervezése, ellenőrzése;
- b) a hulladékgazdálkodási hatósági tevékenység ellátása, így különösen - az e törvényben, valamint külön jogszabályokban meghatározott szabályok szerinti - hatósági engedélyezési, ellenőrzési feladatok meghatározása és ellátása, a környezetért való közigazgatási jogi felelősség érvényesítése;
- c) a hulladékgazdálkodással összefüggő adatok, információk kezelésével kapcsolatos feladatok ellátása.

(2)

41. §

A hulladékgazdálkodás hatósági felügyeletének és ellenőrzésének eljárási szabályai

42. §

43. § (1) Az eljárási határidő a hulladékgazdálkodási hatósági engedélyezési eljárásokban - ha jogszabály másként nem rendelkezik - három hónap.

(2)

44. § (1) A környezetvédelmi hatóság a hulladék termelőjétől, birtokosától, illetve a hulladékkezelőtől - hatósági ellenőrzés keretében - tájékoztató adatot, összefoglalót, jelentést kérhet kötelezettségei teljesítéséről.

(2) Helyszíni ellenőrzés haladéktalanul végrehajtható akkor, ha azt környezetvédelmi vagy közegészségügyi veszélyhelyzet teszi szükségessé vagy a hulladék kezelésével kapcsolatos súlyos kötelezettségzegés alapos gyanúja áll fenn.

45. § (1) A környezetvédelmi hatóság a jogszabályban meghatározott előírások teljesítése érdekében az ügyfeleket kötelezi

a)

b) a környezetet veszélyeztető, szennyező, károsító tevékenység felfüggesztésére, abbahagyására, az eredeti állapot helyreállítására;

c) a környezet szennyeződése esetében olyan intézkedés megtételére, amely azt csökkenti vagy megszünteti, a környezet károsodását kizárja.

(2) A környezetvédelmi hatóság - az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően - korlátozza, felfüggeszti, illetőleg megtiltja a környezetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött tevékenység engedélytől eltérő vagy engedély nélküli folytatását, a környezetet károsító vagy súlyosan veszélyeztető hulladékgazdálkodási tevékenységet. A határozat - fellebbezésre tekintet nélkül - azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

45/A. § (1) A felhasználók tájékoztatására, illetve a terméken és a csomagoláson feltüntetendő információkra vonatkozóan a 7. §-ban előírt követelmények megsértése esetén az eljárás lefolytatására a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvényben (a továbbiakban: Fttv.) meghatározott hatóság jogosult, ha a jogsértés az Fttv. 2. §-ának a) pontja értelmében vett fogyasztót érint. Az eljáró hatóság az Fttv.-ben meghatározott szabályok szerint jár el.

(2) A 8. § (1) bekezdésben, valamint a 10. § (1) és (3) bekezdésben előírt követelmények megsértése esetén az eljárás lefolytatására a fogyasztóvédelmi hatóság jogosult, ha a jogsértés a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 2. §-ának a) pontja értelmében vett fogyasztót érint. A fogyasztóvédelmi hatóság az Fgytv. szabályai szerint jár el.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett rendelkezések az Fgytv. alkalmazásában fogyasztóvédelmi rendelkezések.

VIII. Fejezet

FELELŐSSÉG A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI SZABÁLYOK MEGTARTÁSÁÉRT

Általános jogi felelősség

46. § (1) Hulladékkal való környezetveszélyeztetés vagy környeztkárosítás esetén a Kt. rendelkezései szerint kell eljárni.

(2) Hulladéklerakó létesítmény esetében a létesítménnyel, illetőleg a lerakott hulladékkal okozott környezeti károkozás elévülési ideje a létesítmény lezárásától számított 30 év.

Biztosíték és biztosítás

47. § (1) Az a gazdálkodó szervezet, amelynek tevékenysége során a külön kormányrendeletben meghatározott mennyiségű veszélyes hulladék keletkezik, valamint a hulladékkezelő

a) külön jogszabályban meghatározott biztosíték adására köteles,
b) a tevékenységével okozható előre nem látható környezeti károk felszámolása finanszírozásának biztosítása érdekében - külön jogszabályban meghatározott feltételek esetén - környezetvédelmi biztosítás kötésére kötelezhető.

(2) A biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás szabályait a Kormányrendeletben állapítja meg.

(3) Hulladékkezelő létesítmény esetében a biztosítéknak fedeznie kell a létesítmény bezárásakor, illetőleg a tevékenység felhagyásakor szükséges felszámolási költségeket. Hulladéklerakó esetében ennek fedeznie kell a lerakó utógondozásának és legfeljebb harminc évig történő monitorozásának költségeit is.

48. §

Hulladékgazdálkodási bírság

49. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával

a) a hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok vagy a reá vonatkozó hatósági határozat előírásait megsérti, illetve azokban foglalt kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tesz eleget,

b) a hatósági engedélyhez, hozzájáruláshoz, bejelentéshez kötött hulladékgazdálkodási tevékenységet engedély, hozzájárulás vagy bejelentés nélkül vagy attól eltérően végez,

c) a hulladékgazdálkodásra vonatkozó előírások megsértésével a környezetet veszélyezteti, károsítja,

hulladékgazdálkodási bírságot köteles fizetni.

(2) A hulladékgazdálkodási bírságot a környezetvédelmi hatóság szabja ki.

(3) A bírság kiszabására a környezetvédelmi hatóságnak az (1) bekezdésben meghatározott cselekményről való tudomásszerzésétől számított egy éven túl nincs lehetősége. A cselekmény elkövetésétől számított öt éven túl nem szabható ki bírság, kivéve, ha a cselekmény jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg. Ebben az esetben az elévülés mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll.

(4)

(5) A hulladékgazdálkodási bírság nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési, továbbá a kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, illetőleg a megfelelő védekezés kialakítására, a természetes vagy korábbi környezet helyreállítására vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

(6) A jogerősen kivetett hulladékgazdálkodási bírság adók módjára behajtható köztartozás.

(7) A hulladékgazdálkodási bírság kiszabására vonatkozó eljárási szabályokat, a bírság mértékét és megállapításának módját jogszabály állapítja meg.

IX. Fejezet

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS TÁRSADALMI NYILVÁNOSSÁGA ÉS AZ ADATKÖZLÉSI KÖTELEZETTSÉG

Tájékoztatási kötelezettség

50. § (1) A Kormány az Országos Hulladékgazdálkodási Tervet hatévente, és ezt követően annak minden felülvizsgálatakor közzéteszi.

(2) A megyei és a települési önkormányzatok a hulladékgazdálkodási terveikben meghatározottak teljesüléséről szóló beszámolóikban teszik közzé a területükön keletkező hulladékok mennyiségét, a hulladékgazdálkodás helyzetét, a hulladékkezelő létesítmények állapotát, üzemeltetését és mindezek környezeti hatásait bemutató információikat.

Nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség

51. § (1) A hulladék termelője, birtokosa és kezelője a külön jogszabályokban meghatározott módon és tartalommal köteles a tevékenysége során keletkező, más birtokostól átvett vagy másnak átadott hulladék mennyiségét és összetételét fajtánként nyilvántartani, az általa végzett kezeléssel, a kezelt és a kezelés eredményéből származó hulladékokról nyilvántartást, a kezelőlétesítmények működéséről üzemnaplót vezetni, és ezekről a hatóságoknak bejelentést tenni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kötelezettség nem terjed ki azon ingatlantulajdonosokra, akik települési hulladékukat a közszolgáltatóknak szerződés alapján átadják. Ezen hulladékok nyilvántartásáról és bejelentéséről a közszolgáltató a külön jogszabályokban meghatározottak szerint gondoskodik.

(3) A gyártói felelősség alapján a 7-10. § szerinti feladatok teljesítéséről, a visszavételi kötelezettség alá tartozó termékek forgalmáról, a visszavett használt termékekről, csomagolásokról és hulladékokról a forgalomba hozatallal és a visszavétellel érintett gyártók, forgalmazók, hulladékkereskedők és kezelők kötelesek a külön jogszabályokban meghatározott módon és tartalommal nyilvántartást vezetni és ezekről a hatóságoknak bejelentést tenni. A nyilvántartási és bejelentési kötelezettséget a 11. § szerinti koordináló szervezet együttesen is teljesítheti.

Hulladékgazdálkodási információs rendszer

52. § (1) A hulladékgazdálkodással kapcsolatos egységes, a nemzetközi követelményeknek is megfelelő információs rendszert az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (Kt. 49. §) önálló részeként a környezetvédelemért felelős miniszter alakítja ki és működteti.

(2) A környezetvédelmi hatóság eljárásához szükséges adatokat valamennyi hatóság, állami, önkormányzati szervezet, valamint a közszolgáltató köteles a külön jogszabályokban meghatározott módon és tartalommal a környezetvédelmi hatóság rendelkezésére bocsátani.

Részvétel a hulladékgazdálkodásban

53. § (1) A hulladékgazdálkodási eljárásokban való részvételre a Kt. 97-100. §-ainak rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A hulladékgazdálkodással kapcsolatos települési önkormányzati döntés meghozatala előtt a lakosság álláspontjának megismerése érdekében közmeghallgatás tartható.

- (3) A települési önkormányzat köteles közmeghallgatást tartani
- a) hulladék ártalmatlanítását szolgáló telephely létesítését,
  - b) települési hulladékok egymástól fajtánként elkülönített gyűjtését
- elrendelő döntése meghozatala előtt.
- (4)

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos képzés, nevelés

54. § (1) A Kt. 54-55. §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket valamennyi oktatási intézményben oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével - az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével - elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

(2)

Jelentéstétel az Európai Bizottság felé

54/A. § Az 1999/31/EK tanácsi irányelv 15. cikke szerinti jelentési kötelezettséget a környezetvédelemért felelős miniszter teljesíti.

X. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatályba léptető és átmeneti rendelkezések

55. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - a 2001. év január hó 1. napján lép hatályba.

(2) A törvény felhatalmazó rendelkezéseket meghatározó 59. §-a a 2000. év július 1. napján lép hatályba.

(3) A törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult, továbbá a hatálybalépésekor még első fokon el nem bírált ügyekben alkalmazni kell.

56. § (1)-(6)

(7) A helyi hulladékgazdálkodási terveknek tartalmaznia kell a települési hulladéklerakóban lerakott, illetve lerakni tervezett hulladékok - a vonatkozó szabványt referenciaként felhasználva - mért összetételét és az összetevők tömeg szerinti megoszlását, ezen belül a biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmat. A hulladéklerakóra - a települési szilárd hulladék részeként - kerülő biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséget tömegben mérve az 1995-ben országos szinten képződött - a települési szilárd hulladék részét képező - biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséghez képest

a) 2009. július 1. napjáig 50%-ra,

b) 2016. július 1. napjáig 35%-ra

kell csökkenteni.

(8) A (7) bekezdés szerinti országosan teljesítendő csökkentési követelményt - a települési hulladéklerakóban lerakott hulladékok megfelelően mért összetételét és az összetevők tömeg szerinti megoszlását alapul véve - a területi és helyi hulladékgazdálkodási tervekben meghatározott intézkedések szerint kell teljesíteni.

(9) E törvény hatálybalépéséig létrejött, települési hulladékkezelési közszolgáltatás ellátására irányuló szerződések 2003. január 1. napján megszűnnek, kivéve, ha azt a szerződő

felek az e törvényben, valamint az 59. § (1) bekezdés *l*) pontja szerinti jogszabályban meghatározott feltételeknek és tartalomnak megfelelően módosították.

(10) A (9) bekezdésben meghatározottak szerint módosított szerződések az eredeti szerződésben meghatározott időtartamig, de legfeljebb a módosítástól számított 10 évig maradnak érvényben.

(11) A (9)-(10) bekezdésekben meghatározottak a törvény kihirdetése és hatálybalépése között létrejött szerződésekre nem alkalmazhatóak.

57-58. §

Felhatalmazó rendelkezések

59. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:

a) a hulladék külföldről történő behozatalát, az országból történő kivitelét és az ország területén történő átszállítását;

b) a letéti díj, az újrahasználható és a nem újrahasználható termékek betétdíjának, a visszavételi és visszaadási lehetőségek alkalmazásának, valamint a hulladékká vált gépjárművek kezelésének részletes szabályait;

c) a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeit;

d) a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeit;

e) a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségeket;

f) a hulladékgazdálkodási terv részletes tartalmi követelményeit;

g) a hulladékgazdálkodási bírság kiszabásának és megállapításának módját és mértékét;

h) a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályait;

i) a jegyző hulladékgazdálkodási hatás- és feladatkörét;

j) a hulladékkezelési közszolgáltatás díjmegállapításának részletes szakmai szabályait;

k) a közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes szabályait;

l) a közszolgáltatás ellátására vonatkozó szerződés részletes feltételeit és tartalmi követelményeit;

m) az építési és bontási hulladékok kezelésének részletes szabályait;

n) a biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás szabályait;

o) a hulladékkereskedelem részletes feltételeit;

p) a szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének részletes szabályait;

q) a hulladékkezelési kötelezettség ellátására szakosodott koordináló szervezetek létrehozásának, működésének részletes feltételeit, a koordináló szervezeti tevékenységre jogosító engedély kiadásának rendjét, továbbá a koordináló szervezetek nyilvántartásának személyes adatot nem tartalmazó adattartalmát és a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat szabályait.

(2) Felhatalmazást kap a környezetvédelemért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza:

a) a hulladékkezelés végzésének, az egyes hulladékkezelő létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályait, különösen:

aa) a hulladéklerakás technikai követelményeit,

ab) a hulladék termikus ártalmatlanításának technikai követelményeit,

ac) a hulladék komposztálásának technikai követelményeit,

ad) a betelt lerakók lezárásának és utógondozásának technikai feltételeit;

b) a hulladékok és a veszélyes hulladékok jegyzékét;

c) az egyes speciális kezelést igénylő hulladékok csoportjaira, fajtáira vonatkozó sajátos szabályokat, különösen:

ca) a hulladékolajok kezelésének részletes szabályait,

cb) a poliklórozott bifenilek és poliklórozott terfenilek, illetve az azokat tartalmazó berendezések kezelésének részletes szabályait,

cc) az elemek és akkumulátorok, illetve hulladékaik kezelésének részletes szabályait,

cd) a titán-dioxid ipar hulladékai kezelésének részletes szabályait,

ce)

cf) az elektromos és elektronikai készülékek, illetve hulladékaik kezelésének részletes szabályait.

(3) Felhatalmazást kap

a) az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter, hogy

aa) az állati gyógyszerek és csomagolásuk hulladékai kezelésének részletes szabályait,

ab) a mezőgazdasági nem veszélyes hulladékok kezelésének részletes szabályait;

b) az egészségügyi feladatok ellátásáért felelős miniszter, hogy

ba) a humán gyógyszerek és csomagolásuk hulladékai kezelésének részletes szabályait,

bb) az egészségügyi hulladék kezelésének részletes szabályait,

bc) a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi

követelményeket;

c) a bányászatért felelős miniszter, hogy az ásványi alapanyagok kitermeléséből származó hulladék kezelésének részletes szabályait;

d)

rendeletben állapítsa meg.

60. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 75/442/EGK irányelve (1975. július 15.) a hulladékokról;

b) a Tanács 91/156/EGK irányelve (1991. március 18.) a 75/442/EGK irányelv módosításáról;

c) a Bizottság 96/350/EK határozata (1996. május 24.) a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv II.A és II.B mellékleteinek kiigazításáról;

d) a Bizottság 2000/532/EK határozata (2000. május 3.) a hulladékjegyzéknek a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének *a)* pontja értelmében történő meghatározásáról szóló 94/3/EK határozat, valamint a veszélyes hulladékok jegyzékének a veszélyes hulladékokról szóló 91/689/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdése értelmében történő meghatározásáról szóló 94/904/EK tanácsi határozat felváltásáról;

e) a Tanács állásfoglalása (1997. február 24.) a hulladékgazdálkodás közösségi stratégiájáról;

f) az Európai Parlament és a Tanács 2004/35/EK irányelve (2004. április 21.) a környezeti károk megelőzése és helyreállítása tekintetében a környezeti felelősségről;

g) a Tanács 1999/31/EK irányelve (1999. április 26.) a hulladéklerakókról, 15. cikk.

1. számú melléklet a 2000. évi XLIII. törvényhez

Hulladékkategóriák

- Q1 A továbbiakban másként meg nem határozott termelési, szolgáltatási vagy fogyasztási maradékok
- Q2 Előírásoknak meg nem felelő, selejt termékek
- Q3 Lejárat felhasználhatóságú, szavatosságú termékek
- Q4 Kiömlött, veszendőbe ment, vagy egyéb kárt szenvedett anyagok, beleértve a baleset következtében szennyeződött anyagokat, eszközöket stb. is
- Q5 Tervezett tevékenység következtében szennyeződött anyagok (tisztítási műveletek maradékai, csomagolóanyagok, tartályok stb.)
- Q6 Használhatatlanná vált alkatrészek, tartozékok (elhasznált szárazelemek, kimerült

- katalizátorok stb.)
- Q7 A további használatra alkalmatlanná vált anyagok (szennyeződött savak, oldószerek, kimerült edzősók stb.)
- Q8 Ipari folyamatok maradék anyagai (salakok, üstmaradékok stb.)
- Q9 Szennyezéscsökkentő eljárások maradékai (gázmosók iszapja, porleválasztók pora, elhasznált szűrők, szennyvíziszapok stb.)
- Q10 Gépi megmunkálás, felületkezelés maradék anyagai (esztergaforgács, reve stb.)
- Q11 Ásványi nyersanyagok kitermelésének és feldolgozásának maradékai (pl. ércbányászati meddő, olajkitermelés hulladékai stb.)
- Q12 Tiltott anyagokat tartalmazó termékek (PCB-tartalmú olajok stb.)
- Q13 Bármely anyag vagy termék, amelynek használatát jogszabály tiltja
- Q14 A birtokosa számára tovább nem használható anyagok (mezőgazdasági, háztartási, irodai, kereskedelmi és bolti hulladékok stb.)
- Q15 Talajtisztításból származó szennyezett anyagok
- Q16 Bármely más hulladékká vált anyag vagy termék, amely nem tartozik a fenti kategóriákba

2. számú melléklet 2000. évi XLIII. törvényhez

A veszélyességi jellemzők jegyzéke

A veszélyességi jellemzők részletes tartalmát, az alkalmazható mérési és vizsgálati módszereket, valamint az értékelésnél alkalmazandó viszonyítási értékeket külön jogszabályok tartalmazzák.

- H1 „Robbanó”: folyékony, képlékeny, kocsonyás vagy szilárd anyagok és készítmények, amelyek a légköri oxigén nélkül is gyors gázfejlődéssel járó hőtermelő reakcióra képesek, és amelyek meghatározott kísérleti körülmények között, illetőleg nyomásra vagy hőre felrobbannak
- H2 „Oxidáló”: anyagok és készítmények, amelyek más, elsősorban gyúlékony anyagokkal érintkezve erősen hőtermelő reakcióba lépnek
- H3- „Tűzveszélyes”:
- A
- folyékony anyagok és készítmények, amelyek nagyon alacsony lobbanásponttal rendelkeznek (beleértve a fokozottan tűzveszélyes anyagokat és készítményeket is)
  - anyagok és készítmények, amelyek a levegőn, normál hőmérsékleten öngyulladásra képesek
  - szilárd anyagok és készítmények, amelyek gyújtóforrás rövid ideig tartó behatására könnyen meggyulladnak, majd a gyújtóforrás eltávolítása után tovább égnék vagy bomlanak
  - gáz halmazállapotú anyagok és készítmények, amelyek a környezeti hőmérsékleten és nyomáson a levegővel érintkezve tűzveszélyesek
  - anyagok és készítmények, amelyek vízzel vagy nedves levegővel érintkezve tűzveszélyes gázt fejlesztenek, veszélyes mennyiségben
- H3- „Kevésbé tűzveszélyes”: folyékony anyagok és készítmények, amelyek alacsony
- B lobbanásponttal rendelkeznek

- H4 „Irritáló vagy izgató”: nem maró anyagok és készítmények, amelyek a bőrrel vagy nyálkahártyával történő rövid idejű vagy hosszan tartó vagy ismételt érintkezésük esetén gyulladást okozhatnak
- H5 „Ártalmas”: anyagok és készítmények, amelyek belélegzésük, lenyelésük vagy a bőrön át történő felszívódásuk esetén halált vagy heveny egészségkárosodást okozhatnak
- H6 „Mérgező”: anyagok és készítmények (beleértve az erősen mérgező anyagokat és készítményeket is), amelyek belélegzésük, lenyelésük vagy a bőrön át történő felszívódásuk esetén kis mennyiségben is halált vagy heveny egészségkárosodást okozhatnak
- H7 „Karcinogén”: anyagok és készítmények, amelyek belélegzéssel, szájon át, a bőrön vagy a nyálkahártyán keresztül, vagy egyéb úton a szervezetbe jutva daganatot okoznak, vagy előfordulásának gyakoriságát megnövelik
- H8 „Maró” (korrozív): anyagok és készítmények, amelyek élő szövetrel érintkezve azok elhalását okozzák
- H9 „Fertőző”: életképes mikroorganizmusokat vagy azok toxinjait tartalmazó anyagok, amelyek ismert módon vagy megalapozott feltételezések szerint betegséget okoznak az emberben vagy más élő szervezetben
- H10 „Reprodukciót és az utódok fejlődését károsító”: anyagok és készítmények, amelyek belélegzéssel, szájon át, a bőrön, a nyálkahártyán keresztül vagy egyéb úton a szervezetbe jutva megzavarják, általában gátolják a reprodukciót, illetve az utódokban morfológiai, illetőleg funkciós károsodást okoznak, vagy előfordulásának gyakoriságát megnövelik
- H11 „Mutagén”: anyagok és készítmények, amelyek belélegzéssel, szájon át, a bőrön, a nyálkahártyán keresztül vagy egyéb úton a szervezetbe jutva genetikai károsodást okoznak vagy megnövelik a genetikai károsodások gyakoriságát
- H12 Anyagok és készítmények, amelyek vízzel, levegővel vagy savval érintkezve mérgező vagy nagyon mérgező gázokat fejlesztenek
- H13 Anyagok és készítmények, amelyek hajlamosak arra, hogy belőlük a lerakást követően valamely formában - pl. kimosódás - a felsorolt tulajdonságok bármelyikével rendelkező anyag keletkezzenek
- H14 „Környezetre veszélyes”: anyagok és készítmények, amelyek a környezetbe jutva a környezet egy vagy több elemét azonnal vagy meghatározott idő elteltével károsítják, illetve a környezet állapotát, természetes ökológiai egyensúlyát, biológiai sokféleségét megváltoztatják

3. számú melléklet 2000. évi XLIII. törvényhez**Hulladékártalmatlanítást szolgáló műveletek**

E melléklet célja a hulladék ártalmatlanítását célzó műveletek felsorolása, ahogy azok a gyakorlatban előfordulnak. A törvény 5. §-ával összhangban az ártalmatlanítás csak az ember egészsége és az épített és természeti környezet veszélyeztetése kizárásával - a külön jogszabályokban meghatározott feltételek betartásával - végezhető, és csak az ezeknek megfelelő eljárások alkalmazhatók.

- D1 Lerakás a talaj felszínére vagy a talajba
- D2 Talajban történő kezelés (folyadékok, iszapok talajban történő biológiai lebontása stb.)
- D3 Mély-injektálás (szivattyúzható anyagok kutakba, sódómokba vagy természetes üregekbe juttatása stb.)
- D4 Felszíni feltöltés (folyadékok, iszapok elhelyezése árkokban, mélyedésekben, tározó vagy ülepítő tavakban stb.)
- D5 Lerakás műszaki védelemmel (elhelyezés fedett, szigetelt, a környezettől és egymástól is elkülönített cellákban stb.)
- D6 Bevezetés víztestbe, kivéve a tengereket és óceánokat
- D7 Bevezetés tengerbe vagy óceánba, beleértve a tengerfenéken történő elhelyezést is
- D8 E mellékletben máshol nem meghatározott biológiai kezelés, amelynek eredményeként létrejövő vegyületeket, keverékeket a D1-D12 műveletek valamelyikével kezelnek
- D9 E mellékletben máshol nem meghatározott fiziko-kémiai kezelés, amelynek eredményeként létrejövő vegyületeket, keverékeket a D1-D12 műveletek valamelyikével kezelnek (elpárologtatás, szárítás, kiégetés stb.)
- D10 Hulladékégetés szárazföldön
- D11 Hulladékégetés tengeren
- D12 Tartós tárolás (tartályokban történő elhelyezés mélyművelésű bányában stb.)
- D13 Keverés vagy elegyítés a D1-D12 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében
- D14 Átcsomagolás a D1-D12 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében
- D15 Tárolás a D1-D14 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében (a képződés helyén történő átmeneti tárolás és gyűjtés kivételével)

4. számú melléklet 2000. évi XLIII. törvényhez**Hulladékhasznosítást szolgáló műveletek**

E melléklet célja a hulladék hasznosítását célzó műveletek felsorolása, ahogy azok a gyakorlatban előfordulnak. A törvény 5. §-ával összhangban a hasznosítás csak az ember egészsége és az épített és természeti környezet veszélyeztetése kizárásával - a külön jogszabályokban meghatározott feltételek betartásával - végezhető, és csak az ezeknek megfelelő eljárások alkalmazhatók.

- R1 Fűtőanyagként történő felhasználás vagy más módon energia előállítása
- R2 Oldószerek visszanyerése, regenerálása
- R3 Oldószerként nem használatos szerves anyagok visszanyerése, regenerálása (beleértve a komposztálást és más biológiai átalakítási műveleteket is)
- R4 Fémek és fémvegyületek visszanyerése, újrafeldolgozása
- R5 Egyéb szerves anyagok visszanyerése, újrafeldolgozása
- R6 Savak vagy lúgok regenerálása
- R7 Szennyezéscsökkentésre használt anyagok összetevőinek visszanyerése
- R8 Katalizátorok összetevőinek visszanyerése
- R9 Olajok újrafinomítása vagy más célra történő újrahasználata
- R10 Talajban történő hasznosítás, amely mezőgazdasági vagy ökológiai szempontból előnyös
- R11 Az R1-R10 műveletek valamelyikéből származó hulladék hasznosítása
- R12 Átalakítás az R1-R11 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében
- R13 Tárolás az R1-R12 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében (a képződés helyén történő átmeneti tárolás és gyűjtés kivételével)

126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet

a hulladékgazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeiről

A Kormány a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 59. §-a (1) bekezdésének *f*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. § A rendelet hatálya

a) a hulladékgazdálkodási terv készítésére kötelezett és jogosult, valamint a terv előkészítésében részt vevő szervezetekre, jogi és természetes személyekre, illetve

b) a területi, a helyi, és az egyedi hulladékgazdálkodási tervek (a továbbiakban együtt: hulladékgazdálkodási tervek) elkészítésére terjed ki.

2. § Az 1. § *b*) pontban meghatározott hulladékgazdálkodási tervek szerkezeti felépítését és tartalmi elemeit e rendelet *1. számú melléklete* tartalmazza.

3. § A hulladékgazdálkodási tervekben meghatározott követelményeket a hulladékkezelési létesítmény, valamint a kapcsolódó kezelési tevékenység engedélyezése során az engedélyező hatóság köteles figyelembe venni és alkalmazni. E rendelkezés irányadó az engedélyek felülvizsgálatára is.

4. § A közigazgatási szervek a hulladékgazdálkodási terv elkészítéséért felelős szervezeteket - kérésre - díjmentesen tájékoztatják a tervezéshez szükséges a közigazgatási szervek rendelkezésére álló adatokról és információkról.

A területi hulladékgazdálkodási tervre vonatkozó külön rendelkezések

5. § A területi hulladékgazdálkodási terveket a külön jogszabályban meghatározott tervezési statisztikai (nagy) régiókra vonatkozóan kell elkészíteni.

6. § (1) A környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) a területi hulladékgazdálkodási terv készítése során bekéri a területi hulladékgazdálkodási terv tervezetere a tervezési területtel érintett e rendelet *2. számú mellékletében* meghatározott közigazgatási szervek, a helyi önkormányzatok, az érintett érdek-képviselői szervek, valamint a környezetvédelmi társadalmi szervezetek által külön jogszabályban meghatározottak alapján delegált személyek véleményét.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak teljesítése érdekében a területi hulladékgazdálkodási terv elkészítéséért felelős igazgatóság írásban megkeresi az (1) bekezdésben megjelölt érintetteket. Ezzel egyidejűleg a területi hulladékgazdálkodási terv tervezetét elektronikus adathordozó útján megküldi a külön jogszabály szerinti társadalmi szervezetek képviselői, e rendelet *2. számú mellékletében* meghatározott közigazgatási szervek, valamint a tervezési területen működő helyi önkormányzatok részére, és értesíti őket arról, hogy hivatali helyiségében a területi hulladékgazdálkodási terv tervezete nyomtatott formában megtekinthető.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szervek a megkereséstől számított 30 napon belül jogosultak véleményt nyilvánítani a területi hulladékgazdálkodási tervről.

7. § A területi hulladékgazdálkodási tervet úgy kell elkészíteni, hogy a területi hulladékgazdálkodási terv biztosítsa a Hgt. 56. §-a (7) bekezdésében meghatározott szervesanyag-tartalom csökkenést, valamint a Hgt. 56. §-a (8) bekezdésében meghatározott csomagolási hulladékhasznosítás arányt.

A helyi hulladékgazdálkodási tervre vonatkozó külön rendelkezések

8. § A helyi hulladékgazdálkodási terv csomagolási és veszélyeshulladék-gazdálkodási részterve tartalmazza a települési hulladékok elkülönített begyűjtésére, válogatására, továbbá a kezelő létesítménybe való szállítására vonatkozó követelményeket, amennyiben a helyi önkormányzat területén folynak ilyen irányú tevékenységek.

9. § A helyi hulladékgazdálkodási tervet úgy kell elkészíteni, hogy biztosítsa a Hgt. 56. §-a (7) bekezdésében meghatározott szervesanyag-tartalom csökkenést és a települési hulladék lebomló szervesanyag-tartalmának lerakási aránya egyezzen meg a Hgt. 56. §-a (7) bekezdésében meghatározott csökkentési aránnyal.

10. § Közös helyi hulladékgazdálkodási terv esetén

a) az egyes településeken megvalósítandó elkülönített hulladékgyűjtés módját településenként kell meghatározni, illetve

b) a 9. §-ban meghatározott szervesanyag-tartalom csökkentést a közös hulladéklerakóban kell teljesíteni.

11. § (1) A tízezer vagy ennél nagyobb lakosságszámú települési önkormányzatok helyi hulladékgazdálkodási tervét, valamint a tízezer vagy ennél nagyobb lakosságszámú társulások, illetve körajegyzőségek közös helyi hulladékgazdálkodási tervét tájékoztatásul meg kell küldeni az illetékes megyei önkormányzat részére.

(2) A megyei önkormányzat hulladékgazdálkodási tervnek meg kell felelnie e rendelet 1. számú mellékletében meghatározott tartalmi követelményeknek.

Az egyedi hulladékgazdálkodási tervre vonatkozó külön rendelkezések

12. § (1) Egyedi hulladékgazdálkodási terv készítésére köteles az a gazdálkodó szervezet, amelynek gazdálkodása során évente 10 tonna mennyiséget meghaladó veszélyes hulladék keletkezik, vagy az évente keletkező összes - a veszélyes és nem veszélyes - hulladék mennyisége meghaladja a 200 tonnát.

(2) Az egyedi hulladékgazdálkodási tervet a gazdálkodó szervezet az egyes telephelyeire készíti el, illetve több telephely esetén a telephelyekre együttesen is elkészítheti, amennyiben az egyes telephelyekre vonatkozó tervrészeket elkülönítetten jeleníti meg a tervben.

(3) A telephelyre elkészített egyedi hulladékgazdálkodási tervet a telephely szerint illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség részére (a továbbiakban: felügyelőség) jóváhagyásra kell megküldeni. Több felügyelőség illetékességi területén fekvő telephelyekre együttesen elkészített egyedi hulladékgazdálkodási tervet azon felügyelőség részére kell megküldeni, amelynek illetékességi területén a legtöbb telephely található, amennyiben ez nem állapítható meg, a gazdálkodó szervezet a tervvel érintett telephelyek alapján illetékes felügyelőség valamelyikének küldi meg a tervet.

(4) A megküldött hulladékgazdálkodási tervet a felügyelőség hagyja jóvá, és határozatát közli a gazdálkodó szervezet telephelye szerint illetékes helyi önkormányzat jegyzőjével, illetve több telephelyre együttesen készített terv esetén, amennyiben azok több felügyelőség illetékességi területén fekszenek, a telephelyek szerint illetékes felügyelőségekkel, valamint helyi önkormányzatok jegyzőivel.

(5) Amennyiben a gazdálkodó szervezet tárgyévi gazdálkodása során a hulladék mennyisége meghaladja az (1) bekezdés szerinti tervben meghatározott éves mennyiséget, úgy a tárgyévet követő 6 hónapon belül egyedi hulladékgazdálkodási tervet kell készítenie és azt meg kell küldenie a telephely szerint illetékes felügyelőségnek, amely a (4) bekezdés szerint jár el.

(6)

Záró rendelkezések

13. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

(2)

1. számú melléklet a 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelethez

A hulladékgazdálkodási tervek szerkezeti felépítése és tartalmi elemei

1. A tervekészítés általános adatai:

tervezési szint,
készítő neve és címe,
dátum.

2. A tervezési területen keletkező, hasznosítandó vagy ártalmatlanítandó hulladékok típusai, mennyisége és eredete

2.1. A keletkező hulladékok típusa és éves mennyisége (tonna).

2.2. A felhalmozott hulladékok típusa és mennyisége (tonna).

2.3. A területre beszállított és a területről kiszállított hulladékok típusa és éves mennyisége (tonna).

A hulladék mennyiségi adatokat a következő ágazatok, illetve összetétel szerinti bontásban kell megadni:

1. ipari és egyéb gazdálkodói nem veszélyes hulladékok;
2. mezőgazdasági és élelmiszer-ipari nem veszélyes hulladékok;
3. települési szilárd hulladékok;
4. települési folyékony hulladék;
5. kommunális szennyvíziszap;
6. építési, bontási hulladékok, egyéb inert hulladékok;
7. veszélyes hulladékok:
  - a) vegyipari, gyógyszeripari és műanyagipari,
  - b) gépipari,
  - c) alumíniumipari,
  - d) egyéb ágazati (energiaipari, bányászati, kohászati és ipari szennyvíztisztítási);
8. kiemelten kezelendő veszélyes hulladékáramok:
  - a) PCB és PCT tartalmú hulladékok,
  - b) hulladékolajok,
  - c) akkumulátorok, elemek,
  - d) elektronikai termékek,
  - e) kiselejtezett gépjárművek,
  - f) egészségügyi,
  - g) állati eredetű,
  - h) növényvédő szerek és csomagoló eszközeik,
  - i) azbeszt;
9. csomagolási hulladékok:
  - a) papír és karton csomagolási hulladék,
  - b) műanyag csomagolási hulladék,
  - c) fa csomagolási hulladék,
  - d) fém csomagolási hulladék,
  - e) vegyes összetételű kompozit csomagolási hulladék,
  - f) üveg csomagolási hulladék,
  - g) textil csomagolási hulladék;

10. speciális, a tervezési területen külön feladatot jelentő, az eddigi kategóriákba nem tartozó hulladék(ok).

2.4. A területi éves hulladékmérleg bemutatása, különös tekintettel a területen jelenleg hasznosításra vagy ártalmatlanításra kerülő, illetve nem kezelt hulladékok típusaira és mennyiségére, a hasznosítási arányokra, külön kiemelve a veszélyes hulladéokra és a csomagolási hulladékokra vonatkozó adatokat.

2.5. Az adatokat csak a tervezési területen meglévő hulladékokra kell meghatározni. Adathiány esetén statisztikai, illetve méréseken alapuló műszaki becslés is alkalmazható, megadva az alkalmazott módszer leírását. Ahol ez sem lehetséges, n.a. (nincs adat) jelölés alkalmazandó. Ilyen esetekben a tervezési részben foglalkozni kell az adathiányos területek feltárására vonatkozó tervekkel.

2.6. A helyi tervekben a települési hulladékok körében értelmezhető, illetve a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékokra vonatkozó adatokat kell csak megadni.

3. A hulladékkezeléssel kapcsolatos alapvető műszaki követelmények

3.1. A hulladékgazdálkodási törvényben, valamint a végrehajtási jogszabályaiban meghatározott területi, helyi, egyedi műszaki követelmények, belső műszaki leírások rövid leírása.

3.2. A jogszabályokban meghatározottaktól eltérő speciális területi, helyi vagy egyedi műszaki követelmények, belső műszaki előírások rövid leírása.

4. Az egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedések

Az általános kötelezettségektől eltérő, egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedések leírása (pl. szelektív gyűjtési módok, visszavételi lehetőségek, kiemelt hulladékáramokra vonatkozó kezelési, begyűjtési, elkülönítési megoldások).

5. A hulladékok kezelésére alkalmas kezelőtelepek és létesítmények, a kezelésre felhatalmazott vállalkozások

5.1. A hulladékokra vonatkozó kezelési tevékenységek és jellemzők ismertetése e melléklet 2-es pontjában bemutatott hulladéktípusok szerint.

5.1.1. A gyűjtési körzetek kialakításának és a hulladék szállításának a térségi jellemzői, hulladékgyűjtő-szállító körzetekbe bevont települések, az engedéllyel rendelkező gyűjtő-szállító szervezet bemutatása, műszaki-technikai felkészültségének ismertetése, a gyűjtött hulladékot átvevő kezelő megnevezése.

5.1.2. A felhalmozott hulladékok tárolási telephelyeinek, üzemeltetőjének megnevezése, tárolási technológiája, kapacitásának és kihasználtságának bemutatása.

5.1.3. A területen folytatott hulladékkezelési (hasznosítási, ártalmatlanítási) tevékenység ismertetése, jellemzése (válogató, előkészítő és kezelő technológiák üzemeltetőjének, telephelyének megnevezése, technikai berendezéseinek, kapacitásának és kihasználtságának bemutatása).

5.1.4. Fejlesztést vagy felszámolást, illetve rekultiválást igénylő kezelő telepek, illetve lerakóhelyek meghatározása

5.2. A települési szilárd hulladékgazdálkodás helyzetelemzésénél az 5.1. pontban előírtakon túl ismertetendő még:

5.2.1. A települési hulladék, valamint zöld- és biológiailag lebontható szerves hulladék komposztálók ismertetése.

5.2.2. A másodnyersanyag visszanyerés és az újrahasznosítás aránya tervezési területen.

5.2.3. A területen keletkező biológiailag lebomló szerves települési hulladékok mennyisége (aránya) és ebből a lerakásra kerülő mennyiség (arány).

5.3. A települési folyékony hulladékokkal való gazdálkodás helyzetelemzésénél az 5.1. pontban előírtakon túl ismertetendő még:

5.3.1. A területen keletkező települési folyékony hulladékok és szennyvíziszapok mennyisége, településenként, lerakóhelyi gyűjtési körzetenként.

5.3.2. A települési folyékony hulladékok és szennyvíziszapok elhelyezési módja, engedélye, a lerakóhelyek (leürítőhelyek) ismertetése, a települési szilárd hulladéklerakón elhelyezett iszappennyiség biológiailag lebomló szervesanyag-tartalma.

5.3.3. A tervezési terület szennyvíziszap-hasznosítási jellemzői, hasznosítási módjai.

5.4. A helyi tervekben csak a települési hulladék kezelését végző - beleértve az elkülönítetten gyűjtött összetevők kezelését is - létesítményeket és vállalkozásokat kötelező szerepeltetni.

5.5. Az egyedi tervekben meg kell adni a vállalkozás tulajdonában, illetve üzemeltetésében működő létesítményeket telephelyenként, illetve a képződő hulladékokat kezelésre átvevő létesítményeket.

6. Az elérendő hulladékgazdálkodási célok meghatározása

6.1. Hulladékkeletkezés csökkentési célkitűzései a tervezési területen a 2.3. pontban felsorolt ágazatok, illetve összetétel szerinti bontásban, valamint a tervidőszak végére várhatóan keletkező hulladékok összetételi és mennyiségi prognózisa.

6.2. Hulladékhasznosítási célkitűzések a tervezési területen:

- a) ipari és mezőgazdasági nem veszélyes hulladékok hasznosítási céljai,
- b) települési szilárd hulladékok hasznosítási céljai, külön kiemelve a biológiailag lebomló hulladékok hasznosítására vonatkozó célokat,
- c) a keletkező települési hulladék lebomló szervesanyag-tartalma, lerakótelepen való elhelyezési arányának csökkentése,
- d) szennyvíziszapok hasznosítási célkitűzései,
- e) építési és bontási hulladékok hasznosítási célkitűzései,
- f) a veszélyes hulladékok hasznosítási arányának javítására vonatkozó célkitűzések ágazatonként,
- g) csomagolási hulladékok begyűjtési és hasznosítási arányai.

6.3. Hulladékhasznosító és -ártalmatlanító kapacitások kialakításának prioritásai és célkitűzései.

6.4. Az illegális és környezetvédelmileg nem megfelelő tároló, kezelő és lerakótelepek megfelelő üzemmódra fejlesztése, illetve rekultiválása, kármentesítési feladatok elvégzése, felszámolása.

7. A kijelölt célok elérését, illetve megvalósítását szolgáló cselekvési program

7.1. A hulladékok kezelésének (begyűjtésének, szelektálásának, szállításának, ártalmatlanításának és hasznosításának) racionalizálását elősegítő intézkedések meghatározása külön ágazatok szerinti hulladéktípusok alapján:

7.1.1. A hulladékkeletkezés csökkentését szolgáló intézkedések meghatározása.

7.1.2. A hulladékhasznosítás célkitűzésének elérését szolgáló intézkedések meghatározása.

7.1.3. A környezetvédelmileg megfelelő és gazdaságilag megvalósítható, a hulladékártalmatlanítási célkitűzéseket biztosító szükséges fejlesztések meghatározása.

7.1.4. A környezetvédelmileg nem megfelelő és illegális kezelő, lerakótelepek rekultiválásának, felszámolásának feladatai.

7.2. A tervezett intézkedések végrehajtásának sorrendje és határideje.

7.2.1. A fejlesztések, beruházások megkezdésének prioritási rendje.

7.2.2. A fejlesztések, beruházások megvalósításának tervezett üteme és határideje.

7.3. A megvalósításhoz szükséges eszközök, megfelelő előkezelő, ártalmatlanító és hasznosító eljárások, berendezések és létesítmények meghatározása.

7.3.1. Hatékony és racionális hulladékgyűjtési szállítási rendszerek kialakítási terve.

7.3.2. Hasznosító rendszerek (válogató, előkezelő, komposztáló és egyéb hasznosító technológiák) és kapacitások, valamint ezek földrajzi telepítési terve és összehangolása a területfejlesztési és a területrendezési tervekkel, valamint a településrendezési tervekkel és szabályzatokkal.

7.3.3. Ártalmatlanító telepek (technológiai, kapacitási és földrajzi telepítési) terve és összehangolása a területfejlesztési (regionális, megyei, kistérségi) tervekkel.

8. A hulladékgazdálkodási tervben foglaltak megvalósításához becsült költségek a 7. pont szerinti bontásban.

2. számú melléklet a 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelethez***A hulladékgazdálkodási tervezésbe bevonandó közigazgatási szervek***

- a) Erdővédelemre kiterjedően
Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerve
- b) talajvédelemre kiterjedően
Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerve
- c) földtani és az ásványvagyon védelmére kiterjedő, valamint bányászati szakkérdések vonatkozásában az illetékes bányakapitányság
- d) a környezet védelmére kiterjedően
az illetékes felügyelőség
- e)
- f)
- g)
- h) energetikai szakkérdések
Magyar Energia Hivatal
- i) területhasználati szakkérdések
megyei földhivatal
- j) állat-egészségügyi szakkérdések
Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerve
- k) növény-egészségügyi szakkérdések
Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal területi szerve
- l)
- m) közlekedési szakkérdések
Nemzeti Közlekedési Hatóság regionális igazgatósága
- n) hírközlési szakkérdések
hírközlési területi hivatal
- o) légügyi szakkérdések
Nemzeti Közlekedési Hatóság Légiközlekedési Igazgatósága
- p) honvédelmi szakkérdések
Honvédelmi Minisztérium
- q) építésügyi szakkérdések
területi főépítési iroda
- r) meteorológiai szakkérdések
Országos Meteorológiai Szolgálat
- s) fogyasztóvédelmi szakkérdések
Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság illetékes területi szerve
- t) veszélyes anyagokkal kapcsolatos szakkérdések, környezetbiztonsági szakkérdések
megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság
- u) közegészségügyi szakkérdések
megyei állami népegészségügyi és tisztiorvosi szolgálat

224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet**a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről**

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 59. §-a (1) bekezdésének *k)* és *l)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. § (1) A települési önkormányzatnak (a továbbiakban: önkormányzat) a települési szilárd, illetve folyékony hulladékkal kapcsolatos helyi hulladékkezelési közszolgáltatás (a továbbiakban: közszolgáltatás) ellátására a közszolgáltató kiválasztása céljából a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvényt (a továbbiakban: Kbt.) és e rendeletet alkalmazva kell eljárnia, kivéve, ha a Kbt. szerint nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni.

(2) Ha több önkormányzat a közszolgáltatást önkormányzati társulás vagy együttműködési megállapodás keretében közösen kívánja megszervezni, a közbeszerzési eljárást megindító felhívásukat (a továbbiakban: felhívás) közösen készítik el, illetve teszik közzé.

(3) A felhívás irányulhat az önkormányzat rendeletében meghatározott közszolgáltatás egyes elemeire is, így

a) a közszolgáltató szállítóeszközéhez rendszeresített gyűjtőedényben, a közterületen vagy az ingatlanon összegyűjtött és a közszolgáltató rendelkezésére bocsátott települési szilárd hulladék elhelyezés céljára történő rendszeres elszállítására;

b) a települési folyékony hulladék ideiglenes tárolására szolgáló létesítmény kiürítésére és a települési folyékony hulladék elhelyezés céljára történő elszállítására;

c) a települési hulladék ártalmatlanítását szolgáló létesítmény megvalósítására, illetve működtetésére;

d) begyűjtőhelyek (így például: hulladékgyűjtő udvarok, átrakóállomások, gyűjtőpontok), előkezelő és hasznosító (így például: válogató, komposztáló) telepek létesítésére, illetve működtetésére.

(4) A közszolgáltatás (3) bekezdésben megnevezett egyes tartalmi elemeinek további összetevőire külön felhívást közzétenni nem lehet.

(5) A (3) bekezdés *a)-b)* és *d)* pontjai szerinti felhívás közzétételére csak akkor van lehetőség, ha az önkormányzat a közszolgáltatás egyes elemeire vonatkozó felhívását megelőzően vagy azzal egyidejűleg a Hgt. és e rendelet előírásainak megfelelően a közszolgáltatás keretébe tartozó ártalmatlanítás ellátásáról gondoskodott.

A felhívás, illetve a dokumentáció tartalma

2. § (1) A közszolgáltatás tartalmi meghatározásának összhangban kell állnia az önkormányzatnak - a közszolgáltató megnevezésének kivételével - a Hgt. 23. §-a *a)* és *b)* pontjának végrehajtására alkotott rendeletével.

(2) A felhívásban, illetve a dokumentációban érvényesíteni kell az önkormányzat helyi hulladékgazdálkodási tervében megfogalmazott célokat és követelményeket.

(3) A felhívásnak vagy a dokumentációnak tartalmaznia kell a közszolgáltatás ellátása során kötelezően és kizárólagosan igénybe vehető ártalmatlanító helyek - a közbeszerzési eljárás megkezdése időpontjának megfelelő - állapotát és megnevezését.

(4) A felhívásban vagy a dokumentációban meg kell követelni az ajánlattevőtől, hogy gondoskodjon a közszolgáltatás ellátásához szükséges ügyfélszolgálat létrehozásáról és ügyeleti rendszer működtetéséről az általa - teljeskörűen vagy részben - ellátott település területén.

(5) A felhívásban vagy a dokumentációban - a közszolgáltatás tartalmára és területi kiterjedésére figyelemmel - a járművek, gépek, berendezések és eszközök szükséges mennyisége és a közszolgáltatás teljesítése szempontjából lényeges műszaki és technológiai tulajdonságai is meghatározhatóak.

3. § (1) A közszolgáltatási jellemzők részletezése érdekében a felhívásnak vagy a dokumentációnak tartalmaznia kell a közszolgáltatás vagy annak valamely eleme szempontjából jellemző adatokat, így különösen

a) a közszolgáltatásba bevont terület települési, földrajzi és közlekedési jellemzőit;

b) az érintett terület lakosságának számát;

c) a közszolgáltatást várhatóan igénybe vevő gazdálkodó szervezetek számát;

d) a várható hulladék mennyiségét, fajtáját és összetételét;

e) a kijelölt ártalmatlanító hely és a rendelkezésre álló egyéb hulladékkezelési technológiák kapacitását, valamint az alkalmazott kezelési módszereket;

f) a közszolgáltatás megkezdésének tervezett időpontját és a közszolgáltatás ellátásának tervezett időtartamát.

(2) A közszolgáltatási jellemzők teljesülése érdekében a felhívásnak vagy a dokumentációnak tartalmaznia kell a közszolgáltatás korábban szerzett tapasztalatainak általános ismertetését és a közszolgáltatás fejlesztésére vonatkozó elképzelések bemutatását.

(3) Az ajánlattevő alaposabb felkészülése érdekében az önkormányzat - a helyszín és az időpont felhívásban történő megjelölésével - biztosíthatja a helyszíni szemle lehetőségét. A helyszíni szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet a helyszíni szemle napjától számított öt napon belül meg kell küldeni a helyszíni szemlén résztvevő ajánlattevőknek, valamint az ajánlattevők számára egyben hozzáférhetővé kell tenni.

4. § (1) Az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell arról, hogy nyertessége esetén a közszolgáltatáson kívüli tevékenységei nem veszélyeztetik a közszolgáltatási szerződésben vállalt kötelezettségeinek teljesítését.

(2) A felhívásban vagy a dokumentációban hivatkozni kell az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésére.

5. § A felhívásban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a közös ajánlatot benyújtó ajánlattevők jelöljék meg maguk közül azt a vállalkozást, amelyet - nyertességük esetén - az önkormányzat közszolgáltatónak minősít.

Az ajánlattevő

6. § (1) Az ajánlattevőnek legkésőbb a közszolgáltatás megkezdésének időpontjában rendelkeznie kell

a) a felhívásban megjelölt tevékenység végzéséhez szükséges - külön jogszabályokban megállapított - érvényes környezetvédelmi hatósági engedéllyel;

b) a közszolgáltatás ellátásához szükséges - hatósági engedéllyel rendelkező és megfelelő műszaki állapotban levő - járművekkel, gépekkel, berendezésekkel és eszközökkel, valamint olyan - tulajdonában, kezelésében vagy bérleményében levő - hatóságilag engedélyezett telephellyel, amely alkalmas a közszolgáltatás végzéséhez szükséges járművek, gépek, berendezések és eszközök tárolására, tisztítására, fertőtlenítésére és karbantartására;

c) olyan felszerelésekkel és eszközökkel, amelyek a közszolgáltatás keretében ellátni szándékozott tevékenység gyakorlása során esetlegesen keletkező környezeti károk azonnali beavatkozást igénylő elhárításához szükségesek;

d) a közszolgáltatás ellátásához szükséges létszámú - és a jogszabályok előírásainak megfelelően képzett - szakemberrel;

e) nyilvántartási, információs, valamint adatkezelési és adatszolgáltatási rendszer létrehozásához és folyamatos működtetéséhez szükséges feltételekkel.

(2) Ha több ajánlattevő közösen tesz ajánlatot, legkésőbb a közszolgáltatás megkezdésének időpontjáig valamennyi ajánlattevőnek rendelkeznie kell az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti engedéllyel.

7. § A 6. § (1) bekezdés *b)-d)* pontja szerinti követelményekre is tekintettel az alkalmasság Kbt. 67. §-a (3) bekezdésének *a), b), d)* és *e)* pontja alapján való feltételeinek és igazolási módjának előírása kötelező a felhívásban.

8. § (1) Több ajánlattevő közös ajánlattétele esetén a közös ajánlatot benyújtó ajánlattevőknek ügyvéd, illetve közjegyző által ellenjegyzett (hitelesített) szerződésben kell rögzíteniük

a) az együttműködésük részletes szabályait, feltételeit és biztosítékait,

b) a képviseletükben eljáró vállalkozás megnevezését és képviseleti meghatalmazását,

c) az ajánlati tárgyat képező közszolgáltatási tevékenységek egymás közötti megosztását,

d) az ajánlat tárgyat képező közszolgáltatási tevékenységéért való egyetemleges felelősségvállalást.

(2) A közös ajánlatot benyújtó ajánlattevőknek az (1) bekezdés szerinti szerződést az ajánlathoz csatolniuk kell.

Az ajánlat

9. § A felhívásban meghatározottak szerint az ajánlattevő ajánlatának - adatokkal és leírásokkal alátámasztott módon - tartalmaznia kell

- a) a közszolgáltatás ellátásának módjára és szervezésére,
- b) a szelektív hulladékgyűjtésre,
- c) a közszolgáltatás és a településen folyó más hulladékkezelési és hulladékgazdálkodási tevékenységek kapcsolatának, összhangjának alakítására,
- d) a közszolgáltatás teljesítéséhez tervezett gépek, felszerelések, eszközök, berendezések alkalmazására,
- e) a közszolgáltatás teljesítéséhez tervezett módszerek, technológiák és eljárások alkalmazására,
- f) a közszolgáltatással összefüggő fejlesztések elvégzésére,
- g) a közszolgáltatás körébe tartozó tevékenységek belső ellenőrzésének rendjére,
- h) a fogyasztói érdekek érvényesülésének és védelmének biztosítékaira és módszereire,
- i) a közszolgáltatás finanszírozásának feltételeire, módjára és a közszolgáltatás díjának meghatározására, valamint beszedésének módjára,
- j) az ügyfélszolgálati és tájékoztatási, valamint a nyilvántartási, adatkezelési és adatszolgáltatási rendszer működtetésére vonatkozó javaslatot.

A közszolgáltatási szerződés

10. § (1) A közszolgáltatási szerződést a közbeszerzési eljárás nyertesével az önkormányzat képviselő-testülete köti meg.

(2) Ha az önkormányzat képviselő-testülete több ajánlattevő közös ajánlatát nyilvánította nyertesnek, a közszolgáltatási szerződést a képviselő-testület a közös ajánlatot benyújtó több ajánlattevő képviselőjében az 5. § szerint eljáró vállalkozással köti meg a közös ajánlatot benyújtó felekre is kiterjedő hatállyal.

11. § (1) A közszolgáltatási szerződés célja, hogy a közszolgáltatás teljesítése érdekében - a felhívásban és a dokumentációban szereplő feltételeknek és kötelezéseknek, valamint a közszolgáltató ajánlatának megfelelően - az önkormányzat és a közszolgáltató közötti kapcsolatok szabályozásáról gondoskodjon.

(2) A közszolgáltatási szerződésnek tartalmaznia kell a közszolgáltatás megnevezését, minőségi ismérveit, a teljesítésének területi kiterjedését, a közszolgáltatás megkezdésének időpontját és időtartamát, valamint annak rögzítését, hogy a közszolgáltató vállalta a megjelölt közszolgáltatás teljesítését.

(3) A közszolgáltatási szerződés nyilvános.

12. § (1) A közszolgáltatási szerződésben a közszolgáltató kötelességeként kell meghatározni

- a) a közszolgáltatás folyamatos és teljes körű ellátását;
- b) a közszolgáltatás meghatározott rendszer, módszer és gyakoriság szerinti teljesítését;
- c) a közszolgáltatás teljesítéséhez szükséges mennyiségű és minőségű jármű, gép, eszköz, berendezés biztosítását, valamint a szükséges létszámú és képzettségű szakember alkalmazását;
- d) a közszolgáltatás folyamatos, biztonságos és bővíthető teljesítéséhez szükséges fejlesztések és karbantartások elvégzését;
- e) a közszolgáltatás körébe tartozó hulladék ártalmatlanítására az önkormányzat képviselő-testülete által kijelölt helyek és létesítmények igénybevételelét;

f) a közszolgáltató által alkalmazott közszolgáltatási díj mértékéről és az alkalmazás tapasztalatairól az önkormányzat képviselő-testületének történő legalább évenkénti egyszeri tájékoztatást;

g) a közszolgáltatás teljesítésével összefüggő adatszolgáltatás rendszeres teljesítését és meghatározott nyilvántartási rendszer működtetését;

h) a fogyasztók számára könnyen hozzáférhető ügyfélszolgálat és tájékoztatási rendszer működtetését;

i) a fogyasztói kifogások és észrevételek elintézési rendjének megállapítását.

(2) A közszolgáltatási szerződésben az önkormányzat kötelességeként kell meghatározni

a) a közszolgáltatás hatékony és folyamatos ellátásához a közszolgáltató számára szükséges információk szolgáltatását, a Hgt. 23. §-ának g) pontjára tekintettel;

b) a közszolgáltatás körébe tartozó és a településen folyó egyéb hulladékkezelési tevékenységek összehangolásának elősegítését;

c) a településen működtetett különböző közszolgáltatások összehangolásának elősegítését;

d) a települési igények kielégítésére alkalmas hulladék gyűjtésére, kezelésére, ártalmatlanítására szolgáló helyek és létesítmények kijelölését;

e) a közszolgáltató kizárólagos közszolgáltatási jogának biztosítását a 3. § (1) bekezdés a), b) és f) pontjaiban foglaltakra figyelemmel.

13. § (1) A közszolgáltatási szerződésben meg kell határozni a közszolgáltatás finanszírozásának elveit és módszereit.

(2) Az önkormányzatnak a közszolgáltatás finanszírozásában vállalt kötelezettsége esetén a közszolgáltatási szerződésben meg kell határozni a kötelezettség teljesítésének feltételeit és biztosítékait.

(3) A közszolgáltatási szerződés tartalmazza a közszolgáltatás díjának megállapítására és beszedésére vonatkozó módszer leírását, a díjnak a szerződés megkötésekor érvényesíthető legmagasabb mértékét és a díj megváltoztatása érdekében alkalmazandó eljárást.

(4) A közszolgáltatási szerződésnek tartalmaznia kell az igazolt díjhátralék kiegyenlítésére vonatkozó eljárást.

14. § A közszolgáltatási szerződés tartalmazza azokat a feltételeket, amelyek mellett a közszolgáltató a közszolgáltatás teljesítésére közreműködőt vagy teljesítési segédet vehet igénybe, figyelemmel a Kbt. 304. § (2) bekezdésében foglaltakra is. A közszolgáltató közreműködőért vagy teljesítési segédért való felelőssége a közszolgáltatási szerződésben nem korlátozható.

15. § (1) A felek csak akkor módosíthatják a közszolgáltatási szerződésnek a felhívás, a dokumentáció feltételei, illetőleg az ajánlat tartalma alapján meghatározott részét, ha a szerződéskötést követően - a szerződéskötéskor előre nem látható ok következtében - beállott körülmény miatt a szerződés valamelyik fél lényeges vagy jogos érdekét sérti.

(2) Ha a közszolgáltatási szerződés megkötését követően alkotott jogszabály a közszolgáltatási szerződés tartalmi elemeit úgy változtatja meg, hogy az valamelyik szerződő fél lényeges és jogos érdekeit sérti, a szerződő felek egybehangzó akarral a szerződést módosíthatják.

16. § (1) A közszolgáltatási szerződés megszűnik

a) a benne meghatározott időtartam lejártával;

b) a közszolgáltató jogutód nélküli megszűnésével;

c) elállással, ha a teljesítés még nem kezdődött meg;

d) felmondással.

(2) A közszolgáltató a közszolgáltatási szerződéstől a teljesítés megkezdéséig elállhat, azt követően a szerződést felmondhatja, ha a közszolgáltatási szerződés megkötését követően alkotott jogszabály a közszolgáltatási szerződés tartalmi elemeit úgy változtatja meg, hogy az

a közszolgáltatónak a közszolgáltatás szerződés szerű teljesítése körébe tartozó lényeges és jogos érdekeit jelentős mértékben sérti.

(3) Az önkormányzat képviselő-testülete a közszolgáltatási szerződést felmondhatja, ha

a) a közszolgáltató - közszolgáltatás ellátása során - a tevékenységére vonatkozó jogszabályokat vagy hatósági előírásokat súlyosan megsértette, és a jogsértés tényét bíróság vagy hatóság jogerősen megállapította;

b) a közszolgáltató a közszolgáltatási szerződésben megállapított kötelezettségét neki felróhatóan súlyosan megsértette.

(4) Ha az önkormányzat képviselő-testülete a közszolgáltatási szerződést az 5. § szerint kijelölt közszolgáltatóval szemben mondja fel, a felmondás hatálya kiterjed a közszolgáltatóval közös ajánlatot benyújtó valamennyi vállalkozásra.

(5) A közszolgáltató a közszolgáltatási szerződést akkor mondhatja fel, ha az önkormányzat a közszolgáltatási szerződésben meghatározott kötelezettségét - a közszolgáltató felszólítása ellenére - súlyosan megsérti, és ezzel a közszolgáltatónak kárt okoz vagy akadályozza a közszolgáltatás teljesítését.

(6) A közszolgáltatási szerződés felmondási ideje legalább 6 hónap.

Záró rendelkezések

17. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet szabályait a rendelet hatálybalépését követően megkezdett közbeszerzési eljárásokra kell alkalmazni.

(3)

64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet**a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól**

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) 59. § (1) bekezdés *j*) pontjában kapott felhatalmazás alapján - az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva - a Kormány a következőket rendeli el:

A RENDELET HATÁLYA

1. § A rendelet előírásait a települési szilárd, illetve folyékony hulladék kezelésére a települési önkormányzat (a továbbiakban: önkormányzat) által szervezett hulladékkezelési közszolgáltatás díjának (a továbbiakban: közszolgáltatási díj) meghatározásakor kell alkalmazni.

A KÖZSZOLGÁLTATÁSI DÍJ MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

2. § (1) A közszolgáltatási díjat legalább egyéves díjfizetési időszakokra kell meghatározni.

(2) A települési szilárd, illetve folyékony hulladék (a továbbiakban együtt: települési hulladék) kezelésére irányuló közszolgáltatás díját külön-külön kell meghatározni. A települési szilárd hulladék kezelésére irányuló közszolgáltatási díj egytényezős vagy kéttényezős díjként határozható meg.

(3) A közszolgáltatási díj számítására szolgáló kalkulációs séma vagy díjképlet alkalmazása esetén a kalkulációs sémát, illetve a díjképletet, továbbá a díjszámítás módszertanát és a díjképlet elemeit is részletesen meg kell határozni és közzé kell tenni.

3. § (1) A közszolgáltatási díjat úgy kell meghatározni, hogy

a) a közszolgáltatást működtető szolgáltató hatékony működéséhez szükséges folyamatos költségek és ráfordítások megtérülésének, valamint a közszolgáltatás fejleszthető fenntartásához szükséges költségek és ráfordítások fedezetének biztosítására alkalmas legyen, és

b) ösztönözzön a közszolgáltatás biztonságos és legkisebb költségű ellátására, a közszolgáltató kapacitásának hatékony kihasználására, valamint a hulladékkezelés csökkentésére és a hatékony hulladékgazdálkodásra.

(2) Az (1) bekezdés *a*) pontja szerinti költségeknek és ráfordításnak minősül különösen

a) a hulladékbegyűjtés, -szállítás, -ártalmatlanítás, -hasznosítás gyakorlásához szükséges, a hulladékkezelő létesítménynek, eszköznek a közszolgáltatással kapcsolatos üzemeltetési költsége és ráfordítása, ideértve a fenntartással és karbantartással felmerülő költségeket és ráfordításokat is;

b) a közszolgáltatás körében működtetett létesítmények bezárásának, rekultivációjának, utógondozásának és a harminc évig történő monitorozásának a díjfizetési időszakra vetített költsége;

c) a számlázás és díjbeszedés költsége;

d) a környezetvédelmi kiadás és ráfordítás, különösen a környezetvédelmi hatósági eljárásért fizetett illeték vagy igazgatási szolgáltatási díj, a jogszabályon alapuló

környezetvédelmi kötelezettségek teljesítése érdekében végzett beruházások, illetve mérések és vizsgálatok költsége;

e) az a) pont szerinti létesítmények, eszközök elhasználódásából eredő, azok felújítását, pótlását, korszerűsítését, bővítését, rekonstrukcióját szolgáló kiadások és ráfordítások.

(3) Közszolgáltatási díjcsökkentő tényezőként kell figyelembe venni a közszolgáltatás teljesítéséhez biztosított, a költségek ellentételezésére kapott költségvetési, illetőleg önkormányzati támogatást, a közszolgáltatás teljesítése folyamatában keletkező melléktermékek, így különösen a hulladéklerakó gáz, komposzt, valamint a szelektíven begyűjtött hulladékok hasznosításából vagy hasznosítás céljára történő átadásból származó bevételt.

(4) A (2) bekezdés *b) pontja szerinti utógondozási és monitorozási költségek a közszolgáltatási díjban akkor érvényesíthetők, ha a közszolgáltató az utógondozás, illetve a monitorozás körébe tartozó feladatai ellátására tervet készít, amely alapján mennyiségarányosan megállapítja az ennek megvalósításához évente szükséges - a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett - hivatalos fogyasztói árindex-alakulás alapján korrigált bevételt.*

(5) Ha a közszolgáltatási díjat az önkormányzat az (1)-(4) bekezdés alapján számított díjnál alacsonyabb mértékben állapítja meg, a különbséget díjkompenzáció formájában köteles a közszolgáltatónak megtéríteni. Abban az esetben, ha az önkormányzat díjkedvezményt, mentességet, vagy ingyenességet állapít meg, a felmerülő költségeket a közszolgáltató számára az önkormányzat köteles megtéríteni.

4. § (1) A közszolgáltatási díjat az általános forgalmi adó nélkül számított egységnyi díjtételek alapján kell meghatározni.

(2) Az egységnyi díjtételek - elkülönítve - tartalmazzák:

a) a települési szilárd hulladék esetében a hulladék begyűjtésének, szállításának, szelektív gyűjtésének és az utógondozásra, illetve monitorozásra is kiterjedő ártalmatlanításának,

b) a települési folyékony hulladék esetében a hulladék begyűjtésének, szállításának és ártalmatlanításának, illetve nem szennyvíztisztítóban történő elhelyezés esetében az utógondozásra és a monitorozásra is kiterjedő költségeit.

5. § A közszolgáltató köteles a közszolgáltatási díj megállapítása érdekében díjkalkulációt készíteni. Ha a közszolgáltató a közszolgáltatás körébe tartozó tevékenység mellett más gazdasági tevékenységet is folytat, a költségtervben a költségek szigorú elkülönítésének módszerét is alkalmaznia kell.

A KÖZSZOLGÁLTATÁSI DÍJFIZETÉSI KÖTELEZETTSÉG

6. § (1) A települési hulladék kezeléséért közszolgáltatási díjat kell fizetnie annak, aki a Hgt. 20. § (1) bekezdése szerint a települési hulladék gyűjtésére és a közszolgáltatónak való átadására kötelezett, kivéve, ha a Hgt. 23. § *f*) pontja alapján az önkormányzat mentességet állapított meg, vagy a közszolgáltatás ingyenes.

(2) Nem tagadhatja meg a közszolgáltatási díj megfizetését az, aki a települési hulladékkal kapcsolatos kötelezettségeit nem teljesíti, feltéve, hogy részére a közszolgáltató

a) a közszolgáltatást felajánlja, illetve

b) a közszolgáltatás teljesítésére rendelkezésre áll.

(3) A közszolgáltatási díjat az (1) bekezdés szerint közszolgáltatási díj fizetésre kötelezett számla ellenében, meghatározott időszakonként, utólag köteles megfizetni. A számlának tartalmaznia kell a 7. § (3) bekezdésében, illetve a 8. § (2) bekezdésében meghatározott díjképzési elemeket is.

(4) A települési szilárd hulladék begyűjtésére szolgáló zsáknak a közszolgáltatótól való megvásárlása egyidejűleg jelenti a hulladékmennyiség kezelési költségének megfizetését is.

(5) A szelektív gyűjtésben részt vevőnek - a hulladéknak a begyűjtőhelyen (pl. hulladékgyűjtő udvar, gyűjtősziget) történő átadásáért - díj nem számítható fel.

A TELEPÜLÉSI SZILÁRD HULLADÉKRA VONATKOZÓ KÖZSZOLGÁLTATÁSI DÍJ

Az egytényezős közszolgáltatási díj

7. § (1) A települési szilárd hulladék kezelésére irányuló egytényezős közszolgáltatási díj esetében az egységnyi díjtételt a 3. § (2) bekezdésében meghatározott költségek és ráfordítások, valamint a várható szolgáltatási mennyiség hányadosaként kell megállapítani.

(2) Az (1) bekezdés szerinti várható szolgáltatási mennyiség a településen szolgáltatást igénybe vevők számának és a fajlagos hulladékmennyiségnek a szorzata. A fajlagos hulladékmennyiség meghatározása az 5. § szerinti díjkalkuláció része, amelyet az előző évi tényleges szolgáltatási mennyiség alapján kell számítani.

(3) A fizetendő közszolgáltatási díj az egységnyi díjtétel és a díjfizetési időszakban ürített hulladékmennyiség szorzata.

(4) Az ürített hulladékmennyiség az edényszám, az ürítési szám és a tömegben vagy térfogatban meghatározott hulladékmennyiség szorzata.

A kéttényezős közszolgáltatási díj

8. § (1) A települési szilárd hulladék kezelésére irányuló kéttényezős közszolgáltatási díj esetében az egységnyi díjtételt a 3. § (2) bekezdés *a*)-*b*) pontjában meghatározott költségek és ráfordítások, és a várható szolgáltatási mennyiség hányadosaként kell megállapítani.

(2) A fizetendő közszolgáltatási díj az egységnyi díjtételek alapján számított ürítési díj és alapidj (rendelkezésre állási díj) összege.

(3) Az ürítési díj az egységnyi díjtétel és a díjfizetési időszakban ürített hulladékmennyiség szorzata. Az ürített hulladékmennyiséget a 7. § (4) bekezdése szerint kell meghatározni.

(4) Az alapidj (rendelkezésre állási díj) a 3. § (2) bekezdés *c*)-*e*) pontja szerinti költségek éves összegének az ingatlanra számított része.

(5) Az alapidj (rendelkezésre állási díj) legfeljebb a közszolgáltatási díjnak 40%-a lehet.

Az időlegesen használt ingatlanra vonatkozó közszolgáltatási díj

9. § (1) Üdülőingatlanok, illetőleg időlegesen használt ingatlanok (a továbbiakban együtt: időlegesen használt ingatlan) esetében hónapokban vagy negyedévekben meghatározott mértékű használati szezont kell megállapítani.

(2) Az időlegesen használt ingatlan esetében a fizetendő közszolgáltatási díj megállapításánál a díjfizetési időszak helyett a használati szezont időtartamát kell alapul venni.

A TELEPÜLÉSI FOLYÉKONY HULLADÉKRA VONATKOZÓ KÖZSZOLGÁLTATÁSI DÍJ

10. § (1) A települési folyékony hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatás esetén az egységnyi díjtétel - a (3) bekezdésben foglaltak kivételével -

a) az elszállításra kerülő folyékony hulladék egységnyi térfogatának kezelési díja, vagy

b) az ingatlanon keletkező folyékony hulladékmennyiség egységnyi térfogatának, illetve külön jogszabály alapján engedélyezett szennyvíz-elszikkasztás esetében az elszállításra kerülő folyékony hulladék egységnyi térfogatának kezelési díja.

(2) Az (1) bekezdés *b)* pontja esetében szükséges az ingatlanon keletkező folyékony hulladék mennyiségének kiszámításánál az ingatlanon fogyasztott (számlázott) vízmennyiséget kell alapul venni az egységnyi díjtétel megállapításához.

(3) A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) hatálya alá tartozó településeken a folyékony hulladék kezelésének díját az (1) bekezdés *b)* pontjában és a (2) bekezdésben foglaltak alapján kell meghatározni a Kr. 2. §-ában meghatározott időpontoktól kezdődően.

(4) Az (1) bekezdés *b)* pontja szerinti folyékony hulladék mennyiségének meghatározásánál nem vehető figyelembe:

a) az a hulladékmennyiség, amely a vízügyi hatóság engedélye alapján önálló szennyvízelhelyező műben vagy befogadóban nyert elhelyezést;

b) az a hulladékmennyiség, amelynek a közműves szennyvízelvezetést szolgáló vízi létesítménybe vezetését a vízügyi hatóság nem engedélyezte vagy megtiltotta, és elhelyezését az ingatlantulajdonos számlával igazolta;

c) az a vízmennyiség, amely az ivóvízvezeték meghibásodása következtében a környezetben elszivárgott;

d) az év meghatározott időszakában locsolási célú felhasználásra figyelembe vett ivóvízmennyiség, amely nem lehet kevesebb, mint az adott időszakhoz tartozó vízhasználat 10%-a;

e) a házi ivóvízvezeték hálózatra a víziközmű-szolgáltató és a -fogyasztó ingatlantulajdonos írásbeli megállapodása, illetőleg a víziközmű-szolgáltató hozzájárulása szerint telepített mellékvízmérőn mért elkülönített locsolási vízhasználat, ha a *d)* pont szerinti kedvezmény igénybevétele nem kerül sor.

(5) A fizetendő közszolgáltatási díj:

a) az egységnyi díjtételnek, a szolgáltatási mennyiségnek, és a szolgáltatás gyakoriságának a szorzata, vagy

b) az egységnyi díjtételnek és az ingatlanon keletkező folyékony hulladék mennyiségének a szorzata.

(6) A vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező külön jogszabályban meghatározott egyedi szennyvíztisztító berendezés üzemeltetője mentesül az (5) bekezdés *b)* pontjában meghatározott díjfizetési kötelezettség alól.

11. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

(2)

1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet
a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő
tevékenységekről

Az érdekelt miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben a következőket rendeljük:

Általános rendelkezések

1-3. §

Az ingatlanok és közterületek tisztán tartása

4-5. §

6. § (1) Ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik, a tulajdonos köteles gondoskodni

a) az ingatlan előtti járdaszakasz (járda hiányában egy méter széles területsáv, illetőleg ha a járda mellett zöldsáv is van, az úttestig terjedő teljes terület);

b) a járdaszakasz melletti nyílt árok és ennek műtárgyai, továbbá

c) tömbtelken a külön tulajdonban álló egyes épületek gyalogos megközelítésére és körüljárására szolgáló terület

tisztán tartásáról, a csapadékvíz zavartalan lefolyását akadályozó anyagok és más hulladékok eltávolításáról.

(2) Az országos közutak belterületi szakaszainak tisztán tartása az utakról szóló jogszabályok vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően történik.

(3)

(4) A szórakozó-, vendéglátó- és árusító helyek, üzletek előtti járdaszakaszt a nyitvatartás ideje alatt - ettől eltérő megállapodás kivételével - a használó köteles tisztán tartani és a hulladékot eltávolítani.

(5) A közterület rendeltetésétől eltérő célra (árusítás, építési-szerelési munka stb. céljára) történő használata esetén a használattal érintett terület közvetlen környezetét a használó köteles tisztán tartani.

7-18. §

Hatálybaléptető rendelkezések

19. § Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba; egyidejűleg a 3141/1/1949. (IX. 20.) NM rendelet, a 9/1970. (IX. 5.) EüM-ÉVM együttes rendelet és a 14/1975. (XII. 15.) EüM-ÉVM együttes rendelet hatályát veszti.

Zaj- és rezgésvédelemmel kapcsolatos jogszabályok

Jogsabályok

- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet
a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet
a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
- 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet
a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről
- 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet
a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól
- 18/1997. (X. 11.) KHVM-KTM együttes rendelet
a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki szabályairól
- 49/1999. (XII. 29.) KHVM rendelet
a motoros légi járművek zajkibocsátásának korlátozásáról
- 140/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet
egyres kültéri berendezések zajkibocsátási követelményeiről és megfelelőségük tanúsításáról
- 142/2001. (VIII. 8.) Korm. rendelet
a háztartási gépek zajkibocsátási értékeinek feltüntetési kötelezettségéről
- 29/2001. (XII. 23.) KöM-GM együttes rendelet
egyres kültéri berendezések zajkibocsátásának korlátozásáról és a zajkibocsátás mérési módszeréről
- 43/2002. (VIII. 12.) HM-KvVM együttes rendelet
az állami repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki követelményeiről

284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet

a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 36. §-ában és a 110. § (7) bekezdésének *a)*, *f)* és *i)* pontjában, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174/A. § *a)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

A rendelet hatálya

1. § (1) A rendelet hatálya - a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel - azokra a tevékenységekre, létesítményekre terjed ki, amelyek környezeti zajt, illetve rezgést okoznak vagy okozhatnak.

(2) Nem terjed ki a rendelet hatálya:

- a)* közterületi rendezvényre,
- b)* a munkahelyi zaj és rezgés által okozott foglalkoztatási veszélyre,
- c)* a magánszemélyek háztartási igényeit kielégítő tevékenységekre,
- d)* közlekedési járműveken belüli zajra és rezgésre,
- e)* az egészségügyi mentési tevékenység, a tűzoltási feladatok, a műszaki mentés és bűnüldözési tevékenység által keltett zajra és rezgésre, valamint
- f)* a vallási tevékenység végzésére.

Fogalommeghatározások

2. § E rendelet alkalmazásában:

a) védendő (védett) környezet: védendő terület és védendő épület, helyiség, amely emberi tartózkodásra, tevékenység végzésére szolgál, és ahol az emberi tevékenység zavarásának megakadályozása vagy az emberi egészség védelme érdekében a környezeti zaj, rezgés mértékét korlátozni kell;

b) környezeti zaj: a levegőnek olyan mértékű és minőségű nyomásingadozása, amely a védendő környezetben észlelhető;

c) környezeti rezgés: környezeti rezgésforrástól származó, a szilárd test olyan mértékű és minőségű ismétlődő rugalmas alakváltozása, amely a védendő környezetben levő épület szerkezetén keresztül hat az ott tartózkodó emberre;

d) környezeti zaj- vagy rezgésforrás: üzemi, építési, szabadidős, közlekedési és egyéb létesítmény, gép, berendezés, illetőleg olyan tevékenység, amely a védendő környezetben környezeti zajt vagy környezeti rezgést okoz;

e) építési zaj- vagy rezgésforrás: olyan építőipari tevékenység, amely környezeti zajt vagy rezgést okoz;

f) közlekedési zaj- vagy rezgésforrás: közlekedési útvonal (közút, közforgalom elől el nem zárt magánút, vasúti pálya, vízi út, valamint a repülőtér) üzemeltetése, kezelése;

g) környezeti zaj- és rezgésforrás üzemeltetője: a vasúti pályahálózatot és annak tartozékait, vasúti üzemi létesítményt működtető vasúti társaság, a közút kezelője, a vízi út fenntartója, a repülőtér üzemben tartója, az üzemi vagy szabadidős zaj-, illetve rezgésforrást jelentő létesítményt, gépet, berendezést működtető személy;

h) szabadidős zaj- vagy rezgésforrás: környezeti zajt, rezgést előidéző kulturális, szórakoztató, vendéglátó vagy sportlétesítmény, és az előbbi célú tevékenység, valamint az előbbi célra használt berendezés, gép;

i) üzemi zaj- vagy rezgésforrás: az *e*), *f*) és *h*) pontokban felsorolt tevékenységek kivételével a környezeti zajt, rezgést előidéző, termelő, szolgáltató tevékenység, vagy az ilyen tevékenységhez használt, környezeti zajt, rezgést előidéző telephely, gép, berendezés, ideértve a termelő, szolgáltató tevékenységhez kapcsolódó, telephelyen belüli - közlekedési célú tevékenységnek nem minősülő - járműhasználat, járműmozgás, rakodás;

j) veszélyes mértékű környezeti zaj:

ja) olyan környezeti zaj, amely meghaladja a külön jogszabályban megállapított zajszennyezettség (a továbbiakban: zajterhelés), illetőleg zajkibocsátás megengedett határértékét,

jb) olyan szabadidős zajforrástól származó zaj, amelyre jellegéből adódóan határértéket megállapítani nem lehet, mert azonos körülmények között nem ismételtető és érzékszervi észleléssel megállapíthatóan a hatásterületen élő lakosság nyugalma zavarja;

k) veszélyes mértékű környezeti rezgés: olyan környezeti rezgés, amely meghaladja a rezgés-szennyezettség (a továbbiakban: rezgésterhelés) megengedett határértékét;

l) háttérterhelés: a környezeti zajforrás hatásterületén a vizsgált forrás működése nélkül, de a forrás típusának megfelelő zajterhelés;

m) megfelelő passzív akusztikai védelem: az épületek védendő helyiségeire vonatkozó belsőterületi zaj határérték kielégítését biztosító épületszerkezetek kialakítása, szerkezeti elemek beépítése;

n) közlekedési vonalas létesítmény: közút, közforgalom elől el nem zárt magánút és vasúti pálya;

o) távlati forgalom: a közlekedési létesítmény tervezésének évéhez képest 15 év múlva előrebecsült forgalom nagysága;

p) védendő (védett) terület: a településrendezési terv szerinti

pa) lakó-, üdülő-, vegyes terület,

pb) különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, az egészségügyi területek és temetők területei,

pc) zöldterület (közkert, közpark),

pd) gazdasági területnek az a része, amelyen zajtól védendő épület helyezkedik el;

q) védendő (védett) épület, helyiség:

qa) kórtermek és betegszobák,

qb) tantermek és előadótermek oktatási intézményekben, foglalkoztató termek és hálólhelyiségek bölcsődékben, óvodákban,

qc) lakószobák lakóépületekben,

qd) lakószobák szállodákban és szálló jellegű épületekben,

qe) étkezőkonyha, étkezőhelyiség lakóépületekben,

qf) szállodák, szálló jellegű épületek, közösségi lakóépületek közös helyiségei,

qg) éttermek, eszpresszók,

qh) kereskedelmi, vendéglátó épület eladóterei, illetve vendéglátó helyiségei, várótermek;

r) közüzemi létesítmény: víztermelést, -kezelést, -ellátást, szennyvízgyűjtést, -kezelést, hulladékgyűjtést, -kezelést, -ártalmatlanítást, villamosenergia- és gázellátást, távhőszolgáltatást végző létesítmény;

s) védendő homlokzat: zajtól védendő épületnek az a homlokzata, amely zajtól védendő helyiséget határol;

t) csendes övezet: rendeltetése miatt zaj ellen különös védelmet igénylő létesítmények zajtól való fokozott megóvása érdekében kijelölt terület;

u) fokozottan védett terület: a szabadban eltöltött csendes pihenésre, kikapcsolódásra alkalmas közterület, amelyre fokozott zajvédelmi követelmények érvényesek.

Általános rendelkezések

3. § (1) Tilos a védendő környezetben veszélyes mértékű környezeti zajt vagy rezgést okozni.

(2) A kibocsátási vagy a terhelési határértékek túllépését a zaj- és rezgésterhelési határértékekről szóló külön jogszabályban meghatározottak szerint kell jelentősnek minősíteni.

(3) A 4. §-ban kijelölt környezetvédelmi hatóság (a továbbiakban: környezetvédelmi hatóság) a zajvédelmi követelmények ellenőrzése érdekében mérést, számítást, vizsgálatot végezhet vagy végeztethet, illetve mérés, számítás végzésére kötelezheti a zajforrás üzemeltetőjét.

Környezetvédelmi hatóság kijelölése

4. § (1) Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben az elsőfokú hatósági jogkört - a (3)-(4) bekezdésekben foglalt kivételekkel - a kistérségekről szóló külön jogszabályban meghatározott kistérség székhelye szerinti települési önkormányzat jegyzője, a főváros esetében a kerületi önkormányzat jegyzője gyakorolja az alábbi esetekben:

a) az 1. számú melléklet szerinti tevékenységek; továbbá

b) a védendő épületek védendő helyiségeinek belső terére előírt zajvédelmi követelmények teljesítésére vonatkozó ügyekben; valamint

c) a védendő épületek védendő helyiségeinek belső terére előírt rezgéskövetelmények teljesítésére vonatkozó ügyekben

ca) valamennyi, az adott épületen belüli, illetve

cb) az adott épületen kívüli rezgésforrás okozta rezgésterhelés esetén az 1. számú melléklet szerinti tevékenységeknél.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt ügyekben a másodfokú hatósági jogkört a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló külön jogszabályban meghatározott környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) gyakorolja.

(3) A felügyelőség gyakorolja az első fokú hatósági jogkört

a) az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó minden egyéb létesítmény, berendezés és tevékenység, továbbá az 1. számú mellékletben felsorolt és az egyéb tevékenységek ugyanazon a telephelyen történő együttes végzése esetén,

b) valamennyi előzetes vizsgálat köteles, környezeti hatásvizsgálat köteles vagy egységes környezethasználati engedélyköteles tevékenység zaj- és rezgésvédelmi ügyében,

c) a fokozottan zajos területekkel kapcsolatos eljárásokban.

(4) A honvédelmi és katonai célú építmények vonatkozásában az első fokú hatósági jogkört a Közép-Tiszavidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség gyakorolja.

Hatásterület

5. § (1) Amennyiben jogszabály hatásterület bemutatását írja elő, a hatásterületet az alábbiakban meghatározott szabályok szerint kell megállapítani.

(2) A környezeti zajforrás hatásterületét a 6. § szerinti méréssel, számítással kell meghatározni

- a) előzetes vizsgálati eljárásban,
- b) környezeti hatásvizsgálati eljárásban,
- c) egységes környezethasználati engedélyezési eljárásban,
- d) környezetvédelmi felülvizsgálati eljárásban,
- e) az a)-d) pontokban felsorolt eljárásokat követő létesítési, használatbavételi, illetve forgalomba helyezési eljárásokban, vagy
- f) ha a környezetvédelmi hatóság előírja.

(3) A (2) bekezdésben fel nem sorolt esetekben a környezeti zajforrás vélelmezett hatásterülete a környezeti zajforrást magába foglaló telekingatlan és annak határától számított 100 méteres távolságon belüli terület.

(4) A környezetvédelmi hatóság abban az esetben írja elő a hatásterület mérés, illetve számítás szerinti meghatározását, ha a rendelkezésére álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy a zajforrás hatásterülete nagyobb, mint a (3) bekezdésben meghatározott, vélelmezett hatásterület.

(5) Ha a (2) bekezdés c) pontjában foglalt eljárást a (2) bekezdés b) pontjában foglalt eljárás előzi meg, akkor a korábbi eljárásban megállapított hatásterületet kell figyelembe venni.

(6) A környezetvédelmi hatóságnak - a tevékenység, illetve létesítmény jellegétől függetlenül - a 6. § szerint mért, számított területet kell hatásterületnek tekinteni, ha ennek nagyságát az eljárás során a kérelmező bemutatja.

6. § (1) A létesítmény zajvédelmi szempontú hatásterületének (a környezeti zajforrás hatásterületének) határa az a vonal, ahol a zajforrástól származó zajterhelés:

- a) 10 dB-lel kisebb, mint a zajterhelési határérték, ha a háttérterhelés is legalább 10 dB-lel alacsonyabb, mint a határérték,
- b) egyenlő a háttérterheléssel, ha a háttérterhelés kisebb a zajterhelési határértéknél, de ez az eltérés nem nagyobb, mint 10 dB,
- c) egyenlő a zajterhelési határértékkel, ha a háttérterhelés nagyobb, mint a határérték,
- d) zajtól nem védendő környezetben - gazdasági területek kivételével - egyenlő a zajforrásra vonatkozó, üdülőterületre megállapított zajterhelési határértékkel,
- e) gazdasági területek zajtól nem védendő részén nappal (6:00-22:00) 55 dB, éjjel (6:00-22:00) 45 dB.

(2) A környezeti zajforrás hatásterületének megállapítása során

a) beépítetlen területen a számítást, illetve a mérést másfél méteres magasságra kell elvégezni,

b) beépített területen a számítást, illetve a mérést arra a magasságra kell elvégezni, ahol a legnagyobb hatásterület mérhető, illetve számítható, és van zajtól védendő homlokzat.

(3) A környezeti zajforrás hatásterületének lehatárolásakor azt a napszakot kell figyelembe venni, amely alapján a legnagyobb hatásterület mérhető, illetve számítható.

7. § (1) Új tevékenység telepítéséhez és megvalósításához szükséges szállítási tevékenység hatásterülete az a szállítási útvonalakkal szomszédos, zajtól védendő terület, amelyen a szállítási, fuvarozási tevékenység legalább 3 dB mértékű járulékos zajterhelés-változást okoz.

(2) Az (1) bekezdés szerinti hatásterületet azokra a szállítási, fuvarozási tevékenységekre kell meghatározni, amelyek

a) országos közúton vagy helyi közutak közül belterületi első- és másodrendű főutakon valósulnak meg, és

b) az alaptevékenység környezeti hatásvizsgálat kötelező, vagy egységes környezethasználati engedély kötelező.

(3) Az (1) bekezdés szerinti hatásterület megállapításához a járulékos zajterhelést a szállítási útvonalak mentén az alaptevékenység megvalósítási helyszínétől legfeljebb 25 km távolságon belül kell vizsgálni.

(4) Az (1) bekezdés szerinti hatásterületet a közútkezelő által nyilvántartott, legutolsó rendelkezésre álló, éves átlagos napi forgalmi adatok alapján és a szállítási, fuvarozási tevékenység várható legnagyobb napi forgalma alapján külön jogszabály szerinti számítással kell meghatározni.

8. § A környezeti rezgésforrás hatásterülete az a terület, ahol a forrástól származó környezeti rezgés - külön jogszabályban meghatározott - rezgésterhelés-növekedést okoz.

Létesítéssel kapcsolatos zaj és rezgés elleni védelmi követelmények

9. § (1) A környezetbe zajt vagy rezgést kibocsátó létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben és helyiségben a zaj- vagy rezgésterhelés feleljen meg a zaj- és rezgésterhelési követelményeknek.

(2) A védendő területeket úgy kell kijelölni, hogy a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek teljesüljenek. A védendő épületet, helyiséget úgy kell megtervezni és megépíteni, hogy a külön jogszabály szerinti belső téri zajterhelési határértékek a használatbavétel időpontjára teljesüljenek.

(3) Ha a létesítmény hatásterületét e rendelet vagy hatósági határozat szerint méréssel vagy számítással kell meghatározni, akkor - a tervezés során - meg kell állapítani a tervezett állapotot megelőző háttérterhelés mértékét, és e vizsgálat eredményét csatolni kell a létesítés iránti kérelemhez.

(4) A környezetvédelmi hatóság a háttérterhelés mértékére vonatkozó, rendelkezésére álló adatokat kérelemre a létesítmény tervezőjének vagy tulajdonosának rendelkezésére bocsátja.

(5) A létesítésére irányuló engedélyezési tervben szereplő zaj- és rezgésvédelmi intézkedéseket és a rezgéscsökkentő műszaki megoldásokat a zaj- és rezgésforrás üzembe helyezésének, illetve használatbavételének időpontjára meg kell valósítani.

(6) Azokban a zajjal járó tevékenységekre irányuló hatósági engedélyezési eljárásokban, amelyekben a környezetvédelmi hatóság - a tevékenység környezeti zaj és rezgés elleni védelem követelményeinek való megfelelése kérdésében - szakhatóságként jár el, az eljáráshoz benyújtott dokumentációnak zaj elleni védelemről szóló munkarészt kell tartalmaznia. A munkarész tartalmi követelményeit a *2. számú melléklet* tartalmazza.

(7) A környezeti hatásvizsgálat vagy egységes környezethasználati engedélyköteles tevékenységek létesítéséhez és megvalósításához kapcsolódó szállítási, fuvarozási útvonalakat úgy kell megválasztani, hogy hatásterületük a lehető legkisebb legyen. A kapcsolódó szállítás, fuvarozás zajterhelésére tekintettel a környezetvédelmi hatóság kezdeményezheti a közlekedési hatóságnál meghatározott útvonal előírását.

Üzemi vagy szabadidős zajforrásra vonatkozó szabályok

10. § (1) Környezeti zajt előidéző üzemi vagy szabadidős zajforrásra vonatkozóan a tevékenység megkezdése előtt a környezeti zaj- és rezgésforrás üzemeltetője - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - köteles a környezetvédelmi hatóságtól környezeti zajkibocsátási határérték megállapítását kérni, és a határérték betartásának feltételeit megteremteni.

(2) Ha az üzemeltető az (1) bekezdés szerinti kötelezettségét elmulasztja, a környezetvédelmi hatóság - megfelelő határidő tűzése mellett - felhívja annak teljesítésére.

(3) Nem kell környezeti zajkibocsátási határérték megállapítását kérni, ha

a) a tervezett környezeti zajforrás hatásterületén nincs védendő terület, épület vagy helyiség, vagy

b) a tervezett környezeti zajforrás hatásterületének határvonala a számítások, illetve mérések alapján a környezeti zajforrást magába foglaló telekingatlan határvonalán belülre esik és a telekingatlant a zajforrás üzemeltetőjén kívül más személy nem használja.

(4) A zajkibocsátási határértékről - a zajterhelési, valamint a zajkibocsátási határértékek megállapításáról szóló miniszteri rendelet alapján - a környezetvédelmi hatóság dönt.

(5) Ha a kérelmező a zajkibocsátási határérték megállapítására vonatkozó - az (1) bekezdés szerinti - kérelmét visszavonja, a környezetvédelmi hatóság a határérték megállapítására vonatkozó eljárást hivatalból folytatja, kivéve, ha a kérelmező a létesítésre irányuló kérelmét is visszavonta.

11. § (1) Amennyiben a zajforrás üzemeltetője olyan intézkedéseket hajt végre, amely miatt a 10. § (3) bekezdésében megállapított feltételek a tevékenység folytatása során már nem állnak fenn, akkor az üzemeltetőnek zajkibocsátási határérték megállapítása iránti kérelmet kell benyújtania a környezetvédelmi hatósághoz.

(2) A kérelem alapján a környezetvédelmi hatóság:

a) környezeti zajkibocsátási határértéket állapít meg és előírja annak teljesítési határidejét,

b) rezgésterhelés okozója részére előírja a rezgésterhelési határérték teljesítésének határidejét.

(3) Ha a környezetvédelmi hatóság olyan tények birtokába jut, amely a kibocsátási határérték megállapítását teszi szükségessé, akkor hivatalból indult eljárás keretében megállapítja a kibocsátási határértéket, és az üzemeltetőt az eljárás lefolytatásához szükséges adatok szolgáltatására kötelezi.

(4) Ha a kérelmező a zajkibocsátási határérték megállapítására vonatkozó - az (1) bekezdés szerinti - kérelmét visszavonja, a környezetvédelmi hatóság a határérték megállapítására vonatkozó eljárást hivatalból folytatja.

(5) A környezeti zajforrást üzemeltető (a környezeti zajforrásnak minősülő tevékenységet végző) a környezeti zajforrás területén és hatásterületén bekövetkező minden olyan változást, amely határérték-túllépést okozhat, 30 napon belül, külön jogszabályban foglalt eljárás szerint (bejelentő lapon) köteles bejelenteni a környezetvédelmi hatóságnak. A környezetvédelmi hatóság a változásjelentés alapján, amennyiben szükséges, a meglévő határozatot módosítja vagy visszavonja, illetve új kibocsátási határértéket állapít meg.

(6) Az üzemeltető tevékenységének megszüntetését, az új üzemeltető tevékenységének megkezdését köteles bejelenteni a környezetvédelmi hatóságnak a változást követő 30 napon belül.

Építési zaj- és rezgésforrás működtetésével kapcsolatos előírások

12. § A kivitelező a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket az építőipari tevékenység ideje alatt köteles betartani.

13. § (1) A kivitelező felmentést kérhet a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alól a környezetvédelmi hatóságtól

a) egyes építési időszakokra, ha a kibocsátási határérték-kérelem szerint a zajkibocsátás műszaki vagy munkaszervezési megoldással határértékre nem csökkenthető,

b) építkezés közben előforduló, előre nem tervezhető, határérték feletti zajterhelést okozó építőipari tevékenységre.

(2) A kérelemben meg kell jelölni a határérték túllépés okát, a felmentéssel érintett időszak kezdő és végnapját, a zajcsökkentés érdekében tervezett intézkedéseket és azok várható eredményeit.

(3) A környezetvédelmi hatóság a zajterhelési határérték alóli felmentésről szóló határozatában az építőipari tevékenység napi, heti időbeosztására és a munkavégzés teljesítményére vonatkozóan is előírhat korlátozást.

(4)

Közlekedési vonalas létesítmény létesítésével és üzemeltetésével kapcsolatos előírások

14. § (1) A közlekedési vonalas létesítmény létesítésre vonatkozó engedélyezési tervének zaj- és rezgésvédelmi munkarészában igazolni kell, hogy a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek a távlati forgalom nagysága mellett teljesülnek.

(2) Ha az üzemelő közlekedési zaj- és rezgésforrás által okozott zaj jelentős mértékben meghaladja a külön jogszabály szerinti közlekedési zajtól származó határértékeket, és a létesítményre nem készült külön jogszabály szerinti zajvédelmi intézkedési terv vagy zajvédelmi program, akkor a környezetvédelmi hatóság

a) a közlekedési vonalas létesítmény mindenkori üzemeltetőjét zajvédelmi szempontú részleges környezetvédelmi felülvizsgálatra kötelezi,

b) a közlekedési hatóságnál kezdeményezheti a közlekedési vonalas létesítmény mindenkori üzemeltetőjének kötelezését zaj- és rezgéscsökkentő intézkedések megtételére.

A csendes övezet és a zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület

15. § (1) Csendes övezet, valamint zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület kijelölésére abban az esetben kerülhet sor, ha a kijelölésre szánt terület tényleges zajterhelése megfelel a külön jogszabályban a csendes övezetre, illetve zajvédelmi szempontból fokozottan védett területre megállapított határértéknek.

(2) A kijelölését megelőzően a kijelölésre szánt területre zajtérképet kell készíteni és meg kell vizsgálni a zaj elleni védelem érdekében szükséges intézkedéseket.

(3) A kijelölés kezdeményezésére a csendes övezetek esetében a zaj elleni fokozott védelmet igénylő intézmény üzemeltetője vagy fenntartója is jogosult. Ez esetben a (2) bekezdésben foglalt kötelezettség a kijelölés kezdeményezőjét terheli.

16. § (1) A 15. § (1) bekezdés szerinti fokozott védelem érvényesítése érdekében

a) a kijelölt terület zajterhelését befolyásoló források működése - országos közúthálózatba tartozó közutak, vasutak, valamint a kijelölés időpontjában létesítési engedéllyel rendelkező létesítmények kivételével - térben, időben, gyakoriságban korlátozható, megtiltható, illetve ha valamely zajforrás működésének korlátozására, tiltására más hatóság jogosult, kezdeményezhető a szükséges intézkedések megtétele,

b) meghatározhatók a közterület felhasználásának zajvédelmi szabályai, amennyiben a kijelölésre közterületen került sor.

(2) Olyan létesítmény, amely új környezeti zajforrás keletkezésével jár, csak akkor létesíthető, ha a létesítmény és a hatásterülete a fokozottan védett területen vagy csendes területen kívül esik.

(3) Csendes övezet vagy zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület kijelöléséről a jegyző értesíti a felügyelőséget.

Intézkedési terv

17. § (1) Ha a környezetvédelmi hatóság azt állapítja meg, hogy a szabadidős vagy üzemi zajforrás által okozott zaj a zajkibocsátási határértéket túllépi, akkor a zajforrás üzemeltetőjét intézkedési terv benyújtására kötelezi.

(2)

(3) Ha a környezetvédelmi hatóság az intézkedési tervet jóváhagyja, az üzemeltetőt határidő kitűzésével a benne szereplő intézkedések megvalósítására kötelezi.

(4) Az üzemi és szabadidős zajforrásokra készített intézkedési tervet a környezetvédelmi hatóság abban az esetben hagyja jóvá, ha - a közüzemi létesítmények üzemeltetőinek kivételével - az üzemeltető bemutatja, hogy az általa tervezett intézkedések biztosítják a zajkibocsátás határértékre való csökkentését.

(5) Az intézkedési terv tartalmazza:

- a) a zaj csökkentésére tervezett intézkedéseket,
- b) azok várható eredményét,
- c) az intézkedések végrehajtásának tervezett időpontját.

18. § Ha az üzemeltető az intézkedési tervet kijelölt határidőre nem vagy csak részben hajtja végre, illetve a zaj az intézkedések ellenére is túllépi az előírt határértéket - a közüzemi létesítmények, valamint a közlekedési vonalas létesítmények kivételével - a környezetvédelmi hatóság a tevékenységet:

- a) 1-6 dB túllépés között korlátozza,
- b) 7-10 dB túllépés között felfüggeszti,
- c) 10 dB túllépés felett megtiltja.

Fokozottan zajos terület

19. § (1) Olyan közüzemi létesítményeknél, ahol a zajszint nem csökkenthető határértékre, a környezetvédelmi hatóság fokozottan zajos területet jelöl ki.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt kijelölés érdekében az intézkedési tervnek (17. §) tartalmaznia kell a fokozottan zajos terület kijelöléséhez szükséges adatokat:

- a) a fokozottan zajos területre vonatkozó számítások kiinduló adatait és a számítási paramétereket,
- b) a számítás módszerét a vonatkozó jogszabályra való hivatkozással,
- c) az alkalmazott számítástechnikai program megnevezését,
- d) a pontosságot, a számítás eredményét befolyásoló tényezők, jellemzők ismertetését,
- e) a számításokat végző szakértő engedélyének számát,
- f) az egyes övezetekbe tartozó ingatlanok felsorolását (helyrajzi szám),
- g) a számított övezeti határokat térképen ábrázolva.

(3) A közüzemnek biztosítania kell, hogy az érintett ingatlantulajdonosok az intézkedési terv tervezetébe - a környezetvédelmi hatóságnak történő megküldés előtt - betekinthesse és arra észrevételt tehessenek.

(4) A környezetvédelmi hatóság az intézkedési tervet jóváhagyó határozatban fokozottan zajos területnek minősíti a védendő környezetnek azt a részét, amelyik beleesik a zajterhelést okozó közüzemi szolgáltató (közüzemi létesítmény) hatásterületének abba a részletébe, amelyen belül a zajterhelés nem csökkenthető a határérték szintjére.

(5) A fokozottan zajos területen a határérték túllépésének mértéke szerint, a *4. számú mellékletben* meghatározott övezeteket kell kijelölni.

(6) A határozatnak tartalmaznia kell:

- a) a fokozottan zajos terület kijelölt övezeti határait (beépített belterületen az utcavonalakkal, illetve telekhatárokkal, külterületen a zajszint görbék térképi megjelenítésével, valamint az azonosításra alkalmas méretadatokkal, koordinátákkal meghatározva),
- b) az egyes övezetekbe eső ingatlanok (utca, házszám, helyrajzi szám) övezetenkénti tételes felsorolását.

20. § (1) Fokozottan zajos terület A-D jelű övezetében új lakóépületek, szállodák és szálló jellegű épületek, kórházi és egyéb egészségügyi épületek, temetők, iskolák, egyetemek és

kutatóintézetek (a meteorológiai állomások és obszervatóriumok kivételével), hivatali épületek létesítése céljából nem adható ki:

- a) telekalakítási engedély,
- b) elvi építési és építési engedély,
- c) fennmaradási engedély, amennyiben az engedélyezési eljárásra az építési engedély hiánya miatt került sor,

d) rendeltetés megváltozására irányuló engedély.

(2) Fokozottan zajos terület A-D jelű övezetében annak kijelölésekor meglévő, az (1) bekezdésben felsorolt épületek engedélyköteles bővítése akkor engedélyezhető, ha a benyújtott engedélyezési tervek tartalmazzák a megfelelő passzív akusztikai védelemre tervezett megoldást.

(3) Fokozottan zajos terület E-G jelű övezetében új kórházi és egyéb egészségügyi ellátását nyújtó épületek létesítése, a fokozottan zajos terület kijelölésekor meglévő épületek engedélyköteles bővítése, átalakítása ilyen célra akkor engedélyezhető, ha a benyújtott engedélyezési tervek tartalmazzák a megfelelő passzív akusztikai védelmet.

21. § (1) A közüzem üzemeltetője a fokozottan zajos területet kijelölő vagy újból kijelölő határozat jogerőre emelkedésétől számított 12 hónapon belül benyújtja a lakosságot érő zajterhelés csökkentése érdekében az ingatlanok zajcsökkentésével kapcsolatos intézkedések ütemezését. Az ütemezést a környezetvédelmi hatóság hagyja jóvá.

(2) A fokozottan zajos területen, az annak kijelölésekor meglévő, jogerős építési engedéllyel rendelkező védendő lakó- és üdülőépület tulajdonosának igénylése alapján a közüzemi szolgáltató (a zajforrás üzemeltetője) köteles biztosítani épületek megfelelő passzív akusztikai védelmét.

(3) A fokozottan zajos terület kijelölését követően létesített vagy bővített védendő épületek esetén az építetót terheli a megfelelő passzív akusztikai védelem megvalósításának kötelezettsége.

22. § A fokozottan zajos területen fekvő ingatlanok tulajdonosai a zajvédelmi intézkedésekre vonatkozó igényeket a fokozottan zajos terület kijelölésétől számított 6 hónapon belül jelenthetik be a közüzemi létesítmény üzemeltetőjének.

23. § (1) A közüzemi létesítmény üzemeltetője a fokozottan zajos terület e rendelet szerinti első kijelölése után, az övezeten belül kijelölt legnagyobb zajterhelésű övezetben az igénybejelentéstől számított három éven belül köteles gondoskodni megfelelő zajvédelmi intézkedések végrehajtásáról.

(2) Az (1) bekezdés szerinti legnagyobb zajterhelésű övezetnél kisebb zajterhelésű övezetek esetében az igénybejelentéstől számított hat éven belül kell végrehajtani a zajvédelmi intézkedéseket. Óvodák, iskolák, egészségügyi, kulturális és szociális létesítményekkel kapcsolatos zajvédelmi intézkedéseket az igénybejelentéstől számított két éven belül kell végrehajtani.

(3) A fokozottan zajos terület későbbi felülvizsgálatából, módosításából eredő új zajvédelmi igényeket a bejelentéstől számított három éven belül ki kell elégíteni.

24. § (1) Amennyiben a fokozottan zajos terület településrendezési terv szerinti besorolása megváltozik, erről a helyi települési önkormányzat jegyzője 30 napon belül tájékoztatja a környezetvédelmi hatóságot.

(2) Az (1) bekezdés szerinti tájékoztatást követően a környezetvédelmi hatóság a fokozottan zajos terület határát módosítja. A fokozottan zajos területen fekvő ingatlanok tulajdonosai a 22. § szerint nyújthatják be igényeiket.

(3) A fokozottan zajos területet kijelölő határozatot a környezetvédelmi hatóság módosítja, ha a közüzemi létesítmény kibocsátásában történt változás indokoltá teszi.

(4) A fokozottan zajos terület kijelölését a környezetvédelmi hatóság megszünteti, ha a kijelölést szükségessé tevő közüzemi létesítmény megszűnik.

A fokozottan zajos területre vonatkozó építési és terület-felhasználási általános előírások

25. § (1) A fokozottan zajos területen a külön jogszabály szerinti terület-felhasználási egységek és építmények az e rendeletben foglalt korlátozásokkal jelölhetők ki, illetve létesíthetők.

(2) Települések - 4. számú melléklet szerinti - fokozottan zajos területének A-D jelű övezetében nem jelölhető ki zajtól védendő terület.

(3) Települések fokozottan zajos területének E-G jelű övezetében csak olyan zajtól védendő terület jelölhető ki, amire a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek teljesülnek.

Zaj- és rezgésbírság

26. § (1) A környezetvédelmi hatóság zaj-, illetőleg rezgésvédelmi bírság fizetésére kötelezi a környezeti zaj-, rezgésforrás üzemeltetőjét, ha az üzemeltető

a) az üzemi vagy szabadidős zajforrás esetében a környezetvédelmi hatóság által megállapított kibocsátási határértéket - a határozatban megállapított teljesülési határidőt követően - túllépi,

b) az üzemi vagy szabadidős zajforrás esetében az épületen belüli, jogszabályban megállapított zajterhelési határértékeket túllépi,

c) az építési zajforrás esetén a zajterhelési határértéket túllépi,

d) a rezgésterhelési határértéket túllépi,

e) a hatósági határozatban foglalt kötelezettségeinek nem tesz eleget,

f) a zaj, rezgés elleni védelemmel kapcsolatos adatszolgáltatási, változásbejelentési kötelezettségét nem vagy nem megfelelően teljesíti.

(2) Az (1) bekezdés *a)-d)* pontja szerinti bírság az intézkedési terv végrehajtásának ideje alatt nem szabható ki.

27. § A környezetvédelmi hatóság a 26. § szerinti bírságolandó magatartásról való tudomásszerzésétől számított 1 éven túl, illetve a bírságolandó magatartás tanúsításától számított öt éven túl nem szabhat ki bírságot. Ha azonban a magatartás jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg, a bírságolás elévülése mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll.

28. § (1) A zajbírság megállapításához a környezetvédelmi hatóságnak - külön jogszabály szerinti - zajvizsgálatot kell elvégezni.

(2) Ismételt zajbírság kiszabásához nem szükséges vizsgálatot végezni, ha

a) a zajforrás működésében, illetve zajkibocsátásában az előző vizsgálat óta nem történt változás, és

b) a zaj forrás hatásterületén nem történt olyan változás, ami az ismételt vizsgálatot indokolná.

29. § A zajbírságot a bírságot megállapító határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül kell megfizetni.

30. § (1) Üzemi vagy szabadidős zajforrás esetén a zajbírság összegét - ezer Ft-ra kerekítve - a 3. számú melléklet 1. pontja alapján kell meghatározni.

(2) A 26. § (1) bekezdésének *b)* pontja szerint meghatározott bírság a 3. számú melléklet 1. *c)* pontja alapján abban az esetben szabható ki, ha a zajforrás és a zajtól védendő helyiség azonos vagy közös fallal rendelkező épületben található.

(3) Az (1) bekezdés szerinti zajbírság összegét a környezetvédelmi hatóság - a zaj csökkentése érdekében tett intézkedések mérlegelésével - 0,8-tól 1,2-ig terjedő szorzók alkalmazásával módosíthatja.

(4) Az (1) bekezdés szerinti zajbírság 6 havonta ismételhető.

31. § (1) Ha a bírságot magatartás építésügyi tevékenység, akkor a zajbírság összegét - ezer Ft-ra kerekítve - a 3. számú melléklet 2. pontja szerinti 2. összefüggés alapján kell megállapítani, ha a zaj okozás a jogszabály szerinti zajterhelési határértéket meghaladja.

(2) Ha a legnagyobb túllépés az éjszakai (22-06 óra közötti) megítélési időben következik be, akkor az (1) bekezdés szerinti zajbírság összegét másfélszeres szorzó alkalmazásával kell megállapítani.

(3) Az (1) bekezdés alapján megállapított zajbírság havonta ismételhető, ha az ellenőrző környezetvédelmi hatóság ismételt zajvizsgálattal megállapítja, hogy a határérték túllépése továbbra is fennáll.

(4) Nem kötelezhető az (1) bekezdés szerinti bírság megfizetésére az az üzemeltető, akinek a környezetvédelmi hatóság a határérték betartása alól felmentést adott.

32. § (1) A rezgésterhelési határérték túllépése esetén a rezgésbírság összegét ezer forintra kerekítve a 3. számú melléklet 3. pontja alapján kell meghatározni.

(2) A rezgésbírságot a nappali és az éjszakai időszakra külön-külön kell kiszámítani, és a kettő közül a nagyobb összeget kell kiszabni. Az éjszakai időszakban a vizsgált helyiségek közül csak azok a helyiségek számíthatók be a bírság meghatározásakor, amelyeket rendeltetés szerint éjszaka is használnak.

(3) A rezgésbírság megállapítását megelőzően a környezetvédelmi hatóság - külön jogszabály szerint - megalapozó vizsgálatot végez.

(4) A rezgésbírság összegét a környezetvédelmi hatóság, a rezgés csökkentése érdekében tett intézkedések mérlegelésével, 0,8-tól 1,2-ig terjedő szorzók alkalmazásával módosíthatja.

(5) A rezgésbírság 6 havonként ismételhető.

(6) Ismételt rezgésbírságot megalapozó vizsgálatnál nem szükséges vizsgálatot elvégezni, ha a rezgésforrás

a) működésében az előző vizsgálat óta nem történt változás, és

b) hatásterületén nem történt olyan változás, ami az ismételt vizsgálatot indokolná.

Zaj- és rezgésvédelmi szakértő kötelező megbízása

33. § Környezeti zaj, illetve rezgés elleni védelemre jogosító szakértői engedéllyel rendelkező személyt, illetve ilyen személyt foglalkoztató szervezetet kötelező megbízni vagy alkalmazni a külön jogszabályban előírtakon túl:

a) egységes környezethasználati engedély iránti kérelem zaj védelemi munkarészének kidolgozásához,

b) előzetes vizsgálati dokumentáció, előzetes konzultációra irányuló kezdeményezéshez csatolt dokumentáció és környezeti hatástanulmány zajvédelmi munkarészének elkészítéséhez,

c) zaj és rezgés elleni védelemről szóló intézkedési terv készítéséhez,

d) megfelelő passzív akusztikai védelem tervezéséhez,

e) csendes terület, zajvédelmi szempontból fokozottan védett területek kijelölésének előkészítéséhez, ha a kijelölésre szánt területre nem készült külön jogszabály szerinti zajterhelési zajtérkép,

f) önkormányzati/helyi zajvédelmi rendelettervezet műszaki előkészítéséhez.

Jogutódlás

33/A. § A környezetvédelmi hatóság jogerős határozata alapján jogosított ügyfél helyébe annak a polgári jog szerinti jogutódja lép a 10. § (4) bekezdésében, a 11. § (2) bekezdésében, a 14. § (2) bekezdés a) pontjában, a 17. § (1) és (3) bekezdésében, a 19. § (1) bekezdésében és a 21. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben.

Átmeneti és záró rendelkezések

34. § (1) Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépést követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) Az e rendelet hatálybalépésekor működő,

a) üzemi vagy szabadidős zajforrások esetében, amelyeknek az 5. § (3) bekezdés szerinti hatásterületén olyan zajtől védendő épület vagy terület van, amelyre a környezetvédelmi hatóság korábban nem állapított meg határértéket,

b) zajkibocsátási határértékkel rendelkező üzemi és szabadidős zajforrások esetében, ahol a határértéket megállapító határozatban megadott védendő objektumok üdülőterületen, különleges területen helyezkednek el,

a 10. § (1) bekezdésben foglalt zajkibocsátási határérték megállapítása iránti kérelmet a rendelet hatálybalépésétől számított 1 éven belül kell benyújtani a környezetvédelmi hatósághoz.

(3) A (2) bekezdés alapján benyújtott kérelemre megállapított zajkibocsátási határérték teljesítési határideje 2012. január 1.

(4)

1. számú melléklet a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelethez

A kistérség székhelye szerinti települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe tartozó zaj- és rezgésvédelmi ügyek

A gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról és a 3073/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK-rendeletek módosításáról szóló 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerint:

- 41 épületek építése
- 42 egyéb építmények építése
- 43 speciális szaképítés
- 45 gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
- 46 nagykereskedelem
- 47 kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár)
- 55 szálláshely szolgáltatás
- 56 vendéglátás
- 73 reklám, piackutatás
- 81 építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés
- 90 alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység
- 93 sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység

2. számú melléklet a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelethez

Az engedélyezési terv zaj és rezgés elleni védelmi dokumentációjának tartalmi követelményei

1. Az üzemi és szabadidős zajforrás létesítésekor készítendő terv zajvédelmi dokumentációjában

1.1. ismertetni kell a létesítmény egyedi zajforrásait, működési idejét, helyüket átnézeti helyszínrajzon be kell mutatni,

1.2. ismertetni kell és térképen be kell mutatni a várható hatásterületen a zaj ellen védendő területek, épületek helyét, funkcióját, helyrajzi számát, címét, a tervezett zajforrás ezekhez viszonyított pontos helyzetét,

1.3. ismertetni kell a hatásterületen elhelyezkedő ingatlanok rendezési terv szerinti besorolását,

1.4. amennyiben a zajforrás hatásterületét e jogszabály vagy a környezetvédelmi hatóság előírása alapján méréssel, illetve számítással kell meghatározni, közölni kell a hatásterület méréssel, illetve számítással meghatározott háttérterhelés értékeit is,

1.5. meg kell adni a megítélés helyén várható zajkibocsátás értékét a nappali és - szükség esetén - az éjszakai időszakra egyaránt,

1.6. meg kell adni azokat az irányokat (területeket, épületeket), ahol zajcsökkentési intézkedések nélkül is határérték alatti zajkibocsátás várható,

1.7. meg kell jelölni azokat az irányokat (területeket, épületeket), ahol zajcsökkentés nélkül határértékeket meghaladó zajkibocsátás várható, és meg kell adni a határérték-túllépés várható mértékét,

1.8. meg kell adni a zajcsökkentésre alkalmazható módszerek (eszközök, megoldások, intézkedések) leírását, a javasolt módszerektől várható zajcsökkenés elemzését,

1.9. ki kell mutatni, hogy a tervezett zajvédelmi megoldások megvalósításával a zajkibocsátás teljesíti a védelmi követelményeket,

1.10. a 7. § szerinti közlekedési eredetű zajterhelésnél ismertetni kell a lehetséges alternatívák bemutatásával a kapcsolódó szállítás környezetre gyakorolt hatását és ezek közül meg kell adni a legkevesebb zajkibocsátással járó szállítási útvonalat.

A zajvédelmi munkarészt részletes számítással kell megalapozni.

2. Ha az engedélyezési terv készítésekor nem állnak rendelkezésre azok az adatok, amelyekből az 1.5-1.9. pont szerinti számítások, műszaki becslések elvégezhetőek, akkor az engedélyezési tervben azokat az intézkedéseket, követelményeket kell meghatározni, amelyeket a további tervezéskor (például a kiviteli terv készítésekor) kell elvégezni, illetve megtartani. Ezek lehetnek például a zajforrások egyedi zajkibocsátási követelményei, a várhatóan szükséges műszaki zajcsökkentési intézkedések (például zajvédő fal, tokozás).

3. Ha a forrás működésével összefüggésben olyan zajok keletkezésére is számítani lehet, melyekre zajterhelési határérték nem vonatkoztatható, akkor az ezek elleni hatékony védelemre is ki kell terjednie az engedélyezési tervnek vagy szakvéleménynek.

4. Közlekedési zaj- és rezgésforrás engedélyezési tervének zajvédelmi munkarészeiben

4.1. be kell mutatni a közlekedési létesítmény nyomvonalát, védendő épületek helyét, funkcióját, helyrajzi számát, címét, meg kell határozni a hatásterületen lévő védendő területekhez, épületekhez viszonyítva a tervezett zajforrás pontos helyzetét,

4.2. ismertetni kell a hatásterületen elhelyezkedő védendő terület zajvédelmi besorolását,

4.3. a tervezett forrás zajkibocsátásának jellemzőit a távlati (15 évvel későbbi időpontra számított) forgalom alapján kell meghatározni, közölni kell a számítás alapját képező forgalmi adatokat is,

4.4. ismertetni kell a védendő területeken a meglévő háttérterhelés és a várható zajterhelés nagyságát a nappali és az éjszakai időszakra egyaránt,

4.5. meg kell határozni azokat a zajcsökkentési intézkedéseket, amelyekkel a zajvédelmi követelmények teljesíthetők,

4.6. ha kültéri védelmi intézkedésekkel nem lehet a zajvédelmi követelmények szükséges mértékű teljesítését biztosítani, akkor meg kell adni a követelmény várható túllépésének helyét, kiterjedését (a túllépéssel érintett védendő épületek, területek pontos megnevezésével) és mértékét (épületszintenként is), a túllépéssel érintett lakások számát, az összes érintett lakásszámhoz viszonyított arányát.

5. Ha a meglévő közlekedési zajforrás okozta zajterhelés határérték feletti, akkor az útvonal vagy létesítmény korszerűsítésének, útkapacitás bővítésének engedélyezéshez a zajcsökkentés lehetőségeire vonatkozó konkrét megoldási és programozott megvalósítási tervet is készíteni kell.

6. Környezeti rezgésforrás engedélyezési tervének rezgésvédelmi munkarészében vagy a rezgésvédelmi szakvéleményben

6.1. meg kell határozni a tervezett rezgésforrás védendő épületekhez, helyiségekhez viszonyított pontos helyzetét,

6.2. ismertetni kell az érintett, védendő épületek rezgésvédelmi szempontú besorolását és a védendő helyiségekre érvényes rezgésterhelési követelményeket,

6.3. meg kell jelölni azokat a helyiségeket, amelyekben rezgéscsökkentési intézkedés nélkül a határértéket meghaladó rezgésterhelés várható,

6.4. meg kell határozni a rezgéscsökkentésre alkalmazható módszereket, az alkalmazásuktól várható rezgéscsökkenés mértékét,

6.5. ki kell mutatni, hogy a tervezett rezgésvédelmi módszerek alkalmazásával a rezgésterhelés kielégíti a vonatkozó követelményeket,

6.6. ha a meglévő közlekedési forrástól származó rezgésterhelés határérték feletti, a bővítés, rekonstrukció engedélyezési tervében a rezgéscsökkentés lehetőségeire konkrét megoldási és programozott megvalósítási tervet is készíteni kell,

6.7. a rezgésvédelmi munkarészt szükség esetén, részletes számítással vagy összehasonlító mérés eredményének bemutatásával kell megalapozni,

6.8. a terhelési követelmények betartásához szükséges rezgésvédelmi intézkedések megvalósítására elkülönített költségvetési fejezetet kell készíteni.

7. Védendő épületben vagy azzal szomszédos épületben létesíteni tervezett zajforrás engedélyezési tervében, illetve a zajvédelmi szakvéleményben

7.1. meg kell határozni a befoglaló épületben és más szomszédos épületben a zajforrás hatása által érintett védendő helyiségeket,

7.2. a vonatkozó épületakusztikai szabvány vagy műszaki előírás felhasználásával meg kell határozni a zajforrás és a védendő helyiségek közötti épületszerkezetek szükséges hangszigetelési követelményeit,

7.3. meg kell határozni a védendő helyiségek meglévő és várható zajterhelését a nappali és az éjszakai időszakokra egyaránt,

7.4. szükség esetén a zajforrás és a védendő helyiségek közötti térelválasztások hangszigetelését méréssel kell megállapítani. A mérési eredményeket akkor lehet elfogadhatónak tekinteni, ha a mérés a vonatkozó épületakusztikai szabvány vagy műszaki előírás szerinti,

7.5. ha az épületszerkezetek hangszigetelése vagy a várható zajterhelés nem felel meg a követelményeknek, akkor meg kell határozni a szükséges zajcsökkentési, illetve épületakusztikai intézkedéseket, és igazolni kell, hogy ezek végrehajtása a követelmények teljesülését eredményezi,

7.6. részletes számítással kell megalapozni a zajvédelmi munkarész vagy szakvélemény megállapításait,

7.7. alkalmazni kell e melléklet 3. pontjában foglaltakat is.

3. számú melléklet a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelethez

A zaj-, illetve rezgésvédelmi bírság kiszabására vonatkozó számítási szabályok

1. pont

1. a) Üzemi vagy szabadidős zajforrás által lakóterületen, vegyes területen, különleges területek közül az oktatási létesítmények területén vagy gazdasági területen a védendő homlokzatok előtt okozott zajkibocsátási határértéktúllépés esetén a zajbíróságot az alábbi összefüggéssel kell kiszámítani:

$$B = 160.000 \times (1,5 \times T_{\dot{U}K} + \sqrt{N}) \times C_A \times C_B \quad (1.1. \text{összefüggés})$$

ahol:

- B : az üzemi vagy szabadidős zajforrás zajbírósága beépített területen,
- $T_{\dot{U}K}$: a zajkibocsátási határérték legnagyobb túllépésének mértékszámát dB-ben,
- N : a zajkibocsátási határérték túllépésével érintett védendő homlokzat mögött elhelyezkedő zajtól védendő helyiségek száma,

$$C_A = 1 - \left[\frac{15 - (N)}{15,7} \right]^2; \text{ ha } N < 15 \text{ db, egyébként } C_A = 1$$

(1.2. összefüggés)

$$C_B = 1 - \left[\frac{6 - T_{\dot{O}K}}{5,6} \right]^2; \text{ ha } T_{\dot{O}K} < 6 \text{ dB, egyébként } C_B = 1$$

(1.3. összefüggés)

1. b) Üzemi vagy szabadidős zajforrás által temetőben, üdülőterületen, zöldterületen, különleges területek közül az egészségügyi területeken okozott zajkibocsátási határérték-túllépés esetén a zajbíróságot az alábbi összefüggéssel kell meghatározni:

$$C = 240.000 \times T_{\dot{U}K} \times C_B \quad (1.4. \text{összefüggés})$$

ahol

- B : az üzemi vagy szabadidős zajforrás zajbírósága beépítetlen területen,
- $T_{\dot{U}K}$: a megállapított zajkibocsátási határérték legnagyobb túllépésének mértékszámát dB-ben,
- C_B : az 1.3. összefüggés szerinti módosító tényező.

1. c) Üzemi vagy szabadidős zajforrás által a védendő helyiségekben okozott határérték-túllépés esetén a zajbíróság összegét az alábbi összefüggéssel kell meghatározni:

$$B = 160.000 \times (1,5 \times T_{\dot{U}K} + \sqrt{N}) \times C_A \times C_B \quad (1.5. \text{összefüggés})$$

ahol:

- B : az üzemi vagy szabadidős zajforrás Ft-ban kifejezett zajbírósága,
- $T_{\dot{U}K}$: a zajterhelési határérték legnagyobb túllépésének mértékszámát dB-ben,
- N : a zajterhelési határérték túllépésével érintett védendő helyiségek száma,
- C_A : az 1.2. összefüggés szerinti módosító tényező,

- C_B : az 1.3 összefüggés szerinti módosító tényező.

2. pont

Építési zajforrás által okozott zajterhelési határértéktúllépés esetén a bírság összegét az alábbi összefüggéssel kell meghatározni:

$$B = 50.000 \times T_{\acute{E}P} \times C_B,$$

(2. összefüggés)

ahol

- B : az építési zajforrás zajbírságának Ft-ban megállapított összege,
- $T_{\acute{E}P}$: a zajterhelési határérték legnagyobb túllépésének mértéke dB-ben,
- C_B : az 1.3. összefüggés szerinti módosító tényező.

3. pont

Környezeti rezgésforrás által okozott rezgésterhelési határértéket túllépés esetén, a bírság összegét az alábbi összefüggéssel kell kiszámítani:

$$B = 80.000 \times k \times \sqrt{N},$$

(3. összefüggés)

ahol

- B : a rezgésbírság Ft-ban megállapított összege,
- k : napszaktól függő tényező:
nappal megállapított túllépés esetén: $k=1$,
éjszaka megállapított túllépés esetén: $k=2$
- N : azon védendő helyiségek száma, ahol a rezgésterhelési határérték nem teljesül.

4. pont

Az alábbi pontokban felsorolt bírság megfizetésére köteles, aki (az a szervezet):

- a) a hatósági határozatban foglalt kötelezettségeinek - ide nem értve a zajkibocsátási határérték betartására irányuló kötelezettséget - nem tesz eleget: 100 000 Ft,
- b) a zaj, rezgés elleni védelemmel kapcsolatos adatszolgáltatási, változásbejelentési kötelezettségét nem vagy a hatóság hiánypótlási felhívása ellenére sem megfelelően teljesíti: 50 000 Ft.

4. számú melléklet a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelethez

Fokozottan zajos területek övezeti besorolása

Övezet	L_{AM} mértékadó A-hangnyomásszint	
	Nappal (06-22 h)	Éjszaka (22-06 h)
A jelű övezet	$L_{AM} > 75$	$L_{AM} > 65$
B jelű övezet	$75 \geq L_{AM} > 70$	$65 \geq L_{AM} > 60$
C jelű övezet	$70 \geq L_{AM} > 65$	$60 \geq L_{AM} > 55$

D jelű Övezet	$65 \geq L_{AM} > 60$	$55 \geq L_{AM} > 50$
E jelű övezet	$60 \geq L_{AM} > 55$	$50 \geq L_{AM} > 45$
F* jelű övezet	$55 \geq L_{AM} > 50$	$45 \geq L_{AM} > 40$
G* jelű övezet	$50 \geq L_{AM} > 45$	$40 \geq L_{AM} > 35$

27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet**a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 89. § (3) bekezdésében, 110. § (8) bekezdés *m*) pontjában, valamint 110. § (13) bekezdés *a*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*) pontjában, valamint az egészségügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 161/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*) pontjában meghatározott feladatkörünkben eljárva - a 10. § tekintetében a pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 169/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben - a következőket rendeljük el:

1. § E rendelet alkalmazásában:

a) *megítélési szint* (L_{AM}): a vizsgált zajforrás egyenértékű A-hangnyomásszintjéből korrekciós tényezőkkel számított, a teljes megítélési időre vonatkoztatott érték, amelynek mértékegysége: dB,

b) *megítélési időre vonatkozó rezgésterhelés* (A_M): a rezgésterhelésnek mérési irányonként számított, a teljes megítélési időre vonatkozó értéke, amelynek mértékegysége: mm/s^2 ,

c) *a rezgésterhelés legnagyobb értéke* (A_{max}): a rezgésterhelésnek a három irányban kapott félperces maximumok összes sorozatából kiválasztott legnagyobb értéke, amelynek mértékegysége: mm/s^2 ,

d) *vizsgálati küszöbérték* (A_0): környezeti rezgésforrástól származó rezgésjel legnagyobb értékének e jogszabály szerint megengedett mértéke, amelynek teljesülése esetén a vizsgált rezgés megfelel az előírásoknak, túllépése esetén további vizsgálatokat kell végezni a határértékeknek való megfelelés megállapítása céljából, és mértékegysége: mm/s^2 ,

e) *ritkán előforduló, rövid idejű rezgésjelenség*: olyan, rendszeresen üzemelő rezgésforrástól származó rezgés, amely naponta legfeljebb 3 alkalommal, illetve hetente legfeljebb 15 alkalommal fordul elő, és minden alkalommal két percnél rövidebb ideig tart.

2. § (1) Az üzemi vagy szabadidős zajforrástól származó zaj terhelési határértékeit a zajtól védendő területeken az *1. melléklet* tartalmazza.

(2) Az *1. melléklet* határértékei megítélési szintben kifejezett értékek, ahol a megítélési idő

a) nappal (6:00-22:00): a legnagyobb zajterhelést adó folyamatos 8 óra,

b) éjjel (22:00-6:00): a legnagyobb zajterhelést adó fél óra.

(3) Ha a csendes övezet, fokozottan védett terület

a) zajtól védett területen helyezkedik el, az *1. mellékletben* meghatározott határértéknél 5 dB-lel kisebb,

b) zajtól nem védett területen helyezkedik el, az *1. mellékletben* az üdülő területi besorolásnak megfelelő zajterhelési határértéknek kell teljesülni a területén.

(4) A június 1. és szeptember 15. közötti időszakban megrendezésre kerülő, egybefüggően több, de legfeljebb nyolc napon át tartó kulturális fesztiválok esetében e rendelet alkalmazása során

a) a nappali időszakon a 6:00 és 23:00 közötti időszakot, éjjeli időszakon a 23:00 és 6:00 közötti időszakot kell érteni,

b) a zajtól védendő valamennyi területen a terhelési határérték nappali időszakban 65 dB, éjjeli időszakban 55 dB.

3. § (1) Az építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékeit a zajtól védendő területeken a 2. melléklet tartalmazza.

(2) Az építési kivitelezési tevékenység teljes időtartamát a 2. melléklet szerinti szakaszokra kell bontani, és azokra a határértéket a 2. mellékletnek megfelelően külön-külön kell meghatározni.

(3) A 2. melléklet határértékei megítélési szintben kifejezett értékek, ahol a megítélési idő

a) nappal (6:00-22:00): a legnagyobb zajterhelést adó folyamatos 8 óra,

b) éjjel (22:00-6:00): a legnagyobb zajterhelést adó folyamatos fél óra.

4. § (1) A közlekedési létesítményeket úgy kell megtervezni, hogy az általuk okozott zajterhelés nem haladhatja meg a 3. melléklet szerinti határértékeket.

(2) A 3. melléklet határértékei megítélési szintben kifejezett értékek, ahol a megítélési idő

a) nappal (6:00-22:00): 16 óra,

b) éjjel (22:00-6:00): 8 óra.

(3) Ha a csendes övezet, fokozottan védett terület

a) zajtól védett területen helyezkedik el, a 3. mellékletben meghatározott határértéknél 5 dB-lel kisebb,

b) zajtól nem védett területen helyezkedik el, a 3. mellékletben az üdülő területi besorolásnak megfelelő zajterhelési határértéknek kell teljesülni a területén.

(4) A 3. melléklet határértékeinek új közlekedési zajforrás létesítése esetén a meglévő védendő területen kell teljesülniük.

(5) Meglévő közlekedési útvonal vagy létesítmény (zajforrás) korszerűsítése, útkapacitás bővítése utáni állapotra

a) a 3. melléklet határértékei érvényesek, ha a változást közvetlenül megelőző állapotra vonatkozó számítások és mérések a határérték teljesülését igazolják;

b) legalább a változást megelőző zajterhelést kell követelménynek tekinteni, ha a változást megelőző állapotra vonatkozó számítások vagy mérések a határérték túllépését igazolják.

5. § (1) Az 1., a 2. és a 3. mellékletben a zajtól védendő területeken meghatározott zajterhelési határértékeknek

a) az épületek (épületrészek) külső környezeti zajtól védendő azon homlokzata előtt, amelyen legfeljebb 45 dB beltéri zajterhelési határértékű helyiség (4. melléklet), könyvtári olvasóterem, orvosi vizsgáló helyiség nyílászárója van, az egyes épületszintek padlószintjének megfelelő magasságtól számított 1,5 m magasságban a nyílászárótól általában 2 m-re,

aa) ha a nyílászáró és a zajforrás távolsága 6 m-nél kisebb, akkor e távolság zajforrástól számított kétharmad részén, de a nyílászáró előtt legalább 1 m-re,

ab) ha a nyílászáró környezetében 4 m-en belül hangvisszaverő felület van, akkor a nyílászáró és e felület közötti távolság felezőpontjában, de a nyílászárótól legalább 1 m-re,

ac) ha a zajforrás a vizsgált homlokzaton van, akkor a nyílászáró felületén,

b) az üdülőterületeken, az egészségügyi területen a zajtól védendő épületek elhelyezésére szolgáló ingatlanok határán,

c) a temetők teljes területén

kell teljesülniük.

(2) Az épületek (épületrészek) azon homlokzata előtt, amelyen 45 dB-nél nagyobb beltéri zajterhelési határértékű helyiség (4. melléklet), orvosi rendelő, hivatali épület irodahelyiség nyílászárója van, az (1) bekezdés *a*) pontja szerinti helyeken a zajterhelés nem haladhatja meg jelentős mértékben az 1., a 2. és a 3. melléklet szerinti határértéket.

(3) Azokra a zajtól védendő területekre, épületekre, helyiségekre, amelyeket csak bizonyos napszakban vagy szezonálisan használnak, az 1., a 2. és a 3. számú melléklet szerinti zajterhelési határértékek csak a használat időtartamára vonatkoznak.

6. § (1) Az épületek zajtól védendő helyiségeit úgy kell megtervezni és megépíteni, hogy a helyiségbe behatoló zaj a használatbavétel időpontjában - zárt állapotú nyílászárók mellett - ne haladja meg a 4. melléklet szerinti megengedett értékeket.

(2) Az épületek védendő helyiségeinek külső határoló szerkezeteit úgy kell megvalósítani, hogy azok az épületakusztikai követelményekre vonatkozó szabvány előírásainak megfeleljenek, vagy e szabvánnyal legalább egyenértékű hangszigetelési tulajdonságokkal rendelkezzenek.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti követelmények teljesítése érdekében a homlokzat mértékadó zajterhelését a zajtól védendő épület használatbavételi időpontjában jellemző forgalmi helyzet alapján kell megállapítani.

(4) Az épületek 4. mellékletben megadott zajtól védendő helyiségében

a) az épület rendeltetésszerű használatát biztosító különböző technikai berendezésektől (pl. felvonóktól, kazánoktól, szivattyúktól, szellőző- és klímaberendezésektől, vízellátási, csatornázási, fűtési, világítási berendezésektől), és

b) az épületen belül vagy azzal szomszédos épületben folytatott termelő vagy szolgáltató tevékenységtől, illetve az ehhez alkalmazott géptől, berendezéstől, egyéb zajforrástól származó zaj terhelési határértékeit a 4. melléklet tartalmazza.

(5) A (4) bekezdés szerinti követelmények mellett a (4) bekezdés *b*) pontja szerinti zajforrásoktól származó zajterhelésre (az építőipari kivitelezési tevékenységtől származó zajterhelés kivételével) a 4. melléklet 1., 2., 3., 4. sorszám szerinti helyiségekben az ott meghatározott határértékeknél 5 dB-lel kisebb értékeket kell teljesíteni.

(6) A 4. melléklet határértékei a védendő helyiségben kialakuló megítélési szintek térbeli átlagára vonatkoznak, ahol a megítélési idő

a) közlekedési zajforrásra:

aa) nappal (6:00-22:00): 16 óra,

ab) éjjel (22:00-6:00): 8 óra;

b) üzemi és szabadidős zajforrásra:

ba) nappal (6:00-22:00): a legnagyobb zajterhelést adó folyamatos 8 óra,

bb) éjjel (22:00-6:00): a legnagyobb zajterhelést adó folyamatos fél óra.

7. § (1) Az emberre ható környezeti rezgéstől védendő épületeket, azok helyiségeit, a vizsgálati küszöbértéket, valamint a helyiségekben megengedhető terhelési határértékeket - a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az 5. melléklet tartalmazza.

(2) Ha a rezgésforrás ritkán előforduló, rövid idejű rezgésjelenséget idéz elő, a rezgésterhelés legnagyobb értékére az 5. mellékletben az $A_{\max}$ -ra meghatározott határérték helyett a nappali időszakra - a rezgésre különösen érzékeny helyiségek kivételével - az $A_{\max}$ másfélszerese a vonatkozó határérték.

(3) A rendszeresen működő üzemi vagy szabadidős rezgésforrások esetén a rezgésterhelés legnagyobb értéke éjszaka az 5. melléklet 2. sorszámú helyiségeiben nem haladhatja meg a 30 mm/s^2 értéket.

(4) Az 5. mellékletben meghatározott, megítélési időre vonatkozó rezgésterhelésben kifejezett határértékeknél a megítélési idő

- a) nappal (6:00-22:00): a legnagyobb rezgésterhelést adó folyamatos 8 óra,
 b) éjjel (22:00-6:00): a legnagyobb rezgésterhelést adó folyamatos fél óra.

(5) Az 5. mellékletben meghatározott határértékek csak az épületekben tartózkodó emberekre ható rezgésekre vonatkoznak, nem érintik a más jogszabályok, előírások alapján meghatározott határértékeket, követelményeket. Nem vonatkoztathatók határértékként az épület szerkezeti károsodását vagy a telepített berendezések működési zavarait okozó rezgésekre.

(6) Az 5. mellékletben meghatározott határértékek csak abban az esetben vonatkoznak az éjszakai időszakra, ha a helyiséget rendeltetésének megfelelően éjszaka is használják.

8. § A terhelési határérték túllépése jelentős, ha

- a) zaj esetén 10 dB-nél nagyobb mértékű,
 b) rezgés esetén az A_M túllépése legalább négyszeres vagy az A_{max} túllépése legalább

kétszeres mértékű.

9. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendelet.

(3) E rendelet előírásait a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

10. § E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a)

b) a Rendelet 1. melléklet I. táblázat 17. sora hatályát veszti.

1. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150-1 szabvány és az MSZ 15037 szabvány szerint.

2. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez**Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken**

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM, megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150-1 szabvány szerint.

3. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez**A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken**

Sor- szá m	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM'kő megítélési szintre* (dB)		
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra	az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és	az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és

				külsőterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50

2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Megjegyzés:

* Értelmezése a stratégiai zajtérképek és intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 1.1. pontja és 5. számú melléklet 1.1. pontja szerint.

** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb, légcsavaros repülőgépek, illetve 2,73 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb helikopterek közlekednek.

*** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb, légcsavaros repülőgépek, 2,73 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb helikopterek, valamint sugárhajtású légijárművek közlekednek.

4. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez***A zaj terhelési határértékei az épületek zajtól védendő helyiségeiben***

Sor-szám	Zajtól védendő helyiség	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Kórtermek és betegszobák	35	30
2.	Tantermek, előadótermek oktatási intézményekben, foglalkoztató termek, hálólhelyiségek bölcsődékben és óvodákban	40	-
3.	Lakószobák lakóépületekben	40	30
4.	Lakószobák szállodákban és szálló jellegű épületekben	45	35
5.	Étkezőkonyha, étkezőhelyiség lakóépületekben	45	-
6.	Szállodák, szálló jellegű épületek, közösségi lakóépületek közös helyiségei	50	-
7.	Éttermek, eszpresszók	55	-
8.	Nagy- és kiskereskedelmi épületek eladóterei, vendéglátó helyiségei, a váróterem	60	-

Megjegyzés:

* a) Értelmezése a 6. § (1) bekezdésével kapcsolatos ügyekben az MSZ 15601-2:2007 és az MSZ 18150-1 szabvány szerint, de nem a legnagyobb értéket adó mérési pontban, hanem térbeli átlagos hangnyomásszintként; mérése az MSZ EN ISO 140-5 szabvány szerint.

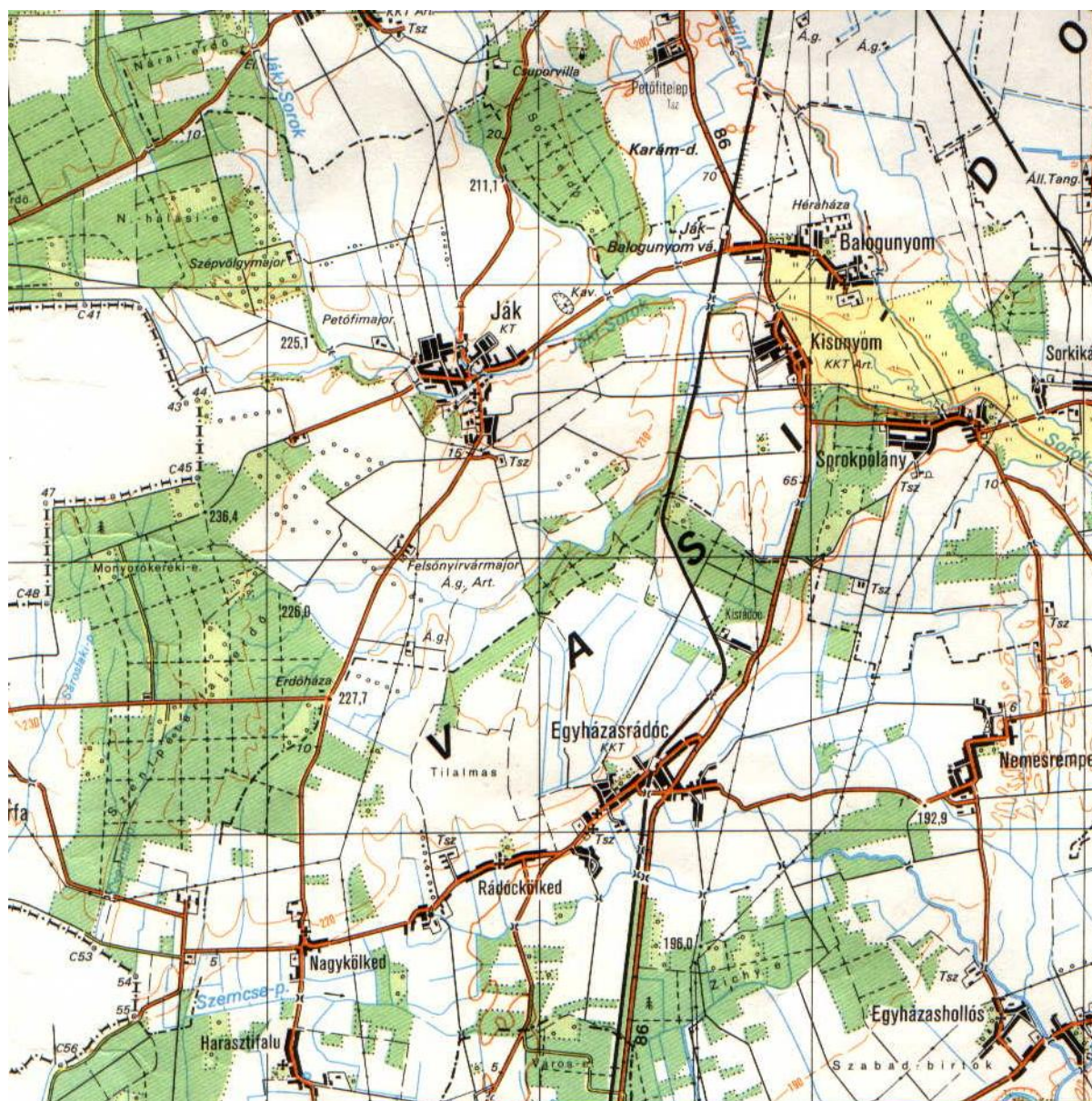
b) Értelmezése és mérése a 6. § (4) bekezdés b) pontjával kapcsolatos ügyekben az MSZ 18150-1 szabvány szerint.

5. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez**Az emberre ható rezgés vizsgálati küszöbértékei és terhelési határértékei az épületekben**

Sor-szám	Épület, helyiség		Rezgésvizsgálati küszöbérték* (mm/s ²)	Rezgésterhelési határértékek* (mm/s ²)	
			A ₀	A _M	A _{max}
1.	Rezgésre különösen érzékeny helyiség (pl. műtő)		3,6	3	100
2.	Lakóépület, üdülőépület, szociális otthon, szálláshelyszolgáltató épület, kórház, szanatórium lakó- és pihenőhelyiségei	nappal 06-22 óra	12	10	200
		éjjel 22-06 óra	6	5	100
3.	Kulturális, vallási létesítmények nagyobb figyelmet igénylő helyiségei (pl. hangversenytér, templom), a bölcsőde, óvoda foglalkoztató helyiségei, az orvosi rendelő		12	10	200
4.	Művelődési, oktatási, igazgatási és irodaépület nagyobb figyelmet igénylő helyiségei (pl. tanterem, számítógépterem, könyvtári olvasóterem, tervezőiroda, diszpécserközpont), a színházak, mozik nézőtere, a magasabb komfortfokozatú szállodák közös terei		24	20	300
5.	Kereskedelmi, vendéglátó épület eladó-, illetve vendéglátó terei, sportlétesítmények nézőtere, a középületek folyosói, előcsarnokai		36	30	600

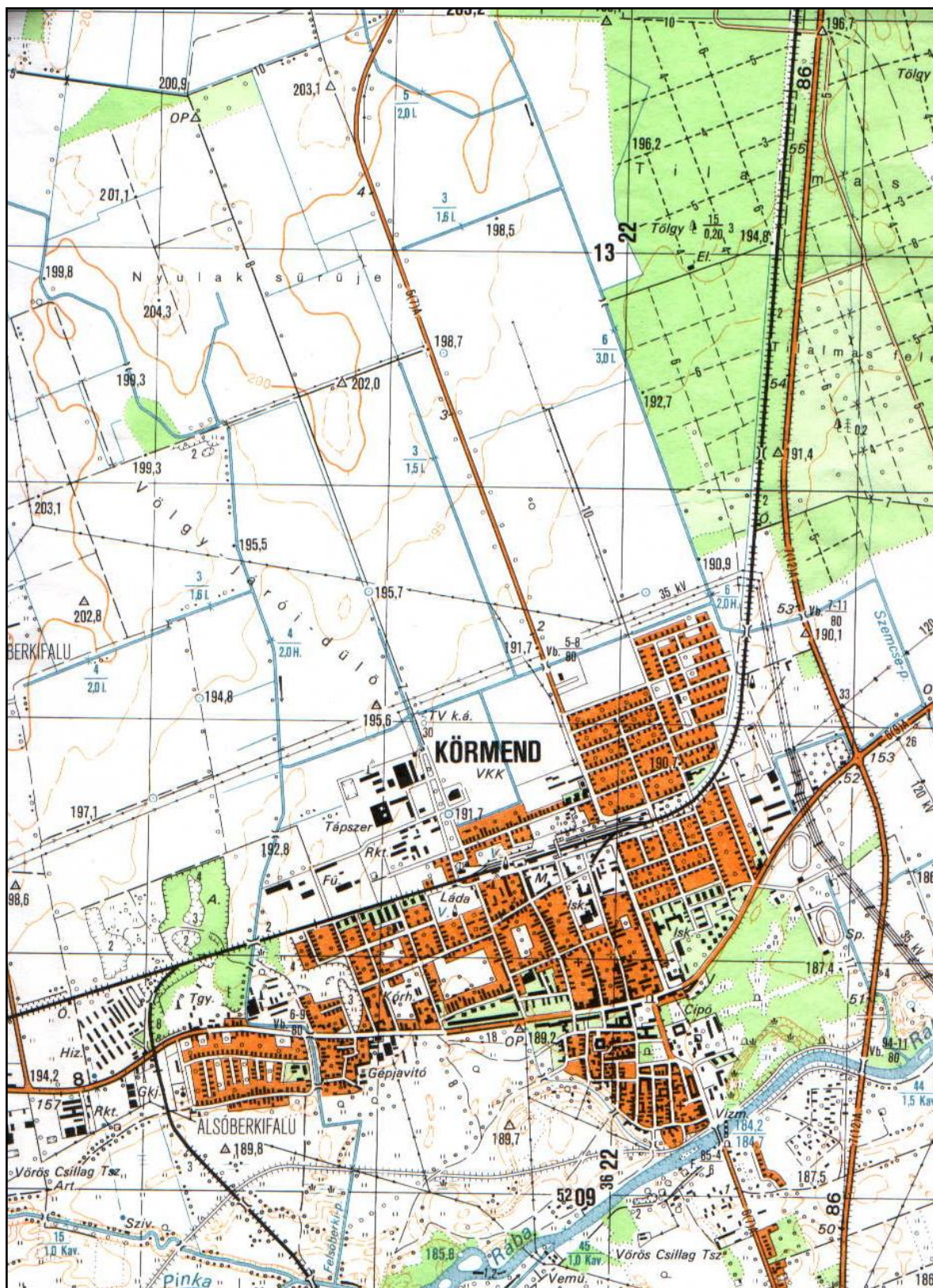
Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18163-2 szerint.

ÁTTEKINTŐ HELYSZÍNRAJZ

M = 1 : 100.000

ÁTNÉZETES HELYSZÍNRAJZ

M = 1 : 25.000